

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תזריע

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 321

פנינים לפרשת תזריע

"השיב לי מרן הגר"ח תשובה: "את השולחן ערוך כל אחד צריך לשמור", אמר מרן, "אבל מי ששומר את השו"ע בהידור, הוא קדוש". הייתי בביתו נאווה קודש, לנחם את בניו הגאונים יבלחט"א, הם התרגשו מאוד ואמרו שאף פעם לא שמעו מפיו את ההגדרה הזאת. מי שמהדר בשו"ע הוא קדוש!!!"

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א עם שביבי הוד ששמע וראה אצל מרן שר התורה זיע"א, ועם מסר מיוחד לימים שבין פורים לפסח

יעקב א. לוסטיגמן

בשבת הקרובה יחול ראש חודש ניסן, הזמן שמכונה בפי חז"ל הקדושים "בפרוס הפסח". אנו ב'לקראת שבת' כבר התחלנו להיערך במלוא המרץ לגיליון של ערב חג הפסח, ובין היתר זכינו לשוחח גם עם הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, בעל מחבר ספרי 'טיב הכוונות', 'טיב הפרשה' ושאר ספרים, וביקשנו לשמוע ממנו על מצוות 'והגדת לבנך', כיצד נכון וראוי לקיימה בהידור רב. הדברים הנפלאים ששמענו מהגר"ג שליט"א יפורסמו בעז"ה בגיליון של ערב פסח, אבל מתוך שעם ישראל עדיין שקוע בבל הכבד על הסתלקותו של מרן שר התורה מעמנו, ומאחר והשיחה התקיימה עוד באותו השבוע שבו ליוונו את רבינו מאור עינינו למנוחות, פתח רבי גמליאל את דבריו בנושא זה, ולאחר מכן עבר לדבר גם על התקופה שבין פורים ופסח, ועל כן אמרנו 'לא נמנע טוב מבעליו', לכן נביא את הדברים הנוגעים לימים אלו, ועיקר הדברים העוסקים בליל הסדר, יובאו בס"ד בעתם ובזמנם בגיליון של ערב חג הפסח. "אני רוצה לומר לכם דבר נפלא ששמעתי ממרן שר התורה זיע"א", פותח הגה"צ שליט"א את דבריו, "באתי פעם לרבינו זצ"ל, ושאלתי אותו שאלה קשה.

ומיקל לגבי ערב תשעה באב ומתיר ללמוד דברי תורה בכל מקום בערב תשעה באב מחשש שאם ילמדו רק דברים המותרים יגרום הדבר לביטול תורה אצל תלמידי החכמים שאינם רגילים ללמוד במקומות אלו, ומסיים ש"מכל מקום מי שמרגיש בעצמו שיוכל לדחוק וללמוד דברים המותרים ולא ימעט מפני זה בלימודו קדוש יאמר לו".

"שאלתי את מרן הגר"ח, מה זה המטבע לשון הזה "קדוש יאמר לו", בדרך כלל אומרים וכל המחמיר על עצמו תבוא עליו ברכה וכדו'. אבל איך קשור לשון של קדושה במי שלא לומד דברי תורה, אלא רק דברים הרעים שבידמיה ואיוב וכו'. מה שייך כאן קדושה?"

המשך בעמוד 28

"המשנה ברורה, מביא ב'ביאור הלכה', בסימן תקנ"ג, בשם ה'מאמר מרדכי' שכותב צדדים לכאן ולכאן לגבי איסור לימוד תורה בתשעה באב ובערב תשעה באב, ולבסוף הוא מחמיר בעניין תשעה באב

יום אחד ניגשתי לרבי שלמה קנייבסקי שליט"א ואמרתי לו שאני רוצה שישאל את אבא שלו שאלה קשה: בישיבה היה ידוע שמרן הגר"ח למד עם כל אחד מבניו את הש"ס כולו עוד לפני הבר מצוה. אמרתי שאני רוצה שהוא ישאל את אבא שלו לשם מה הוא עשה זאת. למחרת הגיע רבי שלמה ואמר לי שהוא קיבל תשובה לשאלתי...

חלקה השני של השיחה המרתקת שקיימנו עם מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א, אחר מיטת קדשו של מרן שר התורה זיע"א

יעקב א. לוסטיגמן

התורה, בחינוך הילדים, ובכלל בכל תחומי החיים".

איך מזהים ירא שמים?

"הגאון רבי ראובן הכסטר, משגיח דישיבת מיר ברכפלד, סיפר לי בעבר מעשה יפה מאוד, שכדאי לשמוע בכל עת, ובמיוחד עכשיו כשהצדיק אבד ואין לנו אלא להיתלות באמרות הטהורות שנשמעו מפה קדשו", מוסיף לנו הרב טורק עוד פנינה ייחודית מאוצרותיו הנפלאים.

"ביום מן הימים הייתי אצל מרן הגר"ח", כך מספר הגר"א הכסטר, "וביקשתי ממנו הדרכה. רציתי שמרן ילמד אותי איך אפשר לראות על בחור אם הוא ירא שמים? אם אנחנו רוצים לדעת על בחור אם הוא יודע ללמוד, אפשר לבחון אותו. אבל איך אנחנו יכולים לדעת אם יש לו יראת שמים?

"רבי חיים ענה לי תשובה מאוד קצרה: "מסתכלים עליו". חד וחלק, מסתכלים על הבחור ורואים אם יש לו יראת שמים...

"התשובה כמובן לא ברורה דיה, החלטתי ללכת ולשאול גדול נוסף, אולי אקבל הדרכה ברורה יותר. הלכתי למרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, ושאלתי אותו: "למדנו רבינו, איך אפשר לדעת אם בחור מסוים הוא ירא שמים או שחלילה אינו עונה להגדרה הזאת?". מרן

בשבוע שעבר הבאנו ב'לקראת שבת' חלק מהשיחה שזכינו לקיים עם מגיד המישרים הנודע הגאון הגדול רבי אליעזר טורק שליט"א, על מרן שר התורה בעל ה'דרך אמונה' זיע"א. מפאת קוצר היריעה ודוחק השעה לא הספקנו לערוך עלי גיליון את כל הדברים ששמענו מפיו באותה שיחה מרתקת ומרוממת, וכעת אנו מביאים את חלקה השני בסייעתא דשמיא.

"אני אספר לכם סיפור נפלא שאירע לפני כ-45 שנה, ושאפשר ללמוד ממנו לימוד עצום לכל אחד", אומר הגר"א טורק שליט"א. למדתי אז בישיבת פוניבז', עם בניו של מרן שר התורה זיע"א, יבלחט"א הגאון רבי אברהם ישעיה קנייבסקי שליט"א והגאון רבי שלמה קנייבסקי שליט"א שלמד שני שיעורים מתחתינו, אם אני זוכר נכון.

"יום אחד ניגשתי לרבי שלמה שליט"א ואמרתי לו שאני רוצה שישאל את אבא שלו שאלה קשה: בישיבה היה ידוע שמרן הגר"ח למד עם כל אחד מבניו את הש"ס כולו עוד לפני הבר מצוה. אמרתי לרבי שלמה קנייבסקי שאני רוצה שהוא ישאל את אבא שלו לשם מה הוא עשה זאת.

"הרי ברור שילד לפני גיל בר מצוה לא מסוגל להבין את כל הסוגיות המורכבות שבמסכת עירובין ובמסכת יבמות כמו גם במסכתות אחרות בש"ס. אם כן, לשם מה השקיע אביכם מאמצים גדולים כל כך וזמן רב כל כך ללמוד אתכם דברים שממילא לא הבנתם כראוי???"

למחרת הגיע רבי שלמה קנייבסקי ואמר לי שהוא קיבל תשובה לשאלתי: "אמת הדבר שלא הבנתם את כל הסוגיות הללו", אמר לו מרן זיע"א, "אבל את הפחד מלימוד מסכת עירובין, הורדתי לכם! את הפחד מללמוד מסכת יבמות הורדתי, את הפחד מהסוגיות המורכבות בשאר מסכתות הש"ס כבר לא יהיה לכם. כל מקום בש"ס שרק תפתחו, זה מקום שכבר למדתם פעם, גם אם לא הבנתם אותו כנדרש, זאת כבר לא מסכת מאימת כל כך כמו שהיא מאימת בעיני מי שלא למד אותה מעולם".

"מי שיעמיק בסיפור הזה, ימצא בו הרבה מאוד הדרכה בלימוד

"הרי ברור שילד לפני גיל בר מצוה לא מסוגל להבין את כל הסוגיות המורכבות שבמסכת עירובין ובמסכת יבמות כמו גם במסכתות אחרות בש"ס. אם כן, לשם מה השקיע אביכם מאמצים גדולים כל כך וזמן רב כל כך ללמוד אתכם דברים שממילא לא הבנתם כראוי"

כשנדרוך על מפתן ביתו של מרן הסטייפלער.

"כמובן שתמיד יש עליות וירידות, כי דרכו של אדם, והיינו רואים דבר פלא. בימים שבהם ההכנה לביקור אצל הסטייפלער היתה לעילא ולעילא ובאמת היינו מגיעים אליו כשאנחנו מטוהרים יותר, הוא היה מקבל אותנו בחדווה ובהארת פנים נפלאה, ואפילו היה קם לכבודנו! ובימים שבהם ההכנה היתה 'ככה ככה', הוא היה מקבל אותנו אומנם בכבוד, אבל זה לא היה אותו דבר. הוא לא קם לכבודנו ולא היתה כזאת הארת פנים מיוחדת. "כשסיפרתי את הסיפור הזה, כל האנשים באולם התרגשו והתפעלו מאוד. רק אדם אחד לא הבין את הסיפור. היה זה מרן הגר"ח. הוא לא הבין איפה ה'עוקץ' של הסיפור. בעיניו זה היה דבר פשוט וברור שאם דיברת היום דברים בטלים, רואים את זה על הפנים שלך. זאת הגדלות של הסטייפלער? את זה רואה כל אחד..."

סגולה לזרע של קיימא

אשלים את דברי בסיפור מעשה ששמעתי מפיו של הגר"ח אברודא, רב קהילת בני הישיבות באחיסמך ואחד מגדולי המקורבים למרן זצ"ל, שסיפר לי שלפני שנים רבות הוא הכיר יהודי שהתגורר באזור שלו בפתח תקוה, קראו לו אברהם, והוא היה יהודי מסכן ומלא פגעים ומחלות. הוא היה גיבן וחולה ואומלל, ואשתו היתה עזר כנגדו גם היא סבלה מכל מגי מחלות וצרות. אבל יותר מכל העיקה על שני בני הזוג העובדה שהם לא זכו להיפקד בזרע של קיימא, דבר שכמובן מעציב ומצער יותר מכל דבר אחר.

"אחרי כמה שנים, הציעו שם שאולי יעברו בני הזוג להתגורר ברכסים, והרי ברכסים יש להם קבלה מהגה"צ רבי אליה לופיאן, שלא יהיה עקר ועקרה בכל היישוב, ולכן חשבו שאולי הם יעברו לרכסים הם יזכו להיפקד בפרי בטן בזכות ברכתו של רבי אליה זצ"ל. "מצד שני, הרי הדבר היחיד שהיה להם זה השכנים והחברים, ואם

הגר"ח ה'השיב לי גם הוא תשובה בשתי מילים: "מסתכלים ורואים". "מספר הגר"ח הכסטר שהוא דיבר על כך עם בחורים בישיבה ואמר להם ששני גדולי הדור התנבאו בסגנון אחד וענו לו תשובה זהה. איך אפשר לראות אם בחור ירא שמים, מסתכלים עליו..."

"אחד הבחורים שם היה חברה'מן, הוא החליט שהוא מנסה לשאול את אותה השאלה, לגדול שלישי. הוא רץ לראש הישיבה שלו, הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ושאל אותו את אותה השאלה, בלי לספר לו מה שהמשיג אמר לגבי זה שהוא שאל את הגר"ח והגר"ח ל. "שמע רבי אריה פינקל את השאלה, איך אפשר לדעת אם בחור הוא ירא שמים, והשיב בפשטות: "כתוב בפסוק בסוף פרשת משפטים, 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך'. מי שיש לו יראת שמים, רואים את זה על הפנים שלו". אבל הגר"ח פינקל הוסיף עוד פרט קטן לתשובתו: "מי יכול לראות את יראת השמים על פניו של הזולת? מי שיש לו בעצמו יראת שמים".

שלא יהיו לנו בושות

"בהקשר זה", ממשיך הגר"ח טורק שליט"א, "יש לי עוד סיפור יפה עם הגר"ח זיע"א, שגם קשור בקשר ישיר לעניין הזה שמי שיש לו יראת שמים יכול לראות על זולתו אם הוא ירא שמים אם לאו.

"פעם הוזמנתי לשאת דברים בשמחת שבע ברכות לאחד מנכדיו של מרן שר התורה זיע"א. דיברתי בעניין השמחה ובענייני הפרשה, ובדיוק כשהתחלתי לספר סיפור על מרן הסטייפלער הקדוש זיע"א, נכנס בנו מרן שר התורה אל האולם. אני כמובן עצרתי מיד את דרשתי ולא אביתי להמשיך ולדבר בפני מרן זצ"ל, אבל רבינו הגר"ח הורה לי להמשיך ולדבר. לאחר הדרשה התנצלתי בפניו שגזלתי מזמנו היקר, והוא חייך ואמר לי על דרך צחות שזה דווקא גומל עמו חסד, כי בשעה שאומרים דרשה אנשים לא באים לשאול שאלות, וממילא הוא יכול לנוח בזמן הזה..."

"בכל אופן, סיפרתי שם שכשלמדתי בישיבה קטנה בישיבת רוז'ין, היה לנו משגיח, הרב יעקבזון, שהחזיר בלבנו את אמונת החכמים התמימה בצורה יוצאת דופן. תמיד כשהוא שמע על בחור שעומד ללכת לאחד מגדולי וצדיקי הדור, הוא היה מזרז אותנו לעשות תשובה, ואמר שהצדיקים רואים על פנים של האדם את כל מעשיו, ולכן צריך להיטהר ולהתחטא מכל חטא ועוון לפני שבאים אליהם, כדי שלא נעשה לעצמנו בושות..."

"בהמשך למדתי בישיבת פוניבז', ושם התגבשה קבוצת בחורים, שאני זכיתי להיות חלק ממנה, והיינו הולכים פעמיים בשבוע לדבר עם הסטייפלער בלימוד.

"אותה אמונה יוקדת שהוחדרה בליבי בישיבה קטנה, גרמה לי לחברים האחרים בקבוצה להתייחס ברצינות מאוד מאוד גדולה לביקורים האלו אצל הסטייפלער הקדוש. ידענו שהוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ובאותם ימים שהיינו אמורים ללכת אליו, היינו נזהרים מאוד כבר מהבוקר השכם להתנהג כראוי. נמנענו מלדבר דברים בטלים, היינו מדקדקים יותר במצוות, מכוונים יותר בתפילה, ומשקיעים יותר בלימוד, כדי שלא נבוש ולא נכלם

לאחר שהרציתי את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף

אב"ד סאנטוב ליקווד הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א בפניני
נועם שיח על מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זיע"א

לתלמיד חכם!... - וזה היה בזמן שבנו הגר"ח כבר היה מפורסם בין גדולי התלמידי חכמים שבדור שכל רז לא אניס ליה...

פעם לפני יום הכיפורים, נכנסתי אצל הגר"ח זצ"ל לקבל את ברכתו לקראת השנה החדשה, ובאותה עת נכנס גם אחד מאנשי שלומו של הגר"ח, ואמר הלה להגר"ח שיש לו בשורה טובה לבשר לרב, שהוא נתקבל לשמש כשליח ציבור בבית המדרש גדול ביו"ה, והוא מבקש מהרב ברכה שיהיה המינוי בהצלחה גדולה. שאל אותו הגר"ח אם הולכים לשלם לו עבור החזנות, השיב הלה בחיוב, שאכן הם הולכים לשלם לו על כך. כששמע הגר"ח את דבריו, הגיב כשבת שחוק על פניו "אם כן, הרי זה כבר בהצלחה..."

הגר"ח זצ"ל שאל פעם את הנוכחים ומקורביו אם הם יודעים מי היה הסנדק שלו בעת הברית, והמשיך וסיפר להם שאביו מרן הסטייפלר זצ"ל הוא בעצמו היה הסנדק, וכך הוה מעשה, שהברית שלו התקיימה עוד בחוץ לארץ, ולכבוד הברית התקבצו ובאו להם הרבה גדולי תורה, ביניהם הגאון בעל תורה תמימה זצ"ל, והסטייפלר פחד מאוד שאת מי מהם שהוא יכבד אותם בסנדקאות יש מן הגדולים

בעודני בצעירותי, הייתי במשך הרבה שנים שולח שאלות בכל מקצועות התורה למרן שר התורה הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי זצ"ל - עוד בחיים חיותו של אביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל, וזכיתי לקבל ממנו מכתבים רבים עם מאות תשובות בהלכה והשקפה. כמו"כ, בדרך כלל בעת שביקרתי בארץ ישראל זכיתי ליכנס אליו - עוד בחיים חיותו של אביו זצ"ל, וגם בשנים אח"כ, בטרם התחילו לנהור אליו אנשים רבים כבשנים האחרונות, היו לי הזדמנויות רבות לשבת אצלו בישוב הדעת, שאז השיב לי תשובות ברורות על כל מה ששאלתי אותו, וגם מסר לי כמה שמועות וקבלות שקיבל מאביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל ודודו הגה"ק ה"חזון איש" זצ"ל.

כמו"כ היתה לי הזכיה הרבה פעמים לראות אותו יושב בכניסה שליד המדרגות המוליכות לביתו עם סטנדר וגמרא גדולה לבוש בטלית קטן לבן, ולומד בהתמדה עצומה כשאף אחד לא מפריע לו. זכורני, שפעם אחת ניגשתי אליו והצגתי את עצמי בפניו ואמרת לי את שמי, אמר לי הגר"ח על אתר במאור פנים "אהה! מיר שרייבן זיך כסדר" [אנחנו מתכתבים בינינו תמיד], ומיד הורה לי לשבת וסגר את הגמרא וענה לי על כל שאלותי בהלכה והשקפה באופן ברור ונחרץ.

לאחר שהרציתי את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף, ראשית, כי יש אחד שמשלם את כל ההוצאות של הבולים עבור המכתבים של התשובות, ושנית, אינני יודע מה לעשות עם הכסף! אשר על כן הוא לעול גדול עבורי, לכן אני מבקש ממך שלא לשלוח לי כסף, ואכן מאז הפסקתי לשלוח לו כסף עבור הבולים כבקשתו.

מספרים על הגאון האדיר מרן הסטייפלר זי"ע, שבימי זקנותו אמר, שכל יום הוא מתפלל בדמעות שלישי על "חיימק'ה שלי" שיגדל

שיכולים להיפגע מכך שהוא לא מכבד אותם בהכבוד הזה, ולכן החליט לקחת את הסנדקאות לעצמו כדי שאף אחד מהגדולים לא יפגע בגללו...

**בטלית קטן לבן, ולומד בהתמדה
עצומה כשאף אחד לא מפריע
לו. זכורני, שפעם אחת ניגשתי
אליו והצגתי את עצמי בפניו
ואמרתי לו את שמי, אמר לי
הגר"ח על אתר במאור פנים
"אהה! מיר שרייבן זיך כסדר"
[אנחנו מתכתבים בינינו תמיד]**

לי ירו' כזה" (אין עליו ירו' כזה) אך הוא ציין איזה מראי מקומות ששם כתוב כעין הדברים האמורים בשם הירושלמי - כמו כן הגיע מכתב מאת הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל שכתב שבספר הקנה מגדולי המקובלים, שם כתב ממש כדברים האלה, אבל לא ציין היכן המקור של הירושלמי.

כעבור כמה שנים, נפגשתי עם הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל בעיר פליישמאנס באחד מימי הקיץ, והצגתי את עצמי - אמרתי לו את שמי ואת מקום מגורי - ואז שאל אותי מיד "האם ראית את ספר הקנה?"...

לפני שנים רבות שמעתי מפ"ק של מרן הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע, דהנה איתא בירושלמי שבאמת בזמנינו לא היו צריכים כלל להתפלל, לפי שאין יכולים לכוון בתפילה כדבעי, ומה שמתפללים הוא כדי "שלא תשתכח תורת תפילה" - דהיינו אנו מתפללים כדי שלא ישכחו שפעם היה דין שצריכים להתפלל, אבל בעצם מדין תפילה, לא היו צריכים להתפלל, ע"כ דברי הירושלמי.

ואמר הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע: אני מחפש את הירושלמי הזה כבר ששים שנה - ואני מבקש מכם - אם יש אחד היודע היכן הירושלמי הזה כתוב, אנא, יבוא בבקשה להודיעני - ואם תשאלוני מנין לי דבר זה שיש בכלל ירושלמי כזה - אומר לכם, כך שמעתי ממו"ר הגה"ק רבי טעביל מדוקלא זי"ע, ואם מורי אמר שיש ירושלמי כזה - אין לי ספק שיש כזה ירושלמי - אך במטותא מיניינו, היודע היכן הירושלמי שיבוא להודיעני...

כשחזרתי לביתי, לקחתי פיסת נייר וכתבתי מכתב, אח"כ לקחתי עוד פיסת נייר וכתבתי עוד מכתב - את המכתב הראשון שלחתי אל הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל אב"ד מונטריאל, ואת המכתב השני שלחתי אל הגר"ח זצ"ל - אשר שניהם מהבקיאים הגדולים בדורנו - ואכן כתבתי לשני הגדולים את מה ששמעתי מהגה"ק מקלויזענבורג בדבר הירושלמי, ושאלתי את פיהם היכן דברי הירושלמי.

לאחר זמן קצר קיבלתי מכתב מהגר"ח בו הוא כותב לי "אין זכור

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מחמת החולשה שכב רבינו מרן החפץ חיים זיע"א, במיטתו ולפתע הוא מורה לי להתקרב אליו, ומבקש ש... אפתח את פיו. הייתי נרעש ונפחד, ולא רק שלא הבינותי כלל מה הח"ח רוצה להשיג בכך, אלא שגם לא ידעתי כיצד אֶעֱז לציית להוראה שכזו! - - - לפתוח את פיו של החפץ חיים! מי מוכן להיכנס אל תוך לוע הארי?! - - - אבל לא עזר לי מאומה. החפץ חיים הורה לי בשנית לפתוח את פיו. בלית ברירה, ובחוסר-אונים מוחלט התקרבותי אליו...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על כח הדיבור

"לְכָל מִרְאָה עֵינַי הִפְתֵּן" (ויקרא י"ג, י"ב)

אם התעורר לאדם כאב-שיניים בפיו, היינו ממליצים לו להביט קדימה, או יותר נכון: אחורה, ולבדוק מדוע עשה לו ה' ככה, ועל מה ולמה פקד אותו כאב חזק שכזה, ובמיוחד בעיצומה של שבת-קודש.

ואולי זה קשור לדבר-מה שאירע בפיו, דהיינו ללשון הרע, והסיפור הבא יוכיח.

כולנו התחנכנו על ברכי הכלל של 'מידה כנגד מידה'. מִתְמַיֵד ידענו שזו היא מידתו של הקב"ה. אבל לא תמיד רואים את הדברים בחוש. הר"ן בדרשותיו כותב שענין המידה כנגד מידה בא לעורר את האדם שיוכל למצוא את הדבר שקלֵקֵל בו, ויידע כיצד עליו לתקנו, ומאיך - להוכיח לו על מה הוא מקבל שכר.

הנהגתו של הקב"ה ב'מידה כנגד מידה' מביאה חיזוק רב לכל יהודי, היודע שגם אם חלילה מתרגשת עליו צרה גדולה, תהיה לו דרך להיפטר ממנה, אם ישכיל ויידע מדוע הביא עליו קודשא בריך הוא דווקא את הצרה הזו, ומן הצד השני - לא יתלה את השפע הגדול שהוא מקבל בסיבות צדדיות ומקרייות.

מה עוד לא סופר על האי סבא קדישא, הכהן הגדול מראדין? הנה לפנינו סיפור מופלא, ומוסר-השכל עצום בצדו, לידע להודיע ולהיודע שהקב"ה משלם שכר טוב ליראיו גם בעולם הזה. סיפר הרב משה ויא, שסיפר לו תלמיד חכם גדול אחד, שלמד בישיבתו של החפץ חיים בראדין, על דבר שאירע עימו פעם בעת שנכנס לביתו של החפץ חיים.

הייתי מגיע לביתו פעמים רבות, סיפר הת"ח, והמקרה שאני מדבר עליו היה בעת שהחפץ חיים היה בגיל 83 לערך. למרות החולשה שפקדתהו באותו יום, רבינו היה אז בעת רצון מיוחדת במינה, והדבר ניכר עליו.

מחמת החולשה שכב רבינו במיטתו, ולפתע הוא מורה לי

להתקרב אליו, ומבקש ש... אפתח את פיו. הייתי נרעש ונפחד, ולא רק שלא הבינותי כלל מה הח"ח רוצה להשיג בכך, אלא שגם לא ידעתי כיצד אֶעֱז לציית להוראה שכזו! - - -

לפתוח את פיו של החפץ חיים! מי מוכן להיכנס אל תוך לוע הארי?! - - -

חישבתי להתעלף

אבל לא עזר לי מאומה. החפץ חיים הורה לי בשנית לפתוח את פיו. בלית ברירה, ובחוסר-אונים מוחלט התקרבותי אליו, ופתחתי את פיו הקדוש.

לפניי נגלו שתי שורות שיניים צחורות כשלג, מסודרות ומתוקנות כדבעי, משל היה זה ילד קטן שעוד לא הספיק לפגום את השיניים שקיבל מהקב"ה.

בעוד אני נתון בסערת-חושים שאי-אפשר לתאר, פונה אליי החפץ חיים ומבקש דבר נוסף.

'תספור נא כמה שיניים יש בפ'! - - -

ואני חישבתי להתעלף... כדי למנות את מספר השיניים, צריך

כולם נמצאים בבית, ובמיוחד ליד שולחן השבת, שם הוא עלול לפגוע באשתו ובילדיו.

השבת והבית היהודי, שני מושגים שהלכו תמיד זה לצידו של זה. אם השבת באה לעולם כדי ליצור לאדם מנוחה מעמלו, ואפשרות להקדיש את עצמו לבוראו, הרי שהבית, על כל אשר בו, הוא ההשלמה היעילה ביותר ליצירת המנוחה הזו.

אחת האפשרויות הטובות ביותר לחזק את הקשר הרגשי בין בני הבית, ובמיוחד בין הבעל ואשתו, היא - שבת-קודש. ולכן, החיזוק היותר גדול של כל בית יהודי, צריך להיות בעניינה של השבת.

והנה, דווקא בנושא כה חשוב, באים רבים וטוענים שהדבר נשגב מהם; "עשינו כבר נסיונות רבים וכיוון שלא עלה הדבר בידינו, מי יודע אם עתה תצלח דרכנו אם לאו".

השקפה זו, היא פסולה במהותה, כיון שאצל יהודי לא מצוי מושג של יאוש או חדלון, ותמיד אפשר, וצריך לנסות שוב ושוב, עד שיצליח הקב"ה את דרכו.

אם נצטוונו במצוות השבת, אותה הוא שלכל אחד יש חלק בקדושתה ובטהרתה, והקב"ה שנתן את השבת, נתן לכל בן מבניו את הכוח והאמצעים להשמר מכל הלאוים ולקיים את כל מצוות-העשה הקשורות בשמירת השבת.

הכל יודעים ששולחן השבת בבית יהודי הוא אחד השיאים החווייתיים של כל בני המשפחה. 'שולחן' זה משפיע על כל סביבותיו, והארגונים העוסקים עם בעלי-תשובה, יודעים לספר שרבים-רבים מהם שבו לכור-מחצבתם אך ורק בגלל השתתפותם בסעודת-שבת אחת בבית יהודי כשר.

מאידך, יש שאינם יודעים כיצד לנווט את ההנהגה ליד השולחן, וכך עוברת-חולפת לה השבת ללא התועלת העצומה שאפשר לשאוב משלוש הסעודות הנאכלות בצוותא עם כל בני הבית.

הגיע הזמן לבצר את מעמדה של שבת קדשנו וליטוע אווירה מיוחדת שתשפיע על כל בני הבית ותיסוך בהם הרגשה של

כבר להיכנס עמוק אל תוך פיו המסולא-בקדושה של רבן של כל ישראל; כיצד אוכל לעשות זאת? אבל גם הפעם, לא איפשר לי רבינו לחשוב הרבה, והאיץ בי לספור את שינוי.

שן אחת לא היתה חסרה!

מה אומר ומה אדבר; החילותי במשימה הקשה, ובסיומה הגעתי למספר 32, בדיוק כמספר השיניים שברא הקב"ה באדם. שן אחת לא חסרה ולא נפגמה!!!

כל השיניים היו בריאות וחזקות כביום נתינתן!!! למותר יהיה לציין שבגיל מבוגר שכזה שבו היה החפץ חיים באותה תקופה, אין הרבה קשישים שזוכים למתנה שכזו. לאחר שעשיתי את שביקש, לקח הח"ח את ידי, ואמר בחיוך, בחיוך כזה שאי-אפשר לשכוח לעולמים: 'אני שמרתי על הפה שהקב"ה נתן לי, והקב"ה שמר על הפה שלי' - - -

שהמלאכים יגישו לך את הדגים...

כאב השיניים צריך לעורר את האדם לדבר נוסף, והוא, שאולי לא קיים את מה שאומרים חז"ל על המלבין שיניים לחבירו, אלא עשה ההיפך. פגע בבני ביתו. פגע בשלום הבית.

הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל אמר, שמתוך דברי חז"ל שאמרו "לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו", 'לעולם' - משמע שצריך מאוד מאוד לחזור ולשנן את הענין שלא לצער אותה. ועל כל אחד מוטלת החובה לדעת מה מצער את אשתו, שאם לא כן לא יוכל להזהר בכך, כי לא ידע ולא יבין מה הם הדברים הגורמים לה לצער.

אדם שהתרגל לדבר עם החברותא שלו בסגנון כמו "אתה מדבר שטויות", צריך לדעת שגם עם החברותא לא מדברים כך, אבל על אחת כמה וכמה לא עם האשה.

הגה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל אמר לי פעם: 'אתה יודע מדוע רואים הרבה פעמים שבניהם של תלמידי חכמים הם לא מוצלחים, מפני שהם אינם יודעים להתנהג כראוי עם נשותיהם, ולכן האשה שונאת את בעלה; וכי אתה חושב שרק בני "שנואה" הם לא מוצלחים, גם בני "שונאים" - היינו שהאשה שונאת את בעלה, הם כאלה!'

עוד סיפר לי רבי אייזיק, שפעם נכנס יהודי אחד לביתו בליל שבת, ובכניסתו לא אמר לרעייתו "שבת שלום", ומיד התחיל לשיר "שלום עליכם מלאכי השרת".

לאחר שסיים, עשה את הקידוש, ופנה לאשתו ואמר, "אפשר כבר להגיש את הדגים?" השיבה לו הרעיה: 'הרי אמרת "שלום עליכם" למלאכי השרת, שהם יגישו לך את הדגים...'.

הבה נדאג לשלימותו של שולחן השבת

הפגיעה בשלום הבית עלולה להיות במיוחד בשבת, כיון שאז

בידיהם. כל אחד מקריא את התשובות, וכמובן שהאבא מקדיש תשומת-לב לא רק לאלה שתשובותיהם היו מדויקות להפליא, אלא גם לאלה שעמלו והתייגעו אך לא הצליחו לקלוע למטרה. כך הופך שולחן השבת לאירוע מרתק שכל בני המשפחה ממתינים לו במשך כל השבוע.

אמנם מה שמתאים לבית אחד לא מתאים למשנהו, אבל מדוגמא זו נוכל לקחת לקח מאלף על המאמצים שיש להקדיש על-מנת שניתן יהיה להפיק משולחן השבת את כל מה שאפשר להפיק ממנו...

הכלל הוא שצריך להשקיע בנושא זה זמן ומחשבה על-מנת להביא את הבית למצב שבו השבת תעבור מתוך קדושה ושמחה של מצוה.

דומים למלאכים

כדאי להציע, למשל, לכל ילד לומר דבר תורה קצר על השולחן, וכשהוא מדבר - כולם צריכים להקשיב לו, ולא לעסוק בדברים אחרים.

אפשר גם לבקש מהילדים שילחינו ניגון ל'מנוחה ושמחה אור ליהודים' או ל'צור משלו' ו'קה רבון'. לא ניגונים חדשים, אלא שיקחו ניגונים משירים אחרים ו"לבישו" אותם על זמירות השבת המושרות בכל בית ישראל.

כל המשימות הללו מקרבות את הילדים אל השולחן, ולא כפי שקורה בחלק מהבתים שלאחר המנה הראשונה, ולכל היותר לאחר המרק, נשאר השולחן ריק מיושבייו...

כליכך גדולה היא מעלתה של השבת, עד שביום זה הננו דומים למלאכים. שהרי בכל יום אנו אומרים (בנוסח ספרד) ב'קדושה' - 'נקדישך ונעריצך כנועם שיח סוד שרפי קודש', דהיינו שעם ישראל אינו מתיימר לומר את הקדושה יחד עם המלאכים, אלא לכל היותר הוא עושה זאת כמו המלאכים; ואילו בתפילת מוסף של שבת-קודש אומרים 'כתר יתנו לך וכו' מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה'.

המלאכים ועם ישראל יחדיו, מקדשים - בשבת - את שמו של קודשא בריך הוא.

לדעת הטקטיקה של היצר-הרע

וכפי שאמרנו, דווקא בגלל הרגעים הגדולים המצויים ליד שולחן השבת, מנסה תמיד היצר"ר לפגוע באווירה המקודשת והכל-כך נחוצה כיום לכל בית יהודי באשר-הוא. והיכן נמצאת עיקר משימתו של היצר? - בשלום הבית!

ומי שיוודע את הטקטיקה המלחמתית של היצר"ר, יידע גם להילחם נגדו, ולנקוט בתחבולות על-מנת להכשיל אותו במאמציו אלה. ככל שנחזיר למוחנו שהמריבות המתעוררות בבית בשבת-קודש הן עצת-היצר, כך נוכל להיאבק נגדן בכל הכוח, וזאת על ידי שנשתדל להיות רגועים ושלווים, ולא לתת פתח-של-מתח בשום דבר וענין.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

בשלב מסוים ניגשנו אליו ושאלנו למהות הדפים, ואז התברר שהתלמיד חכם ההוא משקיע 4 שעות מדי שבוע כדי לעבור על פרשת השבוע 'ישר והפוך', ובדפים אלו הוא מכין שאלות לילדיו

בני מלכים. חיוב זה מוטל בראש ובראשונה על בעל הבית, בכך שיכין את עצמו לקראת השבת בדברים שיש בהם כדי לקבץ את כל הילדים בכל הגילאים אל שולחן השבת.

משימה לא קלה

משימה זו, לא מן הקלות היא, כיון שכל ילד דורש את שלו, ואברך השקוע בלימודי הגפ"ת יתקשה לפעמים להכין את עצמו כראוי בסיפורים ובתיאורים מרתקים שיכנסו את הילדים סביבו בליל שבת וביום המחרת.

מאידך, צריך כל יהודי להבין שכשם שעקרת הבית עמלה ומתייגעת להכין את מאכלי השבת ולתבָּלם בטוב טעם כדי שיהיו המאכלים ערבים על כל בני הבית, כך בדיוק באותה מידה מוטלת עליו החובה לתבל את השולחן בדברים המעניינים את הילדים.

נוכל רק לספר שמוזה תקופה ארוכה עקבנו אחר אברך מופלג היושב בימי רביעי וחמישי באחד מבתי הכנסת ולצידו דפים, והוא כותב וכותב וכותב. האברך יושב על מקומו במשך זמן רב, שקוע בתוך הדפים שלו, ואינו מבחין בנעשה סביבו.

היושבים לצידו בטוחים שהמדובר ב"חבורות" שהוא אומר בכולל בו הוא לומד, אך העובדה שהאברך הביט מדי פעם ב... חומש, הביאתנו למסקנה שפְּנִיָּם אחרות באו לכאן.

בשלב מסוים ניגשנו אליו ושאלנו למהות הדפים, ואז התברר שהתלמיד חכם ההוא משקיע 4 שעות מדי שבוע כדי לעבור על פרשת השבוע 'ישר והפוך', ובדפים אלו הוא מכין שאלות לילדיו.

את השאלות הוא מוסר להם כבר בימי חמישי וששי, והם מתבקשים להשיב עליהן, ולבוא אל שולחן השבת ופתקיהם

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

הוא יבוא לשמים ויאמר להם כי יש לו עקרונות, יענו לו מלאכי החבלה גם לנו יש עקרונות... המשיך: אכן ישנה תופעה כזו בעולמם של בעלי עסקים שמעוניינים שבניהם יהיו גם בעסקים כדי שלא יצטרכו לתמוך בהם, אבל מה קורה לבסוף, הבן עוזב את הכולל שוקע בעסקים נופל לבוץ של גירעונות ולאחר מכן מה קורה? האבא נאלץ להשקיע הרבה כסף כדי להוציא את בנו הצעיר מהסבך

פניני דעת ממרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א

"והובא אל אהרן הכהן" (ויקרא י"ג, ב')

אברכי שכונה ירושלמית עמלו רבות עד שעיריית ירושלים, הקצתה להם קרקע - לבנות בית כנסת לקהילתם. אחרי השגת ההקצאה היתה להם בעיה רבת, הם נוקקו בדחיפות ל'עמותה' לרשום את ההקצאה, ולא השיגו, עד שכמעט שה'הקצאה' הלכה לאבדון.

יהודי תלמיד חכם מהשכונה, שהיתה לו 'עמותה' מסודרת וותיקה, הציע שירשמו את המקום על שם העמותה שלו. כך עשו. ולאחר תקופה קצרה החלו בבניית המקום, השיגו תורמים, ולמים לא מרובים הבניין עמד על תילו. הקהילה התגבשה סביב המקום. והחלו דיבורים אודות מינוי רב למקום. ואז הגיעה הפתעה בלתי צפויה.

למענו של הגבאי הראשי, הגיע אותו יהודי, שעל שם עמותתו רשמו את הבנין, ותבע לעצמו את כתר הרבנות: "בלעדי לא היה לכם כלום, ואם כן מגיע לי את 'הרבנות', הכל מודים שאם לא הייתי כאן, לא היתה לכם קהילה נורמלית ובוודאי לא רב".

הגבאי היה בהלם וניסה את מזלו בהסברים, אך ללא הועיל, לא היה עם מי לדבר.

הוא החליט שלפני שהבעיה מתרחבת ויהיו בזיונות ואולי מריבות ('בידקא דמיא'), הוא ימהר לרדת לבני ברק, אולי הרב שטיינמן יסייע בידו לדעת איך לצאת מהפלונטר.

הוא נכנס אל הקודש פנימה והציג את הענין וביקש עזרה: "מה עושים? כיצד אבוא אל הגבאים האחרים מה אומר להם, ומה נוכל לומר לאותו יהודי שטענתו תקיפה וחזקה בפיו?"

רב אהרן-ליב לא התמהמה יותר משניה אחת, ואמר "ער איז גערקט = הוא צודק, אבל יש לאולמרט [רה"ע דאז] דין קדימה, הוא הרי נתן את ההקצאה...".

יש לגביר עקרונות ומה קורה בסוף

אברך נכנס והציג את סיפורו.

חמיו 'גביר בעל ממון', החזיקו כספית עד כעת, ועתה הודיע לו כי הוא מעוניין שייצא לעבוד לפרנסתו. ואם לא יעשה כך אלא ימשיך ללמוד בכולל, לא יתמוך בו יותר ו"זה לא בא מקמצנות, אלא שזה עיקרון אצלו שאדם צריך לעבוד ולהתפרנס מעבודתו" - הדגיש. הוא הביע את מצוקתו כי לכאורה לא יהיה לו כדי מחייתו מהתקציב של הכולל ואשתו בת גבירים.

רב אהרן-ליב אמר לו, כי עליו ועל אשתו בת הגביר לאלץ ולהתרגל לחיים יותר צנועים. ואז נשמעו דברים לא סטנדרטיים מפיו: הוא (חמיו) יבוא לשמים ויאמר להם כי יש לו עקרונות, יענו לו מלאכי החבלה גם לנו יש עקרונות... (שאינן לזוז מהם). המשיך: אכן ישנה תופעה כזו בעולמם של בעלי עסקים שמעוניינים שבניהם יהיו גם בעסקים כדי שלא יצטרכו לתמוך בהם, אבל מה קורה לבסוף, הבן עוזב את הכולל שוקע בעסקים נופל לבוץ של גירעונות ולאחר מכן מה קורה? האבא נאלץ להשקיע הרבה כסף כדי להוציא את בנו הצעיר מהסבך, ואילו היה נשאר ללמוד, במעט כסף יחסית, יכול היה להחזיקו במשך שנים ארוכות.

מקל גדול להכות בו?

הוא לא הרפה: "אז שיהיה חצי חצי, חצי הוצאות ישלם ראש הישיבה וחצי הוצאות אני אשלם".

אינני מבין, אם יש לך מצוה, וכי תסכים לתת למישהו אחר חצי מהמצוה, יש לך מצוות תפילין האם תעלה על דעתך ותסכים לתת למישהו אחר חצי מהמצוה?! הספר זו מצוה שלי ולא אתחלק עם אף אחד!

מרן רוצה כל כך את המצוה לעצמו, כי העריך את המצוות כראוי: תלמיד חכם מופלג סיפר לרב אהרן-ליב כי בברית לאחיו, השתתף החזון איש והסבא של התינוק רצה את הסנדקאות, הציע החזון איש ואמר לו: הבה נעשה חלוקה שאני (החזון איש) יקבל את הסנדקאות והסבא יקבל את העשירות.

הגיב רב אהרן-ליב: יכול להיות שהיו לחזון איש סיבות אחרות לחלוקה הזו. כי מצד האמת אין כאן חלוקה שווה, וכמו שאחד יקבל מיליארד דולר והשני יקבל כמה שקלים, כי מה הערך יש למצוה ביחס לעשירות 'עולם הזה', שהיא כלום לעומת המצוה. באותו ענין.

אמרו באוזניו את הפשט של החפץ חיים על הנוסח "אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר", שנשאלת השאלה וכי הם אינם מקבלים שכר הרי על עבודה מקבלים משכורת חודשית? וביאר החפץ חיים שהם מקבלים רק על התוצאה (ואם לא היתה תוצאה של סחורה, הם לא מקבלים שכר), אבל אנחנו מקבלים שכר גם על העמל. ע"כ.

רב אהרן-ליב התקשה להאמין כי החפץ חיים שאל והשיב כך, שהרי השאלה לא מתחילה לכאורה כי אם אחד מקבל על העבודה שלו מיליון דולר והשני קיבל כמה פרוטות, וכי זה נקרא שקיבל שכר?! זה נחשב שעבד בחינם, מה הרחוב יוצר מעבודה של שבעים שמונים שנה - אוכל, מכונית, בית, נופש בחו"ל, בית מלון - וכי זה שכר?! זה נקרא לעבוד בחינם! אנחנו יוצאים עם נצח כל רגע זה נצח - זה שכר, בשביל זה שווה לעבוד, והשכר בעולם הזה לעומתו הוא כלום וכלום - "אינם מקבלים שכר".

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

כאשר נטל את מקלו תרמילו ועבר מארץ לארץ ומעיר לעיר, לכבוד שמים, יהודים רבים קיבלו את האפשרות להיכנס אליו באופן פרטי, חלקם לברכה ואחרים לעצה. הם התקבלו בסבר פנים יפות. ביניהם היה עשיר ירא שמים ששאל מה עליו לעשות?

אני מחזיק כולל בניו יורק וכולל בא"י, יש לי אפשרות לתת אלף דולר חודשי לעשרה אברכים, או חמש מאות דולר לכמות כפולה של אברכים? הוא העצים את השאלה: יש צד שכדאי לתת רק חמש מאות, כי בכך יהיה לאברך מושג (מועט) ב'תורה מתוך הדחק' (כידוע שמרן היה מפליג תמיד בעוצם זכותם וגדולתם של אברכים הלומדים 'תורה מתוך הדחק', והעמידם ברום המעלה).

רב אהרן-ליב המשיך במאמציו להשרות תמיד אורה נעימה, התסכל עליו והתעניין בתמימות: האם יש לך מקל בבית? כן, יש לי מקל גדול (השיב בחיוך מתמיה).

אולי גם תרביץ לאברכים עם המקל, שיטעמו והיה להם 'תורה מתוך ייסורים', לא רק 'תורה מתוך הדחק'...

התשובה היתה ברורה.

הוא הגיע במיוחד ל'קבלת קהל' והתעניין: "האם הרב עומד להדפיס איזה ספר, כי ברצוני לשלם את כל הוצאות הספר, 'הספר הבא עלי!' הכריז.

התחמק רב אהרן-ליב: כעת אינני עומד להדפיס שום דבר. "לא משנה מתי הרב ידפיס, אני אשלם את כל ההוצאות של הספר הבא".

אמר לו הרב: מאז ומתמיד אינני נוטל כסף לספרים.

היהודי לא הרפה ורב אהרן-ליב נאלץ לנהל איתו כביכול, משא ומתן: "מה המטרה שלך שבשבילה אתה רוצה לתת כסף, וכי אין לך מה לעשות עם הכסף?"

"מה פירוש, אני רוצה לתרום לספר של רבינו!"

"אבל בשביל מה אתה רוצה לתרום? כי אתה רוצה מצוה, אתה רוצה מאד לזכות בתלמוד תורה! נו, גם אני רוצה את המצוה הזו, המצוה היא שלי, מה פתאום שאתן לך אותה, עם הכסף אתה יכול לעשות מצוות בצורה אחרת".

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

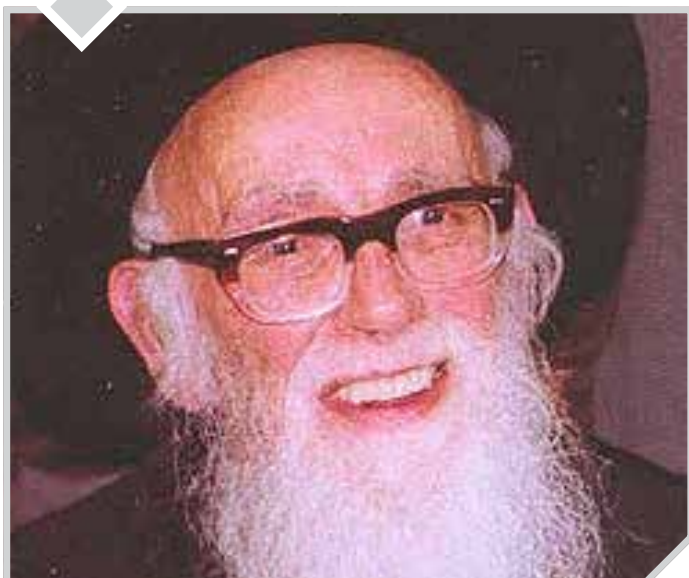
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

אז פנה ר' חיים ישעי' לסבא והתעניין גם הוא: און וואס מאכט איר (ומה שלומכם) כמי שאומר מה שלו' כבודו. סבא הביט עליו ואמר: חיים ישעי' איך אתה מדבר?! סבא ניסה להסביר לו בקול כאוב, הנה שמחתי לפגוש אותך כידיד ובן משפחה וותיק, שמחתי לשאול ולהתעניין בשלומך, ובסופו של דבר אתה מצער אותי, עד כדי כך? הרי אתה בן אדם, מדוע אתה לא יכול לשאול: "שלמה, וואס ערצאך (שלמה, מה שלומך), היכן למדת את הניסוחים האלו ואת השפה הזו

פניני ענווה של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"והנבא אל אהרן הפהן" (ויקרא י"ג, ב')

ישבו אצלו פעם קבוצת אורחים בחולו של מועד, ביניהם תלמידי חכמים וגדולי תורה. רבינו מזג לכולם יין והיות והכיר את הנוכחים וידע שלפחות אחד מהם שהיה כהן לא יסכים שרבינו יכבדו לברך לפניו ויתחילו ויכוחים, והלה יתאר את גדלותו של רבינו ולא יסכים לברך ראשון למרות היותו כהן, לכן אחרי שמוזג אמר להם רבינו שהוא מברך תחילה והזכיר את חידושו של ה"באר היטב" (והדגיש שאמנם המ"ב לא הביאו להלכה) שהרי הגמ' שואלת (ברכות לה). נאמר "לה' הארץ ומלואה" ונאמר "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" (תהילים קט) ולא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה, שלפני הברכה האוכל שייך להקב"ה ורק לאחר ברכה שייך לאדם, משום כך כותב ה"באר היטב" (או"ח סי' רי"ג סק"א) שכאשר רוצה לתת לחבירו לשנות יברך בתחילה ואחר כך יתן לחבירו, משום שקודם הברכה השתיה שייכת להקב"ה ורק אחרי הברכה שייכת לו ואז הוא יכול לחלק.

כיצד דיבר על ליבו של מחבר ספר

מחבר ספרים עלה לרבינו בביתו שטח לפניו את מצוקתו, מזה שנה שהוציא לאור את ספרו ועדיין חלק גדול מהספרים מונחים בבית כאבן שאין לה הופכין, והדבר מביאו לידי יגון וצער כל יום מחדש בראותו את עמלו יורד לטמיון וריק.

רבינו הבין ללבו ואמר לו בוא ואשמיעך דבר חכמה מחכמתו של מורי ורבי הגאון רבי שמואל גדליה ניימן, שהיה רגיל לומר שכדי לחבר ספר צריך להיות תלמיד חכם, אבל כדי למוכרו צריך להיות גאון. הוסיף וסיפר לו, אספר לך עוד מה שסיפר לי מורי ורבי רבי איסר זלמן, היה זה בזמן מלחמת תש"ח, ירושלים היתה במצור, רק שיירות עם רכבים משוריינים יכלו להגיע אליה מן השפלה. יצא אז רבי איסר זלמן עם אשתו הרבנית בילא הינדא וראה תור

ארוך המזדנב מחנות לצרכי אוכל במחנה יהודה, ושאל את אחד המצטופפים בתור, למה ממתנים בתור ענק מורט עצבים זה, אמר לו שהכל מצפים לקנות כמה חתיכות סוכר אותם ישנה אפשרות להשיג בחנות זו וזאת במחיר כפול ומשולש מהמחיר הנקוב הרגיל של חתיכות סוכר.

פנה רבי איסר זלמן לרבנית ואמר לה, ראי איזה תור ענק מזדנב עבור דבר שהכל יודעים שמחירו רב ויקר מהערך האמיתי שלו, והנה בימים אלו אני הרי הולך ומדפיס את ספרי "אבן האזל" על הרמב"ם בו יישבתי כמה פסקי רמב"ם קשים, והנה מחיר פנקס דפים ריק בגודל ספר הרי הוא שילינג ועוד אני מיישב שם כמה הלכות קשות ברמב"ם ואני מתכוון למכור את ספרי בחצי שילינג, א"כ בודאי ובודאי שרבים רבים יידחקו לעמוד בתור כדי לרכוש את הספר, לכן זכרי והיזהרי כשהספרים יגיעו לביתנו לפתוח את דלת הבית לאט כפי שלא יתפרצו לדלת פנימה מהלחץ הרב של התור הארוך.

לאחר שהגיעו הספרים ודפקו בדלת, פתחה הרבנית את הדלת ולא ראתה אף אדם אחד העומד מאחורי הדלת לקנות הספר, אמר רבי איסר זלמן לרבנית בצער, האם לקחתי נייר חלק וטוב וקלקלתי אותו... כך בתבונה רבה ידע רבינו לתת לאותו מחבר את הרוממות שהוא נמצא בחברה טובה של אותם גאונים אדירים.

"מדוע אתה לא יכול לשאול: שלמה, וואס ערצאך?"

סיפר נכדו הרה"ג רבי אהרן גולדברג: יום אחד ליוויתי אותו ל"כותל המערבי" בכניסה לרחבה העליונה, בא מולנו אחד מנקיי הדעת בירושלים, הגאון רבי חיים ישעיהו אקער, בן משפחתו וכמעט בן גילו, הם למדו יחד ב"עץ חיים" ואח"כ בכולל "מדרש בני ציון" וכאשר כתב רבינו את ספרו "מעדני ארץ" על שביעית למדו יחד בחברותא, והיה נותן לו לעבור ולהעיר על הגיליונות לפני הדפסתם. רבנו שמח לקראתו כל כך, וקרא בהתפעלות:

או, רבי חיים ישעיהו, מה נשמע? שמעתי שהיית בבית חולים. מה שלומך? התעניין בלב רחב ושמח לפגוש אותה. השיב ר' חיים ישעיהו על כל שאלותיו התפתחה שיחת רעים נעימה.

אז פנה ר' חיים ישעיהו לסבא והתעניין גם הוא: און וואס מאכט איר (ומה שלומכם) כמי שאומר מה שלום כבודו.

סבא הביט עליו ואמר: חיים ישעיהו איך אתה מדבר?! הוא לא הבין מה קרה, והביט בסבא בפנים תמהות. וסבא תמה שוב: איך אתה מדבר אלי?

רצוני לדעת ואס מאכט איר - מה שלומכם? וסבא כועס, מה קורה איתך, איך אתה מדבר אלי? ור' חיים ישעיהו מגיב: אינני מבין מה הרב רוצה!

אינני יכול שכוח, סבא ממש כאב ואפילו כעס, מדוע אתה לא מדבר אלי כמו בן אדם? ר' חיים ישעיהו התנצל, מה לא דיברתי כמו בן אדם? סבא ניסה להסביר לו בקול כאוב, הנה שמחתי לפגוש אותך כידיד ובן משפחה וותיק, שמחתי לשאול ולהתעניין בשלומך, ובסופו של דבר אתה מצער אותי, עד כדי כך? הרי אתה בן אדם, מדוע אתה לא יכול לשאול: "שלמה, וואס ערצאך (שלמה, מה שלומך), היכן למדת את הניסוחים האלו ואת השפה הזו.

נענה רבי חיים ישעיהו: למדתי מכל עם ישראל שכך מדברים איתך, וכי כיצד אתה רוצה שאדבר איתך, כמו עם כל שלמה מהחיידר? האמת שתמיד הייתי סבור שאתה חשוב יותר מאחרים, עוד מימי הישיבה וקל וחומר עכשיו שאתה עלית על כולנה - אמר.

וסבא מושפל וכאוב: חיים ישעיהו שמחתי איתך, חבל שאתה עושה לי עגמת נפש.

רבי חיים ישעיהו לא ויתר המשיך לשוחח בלשון נסתר והתחננני של סבא נפלו על אוזניים לא קשובות, "כך צריך לדבר איתכם ר' שלמה זלמן" אמר לידידו מילדותו.

סבא נפרד ממנו במרירות: זייט גיזונט וכל טוב, כמי שאומר חבל שאנו נפרדים כך. הוא המשיך וצעד לכיוון הכותל, שותק ומכונס

בתוך עצמו וכאוב מאד, ולא הגיב כלום, היה לו לא טוב. הוא הבין את הלך מחשבתו של ר' חיים ישעיהו, כי אמנם היה חכם שבחכמים, אבל מה לעשות שנפשו חפצה בכל מאודה שהחבר שלו לא ידבר איתו כמו שכולם מדברים, כי היתה לו ענוה מהותית ואמיתית, היתה לו קדושה עצומה של פשטות וענוה, מה כל זה קשור אלי?!

הרי גדלנו פה בשכונה ואנו בני אותה גיל, ולמה יש לדבר אלי כך?

כך מספר גם בן שערי חסד, המחנך רבי יוסף זייבלד, בילדותנו היה מרבה להגיע לבית אבי, רבי צדוק, שכן היה לנו מכשיר טלפון בו היה רבינו מקבל ומוציא שיחות לעיתים. אמי היתה מתייחסת אליו ביראת כבוד ומדברת אליו בלשון רבים. ופעם מחה בה רבינו, הרי גדלנו פה בשכונה יחד ואנו בני אותו גיל וגם בני דודים ושיחקנו יחד ולמה יש לדבר אלי כך. השיבה האם, גם אם זה נכון, הלא יש כאן ילדים והמה צריכים לראות שמכבדים תלמידי חכמים. נענה רבינו: אכן כן, ליד הילדים יש לדבר בלשון כבוד.

בשנים מאוחרות יותר, כאשר התקינו טלפון ציבורי במרכז השכונה ליד בית הכנסת הגר"א, היה מדבר משם. וסיפר איש שערי חסד רבי יהודה שפירא, זכורני בעיצומם של ימי מלחמת ששת הימים, רבינו הגיע להתקשר והיה תור ארוך ליד מכשיר הטלפון, לא רצה להתקרב כי ידע שכולם יזוותרו ולא יסכימו לדבר לפניו מחמת כבוד התורה, ולכן נכנס ללמוד בבית הכנסת הגר"א ומפעם לפעם היה היוצא לראות אם נגמר התור, אך לא הסכים להקדים אחרים למרות זמנו היקר.

כך היה בבנק, במכולת ואף במקווה הטהרה הגיע עם כולם ולא הצליח להבין את מי שלא הבין, איך הוא הולך עם כולם.

כך מספר הרה"ג רבי איתמר אלשיך הוא התלווה לרבינו כאשר יצא מאיזה מקום וחיפש מונית שתביאהו לביתו. אברך בעל רכב שעבר במקום, שש וצהל על ההזדמנות שנקרתה לפניו, לקחת את רבינו לביתו, וכשהגיעו לבית הוציא רבינו כסף לתת לו, הלה לא הסכים בשום אופן לקחת ורבינו לא הצליח להבין, למה שלא יקח ממנו כסף, ומה פתאום שיקחו במיוחד לביתו.

כיצד מילט חתן מבושה?

הוה עובדא בבחור שהיה מגמגם בלשונו, וכשהגיע שבת אויפרוף שלו, צריך היה לקבל מפטיר כנהוג. רבינו ידע שהוא מגמגם ומתבייש בכך מאד, בפרט בפני משפחת הכלה ובפרט את הברכות הארוכות שלפני ואחרי ההפטרה, הגיע רבינו להתפלל באותו מנין וניגש ואמר לגבאי שהוא צריך את המפטיר, הגבאי התפלל והלא יש כאן אויפרוף, ובאי נעימותו הציע שרבינו עצמו ישאל את החתן אם הוא מוותר לקבל עליה רגילה ולהחליף את המפטיר כנהוג. כמובן שהחתן נענה בהתלהבות, ואמר שאם רבינו מבקש, מה יש בכלל לדבר. כך מילט את החתן בחכמתו מבושה שלא יבחינו שהוא מגמגם ואיתקל מילוליא בלשונו.

(מתוך הספר גאון ישראל בעריכת הרב ח.ש. רוזנטל)

הוא הסתכל עלי בעיניו החודרות, ואמר לי 'אני אהיה לך אבא ואתה תהיה לי לבן', כך במילים האלה, אני זוכר את זה, הרגשתי את זה וידעתי את זה כל השנים. כאשר יצאתי מהחדר שלו קראה לי הרבנית בת שבע ע"ה שהייתה במטבח, ואמרה לי 'לא יכול להיות שאבא יהיה לך לאבא ואני לא אהיה לך לאמא, הוא אבא שלך ואני אמא שלך'. וככה הרגשתי כל החיים

סיפורו המדהים של הרב סנדר פרייזלר, 'שאומץ כ'בנו' של מרן שר התורה זיע"א

להעיר אותו. הבאתי את בני הקטן דודיק. אמרתי לו 'זה דודיק, הוא לומד טוב, תברך אותו'. הוא פתח את העיניים וחייך. אמרתי להגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי. תראה איך הוא מחייך אלי, אני רואה שהוא אוהב אותי ורואה אותי, אבל לא יכול לדבר איתי. הוא לא מצליח לדבר איתי - המילים שלו נבלעות".

מה ההיכרות הראשונה שלך עם הרב זצ"ל?

"אני זוכר את המשפט שהוא אמר לי אחרי פטירת אבי זצ"ל, שאני יכול לבוא אליו תמיד. אמרתי לו אני צריך אבא, לא סתם בן אדם. הוא הסתכל עלי בעיניו החודרות, ואמר לי 'אני אהיה לך אבא ואתה תהיה לי לבן', כך במילים האלה, אני זוכר את זה, הרגשתי את זה וידעתי את זה כל השנים".

"כאשר יצאתי מהחדר שלו קראה לי הרבנית בת שבע ע"ה שהייתה במטבח, ואמרה לי 'סנדר בא הנה'. התפלאתי, מאיפה היא יודעת שקוראים לי סנדר? היא אמרה לי 'לא יכול להיות שאבא יהיה לך לאבא ואני לא אהיה לך לאמא, הוא אבא שלך ואני אמא שלך'. וככה הרגשתי כל החיים. יש אביו המביאו לעולם הזה, ורבו מביאו לעולם הבא. אבא (מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל א.ר.) הביא אותי גם לעולם הזה וגם לעולם הבא. לא יודע איך הייתי עומד על הרגליים בלעדי

עם ישראל הוריד כנחל דמעה, בהסתלק גאון הדור והדרו, מרן רבינו שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, שהאיר את שמייה של היהדות החרדית עשרות שנים והותיר אותנו לאנחות. "כולם היו בניו", אינה קלישאה. ביתו היה פתוח לכל, ולא בכדי, אלפים רבים הרגישו 'מקורבים' ו'בני בית', אלא שיש גם מי שגדל על ברכי מרן זצ"ל. רבי חיים ורעייתו הרבנית בת שבע ע"ה הובילו אותו לחופה, הוא קרא לו 'אבא', הרבנית הייתה עבורו 'אמא' לכל דבר, וכעת, הוא מדבר לראשונה, הלוא הוא הרב סנדר פרייזלר.

הרב פרייזלר התייתם לאחר פורים תשל"ד מאביו רבי אברהם יעקב פרייזלר ז"ל. "מרן רבינו נתן לי את האהבה כל השנים יחד עם הרבנית ע"ה, וידעתי והרגשתי שהוא אבא שלי, מה גם שהוא אמר לי שהוא אבא שלי מאז התייתמתי. והנה עכשיו אחרי פורים תשפ"ב אני מקבל את השמועה הכואבת בפעם השנייה. 'ארציית כפול ומכופל', הוא פותח את השיחה.

"הרבה פעמים במשך השנים הילדים שלי שאלו אותי 'אם אצטרך להגיד קדיש אחרי שסבא רשב"ם ילך לבית עולמו?' לא אהבתי את השאלה הזאת. אמרתי להם 'לא שואלים שאלות כאלה'. עכשיו אני כבר לא צריך לתת להם תירוץ, כי הקב"ה המסובב לכל הסיבות סיבב את זה באופן שלא יהיו לאף אחד שאלות".

פרייזלר, מלמד תשב"ר בתלמוד תורה בבני ברק, לא מפסיק לדמוע מאז פטירת שר התורה זצ"ל. "זה מאוד קשה לדבר, צריך להיות חזק. יהודים מתקשרים אלי, וקשה לי לדבר עם כל אחד ואחד, אבל כיוון שאני יודע שהדבר יביא חיזוק, אני מוכן לדבר".

"בשבועיים האחרונים מספר הרב פרייזלר בבכי על התקופה האחרונה בחיי מרן זצ"ל. "חשבת לעצמי בלב, איך השנה הוא יעשה סיום הש"ס בפסח? חסר לו דפים! ניסיתי להעיר אותו בכל הכוח, ניסיתי, ניסיתי. ליטפתי לו את היד, ניסיתי להעיר אותו, אמרתי לו 'אבא תלמד!' בפרשת משפטים עוד הצלחתי. אמרתי לו אני אקרא לך את הפרשה בקול, התחלתי לקרוא את 'ואלה המשפטים' בקול רם. הוא פותח את העיניים הטהורות שלו והרגשתי את היד שלו, שהוא מודה לי שהוא יכול ללמוד קצת".

הרב פרייזלר ממשיך ומתאר את התקופה האחרונה המצמררת בחייו של מרן זצ"ל: "בשבועות האחרונים ראיתי שאני לא מצליח

**"הוא הקדיש לי מהזמן שלו
לשבת ללמוד איתי. שנים ניסיתי
לחשוב איך אני יכול להחזיר לו
טובה, לא מצאתי שום דרך. הוא
לא צריך כלום כלום. איך אפשר
להחזיר לו קמצוץ ממה שהוא
נתן לי יחד עם הרבנית ע"ה?!"**

הייתי הורס את הכל. אז הוא לא היה מספר ואומר לי: 'אתה מכיר, אז אני לא מספר'. זה נשאר לו פחד מהישיבה. כשהוא היה בישיבה, ישיבת לומז'ה, אחד מתלמידי החפץ חיים היה שם ר"מ ומשגיח ר' אליהו דושינצ'ר. ר' אלה הביא מדרש לבחורים שכל בן אדם מוקצב לו כמה מילים הוא יקבל בחיים שלו. היה לרב פחד שאם יגמור את המילים הוא לא יוכל לדבר יותר". "וכך, בשנה האחרונה הוא בקושי דיבר. הייתי אצלו המון עם אנשים ושאלות רבות, היה אומר מילה אחת 'כן' - 'לא'. הייתי מנסה לסחוט עוד קצת, אז היה אומר 'כדאי', 'צריך' ממש מילה אחת. התקמצן על המילים. בשבועיים האחרונים הוא כבר לא דיבר מילה".

"אוי מי מחכה לך שם עכשיו בשמים?" נאנח הרב פרייזלר. "סבא הגדול מבני ברק הסטייפלר זצ"ל והסבא הגדול מירושלים מרן הרב אלישיב, הרב'ה שלך מרן הרב שך ז"ל ומרן ר' אהרון לייב שכל הזמן היה מתפלל עליך. נשארנו יתומים, תתפלל עלינו ותהיה מליץ יושר".

(נערך מתוך כתבתו של א. רבינא מתוך עלון 'חלקי בעמלי')

אבא. אמא בת שבע ואבא ר' חיים העמידו אותי על הרגליים. את כל החיים אני חייב להם".

"אני זוכר שהוא הוביל אותי לחופה ביחד עם הרבנית ע"ה, הוא ביקש מר' אהרון לייב שטיינמן שיסדר לי חופה וקידושין, אנשים שאלו אותי בפני הרב זצ"ל למה הרב לא מסדר לך? הרב חייך, איזה אבא מסדר לבן שלו חופה וקידושין?" הרב פרייזלר לא מסוגל לעצור את הדמעות: "תמיד בלבלתי לו את המוח, הוא ישב איתי, היה מלטף לי את היד בשיא הנעימות גם חצי שעה לפעמים, אני לא מגזים - עם כל הסבלנות. היה עונה לי לכל השאלות, ככה במשך שנים על גבי שנים".

הייתם לומדים יחד?

"הוא אמר לי לפני הרבה שנים 'בוא נלמד', ואני לא הבנתי איזה זכות זה ללמוד עם כזה צדיק. חשבתי שאני עושה לו טובה, כך הוא נתן לי להרגיש. הוא הקדיש לי מהזמן שלו לשבת ללמוד איתי. שנים ניסיתי לחשוב איך אני יכול להחזיר לו טובה, לא מצאתי שום דרך. הוא לא צריך כלום כלום. איך אפשר להחזיר לו קמצוץ ממה שהוא נתן לי יחד עם הרבנית ע"ה?!"

הרב פרייזלר נזכר בימים שאחרי פטירת הסטייפלר זצ"ל, "באותו זמן אני חושב, לא ידעתי שהוא 'גדול' אבל ידעתי שהוא אדם טוב וצדיק. הרבה פעמים הייתי שואל אותו שאלות, אמר לי זה צריך לשאול את הרב שך, אלו שאלות של גדול הדור. אני זוכר כשמועצת גדולי התורה התכנסה, שאלתי אותו למה אתה לא נכנס? הוא אמר לי למה אני צריך להיות שם? שם זה רק הזקנים של הדור".

ספר לנו איזה אנקדוטה מר' חיים הבן אדם, 'האבא'...

"פעם בשולחן שבת אני זוכר, אם הרבנית הייתה אוכלת איתנו יחד עם הבנות, הוא היה אומר דברים על שולחן שבת. המון משלים מהמגיד מדובנא. הוא היה מתחיל כך: 'הדובנא מגיד היה אומר', ואז היה אומר את הסיפורים שלו. ואני שמתי לב שיש לו הכל מסודר לפי כל פרשה. וכך כל שנה היה חוזר על אותו סיפור של שנה קודמת. אם הייתי אומר לו שאני נזכר או שאני מכיר את הסיפור,

Dirshu
דרשו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

מחזור חדש בדף היומי בהלכה התחלה חדשה שיעור חדש בעברית

מתומצת
ממוקד וברור

077-2222-666

שלוחה 1/2

עכשיו בקו השיעורים
של דרשו

'כאשר באים לבית הדין שני אנשים שנראים כיראי שמים, איך אפשר לדעת מי דובר אמת ומי משנה מן האמת?' - כך נשאל מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל. בתחילה שתק הרב וסירב לענות, אך לאחר שהפצירו בו רבות, ענה: 'הקב"ה שם בפיו של הרמאי שייכשל בלשונו ויאמר טענות שיש בהם כדי הודאה על שקרו'

על כהנים ודיינים, ומידת החסד

מאת: הרב יהושע לייבזון

בפרשת השבוע כשאנו עוסקים בדיני נגעים כשהטהרה והטומאה של הנגעים נקבעת לעיני מראה הכהן, חיפשתי בכמה ספרים ענייני כהנים ודיינים. הגיע לידי הספר 'דרש דוד' שבהוצאת 'דרשו' על מסכת אבות ובו מאמרים שונים של נשיא 'דרשו' הרה"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א על ענייני פרקי אבות. בתוך המאמרים משולבים סיפורים מרתקים מגדולי ישראל. ליקטתי עבורכם כמה סיפורים מעניינים. ותחילה במה שפתחנו על ענייני הכהן. מצאתי משהו מרתק בשם מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זיע"א. תחת הכותרת: הדיין צריך לפשפש במעשיו כדי שיישעו לו מן השמים להכיר מי מבעלי הדינים דובר אמת..

'כאשר באים לבית הדין שני אנשים שנראים כיראי שמים, איך אפשר לדעת מי דובר אמת ומי משנה מן האמת?' - כך נשאל מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל.

בתחילה שתק הרב וסירב לענות, אך לאחר שהפצירו בו רבות, ענה: 'הקב"ה שם בפיו של הרמאי שייכשל בלשונו ויאמר טענות שיש בהם כדי הודאה על שקרו'.

ושוב שאלוהו: 'ומה יעשה הדיין כאשר דברי שניהם נראים אמת, והקב"ה לא שם בפיו אחד מהם הודאה על שקרו?'

גם לשאלה זו לא ענה רבי ניסים מיד, ורק לאחר שתיקה ארוכה אמר: 'במקרה כזה, צריך הדיין לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה, שהרי לא מסייעים לו מן השמים!...'

בנוסף מצאתי בספר המרתק, כמה סיפורים על חסד וקירוב רחוקים. וכך כותב הרב הופשטטר שליט"א:

אנשי שארית הפליטה ששרדו את השואה האיזומה, בחרו בשארית כוחותיהם לראות את החיים ואת האור, במקום מראות המוות והחושך שראו עד עתה; ומכוח האמונה והתקווה בנו עולם חדש לאחר חורבן יהדות אירופה.

בכללם היו גם הורי היקרים והאהובים, אבי מורי הר"ר נתן נטע יצחק ואמי מורתי מרת חיה שרה ע"ה, שניצלו ממהומות-המוות בהונגריה לאחר שחוו על בשרם תלאות וייסורים אשר לב בשר יתקשה

לעמוד בהם, ובתעצומות נפש וגבורת עוז באו אל ארץ נכר והקימו עולם חדש, עולם של תורה, בהקמת הישיבה הראשונה בטורונטו שבקנדה, מתוך הכרה והבנה שללא ישיבה, עתידה של הקהילה היהודית אינו מובטח כלל; וכן עולם של חסד, בפעילות נמרצת למען הכנסת כלה וביקור חולים.

לאחר פטירת אמי ע"ה, אבי הכ"מ חלם אודותיה חלום, בו ראה את הפסוק 'עולם חסד יבנה'. דבר החלום התיישב היטב על ליבנו, בידענו כי אכן עולם חדש הוקם, כשמרכזו הוא עמוד החסד שהעמידו הורינו היקרים.

לנח עמדה זכות זו בבניית העולם אחר המבול, והורינו הכירו והבינו שרק מכח עמוד החסד, יזכו לבנות עולם חדש.

והנה סיפור מיוחד על מרנן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל והגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל:

לפני שבעים שנה, כשעדיין לא היה כל כך מצוי שאנשים יעסקו בקירוב רחוקים, ובפרט ראשי ישיבות, החל הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בן הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן הי"ד, לעסוק בעניינים אלו. בהזדמנות שאלתי אותו מה הביא אותו לעניין זה?

**שנים רבות לאחר מכן נכנס ר'
מרדכי אל רבו, האדמו"ר בעל
ה'אמרי חיים' מויזניץ זצ"ל, ושאל
אותו האם כדאי לו לשוב לשמו
האמיתי - 'מרדכי גרינפלד'. אמר
לו הרבי: 'בכל פעם שמישהו
קורא לך 'מרדכי וינברגר',
נעשה רעש גדול בשמים**

כאשר עמד ר' מרדכי על רציף הנמל ונפרד מידידו ענגיל, פרץ ענגיל בבכי ואמר: 'איך אצא מכאן? איזו מדינה תסכים להכניס אותי אחר שחליתי במחלת הטיפוס? האם נגזר עלי לסיים כאן לנצח את חיי?!'. ליבו הרחום של ר' מרדכי לא עמד בבכיו של ענגיל, ובכוחות על טבעיים עמד ונתן לו את אישור הכניסה שלו, באומרו: 'מענתה קוראים לך 'מרדכי גרינפלד', קח את האישור שלי, היכנס לקנדה ובנה לך חיים חדשים'. ענגיל הפליג לקנדה כדי להתחיל שם חיים חדשים, ואילו מרדכי גרינפלד חזר למחנה הפליטים בתקוה שימצא הזדמנות נוספת לצאת מאפילה לאורה.

כעבר זמן רב השיג ר' מרדכי אישור כניסה חדש לקנדה על שם אדם בשם 'וינברגר', ומאז הפך שמו ל'וינברגר', וכך הצליח בחסדי השי"ת לצאת מהגיהנום האירופי ולבנות חיים חדשים.

שנים רבות לאחר מכן נכנס ר' מרדכי אל רבו, האדמו"ר בעל ה'אמרי חיים' מויזניץ זצ"ל, ושאל אותו האם כדאי לו לשוב לשמו האמיתי - 'מרדכי גרינפלד'. אמר לו הרבי: 'בכל פעם שמישהו קורא לך 'מרדכי וינברגר', נעשה רעש גדול בשמים מגודל מסירות הנפש שיכול יהודי למסור עבור זולתו! חבל לך להפסיד זאת!'. (לסיכום: ספר מומלץ ביותר..)

וכך אמר לי: "אם רואים שיש סייעתא דשמיא צריך לקפוץ על העגלה...". הוא המשיל זאת לאדם המבקש לקנות סחורה ביריד ורואה שאנשי העסקים המבינים פונים כולם לדוכן מסוים, הרי בודאי שגם הוא יפנה לשם, מתוך הבנה שכנראה שם כדאי להשקיע... "בקרוב רחוקים" - אמר רבי שמחה - "רואים סייעתא דשמיא מיוחדת, כנראה שזהו רצונו של הקב"ה...".

הדמעות של הסבא והסבתא גרמו לנכד לחזור בתשובה

בראשית הקמתו של ארגון 'אחינו' העוסק בקירוב רחוקים, ביקשתי ממרן ראש הישיבה הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל שיכהן כנשיא הארגון. בתחילה אמר לי שהדבר קשה עליו, כיון שהוא טרוד מאוד ואינו רוצה ליטול על עצמו עול נוסף. אולם לאחר שהדגשתי בפניו את חשיבות הדבר עבורנו, בהיותנו זקוקים ל'גדול העומד על גבינו' אשר ינחה אותנו בדרך המסורה לנו מדור דור, הסכים. ואכן, מאז בכל שאלה וענין שהתעוררו אצל רבני הארגון, נכנסו אלי הרבנים והוא הורה להם כדת מה לעשות.

פעם אחת, בעת שדנו בכמה סוגיות בענייני קירוב רחוקים אצל בני הנעורים, התפעלתי באוזניו מהתופעה הברוכה שנערים צעירים שהתחנכו על ברכי הכפירה והוריהם רחוקים מכל זיק של יהדות, מתעוררים לתשובה ומתקרבים ליהדות, נענה רבי מיכל יהודה ואמר: 'גם כשרואים יהודי רחוק ומנוכר, ויודעים שאף אביו היה כמותו, מכל מקום יתכן שהיה לו סבא או אבא של סבא או סבתא, שהיו יהודים יראים ושלמים, והם שפכו דמעות על צאצאיהם, ודמעות אלו אינן חוזרות ריקם, והן הן אלו שגרמו לנכד לשוב בתשובה שלימה...!'.
◆◆◆

ולסיום נביא סיפור מדהים על חסד אמיתי על האיש שפעם קראו לו 'מרדכי גרינפלד', והיום קוראים לו 'מרדכי וינברגר' לאחר השואה האיומה שהו יהודים רבים במחנות פליטים ועשו מאמצים גדולים לקבל אישורי כניסה לקנדה, אך שלטונות קנדה העניקו אשרות כניסה רק לאנשים בריאים, ללא כל בעיה רפואית. הר"ר מרדכי גרינפלד נבדק ונמצא בריא, ואכן קיבל אישור כניסה לקנדה. אולם לחבירו הטוב, ענגיל, לא ניתן אישור כניסה, בשל עברו החולני במחלת ה'טיפוס'.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

למה העליה שבסוף מסלול ה'יהודיה' קשה מאד, ואילו העליה שבסוף מסלול ה'זויתן' - אינה קשה כל כך, למי שמכיר או יודע שניהם בסך הכל עליה של כ-80 מטר...

שאלון נבחני ה'דף היומי בהלכה' עם ההתחדשות הרבתית לרגל התחלת המחזור השלישי - חורף תשפ"ב

הרה"ח אהרן כהן שליט"א

לזה כולם מסכימים פה אחד. את זה אף אחד לא צפה. שיערו העריכו, זה יותר וזה עוד יותר, אבל על כזה אש להבה ללימוד ההלכה אף אחד לא העלה בדעתו. מכל עבר ומכל מקום מתוודעים על פתיחת שיעורים חדשים לצד התרבות הלומדים בשיעורים הוותיקים ובעיקר העיקרים אלפי ורבבות לומדים הצטרפו והתחדשו בהתחלת המחזור החדש ב'דף היומי בהלכה' לזכות לידיעת ההלכה. כאמור וכידוע אחד מהמעלות העיקריות שיש בתכנית ה'דף היומי בהלכה' הוא המסגרת המבחינים החודשיים שלצד הסיוע המעשי לסיכום ותמצות הלימוד החודשי הרי זה גורם מדרבן לעמוד בעקביות בסדר הלימוד בהבנה ובבהירות לצד תוספת ההשקעה בשינון וחזרה בכל שבוע על הלימוד השבועי לצד חזרה נוספת בכל חודש לקראת המבחן החודשי.

'דרשו'. בהמשך, בסוף החודש לצד העיון בלימוד החודשי אני נהנה ועובר על הסיכומים האישיים כחזרה וריענון הלימוד. זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

זה משהו שמלווה אותך כל הזמן, מגיב הוא בחיך מאושר. בכל חודש רגיל בוודאי, אבל זה כל הזמן. למשל, אין מתיקות גדולה יותר לשבת ב'ימי בין הזמנים' בטיול בגינה מרוחקת או על שפת הים ופשוט לחזור בנעימות על הלימוד החודשי.

האמת הוא שמאז שהצטרפתי למבחינים. מגביר הוא את קולו. אני מוצא את עצמי נדהם כל פעם מחדש, איך שבלא שימת לב זה נעשה חלק מהחיים האישיים הרוחניים שלי. כבר היה הרבה פעמים שנוקקתי לנסוע או לשהות בעיר אחר בזמן המבחן, ובכל פעם באינסטינקט טבעי ביררתי על מקום המוקד הקרוב ושמרתי על העקביות במבחן, כך גם כשהייתי במקום נידח (מבחינתי) שאפילו לא ידעתי עם קיומו, נתוודעתי לראות שלא רק שישנם שם יהודים לומדי הלכה, אלא 'דרשו' כבר ייסד שם מוקד פעיל.

אבל זה לא רק העקביות במבחינים, מתלהב רבי יאיר. לא פחות חשוב זה העקביות והקביעות בלימוד היומי. כשהוא מצייץ; אני זוכר שפעם שסעדתי קרוב משפחה בבית החולים 'בשערי צדק' ואז מצאתי פינה שקטה עם שולחן, וישבתי ולמדתי בהנאה ואף סיכמתי כהרגלי את הלימוד היומי. היה גם פעם, נזכר הוא בדברו, שהייתי עם חולה בבית החולים רמב"ם בחיפה, הכנתי מראש צילום

לתועלת רבבות אלפי המצטרפים החדשים פנינו השבוע לשיחה עם הרב יאיר רינמן שליט"א מחשובי אברכי הכולל 'תורה לשמה' באחוזה ברכפלד שזכה להשתתף ולהיבחן במחזור הקודם על כל ששת חלקי המשנה ברורה, לשמוע ולהחכים. למען נצליח.

מתי הצטרפת ללימוד הדף היומי בהלכה? התחלנו בשיחתנו.

האמת, פותח הוא בנעימות. כבר הרבה שנים שאני זוכה להתחיל את היום עם חברותא בלימוד משנה ברורה, ואז כשהתחיל המסלול של מבחני דרשו בסדר ה'דף היומי בהלכה', זכינו והצטרפנו לסדר הלימוד, כשמאז שיצא המשנה ברורה מהדורת 'דרשו', אנחנו לומדים בו ונהנים מהעיון בביאורים והערות שעל הדף המוסיפים הרבה להלכה ולמעשה.

מה גרם לך להצטרף ולהבחן על ה'דף היומי בהלכה'?

עצם ההצטרפות למסגרת המבחינים החודשית מסייע במאוד לידיעת ההלכה, מסביר הוא בחן. כיוון שאז אנחנו מרוויחים 'מחייב' של לימוד בעקביות למען נצליח במבחן המסכם החודשי, כך שאנו מגיעים ביתר קלות למטרה לקניית ורכישת ההיקף ההלכתי החודשי.

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

בכל יום לאחר הלימוד, אני כותב ומסכם לעצמי את העמוד היומי באופן נקודתי ומתומצת, לדוגמא - דעת השו"ע בסתם, "א בשו"ע, שיטת הרמ"א, הכרעת המשנ"ב, הוספת הביאור הלכה שבמקרה מסוים יש להקל כשיטת השו"ע לצד ההוספות ההלכתיות שבהערות

מפעם לפעם אתה נתקע בשאלה במבחן, אפילו כזו הנראית לך פשוטה ביותר, ואתה שואל את עצמך, בשקט, מה באמת התשובה... הבעיה היא לא בשעת המבחן, עוברים על התשובות הנכונות ויודעים. אך זה מראה באופן ממשי, עד כמה לימוד ההלכה חשוב ונחוץ עד מאוד.

שני סיפורים זעירים אחרי המבחן הגדול והראשון במחזור 'הדף היומי בהלכה' - אדר ב' תשפ"ב

הרה"ח אהרן כהן

עמדתי במוקד החדש בשכונת 'רמת אברהם-בית שמש' בביהמ"ד 'מתמידים'. עודי עומד משתומם מציבור הנבחנים ההולך וממלא את המוקד החדש שזה עתה נפתח. על חלקם הגדול ניכר שהם משתתפים חדשים, כשהם מבקשים ומבררים איפה לכתוב קוד, ומה עושים כשאין קוד, כשהרכז המסור עונה לכל אחד ברוגע ובתשומת לב.

ואז אני מבחין בשכני, יושב מרוגש כולו, נראה כבר לקראת סיום המבחן, מסמן ב'דף המיוחד' את התשובות הנבחרות המועבר למשרדי 'דרשו'. ואז נעמד על מקומו, בחיך מלא מעביר את 'טופס המבחן' לרכז ומקבל את דף התשובות הנכונות. ואז הוא מבחין בי. אני עדיין המום מעצמי. ניגש אלי כשהוא עובר איתי לעזרת הנשים החדשה שזה עתה נבנית. בידיו אוחז הוא סוער קימעא שני דפי המבחן. הדף בו סימן את התשובות הנכונות לדעתו לצד דף התשובות הנכונות.

ממה אתה יותר המום? מהמבחן שמילאת או מהתשובות שהם מילאו. אתגרתי אותו בחיך. האמת. נענה הוא לתפקיד ברצון. אני המום משניהם, כשהוא מוסיף ומשתף ברגשי ליבו; כמו כולם הצטרפתי ללימוד ההלכה. המעמדים האדירים לא מאפשרים לאף אחד להישאר לעמוד בצד. בסוף, כולם מבינים ומסכימים שכדי לחיות כמו יהודי חרדי חייבים לדעת הלכה. וכדי לדעת צריך ללמוד. מנמק הוא בהתלהבות משכנעת.

עד היום אמרתי את זה, כשקולו גובר בהתלהבות פנימית הבערת החוצה, מעכשיו, אחרי המבחן הזה, כשהוא מנענע בידיו את שני המבחנים. הפנמתי באמת, שחייבים לדעת הלכה. סיים בקול רוטט. שתקתי לרגעים, אחר כך, בקשתיו שיפרט יותר למה הוא מתכוון. אולי זה אף יזכה עוד הרבה יהודים. השתמשתי בקלף המנצח כל לב יהודי.

אתה יודע מה הרגשתי בשעת המבחן. פותח הוא בשאלה רטורית כשהוא ממשיך; בחלק גדול מהשאלות, הרגשתי את עצמי, מאושר. כן, ברוך השם, כיום אני כבר יודע, מה ההלכה ואיך נוהגים, הרי למדתי ושיננתי את זה החודש.

אך מפעם לפעם, אתה נתקע בשאלה במבחן, אפילו כזו הנראית לך פשוט ביותר, ואתה שואל את עצמך, בשקט, מה באמת התשובה; מה עדיף לעשות מצווה בפרהסיא או בצנעה? האם מותר ליטול

ידיים ממי שלא נטל? באם נזכר אחרי התפילה שלא אמר 'אלוקי נשמה' מה יעשה? לוקח טלית לא שלו לעלייה לתורה, צריך לבדוק הציציות?

הבעיה הוא לא בשעת המבחן, אני יעבור על התשובות הנכונות ואדע מהי ההלכה למעשה. אך זה מראה באופן ממשי, עד כמה, לימוד וידיעת ההלכה חשוב ונחוץ עד למאוד. כשהוא שא"ה בחודש הבא אשקיע ביתר שאת. חתם את דבריו, כשהוא מתפנה לעבור על דף התשובות הנכונות, לדעת אכן להלכה את המעשה אשר יעשה.

מעניין לעניין, באופן אישי. השבוע, ביום ראשון נוכחתי לדעת שאפילו רק שאלה במבחן על הנלמד בסדר לימוד בספר 'חפץ חיים' גרמה לי להפנים עד כמה אנו צריכים 'לדון לכף זכות'. היה זה בתפילת שחרית, באמצע ברכות 'יוצר אור' בזווית עיני הבחנתי במתפלל בשולחן שמאחורי, המזדרז לחלוץ את תפיליו ומזדרז להניח תפילין דר"ת. כנראה יש לו צורך חיוני לנסוע איפשרו, כך שהוא מיהר להתפלל ביחידות, מיהרתי להרהר מנסה לדון לכף זכות נזכר בשאלה המחודדת ש'בצדק תשפוט עמיתך' זה מצוות עשה דאורייתא.

אני מנסה להתרכז שוב במילות התפילה, אך לצערי אני מוצא עצמי מסתבך במחשבות וחשבונות. הוא פשוט קר וקל דעת, אני שופט

את דרשותיו בשבת הגדול היה דורש הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר בקול חוצב להבות אש, היה ממליץ טוב ויושר על נשים צדקניות - אשר עוסקות שבועות רבים קודם הפסח בניקוי הבית מכל שמץ ומשהו חמץ, באומרו: "אשרי להם ואשרי חלקם בזה ובבא"

הרש"צ גנץ שליט"א ראש חבורה בק"ק נדבורנה ומשגיח רוחני ב'מבצר התורה' אלעד מעלה אוצר עובדות מרתקות הנהגותיהם בקודש על טירחתם בעמל רב להשבית בעצמם, לנקות, לקרצף, בכל פינה ופינה ובכל מקום שידם הייתה מגעת • וצונו על ביעור חמץ

שמה הוכנס לשם חמץ, היה בודק ומחפש חיפוש אחר חיפוש שעות מרובות. ועד כדי כך לא חס על כבודו - מספר בנו רבי שמעון - עד שאפילו את הלול של התרנגולים שבחצר ביתו היה בודק לבד. זאת, על אף שהיו לו תלמידים רבים, אבל הוא עשה את הכל בעצמו, ולבדו בדק. כי היה מקפיד על קיום המצוה בעצמו ולא בשלוחו.

אף את הנרתיק התפילין יש לנקותו מחמץ

מפאת גודל זהירותם של מאורי ישראל לשבטיו מאיסור החמץ, והקפדתם אף על משהו קל, ראו להזהר לבדוק את כל חפציהם, וגם בדברים שלא עלה דעתו של אדם בכך. סיפר הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניץ ז"ע שפעם אחת, באמצע תפילת שחרית של ערב פסח, עלה במחשבתו, שהיות ונרתיק הטלית - ותפילין לא נשמר כהוגן כל השנה מפרורי חמץ, כי לעיתים מחלקים בבית המדרש מזונות ויי"ש לתיקון וכדומה, ויארע לפעמים שנופלם אי-אלו פרורי חמץ לתוך הנרתיק, הרי צריכים לנקותו. תיכף ומיד אחר התפילה ניקה בעצמו היטב הנרתיק ואף הפכו לצידו הפנימי לנקותו היטב, ואחרי כן גדלה שמחתו מאד, שחידש דקדוק בעניני פסח, שהוא "מילתא דלא רמיא עליה דאיניש".

בדומה לזה המשיך לספר הרה"ק מוהרא"ז זיע"א שעוד בשחר ימיו כאשר מתגורר היה בנדבורנה, עלה בדעתו, כי מבשבת קודש מניחין

בימים הללו טרם כניסתנו לימי הפסח, בני ישראל לדורותיהם מהדרים בכל כוחם ונפשם להכין את ביתם כראוי לקראת החג, לנקות, לקרצף, לשטוף ולרחוץ את מעונם וכל כליהם, להגעיל ולהכשיר, ולבער את כל החמץ שבאמתחתם. ומעוררים הם בכך זכויות גדולות להשפיע את שפע החג במרומים. נעלה בין בתרי השורות עובדות מעניינות ופנינים יקרים שחוו וראו אצל גדולי צדיקי קמאי שבכל דור ודור, שהחמירו על עצמם, וראו לנכון בעצמם לבער את חמצם מכל וכל, לבדוק את בדקי ביתם, ולהוציא את מוצרי החמץ, להטריח את גופם בטירחות יתירות, ולממש את מצות הביעור בהדור רב תוך חומרות והידור מפליא.

דבר מעניין, וגילוי מרהיב כתב לאמר בספר "קב הישר" פרק ד: "יש קבלה בידי, כל טורח שאדם מטריח עצמו לכבוד יום טוב של פסח, והוא עיף ויגע בטורח, אזי בעסק הזה, הוא הורג כל המזיקין הנקראים נגעי בני אדם".

מצוה בו יותר מבשלוחו

תלמידים רבים ואף משרתים היו לו למרנא ורבנא בעל החתם סופר זי"ע. ואפילו הכי, את ההכנות לחג הפסח לא הטיל על אף אחד מהתלמידים הרבים, או על אי-מי מן המשרתים. בעצמו היה עושה את הכל, ואף שלפעמים היה הדבר קשה עליו מחמת בריאותו.

פעם נשאל לסיבת הדבר על ידי בנו הגה"ק רבי שמעון סופר זצ"ל ששאלו: "אבא, הן בכל התורה כולה יש דין של שליחות, ולמה זה לא תוכל להטיל מלאכות שונות על שליח שיעשה זאת?"

נענה אביו בעל החת"ס ואמר: "בליל הסדר אנו אומרים בהגדה של פסח 'ועברתי בארץ מצרים והכיתי כל בכור', ועל זה אומר בעל ההגדה 'אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני ולא השליח, אני הוא ולא אחר'. ואם הקב"ה עשה את הכל בעצמו ללא שליחים, הרי שבפסח אין מביטים על דין שליחות בקיום המצוה עצמה, וצריך את הכל לעשות לבד".

ואכן, כך היה מנהגו של מרנא החת"ס, כפי שלימים סיפר בנו רבי שמעון זצ"ל: את כל סידור ענייני מכירת חמץ היה עושה לבדו, ועד שנתו האחרונה. גם כאשר בדק חמץ היה הולך בעצמו מפנה לפינה ובודק הכל בעמל רב. את הבית והעלייה היה בודק בחומרא יתירה, ואף גם את כל הארגזים שהיו בביתו. ובכלל, בכל מקום בו היתה אפשרות

שנבראו מו הק'ראצין ש'אבין ר'יבין ק'אשרן שלהם, ויהיו לנו למליצי יושר לפניך, והבן! - (תורת איש עמ' קעט) - דבריו הנלהבים שופכים אור וחיות חדשה בגודל מעלת ההכנה לחג הקרב ובא...

על מליצתו של בעל הקדושת לוי האמור, מסופר כי אצל הרה"ק רבי אשר מסטולין-קרלין זי"ע פנו אליו בני תלמידיו כי עבודה קשה הינו אצלם בפרוס הפסח, כדי לגרר ולהקציע בדקדקנות את השולחנות המחוספסים, כדי לנקות אותם מכל פירור חמץ ולהוציא מכל סק את הפירורים שנפלו לתוכם במשך כל ימות השנה. על כן אמרו להרה"ק רבי אשר זי"ע - כי הרבה יותר קל והרבה יותר מהודר לעשות שולחנות חדשים לפסח. נענה הרה"ק ואמר: "ואם תעשו כן, מה יעשה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב שהמליץ טוב על בני ישראל ואמר: רבש"ע, כשיבוא השטן לקטרג לפניך יעלה לפניך קול הגירוד והגרירה של שולחנות החמץ לפני חג הפסח, ויחריש את קולו. [דברי אהרן, עמ' לו הגדש"פ עוז והדר]

מצא גלוסקא יפה

לא הירפו אלו הצדיקים מלנקות ולכלות את החמץ השרוי בביתם, ואף כליל בדיקת חמץ טרחו בגופם לבדוק יותר מיכולתם לבטל את החמץ כליל ולהשמידו לגמרי.

טירחה רבה היה טורח הרה"ק רבי יצחק מספינקא בעל החקל יצחק זי"ע בעת בדיקת החמץ, כשהוא עושה זאת בעזרת מקורבו רבי צבי יוסף הופמן זצ"ל. שעות ארוכות היה בודק, מטפס לבדוק גם את גגות הארונות, ואף גם מתחת למיטות. ולא נחה דעתו, עד שפעם אחת ביקש את הסולם כדי לעלות עליו ולבדוק בשעון האורלוגין הגדול שבחדרו. רבי צבי יוסף ראה כי הרבי כבר קרוב לכדי אפיסת כוחות. ומחמת כן ניסה להניאו מלבדוק בשעון האורלוגין, באומרו: והרי הוא מקום שאין מכניסין בו חמץ, ולמה הוא צריך בדיקה? אלא, שהרבי לא ויתר, ורצה בכל אופן לבדוק בתוך השעון.

הרבי טיפס על הסולם לעבר השעון ופתח בחלון הזכוכית, חיפש תחת לוח הספרות, ואף גם בדק בחלקים הפנימיים, ואז לפתע... שלף משם חלה קטנטנה מי"ב החלות, שהיה רגיל לחלק בשעת סעודה שלישית... לאחר חקירה התברר שאחד מנכדיו של הרבי שמר על החלה כסגולה, והצפינה שם. "ואתה אמרת כי אני טורח טירחה יתירה לשוא?" - אמר הרבי לר' צבי יוסף ז"ל - "והלא כל טירחותי במשך כל השנים, כדאיות היו עבור חלה זו. ולא עוד, אלא שגם ביטול החמץ בפה לא היה מועיל לכך, שהרי ביטול מועיל רק לחמץ שאינו רוצה בקיומו, ואילו מי שהחביאה כאן רצה כן בקיומה... (שושלת ספינקא, שצב. מעשה צדיקים עמ' כ)

בשורות זעירות הללו ניסנו לפקוח עין ולהעיף מבט על הנהגותיהם בקודש של רועי הדורות, על הקפדתם וזהירותם היתירה, נלך בדרכים הללו נבער את החמץ ונשביתו כליל מתוך ביתנו, תוך הידור רב וזהירות רבה, ובכך נקיים את מצות החג בכשרות כראוי וכיאות.

לפעמים את השטריימל על השולחן שסועדים עליו, עלולים להימצא בו פירורין משיירי מאכל של חמץ. תיכף כשעלה מחשבתו זאת, נטל בהתלהבות השטריימל וניערו בעוז לשם מצוות ביעור חמץ, ובדק היטב בין כפלו ומכל צדדיו עד שהוכשר לפסח. והוסיף ואמר: "ראו מה מצוה עושה, שטריימל שהיה לי בעת הזו, כבר מיושן ובלוי היה מאוד, ואותה שנה, בליל התקדש החג לאחר תפילת ערבית ניגשו אלי מקורביי ובירכוני בברכת "תתחדש" על השטריימל החדש שקנית... על כך ביאר הרה"ק: על ידי שהיתה לו השתדלות במצוה זו, נשפע על השטריימל הישן והבלוי - אור חדש ומראה נאה, מגודל מצוה לשם שמים [שער האותיות].

טרם פרוס ימי חג הפסח היה מקפיד מאוד כ"ק מרן אדמו"ר בעל "דבר חיים" מנדבורנה זי"ע על ניקיון הבית והישיבה - ובדיקתם לפני חג הפסח. פעם, הטיל על בחור אחד להיות מופקד על ניקיון חדר האוכל של הישיבה. אמר לו: "רואה אתה, כגון ארון זה למעלה, אף שם שומה עליך לבדוק ולנקות". ומידי דברו, גרר כסא ופתח הארון הגבוה, ומצאו שם בקבוק בירה... כך היתה דרכו בקודש שהיה תמיד עומד ומשגיח על עבודת הבדיקה והניקיון שיהיה כפי חומרותיו ורצונו [הגדה של פסח שלשלת הקודש נדבורנה תשע"א].

המלאכים היוצאים מן התקיעות מן הקשר"ק

והקש"ק והקר"ק - יהיו לנו למליצי יושר

את דרשותיו בשבת הגדול היה דורש הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר בקול חוצב להבות אש, והיו דבריו יורדות חדרי בטן של כל המונים המתדפקים אליו להאזין ברוב קשה. בדרשות אלו - היה; ממליץ טוב ויושר על נשים צדקניות - אשר עוסקות שבועות רבים קודם הפסח בניקוי הבית מכל שמץ ומשהו חמץ - , בניקיון יסודי למופת. " - אשרי להם ואשרי חלקם בזה ובבא - " מוסיף הוא לקבוע. מביא היה את אימרתו של סניגורן של ישראל רבינו בעל ה"קדושת לוי זיעועכי"א. כשהיה רואה הגה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב בערבי פסחים נשים עוסקות בניקוי והכשרת הבית והכלים, תוך גירוד, קירצוף, שטיפה ורחיצה, היה מבאר לאמר את מה שאומרים אנו ביהי רצון אחר מצוה הנשגבה של תקיעת שופר: שכל המלאכים היוצאים מן התקיעות מן הקשר"ק והקש"ק והקר"ק - יהיו לנו למליצי יושר ומלמדי זכות". אמר על כן הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב; כי ר"ת היוצאים מן קשר"ק הוא: ק'-ראצין ש'-אבן ר'-יבין ק'-אשרן [קירצוף, שטיפה, רחיצה, קירוד] של הנשים צדקניות לפני חג הפסח - היינו, שכל ההכנות הללו יוצרות מלאכים מליצי יושר ליישראל... אז בדרשתו עולה היה בדעתו של הגרי"ש זצ"ל ומבאר על כך את עומק הדברים: "אנו אומרים אחרי תקיעת שופר, אמנם תקענו שופר; אבל לצערינו לא עשינו את כל הכוונות כדבעי לפני המצוה הקדושה הזו. וכו'. אנו מבקשים מהקב"ה אם לא הכנו עצמינו למצוה הקדושה הזו של תקיעת שופר, אנא! קח את ההכנות הקדושות של הנשים צדקניות; לפני חג הפסח, וצרפם אל התקיעת השופר וכו' ויעלו לרצון לפניך כל המלאכים הקדושים

או.. אלו היו מילים! עיניו של החפץ חיים אורו לפתע פתאום באור חדש, זיק חדווה ניצת והפריח את פניו, הוא חיבק את שרוליק המבולבל בחום, 'אה טייערר גאסט, ברוכים הבאים א גאסט אין ראדין...'

טומאת המצורע - משנת החינוך הטהורה!

הרב בנימין בירנצוויג

"וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שְׁנִית וְהָיָה פָּקֵה הַנֶּגַע וְגו' וְטָהַר הַכֹּהֵן וְגו'" (ויקרא י"ג, ו')

מדקדק רש"י מלשון הפסוק - הא אם עמד הנגע במראיתו או פשה, המצורע טמא.

והקשה הרמב"ן, שאף שמלשון הפסוק מדקדק כדברי רש"י כן, אך הדין לא כן שבשבוע השני אינו צריך הסגרה.

ומרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל בספרו דרש משה כתב לבאר דברי רש"י ושמונח בדבריו יסוד עצום בחינוך!

אמת כתב רש"י, שאם הנגע עומד במראיתו הרי המצורע טמא, ואמת הדין, שמצורע זה אינו צריך להשתלח מחוץ לג' מחנות ולשבת בדד. והנה הטעם בכל דיני צרעת, שהצרעת באה על החטא,

וצורת טהרתו היא דרך עשיית התשובה, ובזה באה התורה ללמדנו, שיש חוטא ומחטיא את האחרים בעצם הנהגתו הדרך חטא, איש כזה צריך לשבת בטומאתו מחוץ למחנה בדד, כדי שלא יטמא ויסית אחרים בדרכו ובחטאו, ויש שחוטא אבל אינו מסית ומקלקל אחרים בהנהגתו, והוא אף שטמא יקרא וצריך לחזור בתשובה אבל אינו מחויב בשילוח ובידוד מחוץ למחנה.

וזה הטעם שאם הנגע פשה וכהה, אז סימן הוא שהוא גם פועל ומקלקל אחרים, וכזה יש להרחיקו בדד מחוץ למחנה, אבל אם לא כהה הנגע ועומד במראיתו, סימן הוא שאף שהוא בטומאתו וצריך תשובה אבל כבר אינו מקלקל אחרים, ואינו צריך בידוד מחוץ למחנה.

וזה כתב רש"י, שאם עמד הנגע בעינו שלא התבהר אבל גם לא מתכהה יותר הוא טמא, אבל כיון שכבר לא מתכהה וההינו שכבר לא מקלקל אחרים, אף שהוא טמא אבל אין צריך שילוח ובידוד.

יסוד עצום בחינוך! לשלח את המקלקל שקלקל דרכיו משיבה או ממוסד חינוכי, זה מותר רק אם יש חשש שהוא מקלקל אחרים, אבל אם לא מקלקל אחרים בהנהגתו, יש להשאירו ולפעול להחזירו בתשובה מתוך המחנה, כמו שהתורה חסה על המצורע שאמנם נגעו לא מתבהר אבל גם לא מתכהה יותר!!!

ויש להוסיף כאן, שזה נלמד גם מדין המצורע, שגם המקלקל אחרים, אין לשלחו לגמרי ולאבדו, אלא לשלחו לפרק זמן כדי שיתקן דרכיו, ואם כבר הגיע למצב שזוהר מקלקול אחרים אזי על עצם החטא מוטל עלינו להחזירו ולהחזירו בתשובה, ולא ח"ו לדחותו לגמרי!!!

מעשה נורא הוד ממרן החפץ חיים הקדוש, על דרך החינוך לבחור שקללק דרכיו בישיבה, מעשה שסיפר בנו של ר' שולם שבדרון זצ"ל:

המושבה 'זכרון יעקב' של שנת תשי"ב, התענגה על רוחניות נעלה כשבראשה ניצבה דמותו רבת ההשראה של אחרון נסיכי קלם המשגיח רבי אליהו לופיאן והגאון רבי נח שמעונוביץ ראש הישיבה, היה זה הגרעין הראשוני של ישיבת 'כנסת חזקיהו' ומאוחר יותר תעבור הישיבה למשכן הקבע בכפר חסידים.

הישיבה סבלה מדלות מחפירה, קומץ קראוונים מושלכים בלב הישימון כציור אבסטרקטי הזוי, העניות כרסמה באברים, החום התיש את נפשות תלמידי הישיבה, הנורות הצהובות שנהגו בימים ההם הכפילו את החום והלחות, אבל הדבר הנורא ביותר ממנו סבלנו היו ה'מוראשקעס' אלו היו זבובונים קטנטנים שחורים ומאוסים שהגידו בגלים מהביצות הסמוכות והפכו את חיינו לבלתי נסבלים, מכת ארבה גרסת תשי"ב, הם גדשו את מה שכינינו בימורה 'חדרים' ואפילו חדרו למאכלים, בשעות הערב שעות הפעילות הערה שלהם הם היו מכסים את גופי התאורה ומשחירים אותם, המדינה הצעירה שנאבקה בימים ההם על קיומה, לא נתנה כתף, גם נדיבים לא ממש פתחו בתקופה ההיא את ידם.

אבל מפעם לפעם בחשאי היה מגיע שליח של ראש המועצה עצמו ומושיט סיוע כספי, פעם אפילו שלח את החשמלאי שעבד עם המועצה המקומית לתקן בעיות תאורה במבני הישיבה, מפעם לפעם כשרבי אלי' היה מוסר שיחה היה ראש המועצה מגיח לדקות

מפעם לפעם כשרבי אלי' היה מוסר שיחה היה ראש המועצה מגיח לדקות ספורות לביתני הישיבה נבלע בחשאי מבעד לדלת האחורית לוקח לעצמו פיסת ספסל ישיבתי עוצם עיניים ומקשיב דקות אחדות לדברי הכיבושין

דברי מינות, 'חלילה וחס! ראדין היא היכלו של הכהן הגדול! הוא השתתק לרגע, 'מאיך אין רכבת אומר מר, שמא תיכנס לבעל חפץ חיים עצמו, נו, ובאת אל הכהן' כתיב.

רבי ישראל מאיר הכהן דיבר במתינות, מימיו לא נחפו לסיים משפט כדי להיחפו לקראת המשפט הבא, וכי מניין לו שהמשפט השני יהיה ראוי ומשובח מקודמו? והמשפט יצא מפי הכהן הגדול 'ספרי מינים אומר רבי נפתלי לא אוכל להתיר לך להישאר בראדין! ואז לוחש שרוליק לחפץ חיים 'הרכבת האחרונה כבר יצאה, האם אוכל לישון בישיבה רק הלילה?' 'אפילו לא שעה אחת' הזדעק החפץ חיים 'ספרי מינות בהיכל ה'?! 'אין לי איפה לישון' ניסה שרוליק מחדש... 'או.. אלו היו מילים! עיניו של החפץ חיים אורו לפתע פתאום באור חדש, זיק חדווה ניצת והפריח את פניו, הוא חיבק את שרוליק המבולבל בחום, 'אה טייערר גאסט, ברוכים הבאים א גאסט אין ראדין, אורח בראדין, למה זה יאמר כבודו שאין לו איפה לישון? וכי ביתי אינו נאה בעיניו?! הרי ביתי לפניך! פת ערבית מתוקנת במטבח, הבה ואשפות לך כוס חמין, אציע מטה חמה, ודאי עייף כבודו.'

משנסתיים תפקידו כמורה הדרך ככהן המופקד על טוהר השמן של בני הישיבה, הרי רבי ישראל מאיר סתם בעל בית בראדין הקפואה שנזדמן לו באישון לילה מעשה נפלא של חסד בגופו וממונו, הוא חיבק בחמימות את כתפו של שרוליק והוביל אותו לחדרו האישי, הושיב אותו על כסאו, ונחפו להגיש לפניו תופינים וכוס תה מהביל, שעה ארוכה ניצב עליו לשמשו הכין מאכלים הכנים והוציא כלים כאילו היה שרוליק נגיד מאותם נגידים המזדמנים לעיתים לראדין, כששבע האורח וחמימות נעימה פשטה באבריו, הציע לו רבי ישראל מאיר את מיטתו היחידה, התחנן לפניו שיכבד אותו וילון על משכבו, הבחור הסכים בליט ברירה והתכרבל נבון ומבולבל במיטת מאור הגולה.

משניטלה ממנו מיטתו היחידה, היה החפץ חיים נייער כל אותו

ספורות לביתני הישיבה נבלע בחשאי מבעד לדלת האחורית לוקח לעצמו פיסת ספסל ישיבתי עוצם עיניים ומקשיב דקות אחדות לדברי הכיבושין, אחר כן היה חומק מאותה הדלת במבוכה כמי שנתפס בקלקלתו.

ראש המועצה היה חילוני ובמידה רבה אנטי דתי מאלו שהפכו את כפרונותם לדת, הקירבה החמימה לענייני הישיבה עוררה פליאה, באחד הימים גמר הלה אומר נכנס לחדרו של רבי אלי' ושיתף אותו בזכרון אחד הצמתים הסוערים בחייו וכך סיפר ראש המועצה למשגיח ר' אלי':

פתיתי שלג כבדים הסתחררו כמערבולת על פני סמטאותיה של ראדין, בחמימות היחסית של חדרו ישב רבי נפתלי בשיחה עם שרוליק תלמידו, סבר פניו של רבי נפתלי טראפ ריש מתיבתא דראדין היה חמור והחביבות ששכנה בקביעות על קלסתרו פינתה את מקומה להבעה חדה של כאב, הוא נטע את מבטו בשרוליק שישב לפניו בזיחחות הדעת וסרב להאמין 'אתה שרוליק?! אתה שתירצת אתמול את קושיית ה'אור זרוע' בשלש דרכים מבריקות, אתה?!... הכווייה בלבו של רבי נפתלי נייערה וניצתה בכל עווה הכאב העמיק כשנזכר ב'אור זרוע' בקושיה בתירוץ הנפלאים של שרוליק, ובמה שגילה אודותיו אך הבוקר, הוא הרכין את ראשו כאילו היו חלילה הספרים הנתעבים ההם משלו.

זה זמן ששמועות נלחשות בישיבה ספרי השכלה כפרניים נתחבים רחמנא ליצלן במקדש ה' מיד ליד בשעות של לא יום ולא לילה, לא נמסרו שמועות ברורים עד הבוקר, הבוקר נכנס לחדרו של רבי נפתלי אריה לייב נער אמין ושקול דעת מלוגמיאן, וסיפר בבושת פנים שזה חודשים שספרים חיצוניים נושרים מחיקו של שרוליק, אילו היו נושרים נשירה בעלמא נחא, הלוגמיאני לא היה טורח להיכנס בהלשנה על חבר אלא ששרוליק הפך את משנתו לאבן שואבת ויצר בלבו של היכל ה' מין בית מדרש של 'בלעם', וכשנזדמן לו היה משתף בסתר אחרים בדעות כפרניות שנשבו בחוגי ההשכלה הבונדיאים במינסק הסמוכה.

רבי נפתלי החניק אנחה, מעשה שטן שדווקא שרוליק העילוי של ראדין?!... לפתע גברה בו הסקרנות הישיבתית על הכאב הצורב והוא התחנן לדעת 'שרוליק במה החלפת את רבי עקיבא איגר?! אתה אבל למה ב'ניטשה והגל'? ואיפה הישרות כאן? והרי בחור בעל סברא אתה?! 'גדול הוא העולם שמחוץ לראדין' לחש שרוליק כאילו לעצמו, 'ראדין קטנה לרוחי', רבי נפתלי המתון והמיושב הזדעזע 'העולם גדול אומר מר? גדול מרבי עקיבא איגר?'

הדממה בחדר נתעבתה ובאה במקומם של המילים, לא נותר עוד דבר לומר, בסופו של דבר נזדקף רבי נפתלי והושיט יד צוננת לפרידה, 'לך מכאן! מצא את עצמך במה שאתה מכנה העולם הגדול, ראדין אינה ראויה לרודפי עולם! עלה לך עוד הלילה על הרכבת ההולכת למינסק!'

שרוליק שכח לרגע את עובדת היותו אזרח העולם הגדול, קולו הצטפד בשמץ חרדה, הרכבת האחרונה למינסק כבר יצאה לדרכה, האם אוכל ללון כאן רק הלילה? רבי נפתלי נרתע כאילו שמע

רבי יעקב שמע את הבקשה, והאמת ניתנת להיאמר - שלבו צנח בקרבנו. האכסניות היו מאובטחות היטב, מגודרות מכל עבר, לא ניתן להיכנס אליהן בקלות, ושמא בכלל לא... על אחת כמה וכמה להיכנס ולצאת בשלום עם הרשימות ביד... אולם רבו ומאורו ה'חזון איש' הטיל עליו את המשימה, והוא נכון לבצעה ויהי מה!

כיצד הוראה אחת הצילה אלפי נפשות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"והובא אל הַכֹּהֵן" (ויקרא י"ג, ט')

החלום של כל יהודי, השאיפה הנכספת המפעמת בלב כל אחד מאיתנו, הם לזכות להיות קשור ומחובר לבורא עולם 24 שעות ביממה 365 יום בשנה, לעשות את רצונו, להיות מחובר לשפע שהוא מרעיף עלינו. החיים שלנו הינם גדושי אתגרים והתמודדויות, ובתוכם - כמה קשה ומורכב להתנהל תוך יישום והגשמת השאיפה הזו, כמה כוחות ותעצומות נפש נדרשים כדי לעשות את רצון ה' בכל עת ורגע, ולזכות להתענג על ה' בכל יום ושעה.

דרכו של עולם, שלא הכל הולך כמו שאנחנו רוצים. בכל עת אנו ניצבים בפני צמתי הכרעה: יצר הרע אורב לנו בכל רגע, מצבי רוח משתנים כל העת, קשיי בריאות, פרנסה, יישוב הדעת ואחרים מקשים עלינו להתרכז, ואנחנו נדרשים לאזור עוז, להתמודד עם הכל, ולהוסיף לחתור אל המטרה, לעשות את התפקידים המוטלים עלינו בצורה הטובה ביותר.

אז איך עושים את זה? איך ניתן להישאר קשורים ומחוברים לבורא עולם בכל עת ורגע, גם בתוככי חיי היום יום ואתגריהם? איך ניתן לשמור קשר תמידי עם הקדוש ברוך הוא, לוודא שאנו בוחרים נכון ועושים את המוטל עלינו? איך נוכל להבטיח שבכל צומת הכרעה ובכל פרשת דרכים אנו מקבלים את ההחלטה הנכונה והנכונה ביותר עבורנו?!

הבשורה היא, שאנחנו לא נדרשים לצעוד לבד. לא מוטל עלינו להתמודד עם הכל, לקבל את כל ההחלטות, להכריע בכל השאלות, בכוחות עצמנו. חסד עשה עימנו אבינו האוהב, כששתל בכל דור ודור תלמידי חכמים וצדיקים, בעצתם אנו שואלים, על פי הוראותיהם אנו פועלים, ומולם אנו מבטלים את דעתנו, מקבלים את הכרעתם ונוהגים על פיה.

כמו ילד אבוד ביער, כל שהוא זקוק לו הוא למדריך שיוביל אותו בסבך השבילים והעצים, יאיר את עיניו ויעניק לו את ברכת הדרך - כך אנו בנבכי העולם הזה, גדוש הקשיים ורווי הנסיונות, עמוס האתגרים וטעון ההתמודדויות, יש לנו מדריכים, מאורי

הדור שלאורם אנו צועדים. איננו נדרשים אלא לבטל את דעתנו, להקשיב להוראת גדולים, לנהוג על פי הדרכתם.

המדרש בפסיקתא על הפסוק ב'שיר השירים' 'אל גינת אגוז ירדתי', חושף את הסוד בעזרתנו נוכל להחזיק מעמד: אגוז - אומר המדרש, כל עוד הוא עטוף בקליפתו החזקה, תוכל לגלגל אותו באשפה, לזרוק אותו מקומה גבוהה, להשליכו מכאן לשם, להעבירו בכל תנאי מזג אוויר - והוא לא ייפגע. הוא יישאר אגוז טעים ובריא, רענן וטרי, כי יש לו מה שמגן עליו.

כך, מגלה המדרש, יהודי שמחובר עם צדיקי הדורות, שצועד לאורם, מתבטל לדעתם, מציית להנחיותיהם ופועל על פיהם. יכול הוא לעבור הרבה קשיים בעולם, אתגרים רוחניים קשים וסבוכים, התמודדויות גשמיות לא פשוטות, יצרים, נסיונות, בעיות, מחלות - והוא לא ייפגע. הוא יישאר איתן, חזק, יציב. כי הוא מחובר לצדיק, הוא מקיים הנחיות, הוא מציית להוראות.

והמדרש מוסיף ואומר, כי בכך זוכה האדם בשני עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. חייו כאן הופכים רגועים ושלווים, כי הוא לא סומך על עצמו ונוטל על עצמו את האחריות - אלא נעזר בגדולים ממנו, מקיים את מה שהם מורים לו. הוא זוכה גם לעולם הבא, כי בכל רגע בחיים הוא מקיים את רצון ה', מציית לדעת תורה ביד מוסרי התורה מדור לדור.

ההתבטלות לדעת תורה, הציות המוחלט והעיוור להוראות הצדיקים וגדולי הדורות, הוא אחד ממקורות הכח החזקים ורבי העוצמה בהם זכינו. זו מתנה יקרת ערך בה זכה העם היהודי, שיש לו לפידים מאירים בכל חשיכה ואפילה, יש מי שמורה את הדרך גם בעידנים רבי בלבול וטשטוש. דעת תורה והנחיות הצדיקים עומדות לנו לברכה ולהצלחה, להימנע מכל כישלון או בעיה, ולקבל את ההחלטה הנכונה.

התבטלות לדעת תורה - זה לשים את ההגיון והדעה האישית בצד, ולבצע וליישם את מה שגדולי ומאורי הדור מורים לנו. זה עשוי להיראות או להישמע כצעד חסר תבונה, אבל האמת היא שזה המעשה הנכון ביותר, החכם והנבון ביותר. כי יכולת התבונה שלנו מוגבלת, ההגיון שלנו לא בהכרח נכון. לעומתם - דעת תורה היא חכמה מזוקקת ונקיה, על פיה נצעד ולאורה נלך כל ימי חיינו, זה מה שמבטיח לנו שלא נטעה, שנפעל נכון, שנתקדם ונתעלה.

בפרשת השבוע אנו עושים היכרות עם המצורע, אשר כבר בשלב הראשון נדרש ללכת אל הכהן. גם אם המצורע הוא רופא, וגם אם עבר 'השתלמות' ושכלו מקיף את כל סוגי הפצעים, עדיין הוא הולך לכהן, לקבל את ההכרעה מפיו. יש כאן מסר למצורע, שיש בנגעו שילוב גופני ורוחני גם יחד: הצעד הראשון של הריפוי הוא הציות לדעת תורה, המשימה הראשונה היא להתבטל להוראת הכהן, חכם הנגעים התורני. רק כך ניתן להתרפא, בציות עיוור ומוחלט להוראות הגדול ממך!

לא צריך להפוך למצורע... כדי לזכות להתבטל לדעת תורה. כולנו, כל אחד מאיתנו, בכל יום ויום ועל אחת כמה בצמתי הכרעה, יכול לזכות להיעזר בכח הרוחני של מנהיגי הדור ומאוריו, לשאול בעצתם ולפעול לפי הוראתם. וככל שנתבטל לדעתם - דעת תורה, ככל שנפעל על פי דבריהם ונקיים את דבר ה' ביד עבדיו - כך נהיה מוגנים ושמורים מכל רע, ונזכה לעולם הזה רגוע ונעלה ולעולם הבא רב זכויות!

הסתננות שהצילה אלפים...

היה זה ביום פורים קטן, י"ד באדר תש"ג. מתי מעט יהודים התגוררו אז בארץ ישראל, והם עקבו בחשש אחר המלחמה המתרחשת בארצות אירופה, לצד הבשורות שהגיעו, הגיעה באותו יום בשורה משמחת אחת: למעלה מ-1200 ילדים זכו להינצל והוברחו מפולין לרוסיה וממנה לטהרן. בעבודה מאומצת ובניסים של ממש הם הועלו ארצה באוניה שהגיע לנמל קהיר, ומשם עשו את הדרך לעתלית.

ילדים אלו, שברבות השנים כונו 'ילדי טהרן', היו רובם בודדים שהוריהם נותרו מאחור, למעט מהם היו קרובי משפחה בארץ שביקשו לאמצם, אולם רובם היו אבודים. באותם ימים התפתח בארץ ויכוח ער בנוגע לחינוכם וקליטתם, כאשר חלקם נשלחו למחנות נוער וקיבוצים, אחרים שוכנו במעברות, ועוד ועוד.

בבני ברק של אותם ימים, האיר אורו של 'חזון איש' זצ"ל, אשר השמועה על הילדים שהגיעו ארצה נגעה ללבו, והוא ביקש לפעול

על מנת להבטיח שיקבלו חינוך יהודי חם ואיכותי. אלא שזה לא היה פשוט בכלל: הילדים 'נכלאו' במחנות נוער, שהו כל העת תחת פיקוח הדוק של מפקחים שיראת ה' לא בערה בלבם. נדרשה תעוזה של ממש כדי לנסות להציל אותם ממלעות חינוך שאין בו ריח של יהדות, ולהעבירם לבתי יתומים שנוהלו בדרך ישראל סבא.

אחד ממקורבי 'חזון איש' באותם ימים, היה הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל. עם עלותו לארץ נקשרה נפשו ב'חזון איש', והוא הרבה להסתופף בצילו וליהנות מאורו. רבי יעקב היה אדם רזה ונמוך קומה, ולפיכך ביום מן הימים קרא לו 'חזון איש', וביקש ממנו לבצע משימה לא פשוטה:

'המחנות בהם שוכנים ילדי טהרן', אמר 'חזון איש', 'מגודרים מכל עבר, סגורים ומסוגרים. מידות גופך קטנות למדי, וגם התברכת בפה מפיק מרגליות, שתמיד יודע לחמוק מכל שאלה מיותרת. תכונות אלה יעמדו לך בבקשתי זו - להסתנן אל תוך המחנות בהם משוכנים ילדי טהרן, ולהוציא מהם את הרשימות ובהן שמות הילדים השוכנים שם. כשהשמות יהיו בידינו - נוכל לאתר עבורם קרובי משפחה רחוקים שיאמצו אותם, וכך נוכל להעבירם למוסדות חינוך בדרך ישראל סבא!'

רבי יעקב שמע את הבקשה, והאמת ניתנת להיאמר - שלבו צנח בקרבו. המחנות האמורים היו מאובטחים היטב, מגודרים מכל עבר, לא ניתן להיכנס אליהם בקלות, ושמא בכלל לא... על אחת כמה וכמה להיכנס ולצאת בשלום עם הרשימות ביד... אולם רבו ומאורו 'חזון איש' הטיל עליו את המשימה, והוא נכון לבצעה ויהי מה!

רבי יעקב עושה את דרכו אל המחנה, וכשהגיע ראה כי את אשר יגור ממנו - ניצב לפניו. המחנה מגודר היטב, ובראש הגדר - תיל מתפתל, מה שאומר שאין טעם לנסות לטפס. השער הראשי סגור ונעול, ושני מאבטחים חסונים ניצבים משני צידיו. הוא כבר חשב להתייאש, אבל אז נזכר שהוא מקיים את הוראתו של גדול הדור, והחליט לנסות.

הוא מתחיל להתהלך סביב המחנה, מחפש פירצה כזו או אחרת. הוא לא מצא שום פירצה, אולם באחת הפינות מצא בור קטן בתחתית הגדר. עתה הבין את דברי 'חזון איש' שהורה שהוא האיש המתאים - עקב מידות גופו הקטנות, והוא השתחל אל תוך הבור - כשצידו האחד מחוץ לגדר, וצידו השני - בתוככי המחנה... לא חלפו אלא מספר דקות, והוא היה בפנים. בתוככי המחנה. כעת נדרש ליותר תעוזה - שכן במחנה הסתובבו מדריכים כל העת, בוחנים וסורקים את השטח. הוא נדרש להיטמע בין הילדים, בלי לעורר חשד. גם במשימה הזו הצליח, ולאחר ששוטט מעט במחנה - גילה היכן ביתן המשרדים, בו מצויות הרשימות...

הוא חשש להיכנס לביתן זה, אולם נזכר כי הוא כאן בהוראת רבו, ומיד ביטל בלבו את החשש והתבטל לדעת 'חזון איש', כשהוא נחוש לשים את ידו על הרשימות. אולם הדבר לא עזר - שכן המשרד היה נעול. הוא החליט לנסות למצוא דרך לשכנע את

בקפידה כחדשים, יפים ונאים כביום הדפסתם...

הדבר עורר את תמיהתו: לו רצה ר' משה לרכוש עיתון לקרוא בו - כנראה היה בוחר באחד העיתונים, וקורא בו מדי יום או מדי שבוע. אולם מדוע זה מונחים כאן כל כך הרבה סוגים של עיתונים שהופיעו בתקופות שונות? ומה טעם הם מונחים כמו חדשים - כאילו לא קרא בהם מעולם? והאם לא היה לו עיתון שהיה מנוי עליו בדווקא, אלא רכש עיתונים שונים כל העת!?

הוא שאל את זקני, ותשובתו - ראוי שנלמד אותה היטב. ר' משה השיב בפשטות, כי מעת לעת הופיעו עיתונים אשר גדולי הדור מקהילות שונות ראו צורך לחזקם, ולפיכך יצאו בקריאה לשומעי לקחם לרכוש עיתונים אלו. ר' משה לא עשה חשבונות פוליטיים על מטרות הקמת העיתונים השונים ולא על קהילות העיתונים משתייכים - ברגע בו גדול בישראל הורה שיש עניין לרכוש עיתון פלוני, מיהר ר' משה לרכוש אותו!

ברם, הרי גדולי ישראל לא הורו מעולם לקרוא בעיתונים אלו, אלא לרכוש אותם בלבד כדי לחזק את ידיהם. לפיכך היה ר' משה רוכש את העיתונים כהוראת גדולי ישראל מכל הקהילות ובכל התקופות, והיה מעלה את הגליונות לבידעם. כי אין לו כל צורך בעיתון, אלא רק לציית להוראת גדולי הדור!

מדהים! חבית עיתונים זו, שהשתמרה לאורך שנים, היא עדות אילמת על מהו ציות לגדולי ישראל. רבים וטובים סובבים בחוצות, ומסבירים שיש לפלוני עניין בעיתון זה, ולרב פלוני בעיתון אחר. ר' משה לא עשה את כל החשבונות האלה: ברגע שגדול בישראל הורה - הוא רכש את העיתון מתוך התבטלות לדעת תורה, כדי לציית בלבד!

אחים יקרים, הבה נתפוס אומנות זו, זה המפתח להתמודדות החיים. הבה נקשיב להוראות גדולי ישראל, נציית לכל הוראה היוצאת מפיהם, נתבטל לחלוטין לדעתם. כך נזכה לנהל את חיינו על מי מנוחות, כך נזכה בשפע רב!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

אחד המדריכים לפתוח בפניו את המשרד, וכאן גילה כי לפני אי אלו שנים כבר התכונן לרגע הזה, כביכול...

הוא יוצא לחצר, ומבחין בשני מדריכים גבוהים וחסונים המשוחחים ביניהם בגרמנית. משום מה נראה לו כי אחד מהם מוכר לו, ואכן כן - התברר כי שהה לצד אחד מהם בסיביר, ומסתבר ששניהם עלו ארצה - זה הפך לתלמיד חכם המקושר ל'חזון איש' בכל נימי נפשו, וזה - להבדיל - הפך למדריך במחנה של 'ילדי טהרן'... אותו מדריך זכר לר' יעקב חסד נעורים, כאשר באחד הימים בסיביר העניק לו ר' יעקב את מנת המרק שלו, ובכך הציל את חייו...

'אני חייב לך את כל חיי!' - נלהב המדריך בראותו את ר' יעקב, 'אבל איך הגעת לכאן? מה מטרותך פה?' - שאל המדריך, ור' יעקב ביקש לשוחח אתו ביחידות, וגילה לו את דבר השליחות שהוטלה עליו. בתחילה סירב המדריך לשתף פעולה, הן הוא מונה לתפקידו כדי להבטיח שכל הילדים יישארו במחנה. אולם ר' יעקב דיבר על לבו ושכנע אותו, לחץ עליו להכיר לו טובה, להיכנס למשרד, ולהדליף לו משם את הרשימות, עד שהלה נעתר...

גם כאן, ראה ר' יעקב עד כמה עיני ה'חזון איש' ראו למרחוק, צפו את הסיכוי שימצא במחנה מישהו שחייב לו טובה, והלה יסייע לו במשימה המורכבת. עתה, המדריך פעל כפי שר' יעקב ביקש, העביר לידי את הרשימות מתוככי המשרד, ור' יעקב מיהר להימלט מהמחנה מבעד לפריצה, ולהגיע לבני ברק...

כשה'חזון איש' קיבל את הרשימות לידי אורו עיניו, והוא פעל להעבירן לעסקנים הנכונים, אשר חילצו מתוך המחנה עשרות ילדים, העבירו אותם לאימוץ בבית משפחות שומרות תורה ומצוות, ובכך ניצלו חייהם ועתידם הרוחני של עשרות ילדים. אותם ילדים הקימו משפחות והעמידו דורות של צאצאים, וכל אלה נזקפים לזכותו של ר' יעקב גלינסקי זצ"ל, שמסר את נפשו, ביטל את דעתו לרבו ה'חזון איש', ושם את נפשו בכפו כדי ליישם את הוראת רבו!

סיפור מופלא זה, המוכיח עד כמה הציות לצדיקים יש לו כח והשפעה לדורות, סיפר זקני הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל, ומפיו מופיעים הדברים בחוברת הנפלאה ורבת הערך 'זכרו תורת משה' הערוכה מתוך שיחותיו ומאמריו, בעריכת משפחת בלוי הי"ו. וללמדנו בא:

אחים יקרים, יהודי לא צריך לחשוב, אסור לנו להרהר אחר דברי הצדיקים ומאורי הדור. הרבה יותר כדאי להתבטל לדעתם, ליישם את הוראתם, לבצע את הנחיותיהם. כך נזכה לנהל את חיינו בדרך התורה בעולם הזה, וגם בזכויות כבירות לעולם הבא!

עיתונים בעלי תפקיד...

מדי דברי בזקני הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל, נספר את אשר סיפר בנו 'בלחט"א מגיד המישרים הנודע הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, אשר ביום מן הימים מצא בבידעם שבבית אביו - זקני חבית גדולה וכבידה, ובתוכה מונחים מאות עיתונים מתקופות שונות, ממגוון הקהילות החרדיות שבארץ, כולם מקופלים

לשמוע ולתמיכה

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפוח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

לפסח שלושים יום". ובמשנה ברורה מציין שם שמתחילים מיום הפורים עצמו.

"תגידו, אתם חושבים שזאת המלצה או עצה טובה? האם מדובר כאן באיזו סגולה קדומה בדוקה ומנוסה או באיזה לחש שאומרים כשלומדים סימן תכט???

"אבי מורי הגאון בעל 'מעדני השולחן' זצ"ל, ידע היטב הלכות פסח. הוא ידע את כל השולחן ערוך והרבה מעבר לשולחן ערוך. הוא יכול היה להגיע לפסח בלי ללמוד שוב את הלכותיו ובלי להיכשל בשום איסור שהרי הוא כל השולחן ערוך היה צרוב בזיכרונו ובעצמותיו.

"ובכל זאת, כשהגיע פורים, אבא היה מניח את הדפים שלו ואת העט שלו בצד, הוא הפסיק באופן מוחלט את המלאכה של כתיבת ה'מעדני השולחן', והתיישב ללמוד הלכות פסח. מפורים ועד פסח הוא לא התעסק עם שום דבר אחר, רק עם הלכות פסח, כי השו"ע אומר ששואלים ודורשים בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום.

"אדם שלא החל לעסוק עדיין בהלכות פסח, ושלא עוסק בהן יום יום, איך הוא יכול לכנות את עצמו אדם דתי, כשהוא מפר בשאט נפש הלכה פסוקה בשולחן ערוך???

"כבר אמרתי את זה בשיחה עם 'לקראת שבת', ואני אומר זאת שוב כי זה מסר חשוב מאוד, מוסיף הגר"ג שליט"א, "אנשים באים אלי ומבקשים שאני אסיר מהם קללות וכישופים או עין הרע הן וכיוצא בהן... יש להם 'חסימה', ולא מצליחים למצוא את הזיווג ההגון להם, או שהם מתקשים בפרנסה, והם לא יודעים למה, זה בטח בא מאיזה כישוף חלילה..."

"אני אומר להם שיש ספר שנקרא 'קיצור שולחן ערוך', תתחילו ללמוד ולקיים את כל מה שכתוב שם. אם תראו שאתם לא עוברים על אף הלכה הכתובה בו, תחזרו אלי ונבדוק אם יש עין הרע. אבל כל עוד שאתה מתעלם מהלכות בשולחן ערוך ולא מקיים אותן, איך אתה מתלונן על זה שיש לך 'חסימה' ואתה לא יודע למה... אדם שעובר על ההלכה מזמין על עצמו צרות וייסורים רעים חלילה וחס. זה א' ב', זה הבסיס לאמונה פשוטה ותמימה בתורה ובנותן התורה". "זכיתי ללמוד 32 שנה בחברותא עם הצדיק הירושלמי רבי זונדל קרויזר. כשהזקין מאוד והתקשה לעלות את המדרגות לביתי, עשיתי במיוחד עבורו ברזלים ומעבר שיוכל להגיע בקלות, כי היתה זאת זכות גדולה עבורי להכניס יהודי צדיק שכזה בבית שלי.

"האמינו לי שרבי זונדל קרויזר ידע הלכות פסח, הוא ידע מה זה ליל הסדר ואיך צריכים להיזהר מחמץ. ובכל זאת, לא עברה עלינו שנה אחת שבה לא למדנו ביחד את כל פרק 'ערבי פסחים' מתחילתו ועד סופו, לפני היום טוב של חג הפסח. איך אפשר לגשת לליל הסדר בלי ללמוד 'ערבי פסחים' והלכות פסח? איך???"

ללמוד מהנשים

"אמרתי פעם על דרך צחות, ברוך המקום שנתן פורים לעמו ישראל, ברוך הוא. שאם לא היה נותן לנו פורים, היו הנשים צדקניות מתחילתו לנקות לפסח כבר ממוצאי שמחת תורה. חס עלינו

"השיב לי מרן הגר"ח תשובה שמעבירה צמרמורת בגופו של כל מי ששומע אותה: "את השולחן ערוך כל אחד צריך לשמור", אמר מרן, "אבל מי ששומר את השו"ע בהידור, הוא קדוש".

הייתי בביתו נאוה קודש, לנחם את בניו הגאונים 'בלחט"א, ואמרתי להם את התשובה הזאת. הם התרגשו מאוד ואמרו שאף פעם לא שמעו מפיו את ההגדרה הזאת. מי שמהדר בשו"ע הוא קדוש!!!

"אני זוכר שהייתי בהלווייתו של מרן הסטייפלער הקדוש, שמעתי אז את ההספד של מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שאמר את מה שאמרו חז"ל שראה הקב"ה צדיקים שהם מועטים עמד ושתלן בכל דור ודור, אמר הרב שך, כולי עלמא מודו שהסטייפלער היה מאותם צדיקים מועטים שנשתלו במיוחד בדור הזה. את אותו הדבר אפשר לומר גם על בנו מרן הגר"ח זיע"א, כולי עלמא מודו, הוא היה מאותן צדיקים שהן מועטים, הקדוש ברוך הוא שתל אותו בדור שלנו, למרות שהוא עצמו היה שייך לדורות קודמים בלי שום ספק.

"אחר פטירתו של הסטייפלער, זכיתי לשמוע הספד מפיו של מגיד המישרים הגה"צ רבי שלום שבדרון, שדיבר באחד הכינוסים שהתקיימו באותה העת. אמר רבי שלום, הרי כולם מדברים על הסטייפלער, כמה איבדנו בלכתו וכמה הוא היה קדוש וטהור, אבל אף אחד לא מדבר על ה'קדיש' שהוא השאיר אחריו, תראו איזה 'קדיש', איזה בן פרוש נותר אחרי הסטייפלער, מרן רבינו חיים קנייבסקי, קודש קדשים!

"באותה העת שמעתי מפיו של רבי יצחק גוטפרב, מיקירי ירושלים של מעלה, שאמר לי אז שיש כל כך הרבה סיפורי 'מופתים' שהיו אצל מרן הסטייפלער, אבל ה'מופת' הגדול ביותר של הסטייפלער זה הבן שלו רבי חיים... כזה תלמיד חכם גאון וצדיק, זה מופת של ממש. הוא היה מופת הדור.

"אני זוכר שהשתתפתי פעם בבית שבה שימש מרן הגר"ח בסנדק. היה זה לפני שנים רבות, עוד לפני שהמציאו את הכלים החד פעמיים. באותה ברית היה קייטרינג מאוד יוקרתי ועיצבו את השולחן עם כלים מאוד יפים. הם המציאו איזה פטנט כזה, שיכלו להעמיד את הכוסות בשיפוע, שיהיה עיצוב מקורי ומפתיע כמנהג בעלי בתים חשובים. רבינו הגר"ח הבחין בזה, והוא עבר כוס אחר כוס ליישר את כל הכוסות בשולחן. לתומו חשב שמי שסידר את השולחן התרשל ושם את הכוסות בצורה שהן עלולות ליפול ולהישבר..."

אני איש דתי, ואתם?

"אם דיברנו בעניין זה שמה שאמר רבינו הגר"ח, שאת השולחן ערוך כולם צריכים לקיים, ומי ששומר אותו בהידור נקרא קדוש, אני רוצה להיכנס מזה גם לנושא של חג הפסח ההולך ומתקרב.

"אני לא יודע אם שמתם לב אבל אני שומר מצוות. מה שכתוב בשולחן ערוך שצריך לשמור, אני שומר. אני שואל אתכם, תגידו, גם אתם דתיים? אתם מקיימים כל מה שכתוב בשולחן ערוך???

"בואו נפתח בבקשה שולחן ערוך, בסימן תכט, ונראה מה כתוב בסעיף הראשון של הלכות פסח: "שואלין בהלכות פסח קודם

הקב"ה ונתן לנו פורים שיש הרבה חמץ ושמח בבית ואי אפשר לשמור את כל הבית נקי, ולכן ההכנות העיקריות לפסח מתחילות רק אחרי פורים.

"נו, אם הנשים יודעות היטב שלפסח צריך להתכונן מבעוד מועד, ולכל הפחות חודש אחד לפני כניסתו של החג הקדוש והנורא הזה, אנחנו הגברים צריכים ללמוד מהן ולהפנים גם אנו, שלפסח צריכים להתכונן. אבוי ואוי למי שמגיע לליל הסדר כשהוא לא מוכן בכלל, ואז הוא מתחיל להסתכל ימין ושמאל כתוהה מה עושים עכשיו ואיפה אני נמצא בכלל.

"ההכנה לכל מצווה היא חלק חשוב ומרכזי בעשיית המצווה, בספרי החסידות מובא שההכנה גדולה אפילו יותר מהמצווה עצמה, וזה נאמר על כל המצוות האמורות בתורה. על אחת כמה וכמה חג הפסח וביתר שאת ליל הסדר שבו אנחנו מוקפים במצוות וכל תנועה שלנו צריכה להיות מחושבת לפי ההלכה, מתי לגלות את המצוות ומתי לכסות, מתי להרים את הכוס ומתי להניח ועוד כהנה וכהנה, חייבים להתכונן, חייבים להיערך, שלא נגיע חלילה וחס

כשאנחנו לא מוכנים.

"לכן צריך כל יהודי, בין אם הוא תלמיד חכם מופלג היודע את כל התורה כולה, ובין אם הוא בעל הבית שעובד לפרנסתו ואין לו זמן כל כך להקדיש ללימוד, הן מבוגרים שזקנם הלבין זה מכבר והן בחורים צעירים שרק אתמול עשו להם בר מצוה, כולם ללא יוצא מן הכלל חייבים לקיים מה שכתוב בשולחן ערוך, וכמו שאף אחד לא יחשוב שמוותר לו לבשל חלילה בשבת כי הוא מדי צעיר או מדי עסוק וכדו', אך אל לנו לחשוב שאנו פטורים מקיום ההלכה הכתובה בסעיף א' שבסימן תכט: "שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום".

"כל אחד יעשה לעצמו סדר, וילמד כל יום לפחות מעט מהלכות הפסח, אם זה בשו"ע ונושאי כליו, אם זה במשנה ברורה או בקיצור שולחן ערוך, ואם זה לפחות לפתוח הגדה ולעיין בהלכות שמופיעות שם ושנוגעות למעשה בליל הסדר.

"בנוסף צריך כל אחד להתכונן גם לקיום מצוות 'והגדת לבנך', להכין סיפורים ועובדות, משלים ורעיונות, אבל זה כבר עניין נפרד, ועל כך נדבר בפעם הבאה בעז"ה".

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הם יעברו למקום זה, הם יאבדו את כל מה שיש להם, ומי אומר שהסגולה תעבוד, כי הרי הם לא תושבי רכסים באמת והם באים לשם רק כדי לעשות 'תרגיל' ולהרוויח את ברכתו של רבי אל"ה... "נו, היות שהגרה"א ברוידא למד בכולל חזון איש, שם למד גם מרן הגר"ח שכבר היה ידוע שכבעל מופת גדול, הוא החליט לגשת ולשאול באורים ותומים כיצד לנהוג במקרה זה.

"ניגש הגרה"א אל רבינו שר התורה, והחל לתאר בפניו בקיצור נמרץ את המקרה, כדי שלא לגזול מזמנו היקר של הגר"ח. רבינו שר התורה התנמנם מעט, כדרכו שהיו מספרים לו סיפורים שהוא היה עוצם עיניו ונראה כנרדם. מדי פעם פקח את עיניו ושוב נרדם'. כשסיים הרב ברוידא להרצות את השאלה, פקח רבי חיים את עיניו והשיב בציטוט: "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" וברש"י: "כאן אי אתה מוליד,

שם אתה מוליד".

"מספר הגרה"א ברוידא שכששמע את הדברים יוצאים מפיו של רבי חיים, הוא כבר לא שאל יותר שאלות. באותו היום הודיע ליהודי האומלל שיש לו ברכה מיוחדת גם מרבי חיים קנייבסקי וגם מרבי אל"ה לופיאן, שאם יעבור דירה לרכסים, הוא יזכה לפני בטן, ואכן בני הזוג לא איחרו לעשות את הדבר ועברו לרכסים, ובסמוך לכך הם נפקדו וזכו לבן, ולאחר מכן לעוד שני בנים שנוולדו להם לשמחת כל לב".

"אפשר לדבר על מרן שר התורה בלי הפסקה", מסכם הגר"א טורק את השיחה עמו, "אבל זמני דחוק והסיפורים האלו הם שעלו בזיכרוני עכשיו תוך כדי דיבור. בעזר ה' עוד חזון למועד, אנו מקווים שהקב"ה ייתן לנו כח להמשיך ולהשי"ח בכל נפלאותיו של האיש הפלאי שחי בינינו ושהאציל מהודו על הדור כולו".

המשך מעמוד 19 | הרה"ח אהרן כהן

לעצמי בשקט, אין לו סבלנות להתפלל כשאני ממהר וחוזר לדוני לכף זכות כנדרש. ואז כשאני מסיים תפילת שמונה עשרה מוכן לפסוע שלש פסיעות כהלכה, אני תופס שוק.

'הוא' עומד על מקומו, באצבעותיו השמאליות נעוצים חוטי ציציתיו, בעיניים עצומות מתנועע הוא בחוזקה, באמירת קריאת שמע בכוונה. מה קורה כאן? צבטתי לעצמי. הקל-דעת הזה, שראיתי מחליף כבר התפילין, חזר בתשובה ומתפלל כראוי.

שתי דקות עברו והוא נעמד לתפילת שמונה עשרה, בעדינות מה

ניגשתי והסתכלתי מקרוב; על הנרתיק היו מונחים התפילין דר"ת חלוצים, כשהוא לבוש כעת בתפילין דרש"י. ואז קלטתי, כשאחרי התפילה שמעתי ממנו שאכן זה מה שקרה. בטעות הניח ראשונה תפילין דר"ת לפני רש"י וכשהבחין בטעותו, מיהר להחליף...

בצדק תשפוט עמיתך.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

מלימוד וידיעת ההלכה במסגרת ה'דף היומי בהלכה', לצד המבחנים החודשיים התועלתיים והמענגים. לסיים, מוסיף הוא ומתבטא ברגש; כעת שברוך השם זכינו כבר לסיים ללמוד את כל ה'משנה ברורה', כשאני עומד עכשיו בבית מול הקלסר העבה שבו מעל 600 דף, המכיל בתוכו תמצות וסיכום ששה חלקי ה'משנה ברורה', כולי הודיה לבורא העולם על הזכיה הגדולה שזכיתי, ועל אשר שלח לנו את המפעל הכביר 'דרשו' שבזכות דרבונם וסיועם המעשי זכיתי להגיע לכך. **אני חושב כעת, מוסיף הוא בלהט;** למה העליה שבסוף מסלול ה'הודיה' קשה מאד, ואילו העליה שבסוף מסלול ה'זויתן' - אינה קשה כל כך, למי שמכיר או יודע שניהם בסך הכל עליה של כ-80 מטר. אולם התשובה פשוטה, אינה דומה העליה שב'הודיה' שהיא תלולה וחדה - לעליה שב'זויתן' המתונה ונוחה. הנמשל ברור, חותם הוא השיחה. כשאתה עומד מול ששת חלקי המשנה ברורה, זה נראה לך הר גדול הדורש כוחות כבירים להצליח ללמוד ולסיים, אך כשאתה נכנס למסגרת של 'דף היומי בהלכה', אתה הולך ומתקדם בעליה נוחה ומתונה, עמוד אחרי עמוד, דף אחרי דף בעקביות ונחישות, עד שזוכים בסייעתא דשמיא לכבוש את ההר הגדול הזה של ששת חלקי המשנה ברורה.

של ה'משנה ברורה' וכך כשאני בחיפה ישוב על מדרגות בית החולים - והחברותא בבית המדרש בברכפלד, למדנו ביחד דרך הטלפון את הלימוד היומי. כמו"כ בימי הסגר בתקופת הקורונה, לא פסקנו מהקביעות היומית ומהקצב הרגיל, וכך כשאני ספון בחדר הלימוד שבביתי צמוד לשפופרת הטלפון, ומצד שני החברותא בביתו, המשכנו בעקביות בעקשנות יהודית את חק לימודינו. **מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק?** בראש ובראשונה היא העקביות. לעולם אל תדחה את הלימוד ליום אחר (אפילו לא ליום קודם!), גם בימי בין הזמנים וחגים. וכן כמוזן לשמור בכל הכח והמסירות נפש, לא לוותר ולא לדלג על שום מבחן. אישית, כאמור, אני רואה תועלת גדולה בסיכום העמוד היומי. אחרי כל מבחן, לקחת את דף התשובות, ולעבור לראות האם ובמה טעינו, כך אנו יודעים למעשה את ההלכה כראוי, וכן בעצם משלימים את סיכום הלימוד החודשי היטב.

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

נראה לי שאין מה לומר, הציבור הגדול כבר הצטרף בהמוניו. אך גם למי שלא, אציע; אל תישאר מאחור! תעלו על הרכבת, ותיהנו

בהדרו מחלון החדר ואמר ברגש 'לא ישנתי אותו לילה אפילו רגע, אחד לא רציתי להחמיץ רגע אחד מרגעי הקסם של הלילה', מן הסתם מבין כבוד הרב, אה! אותה פרווה שמורי 'החפץ חיים' השיל מעל גופו, למעני האפיקורס שנפסל ללינה בין כתלי הישיבה - היא מחממת את ליבי עד עצם היום הזה".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

הלילה עסק בתורה וניצב דרוך לשמוע אם שנת האורח נוחה, לפנות בוקר כשגל של כפור ושלגים הסתער מחדש על ראדין, נחפז החפץ חיים' למיטת האורח השיל מעל גופו בדממה את פרוותו וכיסה בה בחרדת קודש את אורחו הנכבד. סיפר מצמרר!!! ראש מועצת 'זכרון יעקב' סיים את סיפורו והרים את ראשו, דמעה קלה בצבצה בזווית עינו הוא השקיף רגע אל הים התיכון שנפרש

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ מדוע ראוי ללבוש בגד ציצית מצמר?
- ◆ מדוע נוהגים בני אשכנז לעשות פסים שחורים בטלית?
- ◆ איזה בגד אסור ללבוש בשבת כשיוצאים לרשות הרבים?

• בגד שיש בו ארבע כנפות העשויות כעין זָוִית, וקיפלן, ותפרן באופן שכנפות הבגד מעוגלות - חייב בציצית; אך אם תפר את הקיפולים בתפירה מקצועית - יתכן שהבגד פטור מציצית.

• נאמר בתורה על מצנת ציצית: "גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת פְּסוּתָךְ", ודרשו חכמינו ז"ל: "תעשה - ולא מן העשוי", דהיינו שיש לקשור את חוטי הציצית בכנף הבגד, כאשר כבר ישנן בבגד ארבע כנפות, ולא שהבגד יעשה בן ארבע כנפות לאחר שהגדילים כבר עשויים.

• בגד שיש בו ארבע כנפות, וקיפלוהו ותפרוהו מכל עבריו - יש לקשור את חוטי הציצית בכנפות שנוצרו לאחר הקיפול, ולא במקום הכנפות שהיו טרם הקיפול.

• בגד אשר מחמת אורכו אינו ראוי ללבישה כמות שהוא, וניתן ללבושו רק כשהוא מקופל - נחלקו הפוסקים אם הוא חייב בציצית.

• בגד בן ארבע כנפות, שקשורים בו חוטי ציצית כהלכתם - הקושר בו חוטי ציצית נוספים במטרה לקיים בהם את המצווה, עובר על איסור 'בל תוסיף', וכל החוטים פסולים.

מהלכות בגד הציצית

• בגד העשוי כצורת 'טלית קטן' המצויה בימינו, אך בחלקו הוא סגור מן הצדדים כמו חלוק, ובחלקו הוא פתוח - אם הוא סגור לרוב אורכו, הריהו פטור מציצית; ואם הוא פתוח ברובו, חייב בציצית. ואם שני צידיו מחוברים זה לזה בקרסים שאינם כפופים, הנפתחים בקלות, או בכפתורים - אינו נחשב לסגור, וחייב בציצית.

• בגד הפטור מציצית שקשרו בו חוטי ציצית, אסור לצאת עמו בשבת לרשות הרבים; אבל בבגד החייב בציצית, נחשבים חוטי הציצית כ'נזיל' לבגד, ומותר להוציאם לרשות הרבים.

החומרים שמהם מייצרים את בגדי הציצית וחוטי הציצית

• לדעת השולחן ערוך, בגדים העשויים מפשתן, או מצמר כבשים, חייבים בציצית מדאורייתא, ואילו בגדים העשויים מצמר אחר, או מבדים שונים, חייבים בציצית רק מדרבנן. ולדעת הרמ"א, כל הבגדים חייבים בציצית מדאורייתא. וכתב המשנה ברורה, שראוי להעדיף קיום מצוה דאורייתא על פני מצוה מדרבנן, ולכן, לבני ספרד, ראוי לעשות את בגד הציצית מצמר. ואף בנוגע לבני אשכנז, כתב המשנה ברורה, שירא שמים יעשה את בגד הציצית מצמר, כדי שיתחייב במצוה מדאורייתא לכל הדעות. ברם, הגר"א נהג ללבוש 'טלית קטן' העשויה ממינים אחרים.

• בגד ציצית העשוי מצמר, ניתן לקשור בו חוטי ציצית העשויים מצמר בלבד; ובגד ציצית מפשתן, ניתן לקשור בו חוטי ציצית מפשתן בלבד. ובגד ציצית העשוי מחומר שאינו פשתן או צמר - ניתן לקשור בו חוטים העשויים מחומר זהה לבגד; וניתן לקשור בו גם חוטים מצמר, או מפשתן.

• אסור לקשור חוטי ציצית מצמר ומפשתן יחד בבגד אחד, וכן אסור לקשור חוטי פשתן בבגד צמר, או להיפך. ולמעשה, מחמת חששות שונים, אין לעשות בגד ציצית או חוטי ציצית מפשתן כלל.

• רצוי לעשות את בגדי הציצית מצבע לבן בלבד, ולקשור בהם חוטים לבנים; וכך מנהג כל ישראל בימינו. ומנהג בני אשכנז, להוסיף בשפת טלית הצמר פסים שחורים, הדומים לצבע התכלת.

מהלכות ה'כנפות' של בגד הציצית

• בגד שיש בו יותר מארבע כנפות - חייב בציצית, אך יש לקשור בו חוטי ציצית בארבע כנפות בלבד, ויש לקושרם בארבע הכנפות הרחוקות ביותר זו מזו.

בחרדת קודש של ממש, ואני לא מגזים, הם ניגשו אל ערימת המבחנים שלפו לעצמם דף מבחן, מילאו אותו בהשקעה ובסבלנות, והשיבו אותו לאחראי כשאושר שפוך על פניהם

ד"ש קטן מהגל האדיר ששוטף את עם ישראל...

אברכים ובחורים רבים להשתתף במבחנים בהלכה. אבל מה שהיה שם היום היה חסר תקדים לכל דבר... ציבור כפול ומכופל ומשולש ויותר, פקד את המקום במהלך השעה, וגדש את האזור המיועד. היו שם אברכים, בחורים, וגם ילדים, חסידים, ליטאים, מכל העדות והחוגים, כשהדבר היחיד שמאחד בין כולם הוא - ההתרגשות מגודל השעה.

בחרדת קודש של ממש, ואני לא מגזים, הם ניגשו אל ערימת המבחנים (שאגב עוצבו מחדש לתפארת), שלפו לעצמם דף מבחן, מילאו אותו בהשקעה ובסבלנות, והשיבו אותו לאחראי כשאושר שפוך על פניהם. יש שִׁכָּר לַפְעֻלָּתְךָ.

בשבוע שעבר התקיים המבחן הראשון במחזור החדש בדף היומי בהלכה, מי שהסתובב במרכזי התורה לא יכול היה להסתיר את התרגשותו למראה מאות ואלפים שצועדים להיבחן על הימנה ברורה'. אשריכם ישראל... רציני לצטט לכם מה שכתב לי בהתרגשות הרב חיים שיינברגר, ת"ח ובר אוריין עמל בתורה, שגם עוסק לפרנסתו בעבודת קודש כאחראי מוקד הפניות של 'דרשו', במוקד זה הוא נחשף לכלל הפניות של הנבחנים ומנסה לסייע להם. בכמה שורות הוא ביטא מה שראו עיניו, שמבטא את מה שהתרחש בכל המקומות. וכך הוא כותב:

ד"ש קטן מהגל האדיר ששוטף את עם ישראל... כבר שנים שאני לומד מדי אחו"צ בביהמ"ד בית ישראל בשכונת עזרת תורה בירושלים שם מתקיים מוקד מבחן די מרכזי של דרשו. הלומדים הקבועים כבר רגילים לכך שמדי חודש מגיעים למקום

גליון 515
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

החידושים לפרשת פינחס על ידי הרב יוסף קארו

סיפורי חז"ל

פרי צדיק עץ חיים

כשהיה בנו של רבי אלעזר ילד קטן, אמר לו רבי יוסי בן חלפתא, משורש צדיקים אתה, ואין אתה בן תורה, היתכן? ענה לו בנו של רבי אלעזר צדקת, אך מה ביכולתי לעשות? האם רוצה אתה ללמוד? שאלו רבי יוסי, וכשהשיב בחיוב, החל ללמד אותו פרק אחד, והמשיך ללמדו שני ושלישי. אחר כך הכניסו לבית הועד, ראה אותו שם רבי ושאל את רבי יוסי בתמיהה, האם אותו הכנסת לכאן אתך? ענה לו רבי יוסי, בן בנו של רבי שמעון בן יוחאי הוא, הלך אתו רבי יוסי לישיבה שבעיר צפורי, ושם למד אתו שנה תמימה. בשנה השניה שב אתו אל בית הועד, והיה בנו של רבי אלעזר גדול בתורה ומשיב על כל שאלה, עד שקרא עליו רבנו הקדוש, "פרי צדיק עץ חיים" ומי גרם לו שיהיה בן תורה, רבי יוסי בן חלפתא.

(תנ"י וירא ל"ח)

פרשת השבוע

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב - ג')

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שכאשר היו מזמינים אותו לברית מילה, נהוג היה להשיב שמוכן הוא לבוא ולהשתתף, בתנאי שיערכו סעודת מצוה כראוי. פעם שאל אותו אחד מתלמידיו לפרש התנאי והרבי הסביר: מאבקים קשים יש לי נגד השטן אשר בכל עת מחפש דרכים לקטרג על ישראל, לעומת השטן טוען אני שכאשר אדם מישראל מקיים מצוה כלשהי, הוא עושה את זה בשמחה וברצון, ואילו כאשר נכשל יהודי בעבירה, גורם לו הדבר צער רב ולבו נשבר בקרבו, ויש הוכחה לטענתי זאת, כיון שמעולם לא ראינו יהודי ואפילו הגרוע ביותר, שיערוך סעודה לרגל עבירה שעבר, ולעומת זאת כאשר יהודי עורך ברית מילה, בר מצוה ושאר מצוות. או הוא שש וששמח ועורך סעודות מצוה, ומכיון שהשטן יודע את האמת, על כן מנסה הוא בכל כוחו למנוע מיהודי לערוך את סעודת המצוה, כדי שתהא לו סיבה מספקת לקטרג על ישראל, אני ולכן כשמזמינים אותי לשמחת מצוה, מוכן לבוא רק בתנאי שיערכו סעודת מצוה כראוי.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו ויקרא י"ב - ג'

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:36 ת"א: 7:38 ר"ת: 8:14

פרשת תזריע-החודש

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:23 ת"א: 6:38

שואב המים בעל נשמה נעלית

סיפור השבוע מספר על שואב המים שבעיירה שנקרא בשם ר' יעקב. הוא היה יהודי צנוע ונעים הליכות. הכל אהבוהו וחיבבוהו, שכן בעל לב טוב ובעל חסד היה, שואב המים, ר' יעקב. סדר יומו היה קבוע. מידי יום היה משכים קום עם שחר, לומד שיעור קבוע בתורה והלכה, מתפלל תפילת שחרית בניגון ובנעימה, ולאחר כל זאת היה שואב המים מתפנה לעבודת יומו. הוא היה יוצא יום-יום אל מחוץ לעיר, ממלא את חביות המים מן הנהר ומחלק את המים ללקוחותיו ביושר ובאמונה. כסף רב לא השתכר מעבודה זו, אך מעולם לא התלונן. מסתפק במועט היה ר' יעקב ושמח בחלקו ובכל אשר לו. הבריות רחשו לו כבוד. כאדם ישר, שעמל על פרנסתו, וכיהודי יודע ספר.

על כן, רבה הייתה ההפתעה, כאשר ביום מן הימים החל ר' יעקב שואב המים להתהלך ברחוב, קופסת מתכת בידו אשר שימשה כקופת צדקה והוא מקבץ נדבות. בתחילה חשבו האנשים שזהו מעשה חד-פעמי. אולי הוא חייב לפרוע איזה חוב מעיק? או שמא מצבו דחוק זמנית? אך עם הזמן נוכחו, שעיסוק חדש זה היה לתופעה קבועה. בשעות הפנויות ממלאכת שאיבת-המים, היה ר' יעקב עוסק באיסוף תרומות וקבוצ נדבות למטרה בלתי נודעת. עם הזמן החלו הבריות לרנן אחריו: "מה הוא עושה בכסף?", "מדוע אין הוא יכול להסתפק בשכרו משאיבת-המים?" היו מן התושבים שהביעו בקול רם את זעמם על שואב-המים המבקש להתעשר על חשבון הצבור. השמועות והרינונים הגיעו גם אל רב העיירה.

לא חלף זמן רב ור' יעקב קיבל לביתו הזמנה, ובה הוא מתבקש לסור לביתו של הרב. בביתו של הרב, התקבל ר' יעקב שואב המים בנועם ובחביבות. הרב החל להתעניין בשלומו ולשאלו על מצבו ועל ענייניו. ר' יעקב הבין מיד את מטרת השיחה וענה בקצרה: "הפרנסה אכן אינה ברוח", אמר לרב, "אך כהרגלי, ב"ה מסתפק במה שיש. ומודה לה' הטוב יום יום". הרב הופתע מתשובתו. הוא סבר שר' יעקב יספר על קשיים כלכליים ועל בעיות פרנסה, ולהפתעתו, הנה הוא שמח וטוב-לבב כבימים ימימה, ואין בפיו כל

טרוניה. מבלי כל שליטה פרצה השאלה מפיו מאליה: "מדוע, אם כן, הינך מקבץ נדבות בשוק?" דממה מתוחה השתררה בחדר. ר' יעקב לא זע ולא נע. הוא עמד דומם והרכין את ראשו, קפץ את שפתיו והחריש. הרב עודדו: "אינך צריך לחשוש, ר' יעקב בני. יכול אתה לספר כל שבליבך, ואשתדל לעזור לך". אך גם דברים אלו לא הועילו. ר' יעקב שתק כדג ולא היה מוכן לפצות את פיו. הרב ניסה שוב ושוב לדובב את בן שיחו ולשדלו בדברים על מנת שיספר לו את פשר עיסוקו החדש כקבצן - אך לשווא.

שתיקה זו התפרשה כהודאה באי הצדק. הייתה לרב הרגשה, שר' יעקב עצמו חש עתה, שמלאכת הקבצנות לא הייתה הוגנת, ועל כן הוא נמנע מלהשיב. הוא לא רצה להכביד עליו ורק ביקשו לחדול ממלאכה זו. תגובתו של ר' יעקב הייתה שוב שתיקה מוחלטת. כשראה הרב כי הוא אינו נענה בחיוב חזר על בקשתו, הפעם ביתר תקיפות. ר' יעקב הבין שאין הוא יכול להמשיך בשתיקתו ובשמירת סודו, ומלמל: "אי אפשר. לא אוכל להבטיח זאת שאפסיק את איסוף הצדקה". תמיהתו של הרב הלכה וגברה, ועימה גם החלה סבלנותו פוקעת. הן לא נשמע כדבר הזה. הרב שואל ואין משיבים לו, דורש ואין נענים, מתעניין ואין משתפים פעולה. הוא פנה אל ר' יעקב בחריפות: "כך אין הדבר יכול להמשיך. או שתסביר לי לשם מה הינך מקבץ נדבות, או שתחדל מכך מיד!".

דלת חדרו של הרב נפתחה בפתאומיות שעה בה היו דנים הרב ושואב המים במלאכת הקבצנות. בפתח נראה משה הנגיד, אחד מעשירי העיר. הוא נראה נתון בהתרגשות עזה. והתפרץ בדבריו לכיוון הרב: "רבי!", קרא כשכולו רועד מהתרגשות, "ר' יעקב זה צדיק הוא, צדיק נסתר!". משה הנגיד שאף אויר מלוא ריאותיו והחל להתנצל על התפרצותו הפתאומית. "המתנתי בחוץ כדי לשוחח עם הרב בעניין מסוים. ישבתי קרוב לדלת ובחוצפתי הרבה האזנתי לשיחה ושמעתי את הדברים. הרגשתי כי חייב אני להתערב בשיחה. אין בפי מילים לתאר את גדלותו של ר' יעקב היקר." עתה הוא הפנה מבטו אל ר' יעקב: "אין לך מה להסתיר, ר' יעקב. ספר לרב הכל, ספר לו". דמעות בצבצו בעיני הנגיד, הוא פרץ בבכי חרישי, יצא מהחדר, וסגר אחריו את הדלת.

משל ונמשל

ובלבד שהזולת לא יישאר מנוצח

באחת המדינות התפרסם שמו של צלף מומחה. האגדות סביבו עברו מפה לאוזן. סיפרו כי יש ביכולתו לפגוע בעצמים ממרחק ובדיוק מדהים. עוד סיפרו, כי במרדפים אחר חיות, במסעות הציד שלו, הוא יורה תמיד היישר לאזני החיה. זאת במטרה להשאיר את עור החיה שלם. האגדות תפסו כנפיים והגיעו עד לארמונו של המלך. המלך, שהיה בעצמו חובב ציד מושבע וצלף מאומן, ביקש ליוזם תחרות קליעה ארצית ולהזמין את הצלף המומחה להתחרות מולו, הרצים יצאו דחופים, והתחרות אורגנה במהירות וביעילות. הצלף הגיע גם הוא והמתין לפתיחת התחרות. המלך שהגיע, מלווה בפמליה מכובדת, הורה על פתיחת התחרות. מנהל הטקסים כחכח בגרונו והזמין את המלך להראות את כישוריו בתחום קליעה למטרה. הרים המלך את רובה הצלפים המשוכלל שלו, ובתנועה קלילה החל יורה למרכזו של לוח הקליעה. צלף מומחה היה המלך, וכל הכדורים קלעו במרכז המטרה. העיגול שסימן את המטרה המרכזית, שהיה בגודל סנטימטרים בודדים, נוקב כולו, מקו לקו. אחרי המלך קם המומחה האגדי, נעמד מול לוח המטרה, הרים בתנועה פשוטה את רובהו והחל יורה. עשרות קליעים ירה הצלף וכולם פגעו באותו מקום, בשורה השלישית שמעל לנקודה המרכזית. כיוון ששום קליע לא פגע בנקודה המרכזית, מיהרו השופטים להכריז על נצחונו של המלך בתחרות לקול תרועת הנוכחים. עם סיום התחרות לחץ המלך את ידי מתחרהו והזמינו לסיוור מלכותי בארמון המפואר. כאשר היו השניים לבדם, פנה הצלף אל המלך ואמר: "שמח אני על ניצחונך בכל לבי, אולם רציתי כי תדע שהיה בכוחי לנצח בתחרות, אך מפאת כבודך הסטתי את הרובה מעט מעל המרכז ולשם קלעתי את כל הכדורים. תוכל להבחין, כי בניגוד לחור הגדול שנוצר במרכז המטרה שלך, בלוח שלי קיים רק חור בקוטר של כדור בודד. עשרות הקליעים שיריתי פגעו באותה נקודה בדיוק.

והמוסר השכל: מחשבה של חיפוש מעט פחות כבוד, מעט פחות הערכה, ובלבד שהזולת לא יישאר מנוצח. בכוחה של מחשבה זו להפוך את האדם לזרקור רב עוצמה המאיר בכנותו את הסביבה כולה.

עתה לאחר שקיבל את רשותו של משה הנגיד, הייתה לו האפשרות לספר. פתח ר' יעקב את סגור ליבו וסיפר. "ר' משה הנגיד הינו אחד מלקוחותיי הקבועים", החל בסיפורו. "במשך כל השנים היו הוא ובני- ביתו משלמים את שכרי עבור שאיבת המים בו במקום. לפני כמה חודשים קרא לי ר' משה וביקש שאסכים לקבל את הכסף בסוף החודש. הסכמתי. פעם או פעמים הוא אכן שילם את שכרי בסוף החודש, ולאחר מכן חדל לשלם.

"בוקר אחד, כשדפקתי בדלת ביתו ובידי כד המים, פתחה אשתו את הדלת. בעלה לא היה בבית והיא נצלה את ההודמנות כדי לספר לי את האמת על סיבת אי- התשלום. רק התנתה שלא אספר זאת לאיש. היא גילתה בפני, כי העסק המשגשג שבבעלותם הדרדר, והם ירדו מנכסיהם. מעתה אינם אלא עניים מרודים, אך הם מנסים בכל כוחם למנוע את פרסום הדבר. "סיפורה נגע ללבי", המשיך ר' יעקב בדבריו, כשהרב ישוב המום על כיסאו. "החלטתי לעזור למשפחה זו ככל יכולתי ולמנוע ממנה חרפה. כך התחלתי לאסוף תרומות, ואותן מסרתי לעקרת הבית, תוך השתדלות שהדבר לא יודע לאיש. "אני מודע ללעגם של בני העיירה אשר בזים לי על שאני מקבץ נדבות. אך אינני מתפעל מהם כלל וכלל. אני נחוש בדעתי להוסיף לתמוך במשפחתו של משה, עד שירווח לו". ר' יעקב סיים את סיפורו והשפיל את עיניו. "ימחל-נא לי כבוד הרב", אמר בהכנעה, "אך לא יכולתי להבטיח לו שאפסיק ממנהגי זה מחד, ומאידך לא יכולתי לספר לרב מבלי הסכמת הגביר, שכן הבטחתי לא לגלות את הסוד".

הרב לא יכול היה להשתלט על רגשותיו ועל סערת רוחו. שואב המים שישב מולו מבויש ונכלם, ונחשב עד לפני רגע כקבצן חוצפן, לבש עתה בעיניו דמות אצילית של צדיק בעל נשמה נעלית, של בעל צדקה וחסד לשמה. "אני צריך לבקש את סליחתך, ר' יעקב יקירי", אמר לו הרב, "הלוואי שירבו כמותך בישראל, אשריך, עלה והצלח, ואף הנני מוסיף מעתה את המלצתי עבור מעשי הצדקה והחסד שלך".

צ'ין אדם לחברו

לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים

צדיק גמור

סיפר הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי זיע"א, שמעתי מאחי הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, שכאשר היה תורו לעמוד ליד חדרו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, קרא לו פעם המגיד שייכנס לחדרו ואמר לו: שמע נא אלימלך מה אומרים במתיבתא דרקיעא, אהבת ישראל פירושה, לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים צדיק גמור.

הנעלבין ואינן עולבין

מסופר על הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בעל "שומרי אמונים" (יומא דהילולא ו' ניסן), שסנדלר אחד מהמוני העם ביזה אותו ברבים בכל מיני בזיונות וגידופים, הרבי קיבל על עצמו באהבה רבה ולא ענה דבר, כשהגיע יום הכפורים, קם הצדיק, לקח עמו את אחד מחסידיו והלכו יחדיו אל הסנדלר הנ"ל שביזה את הצדיק, ואמר לו בזה הלשון: "לא ראיתוך זמן רב, מבין אני שבודאי יש בלבך עלי שום כעס, לכן היום יום הכפורים ובאתי לפייס אותך", הסנדלר בשמעו דברים אלו, התבייש מאד כי ידע היטב כי אדרבה הוא בייש את הרבי בצורה הגרועה ביותר, ועליו מוטל לפייס אותו, וכשראה צדקתו וענוותנותו זו של הרבי נתמלא לבו חרטה גמורה ואהבה נפשית ונתקרב אליו ולשיטתו ונעשה אחד מחסידיו הנלהבים.

זהירות בכבוד הבריות

אחד מהמשמשים אצל הרה"ק הרש"ב מליזבאוויטש זיע"א (יומא

דהילולא ב' ניסן) לא היה מחונן בבינה יתרה. פעם אחת, כשהגיש המשמש לרבי צלחת מרק, הגיס הרבי בכף. אמר לו המשמש, רבי, הורד את הכף למטה יותר, ואז תמצא את האטריות. ענה לו הרבי, ממש החייתיני (האסט מיר ממש מחיה געווען)

הווי דן כל אדם לכף זכות

הרה"ק רבי זאב מזבאריו זיע"א (יומא דהילולא ג' ניסן) היה אוהב ישראל אמיתי, ומצדיק מעשיהם עד שהיה קורא לכל אחד ואחד צדיק. פעם עמדו חסידים וקנו לו שיעון. לימים נעלם השיעון, שאלו את הרבי: היכן השיעון? השיב בודאי בא צדיק ונטלו, תמחו עליו ושאלוהו: אדם עובר על לא תגנוב ורבנו אומר צדיק הוא? השיב: אולי הוא חייב להשכים לעבודה, וחושש שמא יאחר ולא יוכל להתפלל שחרית. לכן נטל את השיעון כדי שיוכל לדקדק.

לבדוק שלושה דברים עקרונים

פעם אחת שוחח הרה"ק מטשעבינן רבי דב בעריש ויינפלד זיע"א עם תלמידו בענייני שידוכין. שאלו התלמידים את רבם: מהו הדבר העיקרי שיש לבדוק כאשר מציעים שידוך, והרי הפרטים הם רבים כל כך ואיך נדע מה עיקר ומה תפל? ובכלל מה קודם למה? השיב הגאון: בשידוך יש להקפיד לבדוק שלושה דברים עקרונים, ומה הם אותם שלושה דברים? שאלו התלמידים. ענה להם רבם: שלושת הדברים האלה הם מידות, מידות ועוד פעם מידות.

הילולא דצדיקא

שבת קודש א' ניסן

נדב ואביוהו בני אהרן (ב"א תמ"ט)
הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)
יום ראשון ב' ניסן
הרה"ק רבי שלום דוב בער מליזבאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)
הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)
יום שני ג' ניסן
הגה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריו ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקפ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הד"ח מצאנו - תרנ"ב)
יום שלישי ד' ניסן
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)
הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי מטשרנוביל (תרנ"ה)
יום רביעי ה' ניסן
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)
יום חמישי ו' ניסן
רבי חיים אבואלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמונים - תש"ז)
יום שישי ז' ניסן
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף חרשים על המערים.

לעבור בפני המתפלל (ח')

א) אם עוסק בתורה מותר לישב בתוך ארבע אמות של מתפלל, שכשעוסק בדברי קדושה אין גנאי בישיבתו, והוא שמוציא דברי תורה בפיו, אבל הרהור בדברי תורה, אינו מועיל לזה, שהרהור אינו נראה, וישיבתו נראית גנאי למקום קדוש. (שו"ע הרב, סימן ק"ב, סעיף א')

ב) העוסק בדבר מצוה, אסור לישב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (חידושי הגהות על הטור בשם מהר"ל"ח).

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר ע"ט שליט"א
וכל הנילווים אליו
לאויוש"ט בשלימות הבריאות

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת תְּזַרְיעַ - שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן

"אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְּהַרַת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צָרַעַת" (ויקרא יג, ב)

הטוב ביותר הוא מה ששלמה המלך הביטיח לנו: "שִׁמְרֵם פִּי וּלְשׁוֹנֵי שִׁמְרֵם מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ".

יש לדעת שכוח הדיבור שבורא עולם נתן לאדם הוא כלי הנשק החזק ביותר שברא בבריאה. הטעם לכך מפני שעליו להיות הצינור שמחבר בין העליונים לתחתונים על ידי לימוד תורה ותפילה וכיוצא בזה.

כאשר בני אדם לא יודעים להשתמש בנשק זה כדבעי, אז כוח הדיבור שלהם הופך לכלי הרס נורא, כמו שעשו בדור המבול, שבדיבורים שלהם הפרידו לבבות וגרמו למחלוקת.

פעם אחת מרן ה'חפץ חיים' וחתנו ר' צבי לוינסון נסעו, בשליחות הישיבה בראדין. במהלך נסיעתם פגשו באחד מעשירי העיר מוסקבה, שהיה מחזיק תורה ובעל חסד מופלג. הוא קיבל אותם בכבוד גדול.

הם ישבו ושוחחו על הישיבה וצרכיה. תוך כדי השיחה ר' צבי יצא לחדר הסמוך כדי לנסח מברק בהול. ה'חפץ חיים' פנה לעשיר ואמר: "רואה אתה? בחדר הסמוך, יושבים כעת ומנסחים מברק וחושבים על כל מילה ומילה. אתה יודע מדוע? מכיוון שגורשים לשלם על כל מילה ומילה!"

בברכת שבת שלום,

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

דורשי רשומות אמרו שבסוף פרשת שמיני יש מ"ז (47) פסוקים שנאמר בהם איסור אכילת שרצים ושאר מאכלות אסורות. לעומת זאת, בפרשת תזריע- מצורע שעוסקת בדיני נגעים וצרעת שבאים על האדם בעוון לשון הרע שדיבר, יש קנ"ז (157) פסוקים, כלומר: יותר מפי שלוש! ממניין הפסוקים שבסוף פרשת שמיני. הטעם לדבר כי האדם צריך יותר להיזהר בדיבורים שהוא מוציא מפיו ממה שנזהר להכניס לתוך פיו.

ידוע שיש אנשים שמחמירים בכשרויות מהדרין בכל סוגי המוצרים. הם מקפידים לאכול רק מבד"ץ כזה או אחר, אבל הפה שלהם פתוח לדבר על פלוני או אלמוני ל"ע והכל בשם הדת- "מצוה לדבר עליו", "יש בזה תועלת" וכו' - כל אחד והתירוצים שלו.

הובא בספר 'עלינו לשבח' (ח"ג עמוד ר"מ) שמרן ה'חפץ חיים' אמר: לפני יום הדין אנשים מחפשים זכויות ומצוות שבהם צריכים להתחזק. העצה הטובה ביותר היא לא לדבר ולא לשמוע לשון הרע.

מלבד העובדה שחוסך ממנו עבירות דאורייתא לרוב, גם ינהגו איתו 'מידה כנגד מידה'. כמו שהוא נזהר מלשון הרע ומתרחק מלדבר ולשמוע רע, כך הקיטרוג למעלה לא יוכל לדבר עליו רע וממילא יצא זכאי בדינו.

כ"ק האדמו"ר מטאלנא שליט"א אמר: בנוהג שבעולם, אנשים מוכנים להוציא סכומי כסף גדולים והולכים לפסיכולוגים ולרופאים כדי להישמר או להיפטר ממועקה וחרדות. הדבר

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה ענית בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן ארייס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני ליל

ע"א	כניסת ליל	צאת ליל	היגיון ת"מ
י"ג	18: 23	19: 36	20: 21
ת"ד	18: 41	19: 34	20: 19
ה'ה	18: 42	19: 35	20: 21
ו"ו	18: 42	19: 35	20: 21

אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת - הַחֹדֶשׁ - חֵלֶק ג'

מה עניינה של שבת פרשת החודש?

Ice ?

תשובה ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בפרשת החודש (שמות פרק יב פסוקים א-כ) רמוזים עניין קידוש החודש וכן שחודש ניסן הוא ראשון לחודשי השנה. על פי הדרש מופיעים בה גם ענייני קידוש החודש. מפורטים בה דיני קרבן פסח, וכן ציוויים לגבי חג הפסח. הקריאה גם באה להזכיר לנו, כי חודש ניסן בפתח או הגיע. לכן עלינו להתכונן לקראת חג הפסח.

משה רבינו חנך את המשכן בראש חודש ניסן, כמו שכתוב בתורה בפרשת שמות: "וַיְהִי בַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַיּוֹם הַמֵּשֶׁכֶן" (שמות מ, יז).

קריאה זו נעשית בשבת שסמוכה לראש חודש ניסן או בשבת, אם ראש חודש ניסן חל בשבת.

בשבת פרשת החודש מוציאים בד"כ שני ספרי תורה. בספר התורה הראשון קוראים את פרשת השבוע. בספר התורה השני קוראים את פרשת החודש. אם באותה שבת חל ראש חודש ניסן, מוציאים שלושה ספרי תורה. בספר התורה הראשון קוראים את פרשת השבוע, בספר התורה השני קוראים את הקריאה של ראש חודש, ובספר התורה השלישי את פרשת החודש.

מפטירים בנבואת יחזקאל. לשיטת הספרדים מתחילים ב-"כה אמר ה'... בְּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פֶּרֶךְ בְּקֶרֶת תְּמִים וְחִטָּאת אֶת הַמִּקְדָּשׁ" (יחזקאל מה, יח). ההפטרה עוסקת בדיני חג הפסח ובחונכת בית המקדש העתידי שעליו הנביא מתנבא וכן על הנשיא אשר יקריב קורבנות בבית-המקדש השלישי. לאחר שקראנו בפרשה על תחילת הולדתו של עם ישראל, שהרי עם יציאת העבריים ממצריים, הפכנו לעם ישראל. ההפטרה מרחיבה לגבי הגאולה העתידית.

לשיטת האשכנזים, מתחילים שני פסוקים לפני כן. הפסוקים עוסקים בנשיא ישראל, כבודו ותפקידיו.

בְּרַכַּת הָאֵילָנוֹת

הגאון רבי יעקב ענתיבי היה הרב הראשי ('חכם באשי') של דמשק בסוריה. תפקיד אותו מילא במשך כשלושים שנה. בתקופת עלילת דמשק נאסר עם כמה מנכבדי הקהילה היהודית על ידי השלטונות בחשד לחטיפתם ורציחתם של נזיר נוצרי ומשרתו המוסלמי לצורך שימוש בדמם לאפיית מצות. בזכות השתדלותו של השר משה מונטיפיורי שוחרר ממאסרו. כעבור זמן מה עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים.

בימים שבהם רבי יעקב ענתיבי שימש כרבה הראשי של דמשק, הגיע לברך את ברכת האילנות, באחת הגינות שהוא ידע שצומחים שם עצי פרי. רבינו הגיע לשם ונקש בדלת. המשרת, שפתח את הדלת, שאל לבקשתו. רבינו ביקש להיכנס לגינה כדי לברך את ברכת האילנות.

המשרת נכנס לבית כדי לבקש רשות מבעל הבית. למרבה הפלא, בעל הגינה יצא אליו ואמר לו, שהוא מבקש ממנו שלא יעשה אצלו את ברכת האילנות, ושהרב יואיל ברוב טובו ללכת לגינה אחרת. הרב עמד משתומם. אומנם הוא לא דיבר בחוצפה, אבל מדוע זה מפריע לו שהרב יברך בגינה שלו את ברכת האילנות?

רבינו ביקש להבין מה עומד מאחורי הסירוב. בשנה שעברה רבינו בירך אצלו את ברכת האילנות. באותו הזמן בעל הבית הכניס את רבינו בשמחה לגינה שלו. הצדיק פנה לבעל הגינה ואמר לו: "ראה, אני אכבד את בקשתך. אנחנו נלך לגינה אחרת. אבל, הסבר לי בבקשה. מה הסיבה שאתה מסרב לתת לנו להיכנס לגינה?".

"הרי בשנה שעברה הסכמת שניכנס ונברך אצלך. אם כן, מה אכפת לך, שנברך אצלך ונזכה אותך במצווה חשובה זו שמתקיימת פעם אחת בשנה בלבד?". בעל הבית ענה לו: "כבוד הרב, בוודאי שאני שמח כשאתם מגיעים אלי לברכת האילנות ומזכים אותי במצווה יקרה זו".

הוא הביט ברב ואמר בצער: "כבוד הרב, אני רוצה לספר לרב. אחרי שהייתם אצלי בשנה שעברה וברכתם את ברכת האילנות אצלי בגינה, אותם האילנות, שהרב הסתכל עליהם בברכה – התייבשו לגמרי והפסיקו לתת פירות! כל מה שעשיתי עבור העצים לא עזר. כעת אני חושש, שאם כבוד הרב יבוא ויברך שוב את ברכת האילנות, עוד עצי פרי יתייבשו".

"אני לא רוצה להפסיד את כל העצים בגינה שלי. (בספרים הקדושים כתוב שיש נשמות שלאחר שנפטרו מתגלגלות בדומם, צומח, חי ומדבר. יש מהן מגולגלות בעלים, בענפים וכיו"ב. רבינו פִּיין בברכת האילנות וכך תיקן את אותן הנשמות שמגולגלות ולכן פסקה החיות של אותם עצים).

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

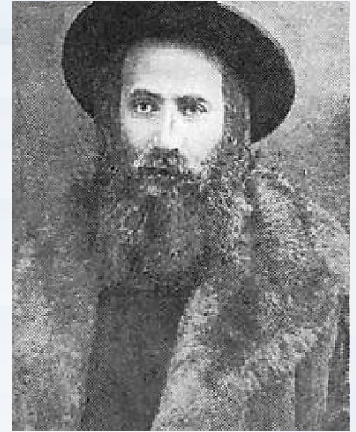
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב צבי אלימלך שפירא מבלאז'וב זצ"ל

האדמו"ר הרב צבי אלימלך שפירא מבלאז'וב זצ"ל ה'צבי לצדיק'- נולד בשנת ה'תר"א (1840) בדינוב שבפולין. נקרא על שם סבו האדמו"ר ר' צבי אלימלך שפירא (ה'בני יששכר'), שנפטר בשנה שבה נולד נכדו. התחנך בצעירותו אצל גדולי מנהיגי תנועת החסידות בדורו. התפרסם בגיל שבע עשרה, לאחר שזכר בעל-פה את הספר 'ברית כהונת עולם'.

בהתחלה כיהן כרב בעיר ריבטיטש, שבה כיהן גם סבו. נמנה עם חבורת תלמידים מובחרים, שלמדו עם האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז וגם קיבל ממנו היתר הוראה. בשנת ה'תרל"ד (1874) לאחר פטירת אביו, התחיל לכהן כרב בעיר בלאז'וב ולנהוג באדמו"רות.

בשנת ה'תר"ע (1909) היגר לעיר ליבורניק שסמוכה לבלאז'וב. אחר כך התחיל לכהן בבלאז'וב. יסד את חסידותו ושימש כאדמו"ר הראשון לשושלת בלאז'וב. בזמן מלחמת העולם הראשונה עבר לבודפשט (בירת הונגריה). כאשר חזר לגליציה בשנת ה'תרפ"ג (1922) התיישב ברייזא. יסד את קלויז חסידי בלאז'וב ברייזא. צדיק מופלג וגאון גדול. **בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל. כאבו ומצוקתו של איש יהודי באשר הוא- לא נתנה לו מנוח. רבים פנו אליו ונושעו.**

לרבינו היו 14 ילדים. כולם נפטרו בחייו חוץ מבנו ר' יהושע ובתו מרת אלטע מלכה. באחרית ימיו הירבה לדבר בענייני משיח. באותה תקופה אמר על הפסוק "ואחר עד עתה", שהגים' של הפסוק עולה תרפ"ד. **כשנפטר רבינו בשנת תרפ"ד, הבינו את כוונתו למפרע.** הרה"ק מטיטשין התבטא אז לאמר, כי רבינו היה משיח בן יוסף. נפטר ב-ה ניסן ה'תרפ"ד (1924). חי כ-84 שנים. ציונו ברייזא שבפולין.

סבו: האדמו"ר ר' צבי אלימלך שפירא (ה'בני יששכר'- מייסד חסידות דינוב). **אביו:** האדמו"ר ר' דוד שפירא (האדמו"ר השני לשושלת חסידות דינוב, ה'צמח דוד'). **אימו:** מרת רחל מינא. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' משה הורוביץ מרוזבודוב). **ילדיו:** האדמו"ר ר' יהושע שפירא (התמנה כממשיך דרכו של אביו ומונה כאדמו"ר השני מבלאז'וב ורב ריבטיטש), מרת אלטע מלכה (נישאה לר' ברכיה טייטלבוים מאוהל). **מרבתינו:** ר' ישראל פרידמן מרוז'ין (הרוז'ינר), ר' שלום רוקח (ר' שר שלום מבעלזא), ר' חיים הלברשטאם (מייסד חסידות צאנז). **מתלמידינו:** ר' אהרן ראטה (ה'שומר אמונים'). **מספריו:** **יצבי לצדיק- על התורה ועל המועדים וכן שו"ת.**

מעשה בחסיד, שלא נמנה על חסידי בלאז'וב, שהיה חייל במלחמת העולם הראשונה. כאשר הוא קיבל פעם חופשה לשבוע ימים, שהה אצל רבינו שהיה אז בפרמישלא. לפני שחזר לצבא, הוא נכנס לרבינו לבקש ברכה והצלחה בדרכו הקשה. כשנכנס מצא את רבינו כשהוא שוכב במיטתו. רבינו הושיט לו את ידו לשלום. **תוך שהוא אווז בידו רבינו התנמנם, וכך אחזו זמן רב.** היהודי, שראה כי בעוד מספר דקות יפסיד את הרכבת שנסעת למחוז חפצו, משך את ידו מיד רבינו, ובעקבות כך הצדיק התעורר.

מרום פחד ובהלה היהודי התנצל בפני רבינו, כי הוא ממנה להגיע לתחנת הרכבת. לו רבינו אמר לו: "שתסע לאן שאתה צריך לנסוע, והקב"ה יעזור שתינצל". רבינו נפרד מהחסיד במילים אלו. החסיד לא הבין את דבריו הקדושים. **באמצע הנסיעה אירעה תאונה קשה, כאשר שני רכבות התנגשו זו בזו. נוסעים רבים נהרגו רח"ל, ואילו היהודי החסיד ניצל בחסדי השם. רק אז הבין בבירור את דברי רבינו, אשר רוח הקודש דיברה מתוך גרונו.**

באותם ימים היו מגייסים אלפים מבני המדינה לשרת בצבא. את אלו שסירבו והשתמטו היו לוקחים בכוח הזרוע ושולחים דווקא למקומות רחוקים מעיר מגוריהם. פעם התדפקו שלושה אנשים על דלת ביתו של רבינו, ומסרו קוויטל שיעתיר עבורם שיקבלו שחרור מהצבא.

רבינו עיין בקוויטל, ואמר לשניים מהם, שהיו כחושים ונמוכים, כי שחרורם יהיה קשה מעט, ולכן כדאי שיעשו לעצמם מום קטן. לשלישי, שהיה בעל קומה ושמן, רבינו אמר: **"אותך הם יזרקו מהצבא"...** ומובן מאליו, שכמו שאמר הצדיק כו היה.

לד אחד מהעיר בלאז'וב חלה בחולי נדיר. ראשו היה מתנענע באופן חזק מאוד, והרופאים לא מצאו תרופה ומזור למחלתו. בצר להם אביו ואימו באו עם בנם אל רבינו, לבקש את ברכתו. רבינו לקח את הילד החולה אליו והניח את ידיו הקדושות על ראשו. הילד הבריא תיכף ומיד והפסיק לנענע ראשו, ויהי לפלא. פעמים רבות רבינו היה פועל ישועות גם עבור עכו"ם, ונעשה מזה קידוש השם גדול. כאשר אותם גויים רצו לתת לו כסף עבור הישועה שפעל עבורם, לא רצה לקבל מהם כלום.

רבינו נסע פעם למקום מרפא. כאשר היה שם יצא קול, שהדיין מדינוב, רבי דוד אלימלך שטראמלייפר, נפטר לבית עולמו. ביחד עם רבינו היה גם אחד מבניו של אותו דיין. בן הדיין נכנס אל רבינו לשאול כדת מה לעשות. רבינו אמר לו שיעסע לאיזה עיירה בסביבה, ושם תתברר לו האמת.

הוא נסע לשם רק כדי לקיים את דברי רבינו. הוא לא הבין כלל מה יש לראות שם ואיזה אמת אמורה להתברר. בדיוק באותו זמן אדם אחד מגאליציה הגיע לשם, וסיפר לפי תומו שהדיין מדינוב חי, וכי השמועה החליפה אותו בדיין מדמבראווא, שהוא נפטר לבית עולמו... ויהי לפלא.

אדם אחד שאביו היה מקורב לרבינו סיפר: אבי היה הולך עם הרה"ק מבלאז'וב ז"ע לטייל מחוץ לעיר. היו רועות שם בהמות. כאשר הרה"ק הגיע לשם, כל הבהמות הסתובבו עם פניהם נגד פני הרה"ק, ואמרו בלשונם: "מה, מה", אבי שמע שהרה"ק אמר לשה אחת: "כבר עברת מספיק בעולם". השה הלכה לצד, התיישבה ותיכף מתה. לשה השניה אמר: "סבלנות, עוד יגיע הזמן..."

כְּחָה שֶׁל תְּפִילָה

יכול ורק הוא קובע מה יהיה. קיצרתי בתפילתי. ניגבתי את דמעותי שעל לחיי, ובעוז ובביטחון פניתי לרופאה וביקשתי ממנה שתנסה להפעיל את מכשיר הגז פעם נוספת.

הרופאה התפלאה מאוד מהבקשה ואמרה: "ראית שעשיתי כל מה שרק יכולתי. שום פעולה לא הצליחה. למה שהמכשיר ידלק עכשיו?".

אמרתי לה: "תראי, תרמתי כסף לצדקה, והתפללתי לבורא עולם שיעזור לי. אני מאמינה באמונה שלימה שהצדקה והתפילה יכולים לחולל נפלאות!".

הרופאה פרצה בצחוק מתגלגל, שהגיע עד למזכירות שישבו בקצה החדר. "אני לא מאמינה בשטויות האלה! אלו אמונות טפלות וחסרות כל שחר" (עפר לפיה).

"זה טיפשי לחשוב שכסף של צדקה או תפילה, כמו שאת קוראת לזה, ידליק את המכשיר. אני לא רואה שום טעם לנסות פעם נוספת!"

לא ויתרתי. האמונה שלי בבורא עולם יצוקה בנשמתי. ניגשתי אל הרופאה וביקשתי: "אנא ממך, הרי הזמן הזה הוא בעצם שלי. מה אכפת לך לעשות איתי חסד ולנסות פעם נוספת?"

הרופאה הביטה עלי בזלזול ואמרה בלגלוג: "טוב, אעשה כבקשתך", היא שוב חזרה על כך, שאלו אמונות טפלות חסרות כל טעם שלא מתאימות לאנשים מודרניים כמונו.

באותם רגעים, 'זעקה אילמת' מליבי פרצה שנשמעה מקצה העולם ועד קצהו. 'ריבונו של עולם! עשה למענך. אני בוטחת בך, הראה להם את גודלך וחוזק ידך...'

אני מתפללת, והרופאה ניגשה שוב למכשיר, הרימה את הכפתור ו...הלא יאומן קרה! המכשיר פתאום חזר לחיים, והתחיל לעבוד כרגיל כאילו לא אירע לו מאומה!

את ההלם והדממה ששרר בחדר היה אפשר לחתוך בסכין. הרופאה נאלמה דום, פניה חוורו, והיא לא ידעה היכן למקד את עיניה. היא נראתה כאילו קיבלה 'שוק חשמלי'...

המזכירות מקצה החדר, שהיו עדות לכל מה שהתרחש, זעקו בספונטניות "יש אלוקים!!!..."

לאחר ההלם, הרופאה בדקה את המכשיר, הוא נדלק וכבה ועבד כרגיל כאילו לא אירע לו מאומה. היא ניגשה שוב אלי ואמרה בקול נמוך:

"אומנם הזמן שלך בעצם כבר עבר, אבל אחרי מה שהיה פה, אני אטפל בילדה. התור של האחרים ידחה קדימה...". היא ניגשה אל הכיסא בשקט ובענווה והתחילה בטיפול.

להלן סיפור המעובד מתוך 'כולנו יודעי שמך'. סיפר אותו הרב יצחק ברבר. מתוך סיפור זה ניתן ללמוד עד כמה עצומה כוחה של תפילה. כך מספרת בעלת המעשה, שגרה באשדוד.

הבת שלנו בת העשר היתה צריכה לעבור טיפול שורש בשן. בגלל גילה הצעיר היינו זקוקים למרפאת שיניים שמטפלת עם גז צחוק.

באשדוד לא היה ניתן לקבל באותה תקופה שירות זה. מי שנזקק לזה נאלץ להדרימ לאשקלון. ביום המיוחל נסענו לאשקלון, ונכנסנו לחדר של הרופאה. זה היה חדר גדול מאוד. בקצהו ישבו שתי מזכירות ועשו את עבודתן.

מבטאה של הרופאה גילה, כי מוצאה מאחת ממדינות חבר העמים. היא קיבלה אותנו בחיוך קל ואמרה לבתי לשבת על הכיסא.

היא פנתה אל הסייעת ושאלה: "האם הכל מוכן?". לאחר שנענתה בחיוב, הרופאה הושיטה את ידה למכשיר הגז והרימה את הכפתור כדי להפעילו אותו.

מכשיר הגז לא נדלק. היא הביטה לעבר הסייעת כשואלת: "מה קרה?". היא ניסתה עוד מספר פעמים, אבל לשווא. המכשיר לא נדלק.

היא הוציאה חלק מסוים והחליפה אותו. זה חלק שהיו צריכים להחליף אותו מדי תקופה, אבל גם זה לא עזר, המכשיר פשוט שבק לגמרי!

היא ניגשה אל ארון החשמל וניסתה שם את מזלה, אבל לשווא. כל מאמצייה עלו בתוהו. היא ביקשה מאחת המזכירות, שישבה בירכתי החדר, להזמין דחוף טכנאי לתקן את המכשיר.

היא פנתה אלי בהתנצלות ואמרה: "אני מאוד מצטערת. אבל ראית בעיניך כי המכשיר התקלקל. ניסיתי לעשות כל מה שאני יודעת ויכולה, אבל כנראה שבמקרה הזה טכנאי מקצועי צריך לטפל בתקלה".

"אומנם ניתן לעשות את הטיפול ללא גז צחוק, אבל מן הסתם הילדה תפחד ותתנגד. נראה לי שאת תאלצי לגשת למזכירות לקבוע תור לפעם אחרת".

אני אדם עסוק מאוד. עשיתי כל כך הרבה מאמצים כדי לפנות את היום הזה. עכשיו צריך להתחיל הכול מהתחלה... או לבצע טיפול ללא גז צחוק? הרי לא עבור זה התאמצנו להגיע עד אשקלון.

נזכרתי בסגולה לתרום לצדקה. הבטחתי לתרום לצדקה. נשאתי תפילה לבורא עולם מעומק ליבי, שיעשה איתי חסד ויקדש את שמו בעולם. להראות לכולם, כי הוא השליט והכל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
אביבה בת איריין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
רחל רפחה בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	אריה בן מרים ז"ל	אריה בן מרים ז"ל
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	מישא אסתר בת זרהר ע"ה	מישא אסתר בת זרהר ע"ה	מישא אסתר בת זרהר ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תזריע - החודש

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת תזריע - החודש

- ב ..... אין אדם נוגע - מה לך כי תלון על רעך
- ד ..... יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה
- ו ..... שומר פיו ולשונו - התחזקות בענייני שמירת הלשון
- ח ..... שומר מצרות נפשו - מעלת שמירת הלשון ושכרה
- י ..... כי תזריע - הזרע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות
- י ..... חוט המשולש - ראש חודש ניסן שחל בשב"ק פרשת החודש
- יב ..... בארץ מצרים החודש הזה - כח ההתחדשות אף מעמקי שאול וטומאת מצרים
- יג ..... ראשון הוא לכם - ראש חודש ניסן
- יד ..... החודש הזה לכם - מעלת חודש ניסן
- טו ..... כבד את אביו ואת אמך - מצות כיבוד אב ואם

פרשת תזריע - החודש

אין אדם נוגע - מה לך כי תלון על רעך

מחמת שנדמה לו שהלה הזיקו או הפסידו, הכשילו או ביזהו, או ש'הצלחת' רעהו באה על חשבוננו וכיו"ב רבות. ואילו ידע והכיר שאין ביד בריה בעולם להזיקו ולהפסידו, ואין גורלו נתון אלא בידי הקב"ה, לא היה מדבר עליו, גם היה פוסק מלחשב כל היום והלילה - 'מה עשה לי פלוני' ומה דיבר עלי אלמוני וכיו"ב, כי אין לו בזה כל נפק"מ - לא מעלה ולא מוריד^ג.

האף אמנם שה'רבינו יונה' כתב (ספר היראה) 'לא יוכל אדם לעבוד הבורא, אם לא יטרח לבקש מזונותיו', זהו רק בחלק חובת האדם ב'השתדלות' להביא טרף

בפרשתן (יג ב), 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת'. ידועים דברי חז"ל (ערכין טו:) שהנגעים באים על עוון לשון הרע, וכבר איתא בגמרא (שם טו:) אמר רבי יוחנן אמר רבי יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר^א. והביאור בזה מדוע הוא נחשב כ'כופר בעיקר', כי הבה נתבונן, מהו השורש המביא את האדם לדבר לשון הרע, אין זה אלא החסרון באמונה^ב. שהרי אין איש מדבר סרה ברעהו אלא

א. כתיב בפרשתן (יג ג) 'ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת היא', כתב ב'דברי שאול' להגה"ק רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל דכמו בחולי הגוף, ישנם שני סוגי חולי - בפנימיות או בחיצוניות, ומי שנחלה במחלה חיצונית בקל יכולים לרפאותו, משא"כ מי שנחלה במחלה פנימית קשה מאד לרפאותו, כיו"ב, בחולי הנפש (רוחניות), אם החולי (הפגם) הוא רק בגופו ברדיפה אחרי תאוות גופו שמתאוה לאכול ולשתות אז בנקל ירפאהו, אבל אם הוא 'עמוק מעור הבשר' והיינו שהוא מחלה פנימית (כגון, ענייני אמונה ומינות, או מידות) זאת היא 'נגע צרעת', וראהו הכהן וטמא אותו, אבל אם אינו עמוק אז יש תקוה ואינו צריך אלא 'הסגר'. ומסיים ואם כי הוא ע"ד המליצה, לא מנעתי לכתבו כי הוא נעים ונחמד מאד.

וכך מתאמרא משם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שהרי אמרו חז"ל, 'כל איסורים בטלים בשישים, ומין במינו אפילו באלף לא בטל', ומרומז, כי כל תאוות איסור בטלים מן האדם כשנעשה בן 'שישים' שנה, חוץ מ'מין במינו' היינו ענייני מינות וחוסר אמונה, פגם זה נשאר אצל האדם אפילו בהגיעו לגיל 'אלף' שנה, אם לא יעקרנו מקרבו מבעוד מועד, ישאר ח"ו פגום לכל ימיו.

ב. כבר אמרו להמשיל את המדבר לשון הרע, לכלב אשר בעליו מכהו במטה, והכלב קם בחמתו ונושך את המטה, והנה, לא די שאינו נוקם ומעניש בזה את בעליו אשר הכהו - אלא אף פוצע הוא את פיו בעקירת שיניו עד זוב דם, וזאת מפני שאין לו דעת להבין שה'מכה' אותו הוא האדם המחזיק במטה, ולא המטה שאינו אלא 'אמצעי' לבעליו להכות על ידו. ולכלב הלז דומה המספר לשון הרע ומרכל על חברו (וכן אמרו חז"ל (סוטה מט:)) שבעיקבתא דמשיחא 'פני הדור כפני הכלב', כי הוא חושב ומדמה בנפשו שחברו עשה לו עוול ועל כן מדבר עליו סרה. ומדוע אינו שם על לב שחברו אשר עולל לו כך וכך אינו כי אם 'מקל' בעלמא אשר הקב"ה הכהו במקל זה, בכדי לעוררו ולקרב את לבו אליו, והוא ב'חכמתו' במקום אשר יבוא להתעורר ולשמוע את דבר ה' אליו הריהו מדבר לה"ר ומגלגל 'מחלוקת' בעולם...

יש שנתנו טעם לשבח מדוע לוקה המספר לה"ר בנגע הצרעת, לרמז לאדם שילמד לקח מנגע הצרעת, מה הנגע בצרעת ירבה לחכך את עצמו עוד ועוד, ולרגע נראה לו שמיטיב לעצמו ומרגיע את כאבו, אבל באמת אינו אלא גורע לעצמו, וככל שירבה להתחכך יזיק לעצמו יותר ויותר. כיו"ב ממש המדבר לה"ר, נדמה לו שבדיבוריו הרעים על חברו ירוויח לעצמו, אך באמת אינו אלא כמתחכך בבשרו שאינו מועיל אלא מזיק לעצמו.

ג. ביסוד זה ביאר הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (דרשות, פרשת טהרות בד"ה וגלוח) שלכן נצטווה המצורע לגלח את כל שערו, כדכתיב בפר' מצורע (יד ט) 'והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו, את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו, ואת כל שערו יגלח', ולכאורה יש להתבונן מה טעם מצווה זו, והלה כבר ישב 'בדד מחוץ למחנה' - מרוחק מכל באי עולם,

ו'טמא טמא יקרא', מדוע לעת כזאת אחר שכלתה סאת צרותיו ונתכפר לו החטא, עליו לגלח את כל שער גופו, למען ידעו כל הרואים כי מצורע היה.

וביאר ה'בן איש חי', כי כל ענין טומאת הצרעת בגופו של אדם באה מטומאת נשמתו בעוון לשון הרע הנורא, והרי נתבאר שה'גורמים' לאדם לדבר 'לשון הרע' הם מחשבותיו שנדמה לו שחברו לקח ממנו מאומה או הפסידו באיזה דבר, בענייני פרנסה, או בשאר העניינים שמדמה בנפשו שאחד לוקח מעמו מאומה, ועל ידי כך הוא בא לדבר עליו רעות. אך לו חכמו ישכילו להבין ש'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא' (יומא לח:), ואין מי שיוכל להשיג את גבולו, מיד יפסיק מלדבר על רעהו כל רע, וזאת מרמזים לו בגילוח השיער, כי שערות ראשו של אדם נראות כמי ששוכבות זו ע"ג זו, וכאילו אחת תופסת מקומה של חברתה - אך בשעה שמגלחים את השערות נתגלה שכל שיערה ושערה יונקת חיותה מגומא נפרדת בראש האדם, ואדרבה, איתא בחז"ל (בבא בתרא טז.) 'אלמלי שתי שערות יונקות מגומא אחת, היו מחשיכות מאור עיניו של אדם'. ומזה ילמד המצורע לקח שלכל חד וחד יש שורש יניקה בנפרד הן לפרנסתו הן לשאר הצרכותיו, ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו בכהוא זה, וממילא מה לו כי ילון על חברו - הרי לא הוא גרם לו לחסרון הפרנסה וכיו"ב, ויעלה בידו להיטהר לגמרי מחטא הלז של 'לשון הרע'.

וכן כתב בפלא יועץ (ערך קנאה) וז"ל. והנה יצר לב האדם רע וחושק להיות יחיד בדורו בחכמה ומעשים בעושר וכבוד, ומתוך כך מצטער כשיש אחר כמוהו או גדול וטוב ממנו, ומקנא לו ומבקש רעתו ומספר בגנותו. וגדולה שנאה שהיא מחמת קנאה, אש אוכלה היא לאין מרפא. ומי שיש בו מדה רעה זו, כל ימיו מכאובים, ואוכל לחם העצבים ואין לו רעים אהובים, ומרבה ריבות והוא שמח לאיד ורוצה בתקלת חברו וכו'. ומי יוכל ספר גדל רעתה, מי האיש החפץ חיים יברח ממנה ויהא גיבור הכובש את יצרו על ידי העמק במחשבות טהורות, שיאמין באמונה שלמה שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואפילו אם היה הוא יחיד בעולם לא יעדיף להרויח יותר ממה שגזור עליו. ואם יתוספו סוחרים כמותו לאלפים ולרבבות, לא יחסר ממה שקצוב לו. ויתרצה במה שהוא רצון הבורא, הצור תמים פעלו, ולכל אחד דטבא לה עבדי לה, עכ"ל.

כי זאת תורת האמונה הטהורה, שלכל בריה ובריה נקצב 'פרנסה ודי מחסורה' מן השמים. ולכל בריה יש 'גומא' מיוחדת שמשם הוא מקור חיותה, ומכיוון שכן, מדוע ירדוף יומם ולילה אחר פרנסתו המוכנת ומזומנת לו ממילא, והרי בריבוי השתדלותו לא יוסיף לעצמו מאומה, מדוע ייגע לריק. אין עליו אלא לעשות 'השתדלות' לצאת ידי חובתו כמו שנצטווה, ואף אחר זאת ידע נאמנה שלא ה'השתדלות' מסבבת את הפרנסה אלא מגזירת שמים היא באה לו.

מעשה באיש חסיד שהשתדל רבות עבור פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, ולא הצליח מאומה מלבד העברת זמן לריק... בצר לו נכנס אל הרה"ק מסקולען זי"ע, וביכה את מצבו המר, רבי קדוש, מה יעלה בסופי, כל השתדלות והשתדלות שעשיתי וניסיתי הראה לי הקב"ה כי לא בזה חפצו, ומנעני ה' מפרנסה, ע"כ אמרתי לנפשי, לא עוד, דיי במה שעשיתי וניסיתי עד הלום, מהיום והלאה, לא 'אשתדל' ולא אגע בענייני פרנסה אפילו באצבע קטנה, אם הקב"ה רוצה יפרנסני, ואם לא... אמר לו הרבי בנועם שיחו, אכן, דייקא עתה הגיע זמנך ל'השתדל' לפרנסה, אחרי שהינך כבר מכיר כי הכל בידי שמים, וכל פרנסתך תלויה אך ורק בידי ה' הזן ומפרנס מקרני ראמים וביצי כינים, ולא נשאר בידך אלא להשתדל כציווי הבורא, על כן קיים את חובתך, ותראה ברכה במשלח ידך.

וכלומר, שכל עוד שלא הכיר שהפרנסה בידי שמים, והיה נראה לו כי היא תלויה במעשי ידיו, לא נחשבו מעשי ידיו כ'השתדלות', אלא כעשיית והמצאת הפרנסה, ורק בזו השעה, כשבא להכרה גמורה כזאת, ש'אין הדבר תלוי בו' כלל, ורק 'השתדלות' היא הנעשית על ידו, אכן ראוי לו לעשותה, ויקויים בו מאמר הקרא (דברים טו יח) 'וברכתיך בכל אשר תעשה'.

בקעלעם (קלם) היה איש צדיק מפורסם, ושמו וכינויו רבי לייב חסיד, פעם עמד ר' לייב בתחנת הרכבת (באן סטייטן) ונעמד יחד עם כל העם בתור - לקנות 'טיקעט' (כרטיס נסיעה) עבור הרכבת, עבר שם אחד מתלמידי בית קעלעם, ומשראהו עומד בין ההמון, ניגש אליו ואמר לו, רבי הלא אין זה ראוי לפי כבודכם שתעמדו כאן בינות לכולם, הבא לי את המעות ואני אעמוד במקומך לרכוש את הכרטיס עבורך, נענה רבי לייב ואמר לו, אין בידי כלל מעות, אמר לו היהודי אם כן מדוע באתם הנה כלל, אמר לו ר' לייב הנה אנכי צריך ליסע מהכא להתם, אך דא עקא שאין בידי לפורטה אפילו שוה פרוטה, אלא מחמת 'השתדלות' באתי הנה - הלך התלמיד ורכש עבורו טיקעט ממעותיו

'חודש האביב', שכשם שזמן זה מסוגל לזרעה הרבה יותר מבשאר חדשים, כך גם האמונה נקלטת בלב ביותר עתה בימים אלו.

לביתו כחובתו בכל מצוות ה', אך לא שידמה בנפשו אפילו רגע אחד כי משם באה לו פרנסתו^ד.

והזמן גרמא להוסיף ולהתחזק באמונה בה', כמו שאמר הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן משערנאוויץ זי"ע (תפארת מנחם ר"ח ניסן תרצ"ה), כי כשם שאמרו חז"ל (תענית כט.) משנכנס אדר מרבין בשמחה, כך משנכנס ניסן מרבין באמונה, (וטעם הדבר)^ה כי 'בניסן נגאלו' - בזכות האמונה, ו'בניסן עתידין להגאל' בזכות האמונה (ילקוט ש"ב רמז תקי"ט), וכמו שנאמר (מיכה ז טו) 'כימי צאתכם מארץ מצרים אראנו נפלאות', נמצא שהזמן מוכן ומוכשר לכך.

יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה
בפרשתן (תזריע יג מה), 'והצרוע אשר בו הנגע... וטמא טמא יקרא'. ובגמרא (שבת סו.) נתבאר שצריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים. ולמדו מכאן שאילן המשיר פירותיו צובעו בסיקרא (צבע אדום) כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי (כדי שיראו אותו הולכי דרכים ויבקשו עליו רחמים). מכאן למד הגאון רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל (ועוד בעלי מוסר) 'הלכות גדולות' בהלכות התפילה, שהרי יש להקשות, וכי כוונת הגמרא שיכריזו הציבור על 'יום תפילה רבתי' לביטול הגזירה הקשה על שלימות העין, פשיטא שלא, אלא הכוונה,

ובך כתב הנצי"ב ב'העמק דבר' (שמות יג ד) על הפסוק 'היום אתם יוצאים בחודש האביב' - שאין צריך להרבות בחודש ניסן בפעולות להשרשת האמונה, אלא 'די בהכנה מועטת', ובוה מבאר הטעם שנוכח כאן

שלו, לאחר שהביאו לרבי לייב חזר לשאלו, ילמדנו רבנו, באם לא היה למע"כ מעות מדוע הטריח עצמו לבוא עד הנה, ויען ר' לייב ויאמר - כי על האדם מוטלת החובה לעשות השתדלות, שלא להישאר שאנן בביתו, אלא שעליו לידע שלא עליו המלאכה לגמור, כי ה' הטוב יגמור בעדו וימציא לו כל המעות הנצרכים לי לנסיעה.

אגב אורחא, ימי ניסן הם שעת הכושר להתפלל על פרנסה בהרחבה, וכמו שכתב השל"ה הק' (קודם סדר התפילה ליום שלפני ער"ח ניסן) 'כי בניסן, טללים שהם לברכה - נפתחים'. בדרך זה ביאר הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (לשבה"ג ד"ה א"י מצות) את אשר הובא בגמ' (ברכות לה:): 'אמר להו רבא לרבנן, במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא' - בבקשה מכם, ביומי ניסן וביומי תשרי אל תתראו לפני כדי שלא תהיו טרודים במזונותיכם כל השנה, וכפשוטו היינו משום שימים אלו הם עיקר עבודת השדה והכרמים. אך הקשה ה'תפארת שלמה' וכי תלמידי רבא היו עובדי אדמה, אלא נרמז כאן 'כי ביומי ניסן ותשרי עת לעשות לבקש על הפרנסה, שלא יהיה להם טרדות כל השנה' (ועי' עוד בתפא"ש להו"ר שהרחיב בזה).

ד. מספרים על יהודי אחד שלפרנסתו עסק כ'מנקה' ברחובה של עיר, ובקושי הרוויח פחות מכדי לחמו הדל. יומא חדא בקומו משנתו, סיפר בשמחה וצהלה לבני ביתו, חלום חלמתי כי ישועתנו קרובה לבוא, כי ראיתי בחלום שבקרוב אהפוך להיות גביר אדיר כראטשילד. שמחו בני הבית ואמרו, בחסדי שמים יהא בידינו לשלם כעת את כל חובותינו. גער בהם בעל הבית ואמר, לא היו דברי על מעט מעות, אלא שאהפוך להיות גביר אדיר יותר מראטשילד, כי בנוסף לעשירות כראטשילד עוד יהיה לי בכל חודש את סכום המעות שהנני מרוויח מעבודתי כמנקה הרחובות. ולדין, המדמה בנפשו כי על ידי עבודתו והשתדלותו הוא מסייע לחי העולמים, הריהו דומה לאותו שוטה שדימה בנפשו שפרוטותיו הזעומות מוסיפים איזה דבר להון - תועפות של ראטשילד.

ה. כך ביאר הרה"ק המגיד מקאז'ניץ זי"ע את הפסוק 'וצדיק באמונתו יחיה' (חבקוק ב ל) צדיק הוא הקב"ה צדיקו של עולם (זוה"ק תרומה קלד.) ע"י האמונה אשר ישראל מאמינים בקב"ה ע"י אתערותא דלתתא, יחיה - פירוש, גורם חיות להקב"ה כביכול להשפיע כל טוב לישראל ולחדש כנשר נעורם (ילקוט עבודת ישראל עמו' קמה בשם עבודת יששכר סוף פר' בא בהג"ה).

ו. סיפר גאב"ד פוניבז' זצ"ל באחד השנים בדרשתו ב'רחי כלה' בישיבתו הקדושה. בימי חורפו למד הפוניבז'ר ב'מיר' שבגולה, שם קבע באחד מהזמנים ללמוד חברותא משותפת עם בחור חשוב מאד - צעיר ממנו, אך מתמיד עצום העוסק בתורה מתוך חשקות עצומה עד מאד, אך לדאבון לב הכיר הפוניבז'ר כי 'מקח טעות' יש כאן, מאחר שהחברותא אכן היה מתמיד נפלא לשם ולתפארת, לאידך גיסא כשרונותיו לא היו נדמים כלל לראש עליוי כשל

שבראות עוברי אורח אילן הצבוע כאות וכסימן שהאילן אינו בבריאותו השלימה ופירותיו נושרים ואינם 'ברי קיימא', יפטירו 'תפילה קצרה' תוך כדי הילוכם - שיחודש הקב"ה ימי האילן כבראשונה, ותו לא. נמצינו למדים שאף בקשה קטנה כזו לתפילה תחשב, ושלא

יאמר אדם בכדי להתפלל עלי להתפלל תפילה גדולה ומרובה והרי לזה אין פנאי וסיפק בידי, א"כ לא אעשה מאומה, לא כן היא דרכה של תורה ותפילה, אלא על האדם להחשיב כל תפילה קטנה, אף תפילה הנאמרת בסמוך לעין ברחובה של עיר.

הפוניבז'ר, כשהפוניבז'ר כבר התעמק ב'ראשונים' וכו' היה החברותא עדיין עסוק עם הגמרא ופירש"י ותוס'. הפוניבז'ר חשב רבות כדת מה לעשות - כי מצד אחד מדובר היה בבחור משכמו ולמעלה - מתמיד נפלא ובעל רצון וחשק עצום, לאידך גיסא היה נראה בעליל כי אין ה'זיווג' עולה יפה, בלית ברירה החליט הפוניבז'ר על התפרדות החבילה. ביום השישי בשבת הודיע הפוניבז'ר לחברותא כי הוא מאד מעריך ומחשיב אותנו, אבל לתועלת שני הצדדים נראה שעדיף שמיום ראשון והלאה יפנה כל אחד מהם לדרכו והכל יבוא על מקומו בשלום. ומספר הפוניבז'ר, בליל שב"ק אחר סעודת 'חקל תפוחין קדישין' (כך נקראת סעודת ליל שבת בזה"ק) פניתי לבית המדרש וישבתי עצמי ללמוד, משכבו ה'פנסים' (האור והנרות) עליתי ל'עזרת נשים' - שם עדיין רצדה האש במנורות, תוך כדי הלימוד הנני שומע קול בכי בוקע ועולה מבית המדרש, בכי קורע לב ומטלטל כל השומע אותו, מחלון עזר"נ הבחנתי ש'ארון הקודש' פתוח ולפנו עומד בחור הבוכה ומיילל על מצבו, ירדתי לביהמ"ד והתקרבתי לצד ארון הקודש כשהנני מהלך על קצות האצבעות, אז שמעתי ברור את 'תפילת הנער' הבוכה מעמקי לבבו ומבקש מהקב"ה בדמעות שלישי, אנא ה' הושיעה נא, זכיתי בשעטומ"צ בחברותא טובה ומוצלחת, אלא שמחמת שינוי ה'כשרונות' קרי ביה חולשת כשרונותי הודיע שהוא עוזב אותי, מה יעלה בגורלי, רבוש"ע עשה עמדי חסד ותן בלבו להסכים לשוב ללמוד עמדי... עוד 'נסיון' אחד.

וכן הוה, כמובן שאחר שמיעת תפילות זכות ונקיות כגון דא, בכיות וזעקות היוצאים מן הלב, על כן מעצמו פנה אליו הפוניבז'ר ביום ראשון בשבת ואמר לו, התבוננתי במה שהיה עמנו, חשבתי דרכי והחלטתי לנסות לעוד 'תקופה נוספת' (ולא סיפר לו שהוא היה 'שומע תפילה'), ומסיים הפוניבז'ר - תקופה זו נמשכה עפ"י שנים רבות. וסיים הפוניבז'ר, לא אוכל להגיד ולספר מה שמו של אותו בחור, אבל זאת אגידה, כי הלה נעשה ל'גדול הדור' ממש, וגם אני בטרם אגש לתת שיעור לבני הישיבה לא אגש אם לא עיינתי בספרו שחיבר החברותא הנ"ל, מה יש לו לחדש על סוגייתנו.

באותו שיעור ישב מי שנעשה לימים ראש ישיבה מפורסם - מורה ודאין, ה"ה הרב שמחה קוק שליט"א, אשר החליט כי הוא חייב לחדעת מיהו ה'חברותא', על כן ליוה את ראש הישיבה - הפוניבז'ר, עד פתח ביתו מבחוץ, ומשנפתחה הדלת העמיד רבי שמחה את רגלו בין משקוף לדלת, והודיע מפורשות, רה"י לא יכנס הנה בלתי אם גילה את אזניי מי הוא ואיזהו אותה חברותא טמירה ונעלמת, בלית ברירה גילה הפוניבז'ר את ה'סוד'. הגאון רבי שמחה הנ"ל סיפר זאת באמצע שיעורו, ובין משתתפי השיעור היה הגאון רבי יהודה שטיינהויז, שהחליט לעשות כמעשי רבו, ליוה את הרב שמחה עד פתח ביתו, שם הכניס רגלו בין משקוף לדלת, והודיעו 'כאשר עשה כן יעשה לו' - יגלה לן מר מי היה אותה חברותא, ומשם יצא הסוד לכל באי עולם - ה"ה הגאון האדיר רבי אלחנן וואסערמאן זי"ע שהעניק חמה בקומתו... ללמדך גודל כוחה של תפילה על רוחניות - כי אף במקום הגרוע ביותר, כה חלשים כשרונותיו עד שגם ה'חברותא' עזבו לאנחות, והוא אינו מתייאש אלא מרים קולו עד לשמים בתפילתו ונענה...

ובכל דבר ייאמר לן, אין ייאוש בעולם כלל, גם אם 'פסקו' לכם את הפסק המימש אתכם עולמית, אל תתיאשו, שאו עיניכם למרום בתפילתה, ותענו מהשמים בכל הטוב.

ודע, כי אין תפילה החוזרת ריקם, ואף אם נראה לעת עתה שלא נענתה ח"ו, אל יפול בלבבו לומר שלא נשמע קולי במרומים, וכביכול ננעלה הדלת בפני, אלא ידע כי כל הגה וכל קול נשמע ומתקבל במרומים, אלא שפעמים שממלאים את הבקשה מיד ופעמים שרק לאחר זמן, אך חלילה לומר שהתפילה 'הלכה לאיבוד'... וכמו שאמרו שהתפילה אינה כמו כרטיס שמכניסים אותו למכשיר ה'כספומט' (ATM) ומיד מושכים את השטרות... אלא היא נכנסת אל ה'כספת' (סעי"ף), שם נשמרת היא בשמירה מעולה...

ז. אגב אורחא בענין התפילה, פעם היה אינסטלטור בבית הגר"ח, בגמר העבודה שילם לו הגר"ח 'ביומו תתן שכרו', אח"כ שאל אותו, איך אתה מתפלל בימים הנוראים על פרנסה, וכי אתה מבקש ומתפלל שיתפוצצו צינורות

המצוה, לקבוע בנפשותינו כי השגחת ה' ב"ה פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב (איוב לד כא) 'כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה', ולכן הוזהרנו לתת לב אל החולי הרע ולחשוב כי החטא גרם אותו, וכבר אמרו זכרונם לברכה (ערכין טו:) כי בחטא לשון הרע יבוא ברוב^א, ולא ניקחנו דרך מקרה^ב. ויש לנו לבוא אל הכהן שהוא העומד לכפרת החוטאים, ועם חברת המכפר אולי יהרהר בתשובה^ג, ויוסגר קצת ימים כדי שישב אל לבו עניו במתון, ויפשפש במעשיו, ולפעמים יוסגר שני

עוד למדנו מכאן, עד כמה יש לאדם להתפלל על צרת חברו, שאם אמרו חז"ל הקדושים שמוטל על עובדי דרכים לבקש רחמים על 'אילן' שאין מצבו שפיר, על אחת כמה וכמה על צערן של אחד מישראל הזקוק לרחמים, שצריך לשאת תפילה לבורא ליצועתו של אחיו מישראל^ד, ובוודאי יפעל בתפילתו לקרב ישועתו^ה.

שומר פיו ולשונו - התחזקות בענייני שמירת הלשון
ב'ספר החינוך' (מצוה קסט) מבאר ענין טומאת מצורע האמורה בארוכה בפרשתן, וז"ל, 'משרשי

בבתי בני ישראל, הלה שתק, אז אמר לו הגר"ח, בא ואגלה לך, התפילה צריכה להיות שמי שנגזר עליו צער ויסורים לא יהיה בגוף או ברוחניות ולא ילך עלך פיצוץ בצינור, וכך כולם ירוויחו הם ירוויחו ואתה תרוויח (מנחת תודה עמו' ש"פ).
ח. וכך ביאר הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (יתרו ד"ה ויאמר) בלשון הכתוב (שה"ש ב יד) 'יונתי פִּחְגִּי הסלע השמעני את קולך כי קולך עָרֵב, והנה, 'ערב' הוא מלשון 'ערבות', והכוונה, שהקב"ה מבקש מכלל ישראל להשמיע קולם על צרות אחרים, כי כל ישראל ערבים זה לזה, ומביא מה שאמר שמואל הנביא (שמואל א' יב כג) 'גם אנכי חלילה לי מחטוא לה' מחדול להתפלל בעדכם', והרי שמניעת התפילה על חברו נחשבת היא כחטא, לעומת זאת 'עיקר התפילה הנשמעת למעלה יותר הוא כשמתפלל בעד חברו'.

ט. ידוע, פעמים הרבה כשזהזכירו לפני הגר"ח קנייבסקי זצ"ל צרות - של יחיד או רבים, על צרה או כשהתלוננו על 'רדיפות', איזה קבלה טובה לקבל, תמיד היה עונה 'להתפלל'. ומעידים בני ביתו, ששאלוהו, והרי מדובר מאנשים שמתפללים ג"פ ביום, מה מחדש להם הרב באומרו שעליהם 'להתפלל', אמר להם הגר"ח, אין כוונתי לזה, רק שיקחו תהילים ויוסיפו תפילות משלהם, ירבה להתפלל על כל צרותיו ושאר בעיותיו, ידבק בהקב"ה ויפרט שיחתו ובקשתו כבן המתחטא לפני אביו כי הרי זה מה שהקב"ה רוצה ממנו, וזה כוונתי כשאני אומר להם להתפלל (בדידי הוה עובדא עמוד קסו).

י. כתיב (דברים כד ח), 'השמר בנגע הצרעת' וגו', ופירש רש"י, 'שלא תתלוש סימני טומאה ושלא תקוץ את הבהרת', ומיד לאחר מכן נאמר (פסוק ט) 'זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים' - שהיא דיברה לה"ר על משה רבינו ולקתה בצרעת, ושמעתי אומרים בשם הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל לבאר עומק סמיכות המקראות, שבא הכתוב לומר, השמר בנגע הצרעת מלחנתו, כי לא הצרעת היא החולי שצריך 'לטפל' בה, אלא 'זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים', כלומר התבונן ב'שורש' הדבר שגרם לצרעת, דהיינו לשון הרע, והוא הוא החולי שצריך רפואה, על ידי שיחזור בתשובה עליו.

ויש להסמיק לזה מה שדייק הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (עיי' עץ הדעת טוב) בלישנא דקרא להלן (מצורע יד לה) 'כנגע נראה לי בבית', שלכאורה קשה מדוע אמר כנגע, ואינו אומר 'נגע' נראה לי בבית, אלא, כי האיש הרואה צרעת בביתו ידע שאין זה הנגע עצמו, אלא רק 'כנגע', כי הנגע עצמו הרי הוא עצם 'חטא הלשון' הנורא, אשר נחקק בעמקי נשמתו, והיא נשחתת על ידי אלו הדיבורים, וכלומר שבפגם הדיבור נעשה 'נגע' בפנימיות נפשו, וה'נגע' החיצוני אינו רק 'כנגע'...

יא. וכך פירשו (תפארת יונתן להגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע, ועוד) בלשון הכתוב (יג נב) 'צרעת ממארת' שצרעת באה על האמירה (כי 'ממארת' מלשון 'אמירה').

וצריך להתבונן היטב בפרשיות אלו שהתורה הקדושה היא נצחית וקיימת לעד, וכבר כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שער הזכירה פ"ו) בשם ספר הקנה שבימינו אנו שאין לוקים בצרעת - העונש על לה"ר היא עניות רח"ל. ומשלמים על כך בעוה"ז תיכף ומיד, וכמו שביארו בשם החפץ חיים זי"ע את המעשה הידוע במדרש (ויק"ר טז ב) על אותו רוכל שהכריז מאן בעי חיי, ואמר 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה', שלא לחינם הזכירו את אומנותו שהיה רוכל, אלא כשם שרוכל לעולם אינו מוכר בהקפה ויש לשלם לו

בן לוי חמש תורות כתובות במצורע (כלומר, חמש פעמים נזכר הלשון 'תורה') 'זאת תורת נגע צרעת (יג נט), 'זאת תהיה תורת המצורע' (יד ב), 'זאת תורת אשר בו נגע צרעת (שם לב), 'זאת התורה לכל נגע הצרעת' (שם נד), 'זאת תורת הצרעת' (שם נו) ללמדך שכל האומר לשון הרע עובר על חמשה חומשי תורה".

בפרשתן (יג ג), 'וראה הכהן את הנגע בעור הבשר, ושער בנגע הפך לבן... וראהו הכהן וטמא אותו. ולכאורה צריך ביאור, כי בכל התורה כולה מרמזו ה'לבן' על טהרה שאין למעלה הימנה, כדכתיב (ישעיה א יח) 'אם יהיו חמאיכם כשנים, כשלג ילבינו, אם יאדימו כתולע בצמר יהיו' (ואף ביה"כ פ קושרים 'לשון של

הסגרין, שמא הרהר תשובה ולא תשובה שלמה לגמרי, כאילו תאמר על דרך משל, שחשב להחזיר מחצית גזילתו, ואז יחדש בו ה' קצת סימנין שיוסגר שנית אולי ישלים תשובתו ויטהר לגמרי".

דבר נפלא כתב ה'כלי יקר' (מצורע יד ב) וז"ל, לצרעת אין תרופה בדרך הטבע, להודיעו כי יד ה' עשתה זאת, וצרעת נעמן (הפטרה לפר' תזריע, מלכים ב' פ"ה) יוכיח, שנלאו חכמי הרופאים מלבקש לו תרופה, וא"כ בהכרח ישיב אל לבו החוטא לסור מדרכו הרעה, עכ"ל.

וזכר כתב ה'אור החיים' הק' בפרשתן (מצורע יד ט) אין לך דבר שמרחיק האדם מן קונו בלשון הרע. וכך איתא במדרש (ויק"ר טז ו), אמר רבי יהושע

תיכף ומיד - שהרי היום הוא כאן ומחר הולך לו לעיר אחרת רחוקה - כך המספר לשון הרע או המצער את חברו נפרעים ממנו מן השמים מיד עובר לעשייתו, ואין ממתנינים לשלם לו שכר פעולתו לאחר זמן. ומידה טובה מרובה, הנזהר בלשונו ישולם שכרו כהנה וכהנה מיד בעולם הזה.

יב. בפרשתן (יג יח-ט), 'ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא, והיה במקום השחין שאת לבנה' וגו'. והנה, השחין היינו מכה שהוכה אדם כשנתקל בעץ או באבן ונתחמם עורו מחמת המכה (נגעים ט א). מעתה יש לתמוה, בשלמא כשעולה בגוף האדם נגע צרעת (כשלא נתקל והוכה באיזה דבר) יש בזה אות וסימן מן השמים שעליו לפשפש במעשיו על שדיבר לשון הרע, אולם מי שלקה והוכה בעץ או באבן מה סימן יש בזה, הרי כן הוא ב'טבע' העולם, שהנתקל לוקה בגופו ומתחמם בשרו עד כדי נגע צרעת. יש שביארו דכאן גילתה לנו תורה שלא רק 'נגע' הנראה כמי שבא ללא סיבה טבעית נחשב כסימן לאדם מן השמים, אלא אף המכה שנחבל בה אף היא מן השמים, שהרי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה (חולין ז), נמצא שאף עצם המכה שקיבל היא היא סימן לו מן השמים - שייטיב מעשיו.

יג. ומכלל הדברים למדנו עוד עד כמה צריך האדם להיזהר לשמור על עצמו להיות ב'סביבה' טובה וטהורה, שמשפיעה על האדם 'אוויר' טהור, וכמו שכתב 'החינוך' ועם חברת המכפר אולי יהרהר בתשובה, שהתחברותו אל אדם כשר והגון תשפיע עליו הרהורי תשובה.

לאידך, מצינו בפרשתן את הזהירות עד כמה צריך להתרחק מחבר רע, וכמו שנאמר במצורע 'ועל שפם יעטה' (פרשת תזריע יג מה), ובגמרא (מו"ק טו). למדו שעליו לעטוף את ראשו, ובכלל זה שיהיה פיו מכוסה, וביארו הראשונים (אבן עזרא ואברבנאל, וכן הוא בצרור המור) כי הבל פיו ורוחו של המצורע מסוכנים הם לעומד בקרבתו, ועל כן צריך לכסות ולעטוף את פיו לבל יזיק לאחרים. וכן כתב גם בפירוש הטור הארוך עה"ת, והוסיף שמשום כך נאמר במצורע (שם מז) 'בדד ישב מחוץ למחנה' - 'לפי שדרך זה החולי, שכל מי שמשתדל עמו או אפילו מדבר עמו, נאחז בו, ולכך צווהו הכתוב שיבדל מבני אדם'. והוסיפו לומר כי נרמז בזה, שהאיש שאינו שומר פיו ולשונו הרי זה 'סכנה' לעומדים בקרבתו, על כן צריך 'לכסות את פיו' לבל 'יפיץ' זוהמא רוחנית...

יד. הגאון רבי אליהו לאפיאן צוק"ל (לב אליהו שביבי לב ע"ט) מבאר בדברי הגמרא (סנהדרין פא:) על הפסוק (קהלת ט יב) 'כדגים הנאחזים במצודה רעה' - זו חכה, ומבאר ה'לב אליהו', כי שני דרכים יש בידי הצייד לצוד דגים, א. יפרוש רשת לאורך כמה פרסאות, וכל הדגים יכנסו אליה וילכדו. ב. ישליך חכה עם קרס ודבר מאכל לפתות הדג לאכלו, וברגע שהדג יפתח את פיו לאכלו ייתפס הדג ב'חכה' זו, וההבדל בין שני 'צידות' הללו, כי בראשונה הרי נתפס כל גופו ברשת ומיד יודע הדג כי ניצוד ברשת הדייג, ואילו ב'חכה' ירגיש הדג את עצמו 'חפשי' אצל עצמו, אבל באמת כבר 'תפוס' הוא בפיו, ועוד מעט יבוא בעה"ב וימשנו מהמים להכנינו 'לכבוד שבת קודש'. כיו"ב, לענין צידת האדם ב'רשתו' של היצר. פעמים יפרוש היצר 'רשת' וילכוד את האדם - אדם כזה מרגיש מיד כי נלכד ברשתו של היצר (אולי ישכיל מיד לשוב בתשובה - ותנתר ה'רשת' מעליו). אבל פעמים שהיצר נותן לו לאדם לעסוק בתורה

למחרת אמר לו רשב"ג, היום רכוש עבורי דבר רע, ושוב חזר טבי מן השוק והביא לו 'לשון', שאל אותו רשב"ג, מדוע הבאת בשתי הימים לשונות. ענהו טבי העבד 'מיניה טבתא ומיניה בישתא, כד הוה טב לית טב מיניה, וכד ביש לית דביש מינה' (הן הטוב והן הרע מן הלשון הם באים), בשעה שהלשון טובה ומדברת דיבורים טובים אין יותר טוב ממנה ומתועלת הבא על ידה, ובשעה שהלשון משמשת לרע, אין רע יותר ממנה, כי 'מוות וחיים' ביד לשון' (משלי יח כא).

זהורית' על קרני השעיר וכן בבית המקדש, והיו הכל מצפים ומייחלים שתלבין, ואז ידעו שנמחל להם כל חטא ועוון). ומדוע כאן השיער הלבן מורה על טומאת הנגעים. וביארו בעלי המוסר, כי אכן, כאן באתה התורה ללמדנו הדרך הנכון. כי אף אם כל מעשיו של אדם 'לבן' הם, וכולו קדוש וטהור, כל תהלוכותיו קודש הם ובלתי לה' לברו, מכל מקום אם על ידי מעשיו והנהגותיו הוא מצער ופוגע באחרים וכגון שאינו נוצר את לשונו ומדבר סרה בחברו, הרי עם כל ה'לבן' שבו טמא טמא יקרא^{טו}...

ב"ק האדמו"ר מ'מינראד זי"ע (אריה שאג, קונטרס המאמרים עמ' תו) היה מבאר בצחות הלשון על מאמרם 'כל דאלים גבר' (ב"ב לד: ועוד), אלים מלשון אילם שאינו יכול לדבר. כל דאלים - המשים עצמו כאילם ואינו מדבר לשון הרע וגם אינו משיב למחרפיו דבר, זה

שומר מצרות נפשו - מעלת שמירת הלשון ושכרה

איתא במדרש (ויק"ר לג א) שרבי שמעון בן גמליאל אמר לו לטבי עבדו צא השוקה וקנה לי מאכל טוב, חזר טבי מן השוק ובידיו 'לשון של בהמה'.

בהתמדה, ולהתפלל בכוונה וכו', ואינו בא אלא ל'תופסו' בפיו, להכשילו בדיבורים אסורים, דיבורים שאינם מהוגים - דוגמת החכה שצדים בה את הדג בפיו, ומשם 'תופסו' להיות ניצוד ברשתו...

טו. כתיב בפרשתן לענין יולדת שצריכה להביא 'ובן יונה או תור לחטאת' (יב ו), וכתב ה'בעל הטורים' וז"ל, בכל מקום מקדים תורים לבני יונה חוץ מכאן, לפי שאינו מביא אלא אחד, שאם ימצא יונה לא יקח תור לפי שבן זוגו של תור מתאבל עליו, ע"כ. כלומר, שבקרבת העוף 'מצוה מן המובחר' להביא תורים ורק במדרגה פחותה מהם הם ה'בני יונה', ומ"מ, כאן, שציוותה התורה להביא עוף אחד בלבד, העדיפו את ה'בן יונה' על פני 'תור' כדי שלא יצטער בן זוגו שנשאר לבדו. והרבה יש להתעורר כי אם עדיף להביא קרבן פחות ערך מאשר לצער 'תור', ק"ו כמה יש לנו להיזהר שלא לצער בני אדם (ולא רק בני 'יונה')...

טז. במדרש רבה (טז ב) הובא מעשה ב'רוכל' אחד, שהיה מחזר בעיירות ומכריז 'מאן בעי למזבן סמא דחיי' - מי האיש הרוצה לרכוש סם החיים... באותה שעה ישב רבי ינאי בטרקלינו ושמע את קול הרוכל. שלח רבי ינאי לבקש מעמו שימכור לו מסם יקר הערך זה, ענהו הרוכל 'לאו אנת צריך ליה ולא דכוותך' - אין סם זה מיועד לא לך ולא לשכמותך, אך מ"מ דחק בו רבי ינאי, הוציא אותו רוכל ספר תהלים וקרא לפניו (לד יג-ד) 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה', אמר ר' ינאי אף שלמה מכריז ואומר (משלי כא כג) 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו' - 'שומר מצרעת נפשו'. א"ר ינאי כל ימי הייתי קורא המקרא הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשיט, עד שבא רוכל זה והודיעני, לפיכך משה מזהיר את ישראל 'זאת תהיה תורת המצורע' (נטריקון) המוציא שם רע.

ידועים דברי המגיד מדובנא (כוכב מיעקב - הפטרות - תזריע) על דברי המדרש הללו, במשל לרופא שבא לרפא את החולה שלקה בלבו והוא מוטל על ערש דוי, וציווהו הרופא לבל יכעוס ובל יקפיד ולבל יהיה להוט כעת אחרי הממון או אחרי כבוד, ולבל ירע לבבו אם יוגד לו כי לא פדה ולא הרויח בחנותו ושכנו הקרוב אליו פדה הרבה והרויח, ולא יקנא ולא ישים אל לבו, ויתרחק גם מכל יתר התאוות. תמה החולה, מדוע באת להטיף לי מוסר בעניני רפואת ה'נפשות', הרי באתי אליך שתרפא את גופי, אמר לו הרופא, לא מחמת יראת ה' ורפואת הנפש הזהרתך על המדות הרעות, רק כדי להבריא אותנו בעולם הזה הזהרתך - כי המדות הללו הן המה בעוכרי האדם לקצר ימיו בעולם הזה ולמלא ימיו מכאובים וחליים רעים, כי המדות הרעות כעס וקנאה ותאוה ודומיהן מעכרים את הדמים ומעפשים אותם ומביאים על האדם חליים רעים עד כדי סכנת מיתה ל"ע.

כיו"ב, 'רוכל' זה היה מהמוכרים סמים ורפואות לבני אדם. וכשעבר בשערים והכריז בקול מאן בעי למזבן סמא דחיי לא התכוון לחיי העולם הבא, רק לחיות חיים ארוכים חיי שלום ובריאות. וסם החיים הוא מה שישמור אדם לשונו מרע ומרמה. ויסור מרע ויעשה טוב, יבקש שלום ויתרחק מהדברים המביאים למריבה וקטטה. לכעס ושבירת

חוץ ממנו והקב"ה היוודע תעלומות סתרי כל חי, נמצא שהתאפקותו נתן כביכול 'מתנה בסתר' להקב"ה ומבטל חרון אף. וכבר ידוע בין החכמים שכדאי הוא הדבר - להפקיד פקדונות אצל מלכים ושרים ולתת להם מתנות, כי עי"ז תהיה לו דריסת הרגל בביתם ובארמונם, ויוכל לקבל מהם טובת הנאה כשיצטרך.

ונודע מה שכתב הגר"א זי"ע (באיגרתו עלים לתרופה) 'ועד יום מותו צריך האדם להתייסר, ולא בתעניתים וסינופים רק ברסן פיו ובתאותו, וזהו התשובה. וזה כל פרי העוה"ב כמ"ש כי נר מצוה וגו', וזהו יותר מכל התעניתים והסינופים שבעולם". וכל רגע

נחשב גבר - הוא נקרא 'אדם'. וכמו"ש במס' חולין (פ.מ.) מה אומנתו של אדם בעוה"ז - יעשה עצמו כאילם.

זאת ועוד, כי כאשר האדם מתאפק מלהוציא דיבורים אסורים מפיו הרי הוא כמפקיד את הדיבורים הללו אצל הקב"ה, שהרי מחמת מצות התורה הוא נמנע מלדבר, וא"כ הרי הוא כמוסר את דיבוריו לשכינה, וכדברי הרה"ק רבי מנחם מנדל ה'שרף' מקאצק זי"ע (אמת ואמונה אות רמב), שפירש את הפסוק (משלי כא יד) 'מתן בסתר יכפה אף', דקאי על המתאפק מלהוציא דבר איסור מפיו, כי אין לך 'מתן בסתר' גדול מזה, שהרי אין בריה בעולם יודעת מה היה במחשבתו לדבר

הלב. כי הדברים האלה ראשי יסודי הבריאות המה. והנזהר בהם יחיה חיים טובים ושלוש לא ידע דווי ומכאובים, ויאריך ימים על הארץ.

ומעתה תבין, מדוע נקט ההוא 'רוכל' וכי למאי נפק"מ היא לנו מה היתה פרנסתו, אלא, שבא לומר שלא היה אלא איש פשוט המוכר תרופות טבעיות, לא סגולות או רפואות רוחניות - ובא לומר שהשמירה על מוצאות הפה מרפאת את 'גופו' של אדם, ולכן אמר לרב ינאי, אינך צריך לרפואות הללו, כי אתה כבר שומר עצמך מצד הרוחניות שבדבר, וכשכבר גילה לו, נענה רב ינאי, אכן כל ימי שמרתי על מוצא פי, ולא ידעתי עד היכן הוא פשוט - שהוא מרפא את גופו של אדם בדרך הטבע, ולא רק את נפשו.

יז. כתב ה'חפץ חיים' זי"ע (חובת השמירה פ"ז) וז"ל. 'מי האיש החפץ חיים (בעולם הבא) אוהב ימים לראות טוב (בעולם הזה) נצור לשונך מרע' וסגולה זו היא טובה מכל הסגולות שמחפשים אנשים להצלחה.

עוד כתב (שמירת הלשון ח"ב פ"ז) וז"ל. ודע עוד, דכשם שהנחש נענש בענין מזונו כדכתיב (בראשית ג יד) 'ועפר תאכל כל ימי חייתך' כן הוא מי שהוא 'בעל לשה"ר' נענש בעונשו, כמו שכתב בספר 'הקנה', וז"ל. ראה והבן שכל המוציא לשה"ר מפיו נידון בצרעת, ומסיים שם בסוף דבריו שמי שאינו נעשה מצורע נידון בעניות, ושקול עניות כצרעת, והרי הוא עני הנמסר בידי אדם. ובאמת, לפלא הוא בעיני שטבע בני האדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה, ומה יועילו להם כל הסגולות והברכות אם חס ושלוש הוא מורגל בזה החטא של לשה"ר ורכילות, הרי יש על זה ארור מפורש בתורה - 'ארור מכה רעהו בסתר' (דברים כז כד) ואמרו חז"ל (שבועות לו.) 'ארור' בו קללה, בו נידוי, וזה לא יצא מפי איש אחד, כי אם בהסכם כל ישראל בצירוף הכהנים והלויים כדכתיב בקרא, והרי הוא מכלה השפעתו, ואם היו שומעים לדברי הייתי מיעץ להם יותר שישמרו עצמם בזהירות יתירה מזה החטא ובפרט מלעשות בפועל ממש רע לחבירו מענין גזל וחמס והונאה וכיוצא בזה שאז בודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות, וכמו שידוע שכל הארורים פתחו מתחילה בברכה ואמרו 'ברוך אשר לא יכה את רעהו', וכל ישראל ענו על זה אמן, ובוודאי תתקיים הברכה הזו.

וכבר ידוע הדיוק בדברי הרוכל (הובא לעיל) מאן בעא סמא דחיי, ש'שמירת הלשון' אינו רק סם המציל את האדם ממוות, באריכות ימים ושנים. אלא הוא אף סמא דחיי - סם הנותן חיים טובים ללא כל מחסור, ומביא על האדם חיים של אושר וכל טוב.

הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע (פרשת בא, ועוד) היה מרמז בפסוק המדבר מענין חג המצות (שמות יב כד) 'ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם', שהרי אמרו חז"ל (ביצה טז.) 'חק - לישנא דמזוני הוא', והיינו דקאמר 'ושמרתם את הדבר' - דבר היינו הדיבור, ע"י 'ושמרתם על הדיבור' יהא לחק - פרנסה ברווח, 'לך ולבניך עד עולם'. עוד רמז כן בקרא (שמות יד יד) 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון', ויש לפרש ילחם מלשון לחם (ומרמז לכל עניני פרנסה), ורמזה תורה שאם 'ואתם תחרישון' - שישמור על הדיבור כראוי מלדבר דברים אסורים, יזכה ללחם וכל שפע טוב.

יח. ידוע מה שאמר הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שהרה"ק מסטרעליסק זי"ע אמר שהמונע עצמו מדיבור אשר עומד על שפתיו לאמרו, נחשב לו הדבר כאילו התענה פ"ד תעניות... ואני אומר 'נאך און נאך און נאך' (שנחשב

ורגע'ט שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער'כא.

איתא בגמרא (גיטין ז:) 'אמר מר זוטרא אפילו עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה, מוסיף ה'חתם סופר', ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק, והיינו שיוזק עליו מן השמים שפע עשירות עד שיפרנס אחרים משלו. על פי זה ביאר את הכתוב 'אשה רומז לעני, שהרי כידוע אשה היא בבחי' מקבל, והעני הוא המקבל מאחרים, כי תזריע רומז לנתינת צדקה, ועל דרך שנאמר (הושע י יב) 'זרעו לכם לצדקה'כ, אם יעשה כן מובטח לו ש'ילדה זכר' - שיתהפך הוא עצמו להשפיע לאחרים בבחי' זכר. עוד כתב ה'חתם סופר' (בפרשת וירא עה"פ איה שרה אשתך) 'כי אשה שהיא בעלת צדקה זוכה לזכרים (כמו שכתבתי על פסוק אשה כי תזריע וילדה זכר)כד.

בענין זה פירשו בעלי המוסר בנוסח התפלה (בסוף שמו"ע) 'אלקי נצור לשוני מרע', כי 'נצור' מורה על נצירת דבר יקר, וכמו שכתוב (שמות לד ז) 'נוצר חסד לאלפים', וכן (משלי כו יח) 'נוצר תאנה יאכל פריה', ואילו שמירה היינו מן המזיקים, וא"כ לכאורה בשמירת הלשון היה לנו לומר 'אלקי שמור לשוני מרע' שלא נזיק את עצמנו בדיבורים אסורים, ונפול חלילה בבאר שחת, אלא, הן הן הדברים, בכל עת שהאדם מתאפק מלדבר דברים אסורים הרי הוא נוצר ומפקיד את דיבוריו באוצר המנוצר אצל הקב"ה בכבודו ובעצמוכז.

חוט המשולש - ראש חודש ניסן שחל בשב"ק פרשת החודש הנה בהאי שתא חל ראש חודש ניסן בשבת קודש, ונתעטר בג' 'כתרים', ר"ח ניסן, שבת ר"חכח.

כי תזריע - הזרע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות בפרשתן (יב ב), 'אשה כי תזריע וילדה זכר' וגו'. ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ר"ה אשה) דהנה

יט. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (בהקדמה לספרו שמירת הלשון, וכן מרגלא בפומיה דהגה"ק הסטייפלער זי"ע) מדייק עוד, שלא אמרו שרק מי שדוחה דבריו למשך חודש או שבוע ימים יזכה לכך, אלא אפילו אם מתאפק מלדבר לרגע כמימרא בלבד נמי יזכה לשכר זה, ומכאן יראה כל בר דעת מה רב טובו של השולט על עצמו ושומר על מוצא פיו.

כ. ובאמת, אין כל מלאך ובריה יכולים לשער את גודל התענוג והנחת רוח ששותק זה גורם בשמים ממעל לאביו אוהבו שבשמים, ומה רב שכרו עבור זה. וכך כתב הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (ישיר משה על שה"ש) על הפסוק (שם א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו', כי נשיקה רומז על תענוג ואהבה - וממה הקב"ה מתענג מנשיקות פיהו - כשאדם משיק שפתותיו זו לזו בכח - לעצור בעדם מלהוציא איזה דיבור...

כא. פעם התאונן אחד מתלמידי ה'חפץ חיים' זי"ע לפני רבו, שדרש לפני קהל גדול משך שעתים ולא השפיע אף על אחד מקהל שומעיו וא"כ מה תועלת בדרשתו. ענהו הח"ח במתק שפתיו, הנה ידוע מאמר הגר"א ז"ל, שבעד כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין לבן תמותה שום מושג בנועם זיו אור זה, וזהו רק בעד רגע אחד, הגע בעצמך כמה שכר תקבל אם עלה בידך לחסום פיהם של קהל ועדה משך שעתים לבלי לדבר דברים אסורים לה"ר ורכילות הלא אין לשער ערך השכר, מחלקך יהי חלקי (ח"ח עה"ת, יתרו בהגהות).

כב. כתב ה'חפץ חיים' זי"ע (כבוד שמים פ"א אות י) כי גדול שכרו של השומר פיו ולשונו מלדבר רע על אחיו בני ישראל, שינהגו עמו 'מידה כנגד מידה' שבעלותו השמימה כשיעמידוהו לדין אין הקב"ה שומע לקול המקטרגים עליו לספר רעתו לפני הקב"ה על דרך שהוא לא סיפר בגנותן של בני ישראל.

כג. נפלאות כתב הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (דרוש לשבת תשובה), כי הנה בשעה שאדם זורע את הגרעין ומטמינו באדמה הרי נראה שהוא 'הפסיד' לעצמו את הגרעין, על כן השוטה אינו רוצה לזרוע כי חס על ממונו, אכן החכם מבין שבי'הפסד' זה הוא גורם לעצמו רווחים בלי גבול, כי מגרעין אחד יכול לצאת 'כמה וכמה אלפי גרעינים', כך ה'זורע' צדקה אינו נפסד כלל במה ש'מחסר' מממונו אלא אדרבה 'זורע צדקות' - מצמיח 'ישועות', הצדקה היא ה'גרעין' שעל ידה צומחים ישועות ורווחים הרבה.

כד. וכך אמרו חז"ל (כלה פ"א), מה יעשה אדם ויהיו בניו עשירים ויקיימו, יעשה חפצי שמים וכו', ואלו הן חפצי שמים - יפזר מעותיו לעניים, שנאמר (תהלים קיב ט) 'פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד'. אמרו עליו על רבי טרפון, שהיה עשיר גדול, ולא היה נותן מתנות לאביונים. פעם אחת מצאו רבי עקיבא, אמרו לו, רבי, רצונך שאקח לך עיר אחת או שתיים, אמר לו הן, מיד עמד רבי טרפון ונתן לו ארבעה אלפים דינרי זהב, נטלו רבי עקיבא, חלקו

ושבת החודש, וכל אחד מהם קובע קדושה וברכה גדולות בגשמייות וברוחניות¹, ועל אחת כמה וכמה לעצמו, בו ניתן להתרומם ולהתעלות ולפעול ישועות כש'שלשה' כתובים באים כאחד².

לעניים. לימים מצאו רבי טרפון, אמר לו היכן העיירות שלקחת לי, תפסו בידו והביאו לבית המדרש, והביא ספר תהלים והניחו בפניהן, והיו הולכין וקורין עד שהגיעו לפסוק זה 'פזר נתן לאביונים' וגו', אמר לו זו העיר שקניתי לך, עמד רבי טרפון ונשקו ואמר לו רבי אלופי רבי בחכמה ואלופי בדרך ארץ והוסיף לו ממון לבזבז.

עוד מעשה נורא איתא ב'אבות דרבי נתן' (סוף פרק שלישי), מעשה בחסיד אחד שהיה רגיל בצדקה, פעם אחת הלך וישב בספינה, בא הרוח וטבע ספינתו בים, ראהו רבי עקיבא, ובא (לפני ב"ד) להעיד על אשתו להינשא, עד שלא הגיע עת לעמוד בא אותו האיש ועמד לפניו, א"ל את הוא שטבעת בים, א"ל הן, ומי העלך מן הים, א"ל צדקה שעשיתי היא העליתי מן הים, א"ל, מאין אתה יודע, א"ל כשירדתי למעמקי מצולה שמעתי קול רעש גדול מגלי הים שזו אומר לזו וזו אומר לזו - רוצו ונעלה את האיש הזה מן הים שעשה צדקה כל ימיו, באותה שעה פתח ר' עקיבא ואמר, ברוך אלוקים אלוקי ישראל שבחר בדברי תורה ובדברי חכמים, שדברי תורה ודברי חכמים קיימין הם לעולם ולעולמי עולמים, שנאמר (קהלת יא א) 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו', ועוד כתיב (משלי יא ד) 'וצדקה תציל ממות'.

וידוע שהיה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל עסוק שעות רבות במשך היום לקבל קהל לברכה עצה ותושיה וכו', ותמיד כשגמרו, היה שואל את אנשי הבית האם נשאר מישהו בחוץ שעוד לא נכנס, פעם שאלוהו הרי ידוע כמה יקר כל רגע ורגע בעיני מרן, לנצלו לעסק התורה, כיצד נותן מעצמו כ"כ הרבה זמן לכך, ענה הגר"ח, אבי זצ"ל היה אומר, לעולם אין האדם יודע ממה הוא חי... אולי רק ממסירותו (איבערגעגעבנקייט) לאחרים.

איתא בגמ' (ר"ה יח.) 'רבה ואביי מדבית עלי קאתו (שנגזר עליהם שימותו בקיצור ימים ושנים ל"ע) רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין'. ותמה הרה"ק הנתיבות שלום זי"ע, שהלא באותו הזמן שעסק אביי בגמילות חסדים היה רבה שקוע בתורה, ומדוע נגרע חלקו של רבה, וכי יתכן שמאחר שעסק בתורה יפסיד ולא יאריכו לו שנותיו. ותירץ שאכן אין אדם 'מפסיד' מלימוד התורה, כי בין לרבה ובין לאביי נקצב מלעילא אותם שנות חיים, אלא שהזמן שיהודי עוסק בו עבור רעהו להיטיב עימו אינו נחשב מחשבון החיים הקצוב לו, שהרי אינו מתעסק עתה בענייניו הפרטיים ואינו חי כעת לעצמו, וממילא האריך אביי עוד עשרים שנה.

כה. כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק, החודש ו) וכלול בשבת זה קדושת ר"ח שכולל רגל שבו - שהוא (רגל זה) שורש כל המועדים, כלומר, שהשבת כוללת בתוכה כל ימות השבוע העתידיים לבוא, ובכלל זה גם יום 'ראש חודש' ניסן, שבו נכללו כל ימי החודש, ממילא נמצא שחג הפסח שהוא יסוד ושורש כל החגים ובראש כל מועדות נשאת פסח כלול בשב"ק זו, וכבר בשבת זו חלה עלינו קדושת הפסח וקדושת כל המועדים.

וממשיך ר' צדוק, וכשחל ר"ח בשבת קוראין הפרשה בשבת, ואז הקדושה כפולה דקדושת שבת מקבל מקדושת ראש חודש, ור"ח משבת וכו', וממילא יהיה קדושת המועד שיבוא אחריו גדולה יותר מכל שנה כיון שמרגישין הקדושה ע"י קריאת הפרשה בשבת ור"ח, דשבת מועיל לר"ח ור"ח לשבת. עכ"ל.

כו. מעניין לעניין באותו עניין, הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל אמר (ומעין זה כתב בקונטרס דרכי חיים בשם הגאון רבי אליהו רגאלר אב"ד קאליש, נדפס בשנת תרצ"א), כי בתפילת 'יעלה ויבוא' הנאמרת בראשי חדשים ובמועדים יש בה קרוב לשלוש מאות וחמישים בקשות, הא כיצד, 'יעלה, ויבוא, ויגיע, ויראה, וירצה, וישמע, ויפקד, ויזכר' - עד כאן שמונה בקשות, וכשממשיכים לבקש 'זכרונו, ופקדונו, וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל עמך בית ישראל', הרי בידך מ"ח בקשות, כי כל אחד מהשמונה הראשונים עולה על כל אחד מהששה הבאים אחריו, והיינו שיעלה ויבוא ויגיע וכו' זכרונו, וכן יעלה ויבוא וכו' פקדונו, וכך כולם על זה הדרך, נמצא עד כאן מ"ח תפילות (שמונה בקשות על שישה 'זכרונות'). ועל כל אלו אנו מבקשים 'לפליטה, לטובה, לחן, ולחסד, ולרחמים, לחיים טובים, ולשלום' הרי אלו שבעה בקשות, וכמי שאומרים, יעלה ויבוא ויגיע וכו' זכרונו לפליטה, וכן יעלה ויבוא זכרונו לטובה, וכך כיו"ב גם יעלה ויבוא זכרון אבותינו לטובה, יעלה ויבוא זכרון אבותינו לפליטה, וכן בכלם, סך הכל של"ו תחינות (48 כפול 7), ואח"כ ממשיכים לבקש א. זכרונו ה' אלוקינו בו לטובה. ב. ופקדנו בו לברכה. ג. והושיענו בו לחיים טובים. ד. ובדבר ישועה ורחמים חוס. ה. וחננו. ו. ורחם עלינו. ז. והושיענו, והרי לפנינו שמ"ג (343) תפילות הנאמרות ברגע אחד וב'תוך כדי דיבור'...

את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת מכלל דבחדש ושבת איבעי לה למיזל' (בחדש ושבת חיוב ישנו ללכת להקביל פני רבו). ולכאורה צריך ביאור, הרי לא נזכר בפסוק שהלכה אל הנביא ב'רגל', והיאך למד מ'חודש ושבת' לענין רגל, אלא מכאן מוכח דכשחל חודש ושבת גם יחדיו נחשב אותו היום כ'רגל' ממש.

הוסיף הרה"ק האדה"ו מסאדיגורא זי"ע (ועוד הרבה צדיקים), שבמוסף דשבת ראש חודש מצינו 'חידוש' נפלא שאינו בן בשאר מועדים וזמנים. והוא שלמוסף דשבת זו נתקנה ברכה מיוחדת (בברכה האמצעית), ולא נתקן כך בשאר זמנים, וכגון, בשבת שחל בו יום טוב מתפללים הנוסח של יום טוב ומזכירים בו שבת, לאידך בשבת חול המועד מתפללים נוסח של שבת ומזכירים בו את המועד, וכאן אין אומרים לא נוסח ד'שבת' ולא ד'ראש חודש', אלא נוסח מיוחד לשבת ראש חודש - 'אתה יצרת'... ללמדך גדולת שבת זו.

ו'חוט המשולש לא במהרה ינתק', כשתוספת קדושה יש בה בשב"ק זו שקוראים בפרשת החודש, וכדלהלן.

בארץ מצרים החודש הזה - כח ההתחדשות אף מעמקי שאול ושומאת מצרים

צדיקי הדורות הגידו במעלת 'שבת החודש' אשר סגולתה ותפקידה להתחדש כבריה חדשה לעבודתו ית"ש. שמא יאמר האדם, מה לי ולהתחדשות, היאך אתחדש ובמה אתחדש, ידעתי גם ידעתי את שפל מצבי - כבר אבד סברי ותוחלתי, כיצד אתעלה מעל מצבי, ישמע לדברי הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבת החודש ד"ה ויאמר ה') 'החודש הזה לכם' - היא המצווה הראשונה שה' צוה אותם, ואמרה להם (מצווה

וכבר הפליגו צדיקים בגדולת 'שבת ראש חודש', כי בה כביכול נעשים בני ישראל 'מחותנים' עם הבורא יתב"ש. שהרי את השבת מקדש הקב"ה - ואינה תלויה בקידוש החודש של בני ישראל, ואילו את ה'ראש חודש' מקדשים בני ישראל בהכרזת בית דין 'מקודש מקודש' (אף כהיום שאין לנו 'קידוש החודש' ע"י בית דין, מכל מקום הכל מכה 'קידוש החודש' של בית הדין של הלל הזקן (עיי' רמב"ם ורמב"ן ספר המצוות קנג) שעמדו וקידשו עד סוף כל הדורות), נמצא שבשבת קודש זו הקב"ה מקדש ואף אנו מקדשים, והוא בעין 'מחותנים', ואין לך קרבה גדולה מזו (כעיי' הובא באילה שלוחה' להרה"ק רבי נפתלי בהרה"ק ר"ש מירוסלאב ששמע בשבת ר"ח סבת מהרה"ק מסאדיגורא ששבת היא לה' ור"ח הוא לכם, ע"כ בשבת זו אפשר לבני' להיעשות מחותנים עם הקב"ה).

וז"ל ה'מאור ושמש' (לשבת ר"ח) על הפסוק (ישעי' סו כג) 'והיה מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה', והנה כשראש חודש חל להיות בשבת אזי יש עלייה גדולה לשכינה מאוד מאוד, ונעשה יחוד גדול בעולמות העליונים יותר כפולה ומכופלת משהיה ראש חודש בחול, ועל ידי בן יכולים כל בשר לנתק את עצמם מהגשמינות, לחזור בתשובה שלימה יותר משאר ראשי חדשים, וזה 'והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו', דהיינו כשיחול ראש חודש בשבת - אזי 'יבוא כל בשר להשתחוות לפני', לפי שהקדושה תהיה גדולה עד למאוד מאוד, ויהיה התעוררות התשובה בכל בשר, עכ"ל.

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע היה מוכיח ש'שבת ראש חודש' הוא כ'רגל' וי"ט ממש, שהרי בגמרא (ר"ה טו:) אמרו 'וא"ר יצחק חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, שנאמר (מלכים ב, ד כג) מדוע

ומעתה יתבונן האדם עד כמה יבקש תפילה זו בכוונת הלב, כי בתפילה נפלאה זו מתחנן וחוזר ומתחנן כ"כ, ויש לו את הזכות לעורר שמ"ג פעמים רחמי שמים. וכבר אמרו בדרך צחות, כי הנה מנהג ישראל בתפילת מעריב דר"ח לדפוק על עמוד החזן או על הבימה לסימן ולהזכיר לקהל לומר יעלה ויבוא, ומוטב לדפוק על הלב מאשר לדפוק על העמוד...

כז. ומעלה יתירה בשב"ק דנא, בו מוציאים ג' ספרי תורה לקריאת התורה (לפרשת השבוע ולר"ח ולשקלים), 'והחוט המשולש לא במהרה ינתק', וכדאיתא בספה"ק שיש היכלות בשמי מרום הנפתחים לעת קריאת התורה לגודל האורה והקדושה שיש בקריאה בג' ס"ת [כי כל פתיחת ס"ת לקרוא בו הרי זה 'פתיחה' של שערי רחמים כידוע, וממילא כשפותחים להוציא ג' ס"ת הרי זה שעת רחמים ועת רצון שאין כמותה]. והפליג בדבר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (לעניין שבת ר"ח טבת) ואמר שהוא בבחינת ראש השנה, שבו 'שלושה ספרים נפתחים'.

זוהי הביאור בדברי הגמרא (שבת קמ"ז:) 'רבי אלעזר בן ערך איקלע לעיר 'פרוגיתא' שהיין שם היה משובח מאד, נמשך ר"א אחריהם ושכח את כל תלמודו, כאשר חזר לבני הישיבה רצה לקרוא בספר התורה, משבא לקרוא 'החודש הזה לכם' אמר 'החרש היה לבס', התפללו עליו חבריו החכמים, ונזכר בתלמודו. מכאן למד הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע, שגם מי ש'החרש היה לבס' ולבו אטום וסתום לכל דבר שבקדושה, כדוגמת החולה שלקה בליבו שהוא עיקר חיותו (הלכ עיקר חיותו של האדם), זהרי אם יסתם לבו אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת, מכל מקום בפרשת החודש יש גם בידו לחדש את לבו כבירה חדשה ממש (הובא באמרי הר"ם בא, משמו).

ראשון הוא לכם - ראש חודש ניסן

מה נכבד ונשגב יום ראש חודש ניסן, וכמו שכתב הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (דרוש לפר' החודש) בזה"ל, בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו העולם ויום שהוקם בו המשכן, אז הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלוקי על בריותיו - על ישראל עם קדושו, והוא ר"ח ניסן, וכשמגיע בכל שנה ושנה עת ויום שהוקם בו המשכן אז נעשה בפרט כל אחד ואחד מישראל בחי' משכן זכו' זה' משרה שכינתו בתוך כל אחד ואחד מישראל. והארה זו נעשה בכל שנה ושנה כשישראל עושים תשובה ומתחרטים על הרע שעשו מקודם, ומקבלים

עוד בהיותם בארץ מצרים, להורות בזה, שאיש יהודי הרוצה להתקרב להש"ת לא ימתין עד שיצא מבין התאוות והטומאה שהוא משוקע בו, אלא בעוד היותו תחת 'מצריו' - משוקע במ"ט שערי טומאה ובגילולי ע"ז יתחיל כבר בעבודתו יתברך^כ.

ולכן ההתחדשות היא מצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, כי היא יסוד לכל היסודות והעבודות, לבל יתייאש אף אם מצבו קשה ושפל, כי לעולם יש בידו להתחדש כבירה חדשה.

ואולי לכן נמשלו בני ישראל ללבנה (שוח"ט תהלים כב יב), דהרי הלבנה מתמעטת וחוזרת ומתחדשת מדי חודש בחודשו, וזאת אשר הראה הקב"ה למשה רבינו את הלבנה בהתחדשותה ואמר לו 'בזה ראה וקדש' (רש"י פסוק ב, מ'מכילתא) כהתחדשות הלבנה מתוך מיעוטה וקטנותה, כך על בני ישראל להתחדש תמיד אף מתוך מיעוט וקטנות^כ.

ויזכור שאין שום מצב בעולם שאי אפשר לעלות משם לדרך המלך, ואף אם נמצא בשאול תחתיה אפשר לו לעלות במעלה ההר. וכבר אמר הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע בפסוק (תהלים קמ"ב) 'להודיע לבני האדם גבורותיו', דקאי על האדם, שעליו להודיע לעצמו שכוחות עצומים טמונים בו, וכל עבודתו היא להוציאם מהכח אל הפועל.

כח. וכבר אמרו על דברי חז"ל (הובא רש"י בראשית א כ) 'כל דבר שאינו גבוה מן הארץ קרוי שרץ' כי כל עוד שאין האדם מתחזק להתרומם אפילו מעט מעל לארץ אינו קרוי 'אדם' אלא 'שרץ'. כי עיקרו של האדם הוא ההתרוממות מעל גבי הקרקע.

כט. אמרו חז"ל (ברכות ד:) 'כל האומר 'תהלה לדוד' בכל יום שלש פעמים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא', בדרך צחות היה מפרש הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל, כי הרי אנו מסיימים פרק זה בפסוק (קטו יח) 'ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הללויה', ואכן מי שאומר ג' פעמים ביום מעתה - פירוש 'פון יעצט בין איך א נייע זלמן' (העבר אין, ומעתה הנני 'זלמן' חדש, ונקט זלמן כי כך היה שמו ובאמת הוא נוגע לכל אדם איש איש 'בשמו' הטוב יבורך), לכן מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

ל. ליל ר"ח ניסן שנת תשמ"ז לפ"ק התקיימה שמחת נישואין בעי"ת בני-ברק, בהיותי בחתונה שאלתי אחד מידידי מי קבע יום חתונה בר"ח ניסן, בזמן שהכל עסוקים בהכנות המרובות לפסח הקרב ובא (בימים ההם עוררה חתונה בזמן כזה תמיהה), נענה אחד מבני המשפחה שהרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע הוא אשר קבע את תאריך החתונה [באותה שעה כבר נשבה ארון האלוקים, ונשמתו הקדושה עלתה בסערה השמימה באותה שנה ביום כ"ד לחודש טבת], כי בימי חנוכה שאלו אותו המחורטנים מתי לקבוע את יום החתונה, והוא השיב להם 'ראש חודש ניסן איז די שענסטע טאג פון יאהר'... (ר"ח ניסן הוא היום המיוחד ביותר מכל השנה כולה), וכבר אמרו (שבת פז:) 'אותו יום נטל עשר עטרות'.

באר הפרשה - פרשת תזריע - החודש

היינו הקב"ה וכדכתיב (ישעיה מד ו) 'אני ראשון ואני אחרון', וכביכול 'ראשון' הוא לכם, שאתם תוכלו להנהיג את כל העולמות, לחדשי השנה - להתחדשות של כל השנה, שיכולים להפוך לכל הטובות והישועות.

החודש הזה לכם - מעלת חודש ניסן

רבות הפליגו בספרים במעלת חודש ניסן, וכמו שכתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים פרק נר מצוה אות ז) על הכתוב (שמות יב ב) 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שבחודש ניסן יש לכל ימי החודש קדושת 'ראש חודש'.

ובה אמר ה'מגיד' לה'בית יוסף' (פרשת אמור), וז"ל, 'זהנה עתך עת דודים' (יחזקאל מז ח), אלו הימים הקדושים של חודש ניסן לד.

צא ולמד עוד ממה שהובא ב'אגרא דכלה' (פקודי ד"ה ביום החודש) וז"ל. 'קבלנו, דאותן י"ב ימים הראשונים דניסן, ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לי"ב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש שלם, כן שמענו מאדמו"ר הרמ"מ [מרימנוב] זצ"ל. וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר הוא נגד

על עצמם לטהר ולקדש את עצמם וכו', אזי ה' א-ל רחום מאיר עלינו ברוב חסדו את אור ה' אשר היה אז בעת ויום הוקם המשכן. עכ"ל"א.

בעין זה איתא ב'שם משמואל' (פר' משפטים תרע"ה), כי בר"ח ניסן הפיח הקב"ה חיים חדשים לכל אחד ואחד, וכך נשאר לדורות - בכל שנה ושנה בר"ח ניסן ניתנים בלב ישראל חיים חדשים, אך זה מועיל רק למי שרוצה לצאת ממומאתו ולהתחדש (כמו שבמצרים לא הועילו ההתחדשות על מי שלא השכיל לחזור בתשובה, שמתו בשלושת ימי אפילה). ועל כן עלינו לדעת, שמצד אחד יש כאן זמן מוכשר להתחדש כבריה חדשה, אך לאורך גיסא תביעה גדולה היא לאדם שימלא שעת הכושר זו בדבעי"ב.

נראות מציינו בדברי הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (החודש ד"ה ראשון) לפרש מה שנאמר 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', שהנה 'בניסן הקב"ה מחליף הממונים והשררים העליונים להראותם שכולם ברשותו ית"ש' לג, ועל כך נאמר (שמות יט ה) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' - שאתם תמליכו את השרים העליונים ע"י עבודת הקודש, וזהו שנאמר ראשון הוא לכם, 'ראשון'

לא. ידועים דברי חז"ל (פסיקתא רבתי פ"ו) שבכ"ה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן, והיה מקופל עד אחד בניסן, כמו שנאמר (שמות מ ב) 'ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד', ולכאורה צריך ביאור טעם הדבר, מדוע המתינו עד ר"ח ניסן ולא הקימו את המשכן מיד לאחר שסיימו את מלאכת בנייתו. ומבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (מכתבי קודש, מכתב כה) כי הנה הקמת המשכן היה תיקון על חטא העגל, ומאחר שהיה הפגם כ"כ גדול ונורא עדיין לא הגיע זמן התיקון, על כן לא היו יכולים להקים את המשכן רק בראש חודש ניסן שבו יש התעוררות הרחמים לחדש את העולם למעלה מכל החשבונות. ולדידן ייאמר, גם אם מרגיש בנפשו שחרב ה'משכן' שלו, אבד סברו וכבר אין בידו לחדש אורו כבראשונה, הרי עתה הוא הזמן המסוגל ביותר לשוב להקים את ה'משכן' הפרטי.

לב. וכבר פירש הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליקוטים) במאמר חז"ל (ר"ה ב.) 'באחד בניסן ראש השנה למלכים' - לקבלת עול מלכות שמים.

לג. הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' (בא ד"ה למה) מביא ששמע את זקנו מרן הבעש"ט הק' זי"ע אומר בחודש ניסן ל'המגיד המפורסם מטורטשין' שהרי אמרו חז"ל 'באחד בניסן ראש השנה למלכים', ואז מתמנים כל השרים והשלטונים שבעולם, ועל כן עתה הוא העת להתפלל להטות לב המלכות עלינו לטובה.

לד. הנה אמרו חז"ל (תענית י.) כי רק בז' במר חשוון מתחילים לשאול על הגשמים 'ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת', והיינו שלא יצטערו עולי רגלים בדרכם לשוב לביתם כשיזלפו גשמים על ראשם. ומעתה יש להקשות שלפי זה היו צריכים להפסיק לשאול גשמים מא' בניסן שהוא ט"ו יום קודם חג הפסח, כדי שלא יצטרכו עולי רגלים לכתת רגלם בדרך הליכתם לירושלים לקראת חג הפסח בתוך הגשמים. ויש שתירצו, שחשש זה שייך רק כאשר אדם חוזר לביתו שאז הגשמים היוורדים עליו טורדים את שלוות נפשו, אמנם בשעה שהוא הולך לעלות ברגל, הרי כל דעתו ומחשבתו נתונים ברגשי קודש, הנני עומד לעלות ולראות בבית הגדול והקדוש שנקרא שמו ית' עליו, הנני עומד אני להקריב קרבן פסח... וממילא אף אם יפתחו ארובות השמים אינו חושב על 'זוטות' כגון דא... ועל כן ניתן בשופי להמשיך להתפלל 'ותן טל ומטר לברכה', ואין לחשוש לאותם שכבר יצאו מביתם לעבר עיר הקודש והמקדש.

לכל איש ישראל בשמניע ראש חודש לעורר עצמו מחדש לעבודת ה'. ואף שכן הוא בכל חודש, אמנם נוסף עליהם החודש הזה שהארתו נותן כח להתעוררות על כל חדשי השנה. וזה ענין 'ראשון הוא לכם' (שמות יב ב) - שראשון הוא הכולל כל כוחותיו של אדם. והנה הכח שיהא ביכולת לאיש להתעורר הוא עצמו עם כל הראשית שלו (היינו עם כל כוחותיו) מושג בכח יציאת מצרים (וכן איתא באמת ליעקב לאדמוה"ו מסאדיגורא, ועוד).

עוד איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פר' בא) וז"ל. 'החודש הזה לכם' - המדרש כאן (שמו"ר טו ב) מפרש הרבה שהכל מסור בידינו עיי"ש. ואם היה אדם יודע מזה, מה שהוא, ומה שיש בידו לעשות, בוודאי לא היה מבטל אף רגע אחד, עכ"ל.

וזה לשון הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם ניסן) החודש הזה שמו הוא למעלה מהטבע (ניסן מלשון ניסים) ובודאי פועל שיוכל כל אחד לפעול בעצמו להוציא עצמו מזה שטובע בטבע.

כבד את אביו ואת אמו - מצות כיבוד אב ואם

בתיב ב'עשרת הדברות' (שמות כ יב) 'כבד את אביך ואת אמך', והנה מצות עשה זו מדאורייתא שהיא 'חמורה שבחמורות' (ירושלמי פאה פ"א ה"א) נוהגת

היום שהוא, וכבוד אדמו"ר הרה"ק רבי יעקב יצחק [ה'חזוה' מלובלין זי"ע] היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל החודש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קודש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחודש מנחם, לא כתב אלא עד מנחם, והענין הוא בפרסום, עכ"ל.

בדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (בא ד"ה החודש) לבאר הטעם שנקרא חודש ניסן בתורה בשם 'חודש האביב' (שמות יג ד) כי 'אביב' הוא אותיות 'אב י"ב', שהוא אב לכל הי"ב חדשים (עיי"ש עוד מה שמאריך בדברים נשגבים), ועוד בזה כי 'אביב' אותיות 'בי אב' - שהוא אב וראשון לכולם.

גם הם ימי הבושר להתחדש בעבודתו ית"ש, וכדאיתא מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע (בארות המים פר' החודש ד"ה ראש) 'החודש הזה לכם ראש חדשים' - 'החודש הזה' (חודש ניסן) הוא הראש לכל מיני התחדשות המעוותים לבוא, ויש ביד האדם לזכות אז לעוז ותעצומות הנפש שיוכל תמיד להתחזק ולהתחיל את עבודתו מחדש, ולא להתפתות מיצרו המרמהו שכבר אין לו תקנה ח"ו.

וכך איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פר' החודש) וז"ל. וענין חודש הוא מה שנותנים כח

כענין הזה נענה ונאמר, עומדים אנו 'סמוך ונראה' לחג הפסח הקדוש, והימים כה נעלים ומרוממים, ולאידך רבו הטירדות והבלבולים, אך אל ניתן לדברים חסרי ערך לאבד את ה'ראש'... אלא נרומם את עצמנו בדברים העומדים ברומם של עולם עד ששוב לא יפריעו לנו 'רוחות וגשמים'...

לה. הנה על זה החודש נאמר (בפייט לשבת החודש) שהוא 'חודש אשר ישועות בו מקיפות', וביאר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (פר' החודש ב, וכע"ז בילקוט אוהב ישראל) וז"ל, מאמר רבינו הקדוש מווארק זצלה"ה זי"ע, פי' הפיוט 'החודש אשר ישועות בו מקיפות' - מלשון החנווני מקיף, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שואל ומלווה לנו בחודש הזה ישועות על סמך הזכות שישנו אחר כך [כלומר, שבעתיד יתקנו דרכיהם ויהיו זכאים לקבל את הטובה והברכה], ומראשית כזאת הודיע אז במצרים 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וכדרשת חז"ל באיזה זכות, בזכות קבלת התורה שיקבלו אח"כ, ודבר זכות הזה מתעורר בכל שנה בחודש ניסן, שהקב"ה פועל ישועות על סמך הזכות שנהיה אח"כ זכאים, עכ"ל. נמצינו למדים כי המתחדש עתה בזמן המוכשר להתחדשות ומקבל על עצמו להיטיב דרכיו - הרי הקב"ה 'מלווה' לו כבר עתה את הישועות הנצרכות לו על סמך הבטחתו... לו. מאד הפליג הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (בתשובתו או"ח סי' שלו) את קדושת הימים, וכפי שכתב לאחד משואליו כי ימים אלו יקרי הערך - שעה ליום יחשב.

ב'אביר הרועים' (אות רסד) הובא עוד מה שהעיד עליו בנו הרה"ק בעל ה'שם משמואל' זי"ע, שבימי חודש ניסן היה אביו ה'אבני נזר' מסבב והולך בעולמות העליונים, ושמחמת גודל בהירות קדושת הימים אינו צריך לישון כלל (שם אות רצט).

לז. וכך הוא לשון הפייט (מוסף לשבת החודש) הינם ימים המבורכים, גם הזכרנו לשונו 'החודש אשר ישועות בו מקיפות', וביארו (עיי' 'ארץ צבי' להגה"ק מקווי'גלוב, פסח מועדים עמוד סג), מקיפות היינו 'הקפה' סביב הדבר, וכלומר שאף הדרך

בעל עת ובכל זמן, אך 'הזמן גרמא' ביותר להתחזק בקיום מצוה זו, כאשר בחורי החמד שבו אל בית הוריהם לה, וגם אותם שכבר הקימו ביתם שעליהם לעזור ולסייע בידי הוריהם.

וכבר כתב בספר החינוך (מצוה לג) 'משרשי מצוה זו [של כיבוד אב ואם] שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני

הסובבת את הישועה הנצרכת תבוא על מקומה בנקל ובניחותא, בשלום ובשלווה, כל הסובבים והמקיפים הנצרכים לדבר הישועה יבואו לו בנקל... כי רבים הם המתייסרים מרה בבואם לזכות בזש"ק, גם פעמים שהאדם נצרך לטרוח טירחא מרובה סביב פרנסתו, או קושי רב עד שהוא זוכה לראות קורטוב נחת דקדושה מי"ח, ובחודש זה הישועות מקיפות - כל אלו ה'מקיפין' ג"כ יבואו לידי ישועתם וטובתם בתכלית.

באחד השנים בחול המועד פסח כשעברו החסידים לפני הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע להתברך בברכת החג, עבר שם אחד החסידים שמצבו היה קשה עד מאד, בהיותו שקוע בין הררי צרות וקשיים, מכמה וכמה הרפתקאי דעזו עליה, אבל, לא היה יכול להאריך בפירוט הבקשה עקב ריבוי הקהל הממתנים אף הם לגשת מול פני הקודש, על כן הזכיר עצמו בקצרה, ואמר 'איך דארף אַ ישועה ארום און ארום' (ביטוי השגור בפיהם של חסידי פולין, כשהיו רוצים להזכיר גם את 'סביבות' האדם ובני ביתו, וכלשון הכתוב (שמואל א' יז יח, וכפי שאומרים בסליחות לערב ר"ה) 'ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערובתם'), ענה לו הרבי, הרי על ימים אלו נאמר 'החודש אשר ישועות בו מקיפות'... (מלשון סביב והיקף).

ואילו הרה"ק מפיאסצנא זי"ע הי"ד (אש קודש פר' החודש) דרש בלשון 'מקיפות' שהוא על דרך שאמרו שאין תורמים תרומה ומעשרות אלא 'מן המוקף' והכוונה היא מלשון 'סמוך' ולפנינו, וכך בחודש זה ישועות בו 'מקיפות' - סמוכות וקרובות מאד.

לח. וכבר היה 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל מעורר את הבחורים לקראת סוף 'הזמן' שיעסקו בהלכות כיבוד אב ואם, למען ידעו את המעשה אשר יעשון. והיינו כאמור כי עליהם להבין ולהשכיל שזו מצוות היום, ואינה 'נופלת' במאומה ממצות עשה של אכילת מצה בליל הסדר... ובאמת צריך לדקדק בה הרבה יותר מכל ה'חומרות' בפסח, שכן כיבוד או"א היא מצוות עשה דאורייתא, ולא חומרא או דקדוק ממנהג ישראל קדושים...

מסופר שהגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הלך פעם ברחובה של עיר בעצם יום השבת קודש, וראה יהודי מבוגר הנושא בשארית כוחותיו ספסלים, ולאחוריו מהלכים בניו בניחותא ובשלוות הנפש ו'טליתותיהם' על כתפיהם, ואינם מסייעים לו במאומה. מששאלם על מידת העזות הנוראה, הצטדקו הבנים שהם 'מחמירים' על עצמם שלא 'לטלטל' בשבת (ואינם סומכים על העירוב שבירושלים) ואילו אביהם אינו מקפיד, על כן נתנו לו ליטול על כתפיו את המשא הכבד. הדבר חרה מאד להגרש"ז זצ"ל - למשמע 'חומרות' כאלו, כשהם באים על חשבון ההכבדה על האב, ובמשך כמה וכמה ימים חזר בפני כל מי שנקרה בדרכו - השמעת טיפשות כזו, להכביד על האב במקום 'חומרא'... ולדין ייאמר, יש ה'מדקדק' בהלכות הפסח לצאת ידי כל השיטות בחומרות על גבי חומרות, והרי הוא מזניח מצוות עשה דאורייתא העומדת לפניו לכבד את אביו ואת אמו... היש לך 'טפשות' כזו...

מעשה היה אצל הרה"ק ה'דמשק אליעזר' מויז'ניץ זי"ע שישב בערב שבת והעביר את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום. לאחר שעה ארוכה משעמד בפסוק האחרון וכבר עמד לסיים, נכנס אל חדרו אביו הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע ושאלו דבר מה, מיהר ה'דמשק אליעזר' וענהו על אתר, שמע האב את תשובתו ויצא את החדר, וה'דמשק' שהקפיד שלא להפסיק כלל בקריאת שמו"ת, חזר לקרוא את הפרשה מתחילתה. כל זה היה למראה אחד החסידים שלא הבין, ושאל את ה'דמשק', ילמדנו רבינו, הלא אפשר היה להראות לאב שיחכה כמה רגעים עד סיום הפרשה, ענה ה'דמשק' ואמר, הנה, כיבוד אב היא מצווה חמורה מדאורייתא, ועדיף לי לשוב על כל הפרשה מתחילתה - העיקר שלא לעכב את תשובתי לאבי...

הגר"י טרעגער זצ"ל פנה פעם במכתב אל חותנו הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, בענין מה שביקשוהו להכריע בדבר מריבה שפרצה בין אב לבנו שיש ברשותם מפעל, ורוצים לחלוק ואינם יודעים היאך וכו', ענהו הגרש"ז שמע נא חתני היקר וסלק עצמך מתוך 'דין' זה, כי עניינים אלו (שבין אב ובנו) הרי הם בגדר 'החמורה שבחומרות', על כן משוך ידך תיכף מכל זה העניין.

הנה נאמר בתורה שכר קיום מצות כיבוד אב ואם - 'למען יאריכון ימך', והגם שפירשו חז"ל (קידושין לט:): שהכוונה בעיקר 'לעולם שכולו ארוך', כלומר לזכות על ידה לחיי העולם הבא, אך כבר איתא במשנה (ריש מס' פאה) שהיא מהמצוות אשר אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה מלבד הקרן הקיימת לו לעולם הבא.

ובך כתב רבינו בחיי ב'כד הקמח' (ערך כיבוד אב ואם) 'גדול כח מצות כבוד אב ואם, והיא מצוה בחונה כזהב, והבריות רואים לעין כי יש בשכרה פירות בעולם הזה, או בשלוחה והצלחה שיוסיף לו השי"ת בכל מעשיו^מ, או באריכות ימים^מ, והוא השכר הקבוע במצוה הזאת^מ.

אלוקים ואנשים^{לט}. ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כיבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם...'.
ודברים כדורבנות כתב בזה ה'פלא יועין' (ערך כבוד אב ואם) וז"ל, 'וכבר מילתי אמורה שיש מצוות בר מזל, שהרי כמה מעות אדם מפור לעשות מצות פתיחת ההיכל, או להיות סנדק וכדומה אף דליכא לא מצוה דאוריתא ולא מצוה דרבנן אלא חבוב מצוה בעלמא, אשריהם ישראל, ועל כל פעם שישומע בקול אביו ובקול אמו מקום מצוה רבה דאוריתא, ופתאים עברו ונענשו^מ.

ואף אנן נאמר, הלא בכל עת שכותב רבינו ה'רמ"א' בהגהותיו לשולחן ערוך 'יש מחמירין' - הננו מחמירין בכל עוז. ואם כן כמה יש להחמיר בכל חומרה יתירה בעניין זה 'החמורה שבחמורות', לזהר מאד בכיבוד אב ואם, ולהוקירם בכל יקר תפארת וגדולה.

לט. אמרו בעלי הרמז על הפסוק (בראשית כז לא) 'ויבא לאביו', שב' תיבות אלו יחדיו נקראים 'ישר והפוך', מתחילתם לסופם ומסופם לתחילתם, כי כך הטביע הבורא בעולמו שכן אשר יכבד אב, ישנה הדבר אצלו - שבניו יכבדוהו, ומי שאינו מכבד אב ואם, גם אליו יחזרו הדברים...

מ. מעשה בנער שבקרבת הוריו היה שוכח כי התורה ציוותה 'כיבוד אב ואם'... בצערו פנה האב אל 'ראש הישיבה' של בנו ושפך בפניו מעוקתו, הבטיח ראש הישיבה לסדר את העניינים עד כמה שידו מגעת. למחרת היום קרא ראש הישיבה לבחור הנ"ל, ושאלו האם יסכים לקבוע עמו 'חברותא' ללימוד באחד הסדרים, שמח הבחור על ההצעה, כי כבוד גדול הוא ללמוד עם ראש הישיבה. מכיוון שכן גילה ראש הישיבה את לבו כי ברצונו לעסוק ב'שולחן ערוך' (כי 'גמרא' ממילא לומדים בישיבה ברוב שעות היום), שאל הבחור - באלו הלכות חפץ ראש הישיבה להתחיל את לימודו, ענהו רה"י, ברצוני להתחיל עם הלכות 'כיבוד אב ואם' (ביו"ד ר"מ), אמר לו הבחור, לא... לא... וכי לא עדיף שנלמד הלכות הנוהגות אף בזמן הזה... (כי בעיניו היו הלכות אלו 'הלכתא למשיחא' - בזמן שביהמ"ק היה קיים).

וכך אמר הגרי"ז הלוי סאלאוויצ'יק זי"ע מבריסק לבניו בימיו האחרונים, 'כאפט אריין מצות עשה פון כיבוד אב'... (תחטפו' לקיים מצוות כיבוד אב), כי עוד זמן קצר לא תזכו לקיים מצוה נכבדה זו. אף אנן נעני ונאמר לכל מי שזכה ויש לו אב ואם לאורך ימים ושנים, אל תמתינו לימים שתרצו לקיים את המצוה הגדולה הזאת וכבר לא תוכלו...

מא. בחז"ל מסופר על רבי חלפתא, שתדיר היה מעיין ובודק על הצטרכויותיו של אביו, והיה ממלא אותם בטרם יבקשם אביו מעמו - ונהגו עמו מן השמים 'מידה כנגד מידה', ונתקיים בו מקרא שכתוב 'והיה טרם יקראו ואני אענה' (ישעיה סה כד) - ומילאו מן השמים כל משאלותיו לטובה ולברכה בטרם פתח פיו לבקש ולהתפלל על מבוקשו.

מב. וכה כתב ה'חתם סופר' (עיי' דרשות חת"ס, ח"ב דף שסב ע"ב), כי לפעמים יעלה על ראש הבן לחשוב שאינו ראוי לו לבטל מזמנו כדי לשמשם ולכבדם שהרי בשעה זו יש בידו לעסוק בתורה שהיא כנגד כולם, ולבל יחשוש האדם לדבר הזה לפיכך הבטיחה תורה 'למען יאריכון ימך', כלומר שאם יבטל עכשיו מזמנו יזכה שהקב"ה ישלים לו ימים ושנות חיים, ואז יוכל להשלים בתורה ותפלה מה שלא הספיק לעשות משום כיבוד אב.

ומתאמרא משמיה של הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע שהיה אומר שיש לכל אדם קצבת 'שנות חיים' בזה העולם, וכל אותן השנים שהבן עוסק בכיבוד אביו ואמו אינן נכללות לו מכלל שנות ימי חייו, ויארץ ימים יתר כדי להשלים לחיות משך מספר השנים שנקבע לו (הובא ב'ויברך דוד' להרב הארפענעס חלק כיבוד אב פתיחה עמ' לג).

מג. העיד ה'בית אהרן' על עצמו שזכה לכל מדרגותיו בזכות 'מצוות כיבוד אב'.
ושמעתי מהגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל, דאיתא בחז"ל ששלמה המלך זכה ל'מלכות' בזכות הידורו הגדול במצוות 'כיבוד אב' ככתוב באורך ב'מלכים' (א' פרק ב).

באר הפרשה - פרשת תזריע - החודש

'הנה ימים המבורכים', ובקרוב נזכה ל'ניסים' ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, אור חדש על ציון תאיר ונזכה במהרה לאורו.

סיפר יהודי אחד מחשובי קרתא דשופריא, מעשה שהיה לפני רבות בשנים עם הגאון המחנך הנודע רבי משה טורק זצ"ל, הלה היה נוהג להתפלל בכל יום שחרית עם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, ובכל יום ויום היה מתברך מעמו בברכת 'צפרא טבא'. יום אחד הביא ר' משה את תלמידיו (מת"א) אל החזו"א, בעת שהותם בחדרו ניגש אחד התלמידים אל ר' משה ורצה לשאלו בלחישה דבר מה, אמר לו ר' משה, 'דרך ארץ, כאן בעמדנו לפני החזו"א אין מדברים מאומה...' לאחר מכן כשעבר תלמיד זה בין שאר התלמידים, עצר אותו החזו"א ושאלו מה שאלתך בני, שתק התלמיד תוך כדי שהוא מביט אל ר' משה... אמר לו ר' משה אם החזו"א מורה לך - שאל אותו ככל אשר תאווה נפשך, וישאל התלמיד היאך ובמה זכה הרב להיות 'חזון איש', ענה לו החזו"א בב' דברים: א. מעולם לא ביטלתי אפילו רגע אחד לריק. ב. מעודי נזהרתי מאד מאד במצוות כיבוד אב ואם. (וראה עוד במעשה איש ח"ד עמ' קצח).

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תזריע תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, א)

ואין מראה מן העור, והטעם מורה על זה הפירוש. (שכן "פשטא" מראה על עצירה והפסק)

נגע צרעת כי תהיה באדם (יג, ט)

ואמר נגע צרעת כי תהיה באדם. להורות שדין אלו הנגעים הם באדם, והם בישראל שנקראו אדם, כדכתיב אדם אתם (יחזקאל לד, לא), ולהם צוה שיבואו אל הכהן ולא אל אדם אחר, או שיביאום בעל כרחם, וזהו והובא אל הכהן. אבל אם בא אדם אחר משאר אומות להראות נגעיו אל החכם או אל הנביא, מותר לראותו:

וזה תמצאהו רמזו בשלשה פסוקים הכתובים בתורה, שמתחילים בנו"ן ומסיימין בנו"ן. וזהו אחד מהם, 'נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן'. והב', 'נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתינו מעבר לירדן' (במדבר לב, לב), והשלישי, 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעו' (דברים יח, טו), והנה בפסוק הראשון הורה, שאם יקרה ויבא נגע צרעת באדם מישראל, שיביאוו אל הכהן ולא אל אדם אחר. אבל אם יקרה הנגע באיש אחר שלא מאומתינו, שיכול לבא לפני החכם או הנביא לטהרו או לטמאו:

וזה רמז על נעמן שר צבא מלך ארם שהיה מצורע, ובא לפני אלישע הנביא לרפאותו. ואלישע הנביא לא אמר לו לך אל הכהן, אלא רחץ וטהר. ומאין לו זה, וכן מאין לו שירחוץ בירדן ולא במקום אחר. אבל הכל רמזו באלו שני הפסוקים שהם נחנו נעבור חלוצים וגו', נביא מקרבך וגו'. ואלישע ראה בתחלה שאלו הפסוקים מתחילין בנו"ן כפופה ומסיימין בנו"ן פשוטה, ובהם ראה שעתיד איש אחד משאר אומות לבא לפניו להאסף מצרעתו, שיתחיל שמו בנו"ן כפופה ויסיים בנו"ן פשוטה, והוא נעמן שר צבא מלך ארם כמו שמתחילין ומסיימין אלו הפסוקים. וכן ראה שמו של נעמן בפסוק שני, שאומר נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען. הרי כאן נעמן בד' תיבות ראשונים. וכן ראה שמו של אלישע בפסוק ג', שהוא נביא מקרבך. אל"ף מנביא, למ"ד מ-לך, יו"ד מ-ה', שי"ן ועי"ן מן תשמעו. וכן ראה מתוך פסוק שני, שיבא נעמן באנשים חלוצים לארץ כנען, דכתיב (מ"ב ה, ט-י) ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמוד פתח הבית לאלישע, הרי כאן נעמן ואלישע בזה הפסוק. והרי כאן סוסים ורכב, שזה רמז למה שאמר בפסוק השני נחנו נעבור חלוצים, שהוא כמו נעמן יעבור עם חלוצים ארץ כנען.

והיכן ראה אלישע לומר לנעמן הלך ורחצת שבע פעמים בירדן, מסוף הפסוק שכתב בו מעבר לירדן, ובזאת הרמזיה אל שירחץ בירדן. ומאין לו שהנביא יכול לטהר זה האיש מצרעתו, הוציאו מן הפסוק הג' שכתוב בו נביא מקרבך, ששם רמזו שם אלישע כמו שכתבתי. ורמזו בו שזאת הטהרה עתידה להעשות ע"י נביא מקרבך מאחריך אליו תשמעו, כי הוא במקום כהן:

ולכן כשקרא מלך ישראל את בגדיו ואמר האלקים אני להמית ולהחיות (שם ז-ח), שנראה שהמצורע חשוב כמת. שלח לו אלישע למה קרעת את בגדיך. לפי שהוא היה יושב ודורש אלו הפסוקים, ובהם הוא צופה ומביט ענין נעמן, וידע בנבואה קריעת בגדי המלך. יבא נא אלי וידעת כי יש נביא בישראל, ושהתורה העידה על זה הענין. לכן ראוי שיבא וידע כי יש נביא בישראל, כמו שכתוב נביא מקרבך מאחריך, שזהו כמו נביא בישראל. ובאומרם אליו תשמעו, רמז שראוי לשמוע לדבריו בין לקולא בין לחומרא. ובכאן גלה שלא היה לו רפואה אחרת, אלא בדברים ובשמיעת דברי הנביא, וזהו אליו תשמעו:

ולכן כשקצף נעמן ואמר (שם יא-יג) הנה אמרתי אלי יצא ועמד וקרא בשם אלהיו והניף ידו אל המקום, כתבנית סמיכה לכוין בתפלתו. ואסף, כמו שהיה עושה הכהן, והסגיר הכהן את הנגע. ואם בשביל הרחיצה באתי, הלא טוב אמנה ופרפר וגו'. וידברו ויאמרו לו עבדיו,

י"ל ע"ד מוסר דאחז"ל אפי' עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה ע"ש פ"ק דגיטין ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק וידוע כי המקבל נקרא נקבה והמשפיע הוא הזכר וידוע ג"כ כי זריעה הוא הנתינת צדקה ע"ש זרעו לכם לצדקה, וזהו אשה כי תזריע פי' עני המקבל צדקה אשר יזריע ג"כ ויתן צדקה אזי יולד מזה שיהי' זכר שישפיע לאחרים. (חתם סופר)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

פסוק זה מופיע באמצע הפרשה, לאחר קרבן יולדת ולפני קרבן יולדת עניה, שואלים המפרשים, לכאורה היה צריך לכתוב פסוק זה בסוף הפרשה, ולמה מופיע כאן?

ומתוך ככלי חמדה, עפ"י דברי הגמ' "כל הלומד תורת עולה כאילו הקריב עולה", וביולדת עניה, כשיוצאת על ידי אמירה, יכולה לומר תורת קרבן עשיר ולכן מופיע כאן הפסוק "זאת תורת היולדת" שהרי גם יולדת עניה שייכת בפסוקים אלו של קרבן עשיר, באם אין ביהמ"ק ויוצאת ידי חובתה באמירה.

בשם כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבעלזא ז"ל איתא שאמר ליישב הערה זו למה נאמרה זאת תורת היולדת אחרי יולדת עשירה, ולפני יולדת עני', לומר זאת תורת היולדת, מן הדין ומן המשפט ראוי שהיולדת תהי' עשירה, שלעמך ישראל יהי' פרנסה ברווח, זהו מן הסתם. אבל אם יארע ולא תמצא ידה די שה, אז ישנו הפרשת של יולדת עניה.

דף על הדף ע"מ שקלים)

וראהו הכהן וטמא אותו (יג, ג).

וברש"י "יאמר לו טמא אתה". כידוע שאין הנגע מטמא עד שלא יאמר עליו הכהן "טמא". ואפשר ליתן טעם בדבר שהרי הנגע בא על עון לשון הרע, האדם המדבר לשון הרע אינו שם על ליבו את משמעות וגודל חומרת הדיבור, ובזה רואה הוא כי אמירת הכהן היא היא המטמא אותו וזה יבין שגם מילותיו שלו הם שטמאווהו, ורואה בזה את כח הדיבור וידע להיזהר בזה.

וראה הכהן וגו' וטהר את הנגע כלו הפך לכן טהור הוא וביום הראות בו בשר חי יטמא, (יג, ג)

יאמר ע"ד מוסר כי המצורע הוא מושרש בחטאים אשר בחבורתו יזיק אנשים ללמוד ממעשיו כאשר יתבאר עוד ע"כ הרחקו התורה מעל גבול ישראל וגרשו ממנו אל מחוץ למחנה, והנה אמנם הרשעים הגדולים המפורסמים ברשע לא יזיק כ"כ בחבורתם כי ישמרו מהם אנשים צדיקים וטובים ולא ימשכו אחריהם ואינם צריכים הרחקה כ"כ משא"כ אותם שאינם תוכם כברם מראים עצמם צדיקים והם רשעים גמורים עליהם אמרו חז"ל [יומא פ"ו ע"ב] מפרסמים החנפים מפני ח"ה והם צריכים הרחקה יתירה, וע"כ אמר פה הנגע אשר כלו הפך לכן ויניכר ונודע רעתו בקלה הגם כי רע הוא לעצמו וע"כ קראו נגע מ"מ טהור הוא ואינו טמא לטמא אחרים ואינו צריך שילוח, אך וביום הראות בו בשר חי פי' ביום שיתחיל להראות עצמו כצדיק ואיש חי אז יטמא.

(חתם סופר)

ואם בהרת לבנה היא וגו' ועמוק אין מראה מן העור. (יג, ד)

פירש"י, לא ידעתי פירושו, כי קשה לו שהרי פירש בפסוק שלפניו "ומראה הנגע עמוק מעור בשרו", שכל מראה לבן עמוק הוא, כמראה חמה עמוקה מן הצל, ואיך אמר כאן שאין מראה עמוק מן העור?

והרב ר' מאיר מרוטנבורק פי', שכן פירוש הפסוק: ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק, כדרך כל דבר לבן, ועוד מוסיף הכתוב ואומר: "ואין מראה מן העור", תחלת דבר הוא, פי' שהוא עמוק מחמת הלבון

ואכן נכנסנו ועברנו כמה חדרים עד בואנו אל מקום המסתור, שם הכין מראש בחגיגות, שולחנות מלאים כל טוב, והשמחה הייתה שלמה ללא חשש מכל הנעשה בחוץ.

והנה עם תום הברית מיד כשהושב הילד לאמו נשמעה זעקה, ולב כולנו יצא מפחד - האמא התעלפה!

בחרדת לב, המתינו כולם כמה רגעים עד שהצליחו לעורר את האמא, ואז אמרה שאפשר להירגע לא קרה כלום, ומה שהתעלפה היה משום שהתינוק כבר היה כעת בן שנה, ורק היום זכתה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, ובמשך כל השנה התגברה ונשכה שפתייה שלא לנשק את בנה הערל.

ותיכף לאחר הברית נתתי לו את הנשיקה הראשונה מאז שנולד, ומרוב התרגשות התעלפתי, וזה הכל - סיימה בפשטות. - מי כעמך ישראל!

טהרת מידותיו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג'-ד')

רבו הפירושים בפסוק זה, שבאים לבאר מדוע בתוך פרשת הלכות טומאה, מוסיפה התורה באמצע ומזכירה את עניין ה"מילה".

ניתן להוסיף בדרך דרש, בהקדם מה שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב). שבעה שמות יש לו ליצה"ר. הקב"ה קראו "רע" שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" ואילו משה רבינו קראו "ערל".

ויש להבין מדוע שינה משה רבינו את שמו ל"ערל", שהוא פחות גרוע מ"רע", שכן ב"ערל" יש תקנה, וכן פחות גרוע משמות קשים אחרים שמנו שם חז"ל?

לאחר מתן תורה - נקרא היצה"ר ערל

אלא, שודאי באמת היצה"ר היו קשה ו"רע" וכל שאר שמות ומרעין בישינ... אולם כ"ז קודם מתן תורה. אבל משה רבינו שהוריד את התורה לבני, ובה נאמר "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:). שפירושו, שיש תיקון ורפואה לאותה מכה "רעה" הנקראת יצה"ר, ולפיכך משה רבינו קראו רק "ערל" כלומר; כערל - שעדיין לא נימול, אך יש לו תקנה - במילה!

ע"י התורה המידות הרעות נהפכים למידות נאצלות

זאת ועוד, שכשם שבהסרת ערלת הבשר אינו רק מוריד את הערלה, אלא גם מוסיף מעלה והשתבחות, בכך שנקרא מהול, ומתקדש עי"ז להיות "בן ברית" עם הקב"ה. כך גם בערלת הלב, שע"י עסק התורה ועמלה, אינו רק מסיר את התאוות - אלא אדרבא - הופכם להיות תאוות כשרות וישרות של "בן ברית" בעמל התורה!

שכן בלי תלמוד תורה, צריך האדם לדכא ולשבור את תאוותיו, אולם ע"י העמל בתורה האדם מתעלה ומתקן את מידותיו, עד שיכול להופכם להיות מידות טובות ונאצלות.

ומי שהגיע לידי כך, אינו צריך לדכא את יצר ההשתוקקות שגורם היצה"ר, רק יכול להופכם לטוב. שבמקום להשתוקק לחתיכת דג מלוח - ישתוקק לחתיכת תוס'... וכן בשאר המידות והתשוקות.

וכעין מה שפירש המהרש"א בקידושין (שם) במה שאמרו: "כל זמן שהרטיה על מכתך, אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתיירא".

ופירש המהרש"א שזה קאי כנגד התאוות של העוה"ז שהעוסק בתורה אינו חושש מהם.

ולפיכך בתוך פרשת טומאת בשר וטהרתו, ע"י שבעת נקיים וטבילה במי המקוה, רומזת לנו התורה שכך הוא לגבי טומאת הלב ג"כ. כי יש תקנה לערלת הלב וטומאת הנפש, במילת הלב במילת הנפש כיצד? וביום השמיני ימול! "משה" קראו ערל היינו כאמור, שניתן למולו בסכינא חריפא של עמל ויגיעת הלימוד!

ואשר זוהי סמיכות הפסוקים, שבין הלכות הטומאה להלכות "דם טוהר" נכתב בדין המילה - לרמוז לנו על מילת הלב, פלאי פלאים!.

***

לעומת זאת ומאידיך גיסא, יימשך הדרש של "ערלת הלב" בסמיכות הפסוקים לדיני הטהרה התלויים במקוה. שכך גם הטהרה שבעסק התורה דומה ונמשלת בדברים רבים לטהרת המקוה.

נמיכות הרוח

הנה נמשלה התורה למים, "כשם שאין המים מתכנסין אלא במקום אשבורן כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח ולא באדם גבה לב"

דיבור ואמירה בדברים רבים טובים וניחומים להשיב חמתו. אבי דבר גדול דבר אליך הנביא. כלומר, אחר שאתה אב בחכמה ואיש גדול, כמו שכתוב עליו ונעמן היה איש גדול לפני אדוניו (שם א), לפי שראה אותו בעל עצה וחכמה ונשוא פנים לכל העם ואיש גבור חיל במלחמה, וזהו ובו נתן ה' תשועה לארם (שם). ולכן אמרו לו אבי דבר גדול הנביא דיבר אליך. כלומר, יש לך לראות בחכמתך מי דבר אלו הדברים שהוא נביא ה', ואם היה אומר לך דבר גדול הלא תעשה להשלים דברו. אף כי אמר לך רחץ וטהר, שהוא דבר קטן. ורמז באומרו ואף כי אמר אליך לומר, שאף אם היה אומר לו הנביא דבר גדול לאסוף אותו מצרעתו ולקרוא בשם ה' ולהניף ידו על המכה, ועל הכל היה אומר רחץ וטהר, היית עושה, כ"ש שלא אמר דבר אחר אלא רחץ וטהר. וכל זה תלוי באומרו אליו תשמעון, וכל זה רמזו באמרו נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. ולהודיענו עומק התורה וסתריה, ולא דבר רק הוא אלא ממני וכלה במספר במשקל. וכמו שיש סודות גדולים בתורה, כן יש סודות גדולים בפרשיותיה, ובהתחלת הפסוקים ובסופם: (צרור המור)

מאוצרות המגידים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב, ג')

סמיכות הדברים של פרשת מילה, וכתבתם בתוך פרשת יצירת האדם, מלמדת אותנו בפשטות, כי במצוות המילה יש מעלה נוספת משאר מצוות מפני שבמצוות מילה נשלמת ונגמרה יצירתו של כל יהודי, ומקודם שנימול, עדיין לא הושלמה יצירתו הראויה.

ולכן בברכת המילה מסמיכים אנו את היצירה עם המילה ומברכים - "אשר קידש ידך מבטן וחוק בשארו שם". כלומר: שקדושת היהודי מתחילה עם יצירתו בבטן, שכבר אז קודש והופרש להיקרא "ידיד" ומסתיימת בשעה ש"חוק בשארו שם", לסוף שמונה ימים בעת המילה.

זוהי גם ההרגשה הממלאת כל לב יהודי באשר לבו לב מרגיש, וכך חי עם ישראל לדורותיו בהרגשה מרוממת זו. הבה ונראה מעט על רוממות הנפש של עם ישראל.

סכינה חריפא של אם יהודיה

מעשה נורא היה בעת הובלת היהודים לגיא ההריגה על ידי הצורך ימ"ש. קבוצה גדולה הלכו בבוץ, ביום חורף, קר וקשה, ובתוכם צעדה אשה במצעדת המוות, לעבר תאי הגזים, והמשרפות.

איש אחד שניצל סיפר אח"כ, כי באמצע הדרך לפתע החלה האשה לצעוק "סכין! סכין!... למי יש סכין!?!", וכולם סברו שרצונה לאבד עצמה לדעת, וכמובן שלא חשו לצעקותיה וניסו להרגיעה ולהסביר לה שאסור להתאבד וכו' אבל היא בשלה "סכין! סכין!".

הארור ימ"ש שאל מה פשר הצעקות, והשיבו לו שאשה רוצה סכין בכדי להרוג את עצמה, הגיב בחיוך - טוב מאוד, והוציא סכין חד ונתן לה, וכשעניינה כולם מביטים, ראינו לפתע איך שהיא שולפת מתוך חיקה תינוק, ובעוד הסכין בידה מיהרה למול אותו והשיבה את הסכין לאותו ארור.

ואז הסבירה שבדיוק היום הוא יום השמיני ללידתו, ורצתה שיישרף יחד עם כולם כשהוא נימול ולא ערל. ושלפיכך התנהגה בעורמה כזו בכדי שיתן לה סכין!! והדברים נוראים ומרטיטים על מה וכיצד חשב מוחם של האמהות היהודיות, רגעים ספורים לפני המוות שלה ושל בנה!!

מי כעמך ישראל

מעשה נוסף אשר גם הוא נורא הוד, וגם הוא על ה"אמא היהודית" של עם ישראל, שמעתי מיהודי שהגיע מרוסיה מהתקופות הקשות, בהם כל עשיית ברית מילה או אפי' השתתפות בברית מילה הייתה כרוכה בסכנה נוראה של גלות ועונשים קשים.

ומפני זה היו עושים בריתות רק בחשאיות גמורה, ולא היו מזמינים אלא קומץ של מנין יהודים חשאים שסמכו עליהם ועל שתיקתם, ואותו אדם, ששח לי את כל המעשה, היה מבין "הנאמנים" שהיו מוזמנים בסתר לבריתות.

פעם בא קצין אחד, מספר אותו יהודי, והזמין אותנו לברית שתערך למחרת, במקום פלוני בשעה פלונית, והדריך אותנו איך להיכנס למקום ההסתר.

מההלימוד, כבר נחשב משום כך כמי שאינו שייך לים התלמוד, וככלב הים שנחשב ממין חיות הארץ - משום שבורח לפעמים ליבשה, ואינו שייך למיני חיות המים.

ואם ירצה לומר 'פרק שירה' בבין הזמנים יחד עם עמי הארץ אנשי היבשה, יכול גם יכול הוא... אולם "בן תורה" שלם אינו נקרא, אא"כ אינו יוצא אף פעם מן הלימוד!!

הבורח מהתלמוד להינפש, פניו כפני הכלב

שכן אם נוסף להתבונן, נשאל ונקשה מה בכך שקורה שלפעמים יוצא ליבשה, הרי בודאי שמחוץ ליציאתו לפרקים ליבשה, כל כולו שייך לטבעם של חיות המים? וכי מה גרע בכך שלפעמים יוצא ליבשה, אטו אין עוד מיני חיות מחיות המים, שיוצאים קצת ליבשה וחוזרים?

אלא שכלב הים אינו רק יוצא ליבשה (כמו חיות המים האחרות) אלא "בורח ליבשה"! פירוש; שבשעה שרוצים לצודו ונמצא בסכנה, בשעה זו נגלית בו מהותו השורשית והשתייכותו האמיתית, כי מדוע אין הוא בורח אל עומק הים כשאר חיות ודגי הים, ומדוע בורח ליבשה. וזהו סימן מובהק שאינו חית המים - שכל חיותה אינה אלא במים בלבד.

מאי משמע?

שיתכן והאדם כל חייו בתוך חיי הבית מדרש וכולו אכן במים, ואפילו שערה אחת איננו בחוץ. אולם, בימי בין הזמנים אינו הולך אחרי מקומות הסמוכים ונראים לים התלמוד, רק בורח כמי שנרדף מים התלמוד, וצריך מרגוע לנפשו עמוק עמוק בהבלי העוה"ז, ולא שוקטת נפשו עד בואו למלון של עשרים כוכבים... .. ובורח עד ההרים המושלגים... .. בריצה מבוהלת כחץ מקשת - לתוככי העוה"ז.

או למקומות כאלו שאין בנמצא שם לא בהכנס" לתפילה ולא ביהמ"ד ראוי לקביעת עיתים לת"ת לכל הפחות. אין זה נקרא לצאת ליבשה, רק לברוח ליבשה!!!... שמתוך אופי וצורת יציאתו ניכר שקשור הוא בטבורו לארץ, ולחלוחית שמיינה של העוה"ז הפשוט והמכוער, מקננת בלבו פנימה, ומוצאת לה פורקן בשעת מבחן.

וא"כ, אין איכות חייו בתורה בלבד! ואח"כ גם אם חוזר שוב ללמוד, אינו אלא ככלב המלקק מן הים...

הבורח מהתלמוד מוכיח שפניו אל החולין

שכן לצאת מהלימוד מעט בכדי לנוח ולנפש, ואח"כ לשוב ביתר שאת וביתר עוז, מותר ואפשר. אך לברוח מהלימוד... אין! ולא קיים! כל עוד נשמה באפנו!!!

ניתן להוסיף לקח ליסוד זה, ולבאר במשנה בהירות, עפ"י מה שאמרו בגמ' (זבחים נ"ו). והוא מן המשנה במסכת מעשר שני (פ"ג, מ"ח) לגבי קדושת הלשכות הבנויות במקדש.

לשכות הבנויות בתוך הקודש ופניהן אל החול אע"פ שהינם בתוך הקודש דינם כחול. זאת מכיוון שפיתחם פתוח אל החול. ולעומת זאת, לשכות אפי"ן אלו שבנויות בחול, אם פניהם אל עבר הקודש, דינם קודש. ואוכלים שם בשר קדשים כמו בתוך העזרה. ודין זה נפסק להלכה ברמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו, ה"ז וה"ח).

מאי משמע?

יש בעה"ב פשוט שמתייגע לפרנסתו וקובע עיתים לתורה, שאמנם אינו ת"ח, אבל בלבו בוערת אהבת התורה. תמיד ישבח את הת"ח, ורק יחפש להסתופף בצילם, ועל אהבה זו יגדל ויחנך את בניו וכשיגיע ימי בין הזמנים יקח את הילדים לראות איך נראה השיעור של ת"ח פלוני, ואיך מתייגעים בתורה גדולי הדור, יסוב עמם בירושלים או בשאר מקומות הקדושים בהיכלי הישיבות או עוד כהנה וכהנה.

הנה, זה האדם אינו ת"ח, אבל פניו ולבו אל הקודש! שאיפתו והנאתו היא מכל תוספת קודש! ועל כן דינו כקודש! ועל כגון אלה אמרו בגמרא מאן דרחים רבנן הווי ל' חתני רבנן (שבת כ"ג:) כיון שכך מגדל את בניו, זוכה בבנין רבנן וחתני רבנן.

הנעים מים עד ים בעת המנוחה - דבר ה' לא ימצאו

אולם מאידך גיסא יתכן ח"ו ההיפך מי ש"בנוי בקודש" היינו שחובש יום יום את ספסלי ביהמ"ד בישיבות או בכוללים, אולם פניו אל החול! ולמשל כשירצה ליתן פרס לילדיו יקח אותם לראות מטוסים בנמל התעופה... .. או כאמור לעיל שבבין הזמנים יסע לכל שבעת הימים והנהרות שבארץ ישראל... .. ואם "נעו מים עד ים ומצפון לדרום" - ויחד עם זאת - "ישוטטו לבקש דבר ה'" - בודאי - שלא ימצאו... ..

כי אמנם בנוי בקודש, אבל פניו ומסתרי לבו אל החולין. ואם הילדים רואים שהאבא הנכבד בוער בלבו להידמות לכולם, ולדקדק בלבושים

(רמב"ם פ"ג, ה"ט; מהת"ת) כי בכדי להיטהר צריך להנמיך להיכנס בתוך המים ולטבול.

והיינו שבל נטעה לחשוב שניתן להנמיך ולטבול במימי הדעת (כלשונו הזהב של הרמב"ם סוף הל' מקואות) כאשר לב האדם מפרפר ומתנפח מכל אירה שנדמה לו שחברו אמר עליו... או מי שפניו נפוחים מגאוה בעת שנע בפנים נפוחות אל עבר המזרח... שטבעם של אלו לצוף על פני המים ולא לשקוע בתוכו...

כללו של דבר, לא בכרס גדולה ולא ע"י לבישת חלוקא דרבנן זוכים לכתר תורה, כי כתר תורה נמצא דווקא על הראש... ועל הראש הנמוך... וכך כותב הרמב"ם בהלכות ת"ת:

"מי שנשא לקיים מצוה זו כראוי ולהיות מוכתר בכתר תורה, לא יסיח דעתו לדברים האחרים ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת" (פ"ג, ה"ו). ובהמשך "אין ד"ת מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה" (הי"ב שם).

הנה למדנו שצריך שבעה נקיים ולעסוק בתורה יום ולילה וכהמשך דברי הרמב"ם יעו"ש. וכשם שאפילו שערה אחת שיוצאת מן המים לא מועיל הטבילה. כך המסלסל בשערו ומכווץ את פניו להיראות נכבד, ואפי' בשערה אחת. כבר אין כאן טבילה!!!...

ואפי' לאחר שזכה האדם וכולו טבל ונכנס במים - במימי הדעת - יתכן שעדיין אינו שייך למים, ואין טהרת לבו ראויה. וכדלהלן.

עולמו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג'ד-)

לעיל נתבאר שאחר מתן תורה משה קראו ליצה"ר ערל, כי בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. שע"י התורה אפשר למול את היצה"ר. וע"י עמל התורה מהפכים את כל הרע לטוב, ואשר לכן נקרא היצה"ר ערל כי ע"י התורה הוא נימול.

ועד כמה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה נלמד מכלב הים... ונקדים לבאר פירוש נפלא ששמעתי על מה שכתוב בפרק שירה, כלבים אומרים "בואו ונשתחוה ונכרעה" (תהלים צ"ה) מדוע אומרים הכלבים פסוק זה דווקא?

ויש לבאר ולפרש, בהקדם דקדוק נוסף. שהנה מלשון הפסוק שאומרים הכלבים "בואו ונשתחוה" נשמע, כי קוראים המה לאחרים להצטרף לשירתם. ולמי מכוונת קריאתם זו?

הנה אמרו חז"ל במשנה במסכת כלים (פ"ז, מ"ג) "כל שבים טהור, חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה". מדוע נשתנה דינו של כלב הים משאר כל חיות המים שהעושה מהם כלים אינם מקבלים טומאה, ורק מהכלב שבים, העושה כלים ממנו מקבלים טומאה, כאשר חיות היבשה?

מפרש הר"ש והרא"ש בפירוש המשנה: "כל מה שיש ביבשה יש בים. וחית הים ובהמת הים אין אחד מהם בורח ליבשה כשרוצים לצודם. רק הכלב לבדו, הלכך הוי בכלל בהמות היבשה ואם עשה מהם כלים מקבלים טומאה" עכ"ל.

מעתה נתפרש היטב ונאמר: שכלב היבשה קורא לחברו - כלב הים להצטרף עמו יחד לכריעה ולשירה. שכן שכל חיות הים האחרות, אינם יכולים להצטרף לשירה יחד עם החיות שכמותם ביבשה, וארי היבשה אומר לבדו וארי שבים אומר לבד, כי מינים שונים המה.

אולם כלב הים מכיוון שבורח ליבשה, בשעה בשעה שרוצים לצודו הרי דינו נקבע משום כך, כחית היבשה. ומעתה מצטרף הוא אל כלב היבשה בצוותא, ושניהם אומרים כאחד - "באו ונשתחוה ונכרעה".

מדוע שירת הכלבים בפסוק "בואו ונשתחוה"

ואשר לכן אומרים הם דווקא בפסוק זה התואם לצירופם המיוחד, לפי שקודם לכן אומר הפסוק "אשר לו הים והוא עשהו, ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה) והיינו הצירוף של עשיית הים והיבשה יחדיו, שלכלבים המצטרפים משני המקומות, להם נאה להלל ביחד ולהמשיך "באו ונשתחוה ונכרעה". וזה נפלא מאוד.

והנה, דברי תורה נמשלו למים. וטהרת האדם באה ג"כ על ידי טבילה במים.

ונמצא שיכול האדם להיות כל כולו במימי הדעת בים התלמוד יום ולילה כמו כלב הים שנמצא כולו במים, אולם אם ייצא לפעמים

ממלא מקום. איך אפשר להשאיר בני אדם ללא מענה?! לכן בואי ואלמדך - כיצד לראות נגעים, תמלאי את מקומי.
הוא החל ללמד אותה.

מיד בשיעור הראשון, לגבי מראה השערות בתוך הנגע "והנה שער בנגע הפך לבן וכו'" הוא הקדים ואמר לה פרט יסודי: "אם ראיית שער של אדם שיבש המעין שלו, תהא יודעת שהוא לקה. לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעין יבש השער". אם חלילה נראה בראשו של אדם או בכל מקום אחר בגוף, שערות שיבשו לגמרי, משמע שהוא לקה, כי התיבשו בגופו גומות של חיים, כי לכל שיערה יש גומה בפני עצמה משם יונקת את חיותה, ואם יבש השער משמע שנסתם ויבש המעין הרי הוכחה שהוא לקה.

שמעה אשתו את הדברים והבינה את משמעותם. היא הזדעזעה. פתחה ואמרה לו: כמה שערות יש לאדם בגופו? אלפים ורבבות. לכל אחת יש גומה פרטית עם יניקה בפני עצמה, אין אחת נוגעת בחברתה, לאלפי השערות בגופך יש מקור פרנסה אלפי מעינות! ולך עצמך הקב"ה לא יכול לתת פרנסה?! "אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך. ובניך מתפרנסים על ידך, לא כל שכן שיזמן לך הקב"ה פרנסה לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ". "אינני מסכימה שתצא לחו"ל! הכריזה.

הוא שמע להצהרתה, נשאר בארץ. והזדמנו לו מקורות פרנסה טובים. רבותי, הוא התחזק באמונה בזכות אשתו, ונותר לו זמן פנוי לעסוק בתורה ולהתחזק עוד יותר באמונה....
נזכרתי בסיפור. אולי יהיה בו תועלת לחיזוק. עשיר פלוני הגיע לחפץ חיים, באומרו: "כבוד הרב, ב"ה לא חסר לי כסף. וב"ה אינני זקן אבל גם אינני צעיר ויש לי ששה ילדים, החלטתי להכניס את אחת הישיבות כבן שביעי שלי... כלומר, באתי לכאן לערוך צואה - ובצואה אכתוב שיחלקו את רכושי הרב, לשבעה חלקים.
אבל יש לי תנאי, שלאחר מלאות ימי ושנותי החפץ חיים ילמד משניות לעילוי נשמתו".

אתם שומעים סיפור?
הגביה החפץ חיים את עיניו: ר' יהודי יש לי לשאול אותך שתי שאלות, כי דברייך לא מובנים לי. הנה למשל, יש לך שבע מאות רובל וששה ילדים. רצונך שכל ילד יקח מאה רובל וגם הישיבה מאה רובל, ניחא, רצון טוב מאד. אבל לא מובן לי מדוע אתה ממתין לאחר מותך, תעניק כבר עכשיו לישיבה מאה רובל. למה לך לקחת סיכון שאחרי הסתלקותך הילדים ישכרו עורך דין להוכיח שהם היורשים הבלעדיים, לא הישיבה?!...
שאלה שניה - וכי אני הוא שזקוק ללמוד משניות לעילוי נשמתך ובשבילך, למה לא אתה! הרי אתה עדיין חי! ר' יהודי - למד בכוחותיך!... דברי החפץ חיים.

אדם רוצה להבטיח את עצמו על ידי אחרים, שיבטח את עצמו במאה אחוז על ידי עצמו... הוא עוסק בחיי עולם וא"כ למה שיקח סיכונים?
רבותי, איך אמר פעם החפץ חיים, שם אין כלום. בשמים. אי אפשר להשיג אפילו דף גמרא בלוי וקרוע מאיזו שהיא גניזה. תחפש דף ללמוד בו - אין. אם תחפש שם בסך הכל סידור ישן להביט בתוכו לראות כמה מילים - אין. כי רק את הספרים שמביאים מכאן יש שם! "ואתה עדיין חי! תלמד משניות בכחך" אמר לו החפץ חיים.

אומרים בשם רבי ישראל מסלנט שאמר לתלמידו: ישנם ארבעה חלקי שולחן ערוך. ויש גם חלק חמישי, והוא? לא להיות שוטה... רבותי, השטות הגדולה ביותר היא לאבד את החיים. לפעמים אדם מתעורר שלא לאבד את חייו ולבזבזם, אבל אח"כ הוא נרדם, ושב לשררה.

אני אספר לכם. לקחו אותי פעם לדרשה במושב ליד רחובות כאשר נכנסנו עם הרכב במהירות לתוך המושבה בכביש המתפתל לתוך הכפר, חלפנו ליד קבוצת סוסים אוכלי עשבים בצדי הכביש, אחד הסוסים נבהל מהרכב החולף ומתוך הבהלה נעמד על רגליו האחוריות, מופת. ראייתם פעם סוס עומד כך? נו אפשר לחשוב, שהנה אינו סוס, הוא עומד על שתיים, אבל כאשר המכונית התרחקה הוא חזר לעמוד על רגליו כבתחילה. הוא שב להיות סוס... המופת התבטל. כך אדם מתבונן לנצל את החיים אבל ממחר לשכוח, ושב לחיי השיגרה.

לאחרונה ראינו ניסים (במלחמת המפרץ) התפילות היו כראוי, התשובה היתה נפלאה, התעוררנו יחד לנצל את זמננו בחיים, לקבוע יותר עיתים לתורה וכדומה, אבל עד שהמכונית עברה...

"יש לך עוד זמן, החיים עוד לפניך" אומר היצר לבחור או לאבדך. וכך הוא נשאר עם "חיים לפניך" עד שהם כבר אחריו, מסתיימים.

המתחדשים או בכורסאות נאות וכדו', לבל יתמה מדוע לבסוף אינם ראויים לדבר עמם ב"קדשים ובטהרות" ואינם ברי אוריין. לפי שדינם חול ואין אוכלים בהם קדשים...!!

ולפיכך כל חיי האדם, כל שאיפות האדם וכל שמחת האדם, ואפי' כל מנוחת האדם, הכל צריך להיות אך ורק בתורה ובכך יהיה בנוי בקודש פוניו אל הקודש שאז גם גגותיהן קודש (עיי"ש ברמב"ם), ועליו נאמר אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים שכולו טובל ושקוע וכל חיותו ממיימי הדעת וטהרתו שלמה!

הבה ונשמע במה גדולי ישראל משתעשעים בעת מנוחתם...

גיצי התלמוד ב"ג בעומר

הגאון ר' יוסף שאול טנטון זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", היה מתארך אצל בעה"ב אחד במקום מרגוע מעת לעת כשהיה נצרך למנוחה. פעם אחת נזדמן לר' יוסף שאול, לסור אל מקום הנופש ביום ל"ג בעומר, כשעמו היום גם כמה דיינים נוספים מקהילתו שבאו מן הסתם לסעדו ולתמוכו.

בעל האכסניה שנכנס להגיש לפני הרבנים כיבוד ודבר מאכל, ניצל את העבודה שיום זה הוא יום ל"ג בעומר, יום ההילולא של ר' שמעון בר יוחאי, וביקש את שכרו תוך שהוא פונה לר' יוסף שאול ואומר, נו... תאמר משהו לכבודו של ר' שמעון בר יוחאי!...

שעשועי ת"ח בעת מנוחתם

חייך ר' יוסף שאול, ואמר לו טובים, באו ונמלא את רצון בעה"ב. ופנה אל אחד מן הדיינים שישב עמו ואמר, תמנה בבקשה כמה פעמים מוזכר שמו של ר' שמעון בר יוחאי בכל התלמוד!!

תיכף ומיד, פתח אותו דיין והחל סופר ומונה בדפי הש"ס מברכות, שבת, עירובין וכן הלאה כשהוא מציין בכל מקום היכן מוזכר שמו של רשב"י, וסופרם אחת לאחת כשהדבר נעשה בע"פ כמובן מאליו.

הנה כבר אוחז אותו דיין אחרי כל סדר מועד, וממשיך לתוך סדר נשים, ור' יוסף שאול יושב כנגדו בשקט ובדומיה ושומע את המספר ההולך וגדל של הפעמים הרבות שהוזכר ר' שמעון בש"ס.

והנה כשאחז כבר עמוק בחצי השני של הש"ס התעשת ר' יוסף שאול לפתע ואמר: 'מספיק מספיק'... 'עד כאן'... כבר חיסרת שלושים ושלושה פעמים כמנין ל"ג שהוזכר ר"ש ושכחתם למנותו!...

והחל מונה את כל הל"ג מקומות שבהם שכח הדיין את ר"ש, - לשמחתו ולהנאתו של בעל האכסניה שקיבל את שכרו במיטב...!!

הנה לנו כיצד נחים - בתוך התורה... ואם בדברים שכאלו מוצא האדם את נפשו לעת מנוחה, אין פלא שידועים את הש"ס עד כדי כך על בוריו!...

תורתן שעשועי

כך גם זכיתי והכרתי בירושלים, כמה וכמה ת"ח שבעת מנוחתם, היו משתעשעים בפרפראות החכמה, והיו חודין חידות זה עם זה, במבואות התלמוד הלוחך ושוב.

ולא אשכח את המחזה איך שהגאון ר' שמואל מועד זצ"ל, ור' יעקב קצנבלויגן זצ"ל, ישבו להם לנוח מעט מהמקווה החם שהיה בשערי חסד, וחדו חידות, כמה פעמים מוזכר בש"ס נעל, וכמה פעמים מנעלים, או מנעול וכדו'.

והיה ממש תענוג לראות מה זו בקיאות בש"ס וכל אחד היה מונה היכן וכמה, אשרי עין ראתה כל אלו, ואוי לעין רואה את כל גגות המוניות עמוסות לעייפה, במזוודות זו על גבי זו, ממתנות ודרכות לנסיעות לשדה התעופה ולחופש...

(לב שלום)

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת וכו' והוא אל הכהן, וראה הכהן" "מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריין קאים לך, שמע לה ויתב ליה וקם ליה בורייה" (מדרש רבה כאן).

כהן פלוני מרואי הנגעים בארץ ישראל התקשה בפרנסתו, עד שגמלה בלבו החלטה לעזוב את הבית לתקופה ממושכת לצאת לחו"ל, להביא טרף לביתו, לצורך פרנסה.

הכהן אמר לאשתו כך, כיון שבקרוב אני יוצא מהארץ בהסכמתך, והרי בני אדם רגילים לבוא אלי להראות נגעים, קשה לי לעזוב את הארץ ללא

עובד לאט לאט את הרעיון, ואז נתן לקוף מכה חזקה והעיף אותו מהעץ... הקוף התעורר בבת אחת, וברגע האחרון נתפס באחד הענפים וניצל מלועו הפעור של האריה.

כעת לא ידע האדם היכן לקבור את עצמו מרוב בושה... מה יעשה? הוא לא העז להרים את עיניו אל הקוף, מצילו היקר, אשר הוא השיב לו רעה תחת טובה... בלידת ברירה חבק את הענף שעליו ישב ונרדם.

שעות אחדות לאחר מכן, העיר אותו הקוף ואמר לו: "קום, האריה הלך..." הוא עזר לו לרדת למטה, והראה לו את הדרך לצאת מן היער ולהגיע לישוב בני אדם.

מתחיל האדם ללכת, וכעבור רגעים ספורים הוא חש בטפיחה על שכמו. הוא מסתובב לאטו, הקוף עומד שם ואומר לו: "עשה לי טובה, ידידי, כשאתה מגיע לשם, אל תספר לאף אחד שיש בינינו דמיון..."

כזהו האדם, מחד גיסא הוא נזר הבריאה ותפארתה, ומאידך גיסא - מידותיו הרעות עלולות להפוך אותו לגרוע ולפחות בין בעלי החיים. (ומתוק האור)

"וטמא טמא יקרא" (יג, מה)

אומר השלי"ה הקדוש: רמז למה שאמרו 'כל הפוסל במומו פוסל', שהמצורע הוא הטמא וקורא לחברו 'טמא'... (ממעיינות הנצח). "... וכן כל הפוסל את האחרים תמיד... ואומר עליהם שהן ממזרים, חוששים לו שמא ממזר הוא. ואם אמר עליהם שהן עבדים חוששין לו שמא עבד הוא. שכל הפוסל במומו הוא פוסל" (רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז).

"אתה מוזמן למשפט ביום שלישי הקרוב!"

ההודעה הקצרה שנתלתה על דלת ביתו של החלבן, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמוסריות. אף פעם לא רימה, שיקר או גנב.

הוא גם לא שתה לשוכרה בשעות הבוקר, דבר האסור על פי החוק בכפר. הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט.

אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר.

האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800 הגרם היה נזעם. "מרמים אותי" הוא אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין!" אמר האופה, "אי אפשר לאפשר לו לרמות את כל תושבי הכפר. אנשים סומכים עליו".

עוד באותו היום תלה שליח של בית המשפט המקומי הזמנה לדין על פתח ביתו של החלבן.

החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה על כל תושבי הכפר. "אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?" פתח השופט את הדיון.

"לא, כבודו!" אמר החלבן, "אין לי משקל".

"אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה? האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?!" הרעים השופט בקולו.

"חס וחלילה, אדוני השופט, אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאד, בניתי לעצמי מין משקלי מאזניים, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני".

השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך:

"בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שייצא קילו בדיוק".

השופט חזר על דבריו של החלבן: "אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן שווה למשקל הכיכר שהאופה נתן לך". "בדיוק כבודו", אמר החלבן, "פני האופה חפו".

שומע אדם דרשה מרשימה וחודרת לבבות על הנזק העצום של רכילות ולשון הרע, ועל הצורך בהתעוררות ובשינוי הדרך, ומה תגובתו? כן הוא אומר, הם באמת צריכים לשנות את דרכם.

יושב יהודי ומעיין בספר מוסר על איסור גזל ועל ענפיו המרובים ואין הוא זקוק להמחשות ולהדגמות; הוא יודע בעצמו מיד שפלוגי הוא העובר על האיסור בצורה זו, ופלוגי בצורה האחרת, ולכל סעיף של האיסור יש לו

הגאון מוילנא אמר פעם כי על האדם לחשוב שלשה דברים: כאילו יש לו יום אחד לחיות, ולפניו דף גמרא אחד, והוא היהודי היחידי בעולם, כך יצליח.

כי אם אליהו הנביא יבוא ויאמר: אדוני הנני מודיע לך בזאת כי היום הוא היום האחרון בחיך עלי אדמות. וכי היית רץ לבנק להוציא כסף או לבית המדרש?!

היטלר ימ"ש רצה שישאר יהודי אחד בעולם - לזכר העם היהודי, רחמנא ליצלן. תחשבו, אדם זה היחיד, ביומו האחרון עלי אדמות, היה חושב לעצמו העולם עומד עלי! היהדות תלוי בי! קיום התורה תלוי ועומד עלי! כל רגע היה מנצל בכל עוז. וחז"ל אומרים: "לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" תהיה קצת בעל גאוה! האם יודע לך שאתה אחראי על כל העולם?... אתה יחידי.

ר' שלום שבדרון סיפר, כי רבי אליהו לאפיאן אמר לו לילה אחד "תביא לי סטנדר" כאשר הביא לו סטנדר נעמד ליד הסטנדר כמי שמבקש לומר לו ר' שלום, שיחת מוסר אישית, ואז קרא אליו הרב לאפיאן: "ר' שלום! ר' שלום! אילו היה לי את הזקן השחור שלך, אילו היה לי! אם היה לי זקן שחור כמותך הייתי יודע מה לעשות עם החיים שלי". והשיחה הסתיימה... שיחת מוסר מרב לתלמיד. שיחה אבהית לטובתו של התלמיד.

לאדם, לא מספיק הכסף שיש לו, הוא רוצה עוד ועוד. וכאשר מבין שהכסף לא יכסה אותו בקברו, לפתע רוצה באמת לחלקו לצדקה, אבל רק אחרי מותו, כאשר הילדים כבר ידאגו שהישיבה תקבל כמה גרגירים ה' ירחם... "אתה חיי" אמר לו החפץ חיים, "ביכולתך לבטח את עצמך אל תהיה טיפש!".

נרבה בלימוד תורה ונתינת צדקה. אנו זורענו נתפוס את החיים.

(להגיד)

"ואם פרוח תפרח הצרעת" (יג, יב).

חז"ל אומרים (במדבר רבה ז, ה) שהצרעת באה על צרות עין "כשאדם צר עין ואינו משאיל את כליו הקב"ה משלח צרעת בביתו ומוציא כליו לחוץ, והבריות אומרים: פלוני שלא היה משאיל כליו ואומר שלא היו לו כלים, הרי שהיה לו כלים...".

כשבא השכן, נוקש על הדלת ומבקש מסור חשמלי - אומר לו צר העין: "אין לי"... כשבאה שכנה לבקש סיר - אומרת אשתו: "אין לי"... והנה, רק מגיעה הצרעת, וכבר מצוה הכהן להוציא את כל הכלים החוצה. לפתע רואים כולם את המסור החשמלי ואת הסיר שוכנים אחר כבוד בבית השכנים המסרבים להשאילו...

לפעמים קורה שאדם עושה עולה מסוימת, והוא סבור שאף אחד לא רואה אותו... אולם לעיתים, הוא אינו יכול להתחמק ועליו להתמודד עם ההתנהגות הנלווה שלו עצמו, כפי שמספר המשל שלפנינו:

משל לאדם שהלך ביער ואיבד את דרכו. בעודו תועה בין עצי היער, הוא מבחין לפתע בקול גדול, ורגעים אחדים לאחר מכן מנצנץ רעיון במוחו. הוא קורא לקוף ואומר לו: "אתה יודע שיש בינינו איזשהו דמיון..."

"לא שמעתי על כך מעולם" - אומר הקוף - "אבל מה העניין?"

"הסתבכתי" - משיב לו האדם - "אולי תוכל להראות לי את הדרך החוצה?"

"אין בעיה" - ענה הקוף, והשנים החלו ללכת בסבך העצים.

לא חולף זמן רב ולפתע נשמעת שאגה אדירה של אריה, וכעבור רגעים אחדים הם מבחינים באריה אימתני רץ לכיוונם. האדם החויר כסיד, אולם הקוף לא אבד את עשתונותו. הוא עזר לאדם לטפס על העץ הקרוב שהיה שם ואמר לו: "אל דאגה, לכאן הוא לא יגיע..."

האריה העומד למטה התנפל על הגזע ואיים בקול מבשר רעות: "אני רעב, לא אזוז מפה עד שאחד מכם ירד..."

"אל תדאג" מניח הקוף יד על האיש הרועד מפחד - "הכל יהיה בסדר". הזמן חלף באטיות מרגיזה, שעה ועוד שעה... הלילה ירד, והקוף פנה אל האדם: "כעת לילה, עלינו לערוך תורנות שינה, מי יהיה הראשון שישן?" "לך לישון" - אומר האדם - "אני אשאר לשמור, בין כה וכה לא אצליח להרדם מרוב פחד"... והקוף נתלה בזנבו על אחד העצים ונרדם.

נותר לו האדם לבדו עם הארי שמתחתיו, מי יודע עד מתי אהיה תקוע כאן, כמו עלה לעץ? הרהר בתסכול.

לפתע עלתה בו מחשבה כלשהי: אני אדם, והוא, בסך הכל, קוף... האריה אמר שהוא רוצה אחד משנינו, אם כן - מי חשוב יותר? הוא

תחת הפגמים והמומים של הזולת, ואומר: פלוני נכשל במידה זו ואלמוני צריך לתקן מדה אחרת.

.. הרי שצריך הוא לדעת שכל הפוסל במומו פוסל. ואותם הפגמים שחשב כי נמצאים הם אצל חבריו... נמצאים בו עצמו וכפי שאמר הרבי מקוצק: "מטבע האדם להעריך את זולתו - לפי מידותיו הוא!" ובניסוחו של הגר"מ שלמה אלעמי: "הזוכר מומי בני אדם - הוא עצמו בעל המומים. והרואה מומי עצמו - לא יראה מומי זולתו".

אדם צריך לנפץ את ה"תנור" שבביתו - תאוותיו ומידותיו המגונות שבקרבן, ורק אז יגלה את ה"מטמון" הנפלא - את זיו הודה והדרה, האצילות והקדושה של נפשו ונפש חבריו, ויזכה לבא ולהתייצב לפני בוראו טהור, זך ונקי!...

(בנועם שיח)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

דעת הברוך טעם שהעני יאמר פרשת קרבן עשיר, וכאילו הקריב קרבן עשיר ונזכיר מדברי רבוה"ק ביאור נפלא, ע"פ הא דדרשו חז"ל בסוף מס' מנחות 'זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת' וגו', כל העוסק בתורת עולה וכו' כאילו הקריב עולה וכן מנחה. והנה למשל בקרבן עולה ויורד, שהעשיר מביא שה והעני מביא תור או עשירית האיפה, ואם הביא העשיר כקרבן עני, לא יצא ידי חובתו. כן הוא מסקנת הגמ' במס' כריתות.

וכתב הג"מ בעל ה'ברוך טעם' שבימינו שאין ביהמ"ק קיים ונשלמה פרים שפתינו, ויכול העני לומר פרשת הקרבן של עשיר, ויצא ידי חובתו. אף שהאמירה היא כקרבן, מ"מ אין צריך לדקדק במצבו אם הוא עני או עשיר, אלא יאמר הפרשה בכלליות.

הגאון מטשעבין היה אומר בשם הבראז'אנער רב שכך היו אומרים גאוני גאליציה, 'ונשלמה פרים שפתינו', ולא 'ונשלמה תורים או מנחות שפתינו', כיון שזה לא עולה כסף, יכולים כבר לומר כקרבן העשיר שמביא פר...

פעם שמעתי מהמגיד הג"מ רבי יענקל'ע גאלינסקי שביקש לעורר את הציבור לברך ברכות בכונה, וסיפר שפעם אחת היה אחד שזייף שטרות של כסף בביתו, והיה מדפיס שטרות של מאתיים, אמרו לו, מדוע רק שטרות של מאתיים, תדפיס קצת חמישים וקצת עשרים, והיה עונה, אם אני כבר מדפיס, שיהיה מאתיים. כך כשאדם מברך ברכה, הרי זה נקרא בחז"ל 'טופס ברכה', אמירה יבשה נמשלת כשטר של עשרים, אמירה עם כונה כשטר של חמישים, בהתעוררות יתרה כשטר של מאה, ברכה כראוי היא שטר של מאתיים. כך היה צועק רבי יענקל'ע, שוטה שכמותך, אם אתה כבר מדפיס שטרות של ברכות, תדפיס כבר מאתיים... לא רק לצאת ידי חובה באמירה יבשה 'שהכל נהיה בדברו', אלא להוסיף לב ונפש תוך תיבות הברכה.

עכ"פ כך אמר הברוך טעם שבאמירת הקרבנות אין צריך לבדוק בכיסו אם הוא עני או עשיר, אלא לומר בכלליות קרבן עולה כמו קרבן עשיר.

ועפ"ז היה מתרץ מש"כ בפרשת תזריע לאחר שסידר קרבן היולדת של עשירה, 'זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה', ואח"כ פתח הכתוב ואמר 'ואם לא תמצא ידה די שנה ולקחה שתי תורים או שני בני יונה', אחד לעולה ואחד לחטאת. ולכא'ו' היה צריך לדחות פסוק 'זאת תורת היולדת', לאחר דין היולדת העניה. והרבה פירושים נאמרו בזה.

הגאון מטשעבין אמר בשם הבראז'אנער רב ליישב, כי מכיון שכל העוסק בתורת יולדת כאילו הקריב, וכמ"ש המג"א שהיולדת זכר ביום מלאת הארבעים יאמרו היא ובעלה פרשת עולה, והובא במ"ב בהל' קריאת התורה, וזה שנהגו לתת לו עליה לתורה. וכן ביום שמונים לנקבה. כי האיש צריך לשלם קרבנות אשתו, שהוא חלק מחיוב הכתובה.

ולכן הקדים הכתוב 'זאת תורת היולדת', לפני פרשת היולדת העניה, כי כשיוצאים ידי חובת ע"י 'ונשלמה פרים שפתינו', אין מדקדקים לחלק בין עניה לעשירה, והרי זה מה שנלמד מ'זאת תורת', שכל העוסק בתורת הקרבנות כאילו הקריבם, ולכן בימינו אין לאשה יולדת עניה לומר פרשת 'ואם לא תמצא ידה' אלא הפרשה הראשונה של העשירה שמביאה כבש ועוף ולא שתי תורים.

וראיתי בספר 'עין השמש' על מהרי"ל, להג"מ רבי משה מישל שמואל שפירא [תרס"ו - תרצ"ג] בסוף הספר הביא בשם ידידו הגאון רבי יהושע העשל ווין מוילנא בעל מח"ס ציון יהושע ועליות אליהו. שעפ"ז יש לבאר פנימיות המחלוקת בין רשב"י וחכמים במדרש הנ"ל.

מיד דוגמה חיה ומוחשית של מישוהו שהוא מכיר אישית העובר בדיוק עברה זו. והוא מהרהר לעצמו: כמה חבל שהם אינם פה אתי לראות עד מה חמור מה שהם עושים, ועד כמה עליהם להזדרז ולחזור בתשובה... ומתחשק לך לזעוק לו לאותו אדם ולקרוא באוזניו: ומה אתך עצמך, יהודי יקר? איך אתה יודע מיד שהכונה היא "להם" "לאחרים"? האם לא חשבת אף לרגע שאולי הכונה היא אליך? כן, כן, אליך ממש!

אכן, דרוש מאמץ מיוחד מצד הלומד להיות מעורב בלמודו, ולראות את עצמו מתיישב על ספסל הנאשמים או שוכב על שולחן הניתוחים ומהווה מושא ללימוד ולדין העיוני. זה לא קל, ואף לא נעים. אך רק כך יוכל הלומד להשתנות ולהיות קרוב יותר לדרך הישר והטוב.

ומעשה שרגיל היה האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא, לספרו בכל ערב יום הכיפורים, ועולה ממנו מוסר השכל גדול לענייננו:

בעיר קראקוב (קראקא) השוכן על גדות הויסלה בדרומה של פולין, עמד בית כנסת שנקרא בית הכנסת של ר' אייזיק. על שם אחד התושבים שבנה את בית הכנסת כתרומה לאוצר גדול שנפל בחלקו.

ומעשה שהיה כך היה:

ר' אייזיק עני מרוד היה, מטופל בבנים ובבנות. הבנות הגיעו לפרקן מצפות להינשא כדרך כל הארץ, אולם לרש אין כל להשתתף בצרכי נישואיהן. באחד הלילות חלם אייזיק חלום, שאוצר גדול טמון מתחת הגשר של עיר הבירה, חלום זה חזר ונשנה פעמים אחדות. ותתפעם רוחו, וגמר בדעתו לנסוע אל עיר הבירה, לחשוף את האוצר שנתגלה לו בחלומו. אמר ועשה; קיבץ בידו מעט כסף להוצאת הדרך, נטל צרורו ויצא לחשוף את האוצר.

בהגיעו אל עיר הבירה, לא התמהמה, ועשה ראשית דרכו הישר אל הגשר, לחפש אחר האוצר הנכסף. אך מה גדלה אכזבתו בהיווכחו לדעת שהגשר ענק ממדים הוא, מסלולי דרכים רבים חוצים בו, ותנועה רבה שוקקת בהם ללא הפסק. ברור היה שאין כל סיכוי לנסות לחפור תחת הגשר, מה עוד שזקיפי משמר שעמדו נוטרים את דרכי הגישה לארמון המלך, פוקחים עין על כל המתרחש מסביב.

מדוכדך ונבוך עמד ר' אייזיק תוהה במקומו מבלי שידע לשית עצות בנפשו. קשה היה לו להשלים את תוחלתו הנכזבת, ונשאר שומר את הגשר במשך היום, ורק עם רדת הלילה נוטש היה את משמרתו ללינת הלילה. באחד הימים בעודו עומד על הגשר, תוהה על החלום שחלם ופישרו, עבר שר הצבא על הגשר, והבחין בזר שעורר את חשדו, מפני התנהגותו המחשידה.

"מה לך יהודי כי תחפש כאן על הגשר הסמוך לארמון המלכות?" רעם קול שר הצבא. פחד מות תקף את ר' אייזיק. הוא בא לחפש אוצר שנגלה לו בחלומו, והנה עומד הוא ליפול בפח. בחשד של ריגול... כיצד ינסה לטהר עצמו, האם יאמנו דבריו? אומר לך את האמת... את כל האמת... פתח וגמגם נרעד ונפחד.

חלמתי חלום, אודות אוצר הטמון תחת הגשר... עני אני, וחשבתי לנסות את מזלי... זו כל האמת... גחך שר הצבא ואמר" הו, איש חלומות אתה, יהודי?... כיצד זה תשית את לבך לדברי חלומות? הנה אספר לך, גם אני חלמתי, זה פעמיים, שאוצר גדול טמון אצל יהודי בעיר קראקוב תחת התנור אצל יהודי בשם... אייזיק... אייזיק... האם אשית לב לדברי חלומות?... צמרמורת תקפה את ר' אייזיק, בשומעו את שר הצבא נוקב בשמו ובכתובתו בעיר קראקוב, וכאשר שמע את דברי שר הצבא הפוקד עליו לבסוף לנטוש את חלומותיו ולחזור מיד לביתו, מיהר לעקור כל עוד רוחו בקרבן, עשה דרכו לביתו, כשדבריו של שר הצבא מנקרים במוחו.

ראשית פעולתו, בהגיעו לביתו היתה לחטט תחת התנור, תנור לבנים שרעוע היה מרוב יושן. ואמנם לאחר חיפוש מדוקדק גילה תחת התנור אוצר ממון גדול, שממנו הפריש סכום כסף לבנות בית כנסת בקראקוב, אשר עד היום נקרא על שמו "בית הכנסת של ר' אייזיק".

הלקח מהסיפור נפלא, ונקדים תחילה את דברי הגאון רבי ישראל מסלנט דצ"ל האומר: "אין מוסר אלא מה שהאדם לומד על עצמו ולעצמו, במטרה לשנות את עצמו שינוי המעשה". אכן, יכול אדם ללמוד את כל "מסילות ישרים" בעיון רב, ולנתח בעמקות את חסרונותיהם של האחדים ואת דרכי תיקונם, ואילו הוא עצמו עומד מחוץ למסגרת עיונו, ובסיימו את חוק לימודו הריהו אותו אדם שהתחיל בו.

ודרשו רבותינו בעלי המוסר מהפסוק (ויקרא כה, יז) "לא תונו איש את עמיתו" - המילה את כידוע באה לרבות, ולענייננו באה היא לרבות את האדם עצמו; שיסתכל הוא על עצמו ולא ירמה את עצמו להטיל את הכשלונות אך על הזולת. הצרה היא, שהאדם לא תופס שכל המומים שמוצא הוא אצל חבריו נמצאים בו, על דרך שאמרו חז"ל (קידושין ע' ע"ב) "הפוסל - במומו פוסל".

משום כך בא ר' שמחה בונים מפשיסחא, ורצה ללמד את חסידיו ואתנו, כי אדם ההולך לחפור מתחת ל"גשר" בעיר אחרת - בחפצו לחתור

בכל יום, לא ממשיכים במשניות של עולת העוף ומנחות של קרבן עני, כפי הנראה שזהו כשיטת הברוך טעם והמשנה למלך והר"ש שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

והנה בקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, וצריך להבין מה מקום לעני להוסיף עולה שלא היה לו לעשיר להביא עולה? וביאר האבן עזרא שבחטאת בהמה של העשיר יש אכילת מזבח אימורים, ואכילת כהנים בשר. אך חטאת העוף אין למזבח אלא דמה, ולא בשרו, שאכל לכהנים. ונמצא שלא הביא למזבח בשר אישה ריח ניחוח לה, לכן יביא גם עולת העוף שכולה כליל על המזבח.

והספורנו ביאר כי יש לעני הרהורי הלב בטרונאי על הקב"ה ח"ו, מדוע עשאו עני ולא עשיר, ולכן עליו להביא עוד קרבן עולה לכפר על הרהורי הלב. וממילא מובן יותר דברי החינוך שלא יביא העני קרבן עשיר, היינו חטאת בהמה לבד, שהרי בכך לא תיקן ולא כיפר את הרהורי הלב ע"י קרבן עולה. מה הועיל במה שהתאמץ כ"כ. ולכן לא יצא ידי חובתו. [והחת"ס שם מפרש טעם החילוק בין מצורע לשאר הקרבנות, שדווקא במצורע מותר לעני להביא קרבן עשיר ולא לשאר הקרבנות. ע"ש.]

ראיתי בספר 'באר מרים', שהג"מ רבי מנחם זמבה שאל פעם לפני האמרי אמת מגור ז"ע איך יתכן שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, כדברי החינוך, והלא אדרבה הוא מוסיף להביא יותר ממה שהיה מחויב? ותיירץ האמרי אמת בקצרה 'כי חסר לו קרבן אחד'. היינו כי עשיר מביא רק חטאת בהמה, ועני צריך להביא חטאת ועולה. אמנם זה מיישב לנו רק בל שהביא קרבן עשיר, אך דלי דלות שהיה לו להביא רק מנחה, שהביא קרבן עשיר, עדיין צריכין אנו למודעי מדוע לא יצא ידי חובתו, והרי מנחתו אינה אלא לחטאת ולא לעולה?

ואף אם תמצוי לומר שלפי דברי האמרי אמת, אם הביא דל דלים קרבן עשיר יצא ידי חובתו, מ"מ לפי הסברא הנ"ל שאין הקב"ה רוצה שיתאמץ יותר מכפי יכולתו, אין לחלק בין דלים לדלי דלים, בשניהם אין הקב"ה רוצה שיביא יותר מכפי יכולתו.

ראיתי בספר 'אדני פז' [בן דורו של הרבי רבי יונתן, הג"מ רבי אפרים הקשר, מובא הרבה בפתחי תשובה] ע"פ מש"כ בשו"ע באו"ח סי' א' שטוב לומר בכל יום פרשת עולה ופרשת חטאת. כי בגמ' מסופר על רבי ישמעאל שקרא בשבת לאור הנר והטה, וכתב על פנקסו שכשיבנה בית המקדש יביא חטאת שמנה, והקשה החיד"א מה היה לו לכתוב כך בפניקסו, היה לו לפתוח חומש לומר פרשת חטאת, וכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת?

ותירץ הבנין שלמה ועוד מפרשים, שה'כאילו' הזה מועיל רק להגן מן היסורים שבאים ע"י החטא, כי ע"י האמירה נחשב לו כמי שנתן להקב"ה חלק המזבח, כי כמו שאין לו חילוק בין מנחה לעוף או לבהמה, כך אין לו חילוק בין הבאה ממש לבין קריאת פרשת הקרבנות, אך חלק הכהנים שעדיין לא ניתן, אינם יכולים לשבוע ע"י אמירת הפרשה.

ולכן כתב רבי ישמעאל על פנקסו שיביא חטאת שמינה, שמינה דייקא, כדי שיהיה לכהנים הרבה מה לאכול...

ועי' עוד נוב"י מהדו"ק או"ח סי' ל"א וסי' ל"ה, ושו"ת חת"ס סי' י' שגם כתבו כן שאף האומר תורת החטאת, כשיבנה ביהמ"ק יצטרך להביא גם קרבן בפועל. אמנם דעת המבי"ט בספרו בית אלקים שער התשובה פ"ב, חולק וסובר שהאמירה היא ממש כהקרה בפועל, וכשיבנה ביהמ"ק לא צריך להביא שום קרבן, וכ"כ הגר"א. וא"כ צ"ע מה שכתב שיביא חטאת שמינה, היה לו לומר פרשת חטאת. והחיד"א בנחל קדומים תירץ שכתב כן למצוה בעלמא, שעיקר החיוב כבר יצא ידי חובתו ע"י אמירת פרשת חטאת. וצ"ע שאם כבר יצא ידי חובתו איך אפשר להביא חטאת למצוה בעלמא, והרי זה ממש חולין בעזרה? והי"ע.

וכתב האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. וא"כ לפי"ז אין עני יכול לומר פרשה של עשיר, שתיכף יבא משיח ואין לך כסף, איך תבטיח באמירה זו שתביא קרבן עשיר, הרי אין לך בינתיים. והרי אתה מאמין בביאת המשיח ברגע זה, אין הכי נמי שכולם יתעשרו לאחר ביאת המשיח, אך הרמב"ם כתב 'אין בין עוה"ז לימות המשיח' יקח זמן עד שיהיה מצוי בהרחבה לכל אחד. ולכן אין העני אומר פרשת העשיר. וזהו דעת המדרש שאפילו עשירית האיפה הראה לו לאאע"ה, להורות שלא יאמר העני רק פרשה זו, שאם יאמר פרשת חטאת בהמה, נעשה

כי הקב"ה הראה לו כל הקרבנות, ובסוף אמר לאאע"ה שכשאתן ביהמ"ק קיים יתכפר להם בזכות אמירת הפרשיות, ולכן לדעת רשב"י לא הראה לו עשירית האיפה, שאם אומרים בפה, די באמירת קרבן עשיר ואין צריך להכנס בדקדוקי עניות.

אך לחכמים כן הראה לו עשירית האיפה, כי יש צד שני לומר שבזמן שאין ביהמ"ק קיים צריך העני לחפש בכיסו ולפי מצבו בפרנסה כן יאמר פרשת הקרבנות.

דאי' במשנה נגעים פי"א מ"ב 'מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא', ופי' הר"ש משאנץ 'אפילו לכתחילה מביא קרבן עשיר ותבא עליו ברכה', היינו שייסבב על הפתחים ויקנה קרבן עשיר, ותבא עליו ברכה. והרי לדעת הר"ש בוודאי טוב שהעני יאמר פרשת העשיר, שהרי גם כשמביא בפועל קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

אמנם דעת החינוך במצוה ת"ג קרבן עולה ויורד, הביא דברי הגמ' בכריתות דף כז: שמי שהיה עשיר והפריש מעות ליקח בהם כשבה או שעירה, והעני, יביא שתי תורים או שני בני יונה, ומותר לו להנות בשאר המעות. וכן מותר לו לרדת לעשירית האיפה. וכן להיפך אם היה עני והעשיר, חייב להוסיף עוד כפי קרבן העשיר, כי לא אזלינן אשעת החטא וההפרשה אלא אשעת הקרבן.

וכתב החינוך שם, שאם הביא עני כשבה או שעירה כעשיר, לא יצא ידי חובתו. וכתב המשנה למלך, איך אמר כן, והרי משנה מפורשת בנגעים שעני שהביא קרבן עשיר יצא, וכן פסק הרמב"ם, וכתב עליו הר"ש משאנץ תבא עליו ברכה? ותירצו המפרשים שהמשנה בנגעים למדוה מפסוק מיוחד במצורע 'זאת תורת' לרבות את המצורע עני שהביא קרבן עשיר. משא"כ בשאר הקרבנות כעולה ויורד, שאסור לעני להביא קרבן עשיר, ואם הביא, לא יצא ידי חובתו.

והחינוך כתב טעם לאיסור זה, שמאחר שריחם עליו הקב"ה להביא קרבן עני, אינו בדין שיוכף עצמו להביא יותר מאשר תשיג ידו. אין זה דרך ארץ לומר להקב"ה איני צריך לטובתך, וכמ"ש בתוס' במס' ע"ז 'כפויי טובה בני כפויי טובה' שכל מי שאינו רוצה לקבל מחבירו, כי מפרש שיצטרך אחר"כ להכיר לו טובה, גם זוהי מדת הגאווה וכפויי טובה. כך כשריחם עליו הקב"ה להביא קרבן בדלי דלות, אינו בדין להתאמץ להביא קרבן עשיר.

וכתב החינוך על זה, ומזה ילמד כל אדם עצה איך לכלכל ביתו, שלא להוציא הוצאות יותר מכפי יכולתו. וכמ"ש המ"ב בביאור הלכה בהל' יו"ט. שרבים חללים הפילה מדת הפזרנות יתר מן המדה, שמוציא הוצאות יותר ממה שיש לו, כי זהו סיבה לגזול את הבריות, שמבקש לימודו ואינו מוצא.

וסברת החינוך אינו רק בקרבן עולה ויורד אלא בקרבן עולה, שהקב"ה אומר לעני, איני מבקש ממך פר כמו עשיר, תביא מה שאתה יכול, כבש, תור או בן יונה, כפי השגת ירך. אל תתאמץ יותר, כי סדר הקרבן הוא הכנעת נפש האדם להקב"ה, ומכל אחד הוא דורש מדת הכנעה כפי יכולתו. מעשירי הוא מבקש פר, ומעניי שבעניים מנחת מחבת.

וכן כתבו רבותנו הק' השפת אמת יומא מא:, והערוך לנר כריתות דף כח. והחת"ס שבת קלב. הכל נקטו כשיטת החינוך [וא"כ צ"ל שדברי הר"ש אמורים רק לגבי מצורע עני, שיש בו לימוד מיוחד שיכול להביא כתורת עשיר] שיש חילוק גדול בין שאר הקרבנות למצורע, שבשאר הקרבנות העני לא יביא קרבן עשיר, ורק במצורע יש לימוד מיוחד.

והחת"ס הוסיף חידוש נורא שבקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, אם יתכפר בעופות, כשמתאמץ ומביא פר כעשיר, מה שיביא נותר על זה הוה ליה כמו חולין בעזרה, וכמו חטאת שנתכפרו בעליהם ולא יצא ידי חובתו. כדעת החינוך.

ונחזור לענייננו שא"כ גם באמירת הפרשה היה צריך שהעני יאמר פרשת דלי דלות. ולא יאמר כעשיר. שבשלמא לדעת המשנה למלך שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו, ניחא שיכול העני לומר פרשת העשיר, אך לדעת החינוך וג' רבוה"ק הנ"ל שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, ובפרט שהחת"ס מחמיר שזה כחולין בעזרה, שכן הוא דעת החינוך שלא יצא העני, וצריך להביא קן חדש, שהרי שהפר שהוא הביא הוא כחולין בעזרה, ולא רק כחטאת פסולה.

וזהו דעת חכמים במדרש שהראה הקב"ה לאאע"ה גם עשירית האיפה, כי אסור לו לומר פרשת העשיר.

ובשו"ע כתוב שטוב לומר בכל יום פרשת עולה חטאת ושלמים, לא הזכיר שם קרבן עני שמביא מנחה, וכן בפרק איזהו מקומן שאומרים

זה כמקבל על עצמו נדר, וזהו 'יהי רצון כאילו הקרבתי', כיון שקיבלת על עצמי ברצון הזה, הרי זה רצון אמיתי שזה מחייב אותו להביאו אח"כ כשיבנה ביהמ"ק, רצון אמיתי כזה אפשר לומר עליו 'כאילו הקרבתי'. שאינו סתם דיבור בעלמא. ולכן אין עני יוצא ידי חובתו באמירת פרשת קרבן עשיר. משא"כ לדברי הבארזאנער רב שבאמירה בפה אין חילוק בין עני לעשיר, ואדרבה אם כבר אומר, שיאמר פרשת העשיר, להדפיס שטרות של מאתיים כנ"ל.

אמנם בדברי החינוך שיש בזה לימוד שלא לפזר יותר הוצאות ממה שיש לו, א"כ גם באמירה יש החינוך הזה. ויש מרבוה"ק שלא היו מראים פנים מסבירות למי שמתאמץ יותר ממה שביכלתו. שע"ז נגרם שאינו חי ביוקר, כמו אתרוג מהודר יותר ממה שביכלתו. שעי"ז נגרם שאינו חי בגבולות סדר ההוצאות וההכנסות. אמנם המשנה למלך שלא חילק בין מצורע לשאר קרבנות שתמיד תבא עליו ברכה לעני שמביא כעשיר, זהו כשיטת רבוה"ק שכן חינוכו שיתאמץ אדם במסירת נפש לכבוד ה', הרבה יותר ממה שהוא יכול. אלו ואלו דברי אלקים חיים.

כתוב שבימי זרובבל היה ביהמ"ק בנין חלש מאד, ונעשה בהם בקעים, כי כורש הרשה להם לבנות ג' שורות של אבן ושורה אחת של עץ, כדי שאם ימרדו בו היהודים ישרוף ח"ו את הבית ע"י העץ שביניהם. ובבא בן בוטא ראה שאם לא יבא הורדוס ויבנהו מחדש, יפול הבית ח"ו. וכן היה בתקופת חשמונאים, בתחילה עשו מנורה של בעץ, חזרו והעשירו עשו של כסף, חזרו והעשירו עשו של זהב. הרי שאין הקב"ה רוצה שנקרע עצמנו לעשות של זהב כשאין לנו זהב. אף שאין עניות בציבור. מאידך ידוע גירסת המאירי או הריטב"א שכל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לת"ת וכן כל הוצאות לשאר המצוות. וא"כ האם יקח כל אברך ויזמין אצל הסופר שיכתוב לו ספר תורה? הרי החינוך לימדנו כאן שאין רצון ה' שהעני יביא קרבן עשיר. וצ"ע בזה.

נמצאנו למדים ב' הסברים בדברי המדרש הנ"ל, לדעת רשב"י לא הראה לו הקב"ה לאאע"ה עשירית האיפה יחד עם סדר כל שאר הקרבנות, ולדעת חכמים כן הראה לו עשירית האיפה.

א, שנחלקו אם באמירה כשאין ביהמ"ק יאמר העני כקרבן העשיר. שלכאוי זה תלוי במחלוקת הר"ש משאנץ והמשנה למלך שלדעתו יצא העני ידי חובתו, או לחת"ס וערוך לנר ושפ"א בדברי החינוך שלא יצא ידי חובתו. שיש לחלק בין מצורע לשאר קרבנות. שהתורה מחנכת את האדם שלא יוציא הוצאות יותר מיכלתו. והחת"ס מאשימו בחולין בעזרה.

ב. בעל אדני פז פירש שאמירת הפרשה היא התחייבות להביא קרבן בפועל, וממילא אין לו להתחייב יותר מכפי יכולתו עכשיו בכיסו. לכן סברו חכמים שעשירית האיפה גם הראה לו הקב"ה, שיאמר העני רק פרשת העני ולא פרשת קרבן עשיר. [ולגבי יולדת עניה אם יכולה להביא קרבן יולדת עשירה, לדברי האמרי אמת יש לחלק בין אם חסר לו קרבן או לאו].

(הגרמ"י רייזמן)

נשוב לדברי האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. והרי

כאומר שביא חטאת בהמה של עשיר לכשיבנה ביהמ"ק. והרי אין לו. ומה שאמר רבי ישמעאל שביא חטאת שמינה, זאת משום שבאמת היה רבי ישמעאל עשיר מופלג, כמ"ש חז"ל 'בנות ישראל על רבי ישמעאל בכינה, המלבישן עדי'.

וצ"ע איך ידע שלאחר תחיית המתים יהיה לו עשירות זו, והרי אין מלואו לו לאדם כסף וזהב בקבר. אולי כונתו רק בחייו, ולא לאחר התחיה, אך קשה לומר שהמיתה מכפרת ונפטור בכך מקרבן, וא"כ זהו הטעם שחטאת שמתו בעליה מתה, כי כבר נתכפרו במיתתם, שהרי בפשטות אין המיתה מסלקת ממנו חיוב הקרבן, כמו שהיסורים ממרקיין ואינם פוטרין מקרבן חטאת, כמבואר בנוב"ו וחת"ס. כי רק אשם תלוי נמחק, ולא כל שאר הקרבנות. וממילא גם הנשים שיקומו תחיית המתים יתחייבו בקרבנות לידה שנתחייבו בחייהם. ובגמ' נחלקו אם יולדת שלא הביאה על כמה לידות, אם מביאה אחת על הכל, והרמב"ם כתב שצריך להביא על כל לידה ולידה, [בגמ' מסופר שהסוחרים היו מייקרים מחיר התורים ובני יונה, ואמר להם רשב"ג שיוזילו, ואם לאו, יפרסם שמספיק קרבן אחד על כל הלידות. אך למעשה אין הלכה כן] וכתוב שכשיבא משיח צדקנו, תחילה יקריבו היולדות חטאתם ועולתם, שהם מחוסרי כפרה.

ובספר 'לב חיים', להגר"ח פלאגי על אורח חיים, בתחילת הספר יש כשבעים סימנים על שאלה זו, אם יביאו כל הקרבנות שהתחייבו בגלות, אחר ביאת המשיח ותחיית המתים.

ונודע מש"כ הבני יששכר בשם רמ"ע מפאנו על תפילות המוספים שאומרים 'ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה', השבת הזה דייקא, כי כשיבנה ביהמ"ק נעמוד ונשלים כל המוספים שלא זכינו להקריב בשנות הגלות.

וכתב 'למשל בפרשת ויקרא הראשון', יביאו כל המוספין דפרשיות ויקרא למפרע, כי אין ציבור מתים, וממילא אין זה בדין חטאת שמתו בעליהם, כי כלפי הציבור אנו עדיין מחוייבים בכל אלו הקרבנות מוסף דכל שנות הגלות. אמנם כל זה לגבי קרבנות ציבור, משא"כ לגבי קרבנות יחיד צ"ע אם רבי ישמעאל אמר שביא חטאת שלימה אם משיח יבא בחייו, או גם לאחר מותו. ואולי הדבר תלוי לפי המחלוקת אם רבי זירא לאחר שקם בתחייה משחיתתו בפורים ע"י רבה, אם חזר וקידש את אשתו או לאו. אם אינו חוזר ומקדש את אשתו, הרי שהכל חוזר להיות כמו שהיה קודם מיתתו, וא"כ גם מה שירשוהו וירשיו, חוזר לו העשירות, ומשם יוכל להביא חטאת שמינה.

כ"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר שכשיקום כ"ק השר שלום מבעלזא זי"ע בתחיית המתים, אשיב לו את הבית מדרש שירשתי ממנו, וכן אתן לו את הבית, אך אחזיק לעצמי את ה'יושבים'... הרי שלאחר התחיה צריך להשיב כל הירושות לדור הקודם.

[וצריך לעיין בלשון חז"ל במי שאכל פחות מכשיעור, יש לו לחשוש שמא 'בנה בית המקדש בימיו', ויתגלה שכן היה בזה שיעור ונתחייב בחטאת. ויש לעיין אם כתוב שם 'בימיו' ולפי"ז נדע שבאמת לאחר מיתה אינו כן.]

נשוב לדברי האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. והרי

בדרך הדרוש

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו ודו"ק:

(מדרש יונתן)

טמא טמא יקרא

בגמרא דשבת (דף ס"ח) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים צערו פי רש"י הוא בעצמו ויש להקשות למה צריך בכאן להודיע צערו לרבים יותר משאר חולאים, וכדי לתרץ נקדים מה דאיתא בפירושו רש"י פרשת וירא אצל ישמעאל וישמע אלקים את קול הנער פי רש"י מכאן שתפלת חולים יפה מתפלת אחרים עליו ואיתא בזה"ק מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים והא"ש צריך להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים בשלמא שאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו צריך להודיע צערו לאחרים שיתפללו עליו וק"ל

(מדרש יונתן)

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו דאיתא בפסחים (דף כ"ב) שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקיך תירא פירש וכו' עד שבא ר"ע ודרש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ת ומזה מוכח דלא לכבוד עצמו הוא דורש והק"ל, ובהו יובן המדרש לא מתו בני אהרן אלא בשביל שלא נשאו נשים ושלא נהגו כבוד במשה רבן דעל שלא נשאו נשים לחוד יש להם תירוץ כקושיית המפורשים ואל"ת כתירוץ המפורשים שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש לא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש אבל כיון שלא נהגו כבוד במשה רבן אין להם תירוץ למה לא נשאו נשים וכ"ת כקושיית המפורשים י"ל כתרצום משום שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש וכ"ת הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש מאת ד' אלקיך

אשה כי תזרע וילדה זכר (יב, א) למעלה מן הענין כתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החי הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל וסמך ל' אשה כי תזרע וילדה זכר וקשה סמיכות הפרשיות

ולתרוץ נקדים דאיתא במדרש למה מתו בני אהרן בשביל שלא נשאו נשים ובשביל שלא נהגו כבוד במשה רבן וקשה למה דוקא בשביל הני תרתי ולמה לא די באחד מהם אלא בשביל שלא נשאו נשים הי' להם תירוץ אבל בתרווייהו אין להם תירוץ דהמפורשים הקשו למה צוה הקב"ה לישא אשה למה לא ברא אותו הקב"ה במעשה ידיו כאדם הראשון ותי' משום דאיתא בגמרא כששמעו האומות אנכי ד' אלקיך אמרו לכבוד עצמו הוא דורש כיון ששמעו כבד את אביך ואמך חזרו לדברים הראשונים

ואי הוי הקב"ה ברא את האדם במ"י איך יוכל לקיים קרא כבד את אביך וכו' לכן לא ברא אותו במעשה ידיו ולכך צוה הקב"ה לישא אשה אבל אם יש לימוד אחר

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מאמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת תזריע תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 427

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

איך מגיעים לעולם הבא? על ידי אמון

נדון מענין מצאנו בפר"ל (סנהדרין קי ב): מאימתי ילד קטן זכאי לעולם הבא? שאלה זו היא שאלה חשובה ואף קובעת, משום שבבית דין של מעלה נפסק לפי דברי חכמי התורה כאן, בעולם הזה. ממגון התשובות עולה פי ככל שהדבר תלוי ביכלת הדבור, הרי זה "משעה שאומר אמן", ואף שאינו יודע עדין לדבר כהגון (ראה רמ"א או"ח קכד ז).

דעה זו גם נכתבה בגמרא בסמוך למאן דאמר "משעה שנמול", והינו ששתי מצוות אלה שוות בחשיבותן בהיותן 'פרטים כניסה' לעולם הבא. ואין זה פלא למתבונן בסוף אותה סוגיה בבאור המלה 'אמן': "אמר רבי חנינא: א-ל מלך נאמן!" כלומר: חשיבותה של 'אמן' נובעת מכך שהיא משמשת מעין הצהרה זמנית ומתמצנת של אמונה וקבלת על מלכות שמים.

ילד קטן המסוגל למלמל 'אמן', הרי הוא מתחבר בקף לשושלת הזכה של העם היהודי, אשר בכל הזמנים והמצבים מאמין בה' אחד, ומתוך כף הוא זכאי לחיי העולם הבא. נתן אפוא לומר ולפרש פי יש אפלו עדיפות ומעלה למצות 'אמן' על פני ברית מילה, שכן מבין כל השיטות שם בגמרא, זו המצוה הראשונה שהקטן מקיים בעצמו ולא על ידי אחרים.

חשוב לציון את העולה כמאליו מתוך הדברים, שלענין אמן יש ערך רב גם אם היא נאמרת בלא פונה משלמת. שהרי הקטן מן הסתם אינו מבין כהגון את שהוא אומר, ואף דבורו אינו רהוט די הצורך, ובכל זאת מרגע שבטא בפיו את ה'אמן', כבר זכה לעולם הבא.

נפנים ונזקק את רום מעלתה של מצוה נפלאה זו, גם אנו בעצמנו, ומתוך כף אף ילדינו יתחנכו לכה, ונהיה כלנו בכלל: 'בן עולם הבא' - סופי תבות 'אמן'.

בקריאת 'וּנְרוּמָה שְׁמוּ יַחְדוּ'
ובכרפת שבת שלום,

298 ז'ס אכאולס"ן.

המצרע להכריז על עצמו שהוא טמא נועד כדי "להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים".

דרש רבי פינחס מקוריץ:

אמרה שגורה היא בפי ההמון: 'אחר שרפה - מתעשרים', ומורי ה'בעל שם טוב' אמר שאמרה זו - אמת היא. ויש להביא מקור לקד מהפסוק שלפנינו: כשם שהמצרע נרפא מצרעתו מכח תפלת הרבים הרואים בצערו ומרחמים עליו, כך מי שרכושו עלה באש עתיד להתעשר מכח תפלת הרבים, אשר רחמיהם נכמרים עליו לנכח אסונו (בעל שם טוב' על התורה).

רפואת המצרע תלויה בתפלתו על אחרים

"וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (יג מה)

מלשון הכתוב: "וטמא טמא יקרא" משמע שהמצרע צריך להכריז על עצמו שהוא 'טמא', ואולם מלשון תרגום אונקלוס: "ולא תסתאבון [תטמאו]... יקרי", משמע שעליו להזהיר אחרים שלא יטמאו.

רבי שלמה קלוגר מבראד פרש זאת על פי דברי חכמים (ב"ק צב א): "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה". כיון שהמצרע זקוק לרחמי שמים כדי להרפא מצרעתו, והוא יוכל להטהר, על כן פרש אונקלוס שיתפלל על אחרים: "ולא תסתאבו" - שלא יבואו לידי חטא המביא לידי טמאה, ותפלה זו תועיל לו עצמו שיירפא תחלה (חכמת התורה' עמ' ריא).

'טמא טמא' - מנגד בטול מאה ברכות

"וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (יג מה)

מפני מה נענש המצרע שעליו לקרא לאזני כל 'טמא טמא'? אלא לפי שבטל אמירת מאה ברכות ביום, נגזר עליו לקרא תחת זאת בקול 'טמא טמא' - בגימטריה מאה ("לקויט מדרשי תימן).

אמירת תהלים - אף בלא פונה

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לכן ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו" (יג א)

חכמים (מדרש תהלים א ח) אמרו כי בקש דוד המלך מהקדוש ברוך הוא שהשכר על אמירת תהלים יהיה שוה לשכר העסוק בהלכות "נגעים ואהלות". ולכאורה יש להבין מדוע בקש דוקא "כנגעים ואהלות" ולא פהלכות אחרות שלמוודן רווח בצבור, פהלכות שבת ודיני ממונות?

פרש האדמו"ר רבי דוד מטאלנא: אחת מהלכות נגעים היא שכאשר הכהן אינו בקיא במראות נגעים, יש לקרא לחכם מישראל שירה את דין הנגע, והכהן יפסק בפיו כדברי החכם. זאת לפי שטמאת הנגעים וטהרתם מסורה אף ורק בידי הכהן (רמב"ם טמאת צרעת ט ב).

לפי זה יש לפרש שעל זאת בקש דוד המלך עליו השלום, שאומרי תהלים יזכו לשכר אף אם אינם מבינים את משמעות הפסוקים, ככהן שבכחו לטהר או לטמא את הנגע במאמר פיו, אף אם אינו יודע הלכות נגעים (אמרתך חיתני עמ' 393).

להתפלל במקום לנסות לבטל

"והתגלח ואת הנתק לא יגלח והסגיר הכהן את הנתק שבעת ימים שנית" (יג לג)

בצווי: "ואת הנתק לא יגלח" מצוה התורה על המצרע שלא יגלח את השער הסמוך לנתק [מקום גשירת השער בנגעי הראש והזקן], שכן בכך לא יהיה נתן להבחין האם התפשט הנגע. בעל 'ספר החנוף' (מצוה קע) מבאר כי מאסור זה עלינו ללמד "שיסבל כל אדם איזה צער ואיזה ענש שיענישהו השם ברוך הוא ולא יבעט בהם. ואל יחשב שיהיה יכלת בידו לבטל אותם ולהעלימם מן הבריות, רק יש לו לבקש תחנה מאת הקדוש ברוך הוא שיירפא מחץ מכותיו".

אחרי שרפה - תפלה

"וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (יג מה)

חכמים אמרו (שבת טז א) שצווי התורה על

דמים בדמעות נגעו

"יובלי יהיה בסדר", השיב הרב אבוהב ופנה לצאת מהבית, לאחר שהותיר אחריו דף הנחיות מפרט להורי התינוק.

בימים הבאים כל מי שנפגש עם הרב אבוהב זכה לשמע מפיו בהתרגשות את הספור המדהים, אולם לאחר זמן פרח הספור מזכרונו.

כשלוש עשרה שנים חלפו מאז. אל משדרו של הרב אבוהב נכנסו במפתיע אשה ובנה, בעלי חזות חלונית. "האם כבודו הוא המוהל אבוהב?" שאלה האשה, "כן", השיב הרב אבוהב, "ימי אתם?"

"אני גברת גולן מחולון, האם הרב זוכר...?" הרב אבוהב לא נזכר, והאשה המשיכה: "לפני כשלוש עשרה שנים הזמנו את כבודו לערוך ברית ליובלי שלנו. השארנו אותך אתו לבד עד שבאה המטפלת..."

"בטח שאני זוכר!" אמר הרב אבוהב, תוך שהוא מביט בנער גבה הקומה העומד לפניו ונשאב באחת אל אותו ארוע בלתי נשפך.

"איני יודעת מה עובר על יובלי שלי", אמרה האשה בטון מדאג, "מזה כמה שבועות שהוא אינו הולך לבית הספר וכמעט ולא אוכל. הוא דורש במפגיע לפגוש את המוהל שלו. בתחלה נסונו ללכת אתו לגדולי הפסיכולוגים, אך הוא מתעקש. אין לי ברירה, בבקשה תדבר אתו."

כמו לפני כשלוש עשרה שנה יצאה האשה מהחדר והותירה את בנה לבדו, יחד עם הרב. משאף נסגרה הדלת פרץ הנער בככי מר ובקשי הצליח להביע את עצמו: "כבוד הרב, איני יכול יותר... אני רוצה תפלין, רוצה שבת, רוצה תורה, אני מרגיש שבלי זה אין לי חיים."

הרב אבוהב חבק את הנער האמלל ואחר יצא מהחדר ואמר לאם: "גברתי, לילךך אין כל בעיה פסיכולוגית, הוא פשוט רוצה ללמד תורה!"

"אני יודעת", השיבה האשה תוך שהיא מוחה דמעה סוררת מעיניה, "כל הפסיכולוגים שאצלם בקרנו קבעו את אותה הקביעה, נשמח מאד אם הרב יוכל ללמד אותו!"

הרב אבוהב נענה בשמחה. וכך, שלוש עשרה שנים לאחר שנשא אתה תפלה נרגשת מפיו של מוהל המוס וחסר אונים בבית זר ומכור בחולון, זכתה התפלה למענה. אליהו מלאך הברית נשלח משמים כדי לקרב את הנער הרחוק אל מורשתו.

קבץ קול רפאל' עמ' סא

הרב אבוהב נקש קלות על הדלת, וזו נפתחה מיד בידי איש צעיר לבוש בחליפה מחיטת האוחז תיק מהדר בידו; "שלום לך, אתה המוהל?" שאל הלה בחינה מאלץ ופנה מיד לצאת לרחוב: "אני ממנה לסדורים דחופים. נא הקפד למלא את תפקיך בתשומת לב ובאחריות..." אמר ונעלם מן העין.

כאשר נכנס הרב אבוהב אל הבית הפתע לראות כי אף בעלת הבית יוצאת בעקבות בעלה. "נעים מאד, אני גברת גולן, אמרה, 'בעלי ממתינ לי בחוץ, אך אל דאגה - המטפלת אמורה להגיע בעוד כרבע שעה כדי לשמור על יובלי. בינתיים תספיק לערוך את הנתוח, הלא כן?!"

"מי זה יובלי?" בקש המוהל להבין. "אהה..." השיבה האשה, "שכחתי לציין. יובלי הוא התינוק שאותו אתה אמור למול."

"כבר קראתם לו שם?" נדהם הרב אבוהב, "כן", השיבה האשה, "האמת היא שלא תכננו לערוך לו ברית כלל, כיון שאיננו מקפידים על מנהגים יהודיים. התחבטנו בכך רבות, ולבסוף החלטנו שאולי בכל זאת כדאי לערוך את הברית, כדי שהבן לא יכעס עלינו כשיגדל."

המום ומבלבל נכנס הרב אבוהב לחדרו של התינוק. הוא פרש את כלי המילה על שדת ההחתלה המהדרת, וכשהביט בתינוק הישן בשלוח על מטתו, הוצפו עיניו בדמעות. בחלומותיו הפרועים ביותר, לא חלם שאי פעם יערוך ברית שפזו.

הרב אבוהב העיר את התינוק בעדינות, השכיבו על ברקיו ומל אותו במימנות, תוך שהוא משמש בה בעת כמוהל, כסנדק, כאבי הבן וכמברך...

לאחר הברית הרגיע הרב אבוהב את התינוק הבוכה, ובעוד דמעותיו מתערבות בדמעות התינוק פרצה התפלה מפיו כמאליה: "אנא ה', חוס ורחם על בניך שתעו בדרךך, כי לכל העם בשגגה. חוס ורחם על נפש אמללה זו, ותן דעת ורחמים בלב הוריו שיגדלוהו לתורה וליראת שמים."

כמחצית השעה חלפה עד שהגיעה המטפלת לבית, מתנשפת. רק כאשר הבחינה ברב החרדי היושב ודומע בתפלה כשהתינוק אחוז בידו היא נזכרה...

"מתנצלת, שכחתי לגמרי... גברת גולן אמרה לי שיובלי אמור לעבר היום נתוח קטן. מה שלומו? איך הוא מרגיש?"

היתה זו שעת צהרים מאחרת לפני עשרות בשנים. במשדרו של החץ והמוהל המפרסם רבי רפאל אבוהב זכר צדיק לברכה, צלצל הטלפון: "שלום, מדברת גב' גולן, האם הרב פנוי מחר לערוך ברית מילה?" שאל הקול שמעבר לקו.

"מתי והיכן?" התעניין רבי רפאל, והאשה השיבה: "מחר בשעה שבע וחצי בבקר, ברחוב... בעיר חולון". רבי רפאל הפתע מהשעה המקדמת אך לאחר הרהור קצר השיב בחיוב.

"תודה. אני מבקשת מאד לדיק", הוסיפה האשה בטרוס סימה את השיחה.

המום ומבלבל נכנס הרב אבוהב לחדרו של התינוק. הוא פרש את כלי המילה על שדת ההחתלה המהדרת, וכשהביט בתינוק הישן בשלוח על מטתו, הוצפו עיניו בדמעות. בחלומותיו הפרועים ביותר, לא חלם שאי פעם יערוך ברית שפזו.

כסא של אליהו של קהלת בקשצ'אבה, הונגריה

הטון המוזר והמנותק שבו דברה האשה עורר בלבו סימני שאלה, אולם הרב אבוהב הרגיע את עצמו כי בודאי זו תוצאה של התרגשות טבעית שאוחזת בה לקראת המעמד.

למחרת בבקר, מיד לאחר תפלת שחרית נסע הרב אבוהב אל הכתבת המיעדת. כשהגיע למקום הפתע לראות כי אין מדבר בבית כנסת או אולם, כי אם בבית פרטי ונאה, השוכן בטבורה של שכונה אמידה. על דלת הבית היה כתוב: "משפחת גולן".

לשומרי החותם - צות 'בני אמונים' הי"ו, בראשות המיסד והי"ר הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

ראיתי בעלונכם הנכבד כי הפלאתם להביא בשם הקדמונים כי הברכה משולה לגוף השטר, ואלו האמן - לחתימה הנותנת תקף לשטר. והרי לשטר שאינו חתום אין ערך. על דרך זו נתן להוסיף ולהמחיש בדגמה נוספת: עובד שגדרש 'להחתיים פרטיס' עם הגעתו למקום העבודה. יש מקומות שבהם הנהל הוא שמי שאינו מחתיים פרטיס נחשב כנעדר מעבודתו, וזאת גם אם בפעל הוא הגיע ואפלו עבד במסירות. כך לענין הברכה והאמן - גם אדם שברך פראוי, אם ברכתו לא נחתמה באמן, הרי זו ברכה חסרה ואף שברה נתן בהתאם, כפי שמבאר בהרחבה בעלונכם בהזדמנויות רבות.

חשבותי שזו גם יכולה להיות הסבה לכך שחכמים החמירו כל כך שהגית המלה אמן תהיה מדויקת ונכונה, מבלי להחסיר אות. כי זו אפיה של חתימה - היא חבבת להיות מדויקת עד לאחת.

השתמשתי ברעיון זה כדי לשכנע חבר לומר בפני את ברכות השחר. אותו חבר טען שהוא אומר את הברכות בכונה רבה יותר כשהוא נמצא לבד. אך אני טענתי בפניו: וכי מה שונה בעיניך יותר, המחאה על סכום גבוה ללא חתימה, או המחאה על סכום קטן אבל חתומה פדת וכדי?

בהערכה,
ש.מ.ג.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
אל כתבת המייל: 9139191@gmail.com

הנהגת האר"י הקדוש

רבי חיים ויטל מעיד על רבו האר"י הקדוש כי היה מרבה לענות אמן אחר אנשים שברכו ברכות השחר בבית הכנסת, וכך הוא כותב: "וכשהיה בבית הכנסת, והיה אדם מברך ברכות השחר, היה יושב ושומע ועונה אמן, ואף אם היה באמצע התפלה היה פוסק ושותק ועונה אמן, ואפלו אם היו המברכים רבים" (פרי עץ חיים' שער הברכות פרק ז, וראה שם שגראה מדבריו שהמברכים בבית מדרשו של האר"י היו מברכים בפניו אף 'ברכות התורה').

רבי מאיר פאפירש מביא אף הוא את הנהגת האר"י הקדוש לענות אמן אחר ברכות השחר של אנשים רבים אלא שהוא מפרט ש'אפלו היו [המברכים] מאה היה עונה אמן אחריהם" (אור צדיקים' ו ב, וכן העתיק ב'שערי תשובה' אר"ח ו ה). בעקבות כך אף פוסק רבי מאיר פאפירש שעל כל אדם לילך בדרך זו ו'צריך השומע ברכות השחר לענות אמן, אפלו שמען מאה פעמים" (אור הישר' עמוד העבודה ז יא).

וכך אף כתב האדמו"ר רבי אהרן מקרלין ב'סדר היום': "אני מסכים שכל אחד ישמע מחברו כל ברכה שצריך לאומרה בכדי שיענה אמן. כי איתא בכתבי האר"י ז"ל שהיה שומע ברכות השחר אפלו ממאה אנשים, אף על פי שהיה יכול ברגע אחד ליחד כל העולמות, אפלו הכי לא השגיח על זמנו ולא היה מתעצל לשמע אפלו מאה פעמים, הנותן לשכוי בינה וכל הברכות".

מתקרבם לשי"ץ לשמע הברכות

עדות נפלאה על ההקפדה לענות אמן אחר 'ברכות השחר' הביא בעל ה'חיות זאיר' בספרו 'מקור חיים' (מו ב): "ראיתי מנהג ותיקין וישישים אשר מקומם רחוק מן השי"ץ, שהולכים ממקומם ומתקרבים אל המברך בעת שאומר ברכות השחר כדי לשמע היטב ולענות אמן".

נתפשט המנהג פעירות גדולות

כך העיד החיד"א על מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא ('ברכי יוסף' אר"ח תרעו ב): "וכידוע נתפשט המנהג בכרכים ועירות גדולות..."

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

צדיק באמונתו

להזהר בעגית אמן לפני שיהיה מאחר

בעולם הזה אין האדם מכיר ברום מעלת ערכה של עגית אמן, אולם בבוא האדם לעולם הבא ינכח להפיר בערכה של כל אמן ואמן. מי שזכה להקפיד על עגית אמן ישמח לראות את השכר הרב שהצמיחה לו האמן, בדיוק כאותו זרע קטן שמצמיח אילן רב פירות. ואולם מי שזלזל בעגית אמן, יתחרט עד מאד על הזלזול שהפגין, עת ינכח לראות עד כמה חשובה כל עגית אמן לפני ה', אלא שאז יהיה זה כבר מאחר מדי בעבורו (ספר הפנים' אות לא).

ה'אוהב ישראל' ה' בניסן תקפ"ה

האדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל מאפסא זי"ע, נולד בשנת תקט"ו לאביו רבי שמואל בעירה ז'מיגרד. בתחלה פנה לבר בעירה הקטנה קולבסוב, ובשנת תק"ס החל לכהן כרב ב'אפסא'. לפי בקשתו הוא מכנה על שמה, אף על פי שכהן בה כרב רק כשמונה שנים. אלפי חסידים הסתופפו בצלו וקנו ממונו דרכי תורה וחסידות. דברי תורתו היו אור לרבים, ומהם נדפס ספרו הנודע 'אוהב ישראל'.

בסוף ימיו עבר למז'יבז, ושם, ביום ה' בניסן תקפ"ה עלתה נשמתו בסערה השמימה, ונטמן סמוך לציון ה'בעל שם טוב'. על מצבת קדשו נחרת: "ס"נ הרב אדמו"ר אוהב ישראל מ'ה אברהם יהושע העשיל מק' אפסא בהרב החסיד וענו שלשלת היחסין מ' שמואל ז"ל. נפ' ה' ניסן תקפ"ה. לעת זקנותו תקע אהלו של תורה פ"ק מעזבדו ולו דומי' תהלה ובמקום גדלתו שם ענותנותו, אשר יצוה את בניו שלא לכתב על מצבתו שבחות. תנצב"ה".

מצבתו של בעל האוהב ישראל
במז'יבז שבאוקראינה.

ר"ת	יציאה	כניסה
20:16	19:36	18:23
20:13	19:38	18:38
20:14	19:38	18:32
20:15	19:37	18:43

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת תזריע-שבת החודש • א' ניסן תשפ"ב • גליון 766

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

זה ראש לחודשים, ההתחדשות של ההתחדשות. יש בו הרבה יותר סייעתא דשמיא והרבה יותר כוחות פנימיים. זה הזמן להתחיל מחדש ולקפוץ על העגלה!

כמו כן זה חודש שבו מתגלים כל האורות שהתגלו בזמן יציאת מצרים, עם ישראל יצאו מהשעבוד, מכל מה שמגביל ועוצר אותם, עם ישראל זכו לגילוי שכינה וגילוי אמונה, וכאשר ישנו גילוי שכינה - **בוחרים בה' מתוך רצון ומאהבה**. אור האמונה שמאיר בניסן זה אור שמשפיע אמונה לכל השנה כולה כמו שכותב רבי נחמן במקום אחר.

הזמן של השיא

וזה מסביר מדוע בניסן ניגאל. כי מאחר שהתשובה של ניסן היא תשובה מתוך בחירה ואהבה בלי שום תמריץ ואינטרס - לכן ניסן זה דווקא החודש שבו עם ישראל בשיא שלו, בשיא ההכנה ומיילא בחודש זה אנחנו הראויים ביותר לגאולה!

עכשיו גם מוכן ההבדל בין אלול לאדר. אלול הוא חודש של כניעה כהכנה ליום הדין ולתשובה מיראה, אבל כדי לזכות לתשובה מאהבה ולפריחה אמיתית צריכים חודש שלם של שמחה פורצת גבולות. ולכן אומר רבי נחמן שפורים הוא דרך והילוך והכנה לפסח.

וכל אחד ואחת כפי התחזקות והתחדשותו בתשובה מאהבה ובאמונה שלימה בחודש ניסן - כך זוכה לאותה גאולה פרטית מכל המצרים האישיים שלו. זה זמן מסוגל מאוד, זה זמן שבו אנחנו מסוגלים להיות מופתעים מהכוחות של עצמנו, כי אז יוצאים ומתגלים כל כוחות הנפש החבויים וכל אדם יכול לצמוח ולפרוח ולאגור מזון רוחני ואמונה לכל השנה כולה!

אור חדש מפציע

ראש חודש ניסן הוא גם היום שבו נולד רבי נחמן. רבי נחמן נולד לפני בדיוק מאתיים וחמישים שנה, וגם אז יצא ראש חודש ניסן בשבת פרשת תזריע שבה קראו

מאמר ראש הישיבה

להוציא מעצמך את הטוב ביותר

התמריץ הכי יעיל

במחקר שנעשה בכמה וכמה מוסדות לימוד ברחבי העולם, ניסו החוקרים לבדוק מה גורם לילדים להגיע להישגים הלימודיים הגדולים ביותר. הם בדקו סוגים שונים של תמריצים: ציונים, פרסים, טיולים, יסי כף, כסף, ממתקים ועוד, והשוו זאת ללימוד ללא שום תמריץ אבל כשהילדים בעצמם בוחרים את הנושא הנלמד.

לא מדובר במחקר אחד אלא בשורה של מחקרים שנעשו במשך עשרות שנים באופנים שונים במקומות שונים, וכולם הראו באופן ברור וחד משמעי שאין שום מקום להשוואה, שום תמריץ לא משיג את המטרה. ואפילו להיפך, ככל שיש פחות תמריץ כך ההישגים גדולים יותר! ולעומת זאת כמובן, כאשר הילד בוחר מעצמו ומיזמתו את החומר הנלמד או את נושא העבודה - ההצלחה גדלה לאין ערוך!

זה לא נמדד רק בהישגים ובציונים אלא בכל חוויית הלמידה, ביצירתיות, ביוזמה ובערכיות. גם תלמידים חלשים הפתיעו ביותר את החוקרים. פרץ שלם של יכולות פרץ מתלמידים שבחרו בעצמם את הנושא שאליהם הם מחוברים!

גאולה באמצע הספוג'ה?

חכמים אומרים לנו שכשם שנגאלנו בחודש ניסן, כך גם הגאולה העתידה תבוא בחודש ניסן. וכאן יש לשאול: הרי כדי לזכות לגאולה צריכים להיות **ראויים לגאולה**, באיזה חודש בשנה לכאורה עם ישראל הכי ראויים לגאולה? על פניו נראה שבחודש תשרי. אחרי הכנה של חודש אלול, ואחרי כל כך הרבה סליחות ותשובה, ואחרי ימים נוראים שבהם אנחנו עושים הכול כדי להינצל מאיסת הדין, ואחרי יום הכיפורים ומצוות רבות בחג הסוכות - נראה שבזמן הזה אנחנו בשיא שלנו, במעלה

הרוחנית הגבוהה ביותר, ולכן אם יש חודש שבו אנחנו ראויים לגאולה זה חייב להיות חודש תשרי - לא כן? אז מדוע הגאולה תבוא לנו בדיוק בחודש הרחוק ביותר מתשרי, באמצע הניקיונות והקניות?

אבל המחקרים האלה שהזכרנו בפתיחה מסבירים לנו את הכול. מה הקשר, אתם שואלים? ישנו קשר הדוק! הדין הקדוש בראש השנה הוא **תמריץ חזק מאוד לחזור בתשובה**, אבל זה תמריץ, ו**שום תמריץ לא יוכל להביא את ההישגים המקסימליים. להישגים אמתיים מגיעים אך ורק מתוך בחירה ורצון, מתוך חיבור אישי, או במילה אחת: מאהבה!**

זה הזמן לפרוח

וזו המעלה הגדולה של חודש ניסן. רבי נחמן כותב שימי ניסן הם ימי תשובה בדיוק כמו עשרת ימי תשובה, אבל ההבדל הוא שבתשרי התשובה היא תשובה מיראה, ואילו בניסן התשובה היא תשובה מאהבה. זה בדיוק ההבדל שבין תלמיד שלומד לשם ציון או פרס או כדי להינצל מעונש, לבין תלמיד שלומד מתוך בחירה ורצון. התלמיד הבוחר, והיהודי שעושה תשובה מאהבה - מגיעים למעלות גדולות הרבה הרבה יותר!

אימת הדין, עד כמה שהיא ממררצת, היא גם עוצרת ומצמצמת, האדם לא יכול להוציא מעצמו באמת את הקייטב ואת הקרב. ולכן בתשרי גם כל העולם כולו בדעיכה ובהכנה לחורף המתקרב. אבל בניסן שהוא חודש האביב, כל העולם כולו מלבלב, כל העולם כולו בפרץ של התחדשות ופריחה, וגם היהודי מקבל חשק חדש ורצון חדש להתקרב לאביו שבשמיים מתוך רצון ובחירה ולא מתוך כפייה, ולכן בחודש זה כל מעשה טוב וכל התחזקות בתורה ותפילה - פועלים ומשפיעים ומאירים הרבה יותר.

המשך בעמ' 3

אֵיכָהֶן יִשְׂרָאֵל -
תמיד בשגרה!

או לעבוד על מידת הגאווה רק בסוף וכמעט שלא, או שגם אם מתחיל לעבוד עת מידת הגאווה כבר חושב שמי כמוהו עניו שהרי זכה "גם" למידת הענוה...

אצל רבינו העבודה על גאווה היא לא כחיוב אלא כעצה! לא כמצווה אלא כמהות, רבינו מגלה עד כמה כל הצרות שיש לאדם הן ברוחניות והן בגשמיות שורשם מהגאווה, וככל שהאדם לא מרפה את נפשו מחולי הישות והגאווה הוא לא שם לב עד כמה הוא סובל ונמצא בתחרות סמויה או גלויה כל הזמן, רודף אחר הכבוד המדומה, והכבוד האמיתי מסנו והלאה.

"הכבוד הוא הנפש" מגלה רבינו הקדוש. כמו שחמצן הכרחי לקיום הגוף כך כבוד קיום הכרחי לנפש, השאלה ממי מקבלים את הכבוד האם מהש"י מאהבת השם לכל אחד ואחד, או מבשר ודם ובה נכלל מידת הגאווה על כל תחלואיה.

כשאדם מקבל את העבודה על הענוה כעצה ורפואה ולא כמצווה וחובה, הוא מבין שכדאי לחיים שלו לקנות את זה כמה שיותר מוקדם, ובאופן הנכון ביותר. ובכך ניצול מבלי סוף נפילות גדולות וקטנות שכולם שרשם במידת הגאווה.

זוהי הדרך שגם אם האדם עדיין לא זכה להתנקות ממידת הגאווה בשלימות אבל לא לעשות ממנה דרך, להתבייש בה ולא להבליט אותה, וקל וחומר לא לקבל חיות ממנה. (מעובד על פי ליקו"ם תורה ו' ו"ז, וכן ליקו"ם כלאי אילן יט)

נגועים באותה מידה מגונה של הגאווה, אם כן למה דווקא רק המדבר לשון הרע הוא המקבל עונש כל כך קשה?

אלא כאן מגיע יסוד הכרחי לכל אחד מאיתנו! אינו דומה אדם שמתמודד עם קליפה גדולה וטמאה ככל שתהיה, אבל לפחות עדיין מכיר בה, מתבייש בה ולא מבליט אותה.

לבין אדם שעושה ממנה שיטה ודרך, כל עוד והאדם יודע מפחיתותו ומכיר בעצמו שיש לו את ה"נגע" של מידת הגאווה, אינו צריך שהש"י יעזור ויזכיר לו ויבליט לו את זה ב"נגע" על בשרו וכו'.

מה שאין כן האדם שרוצה לקבל חיות לנפשו דווקא על ידי אותה מידה מגונה, דווקא על ידי הגדלת עצמו ומיעוט האחר, ולא משנה באיזה לבוש ואסתלה היצר הרע מלביש לו את זה. הוא מקבל תזכורת בשם "נגע" על בשרו, ומתרחק כמה שיותר מחוץ לג' מחנות.

אצל העולם בדרך כלל ענין הגאווה הוא הדבר האחרון שמדברים עליו בסולם הערכים היהודי, לפני זה יש עבודה על התמדה בתורה, ויראת שמים, עבודת התפילה, ושכירת המידות, וכדו', עד שעניין הגאווה מצטייר ששייך רק לבעלי מדרגות גדולות ועובדי ה' מופלגים, וכל זה בזמן ששורש כל הפגמים שבעולם ממידת הגאווה שנאמר עליה "תועבת ה' כל גבה לב".

ולא עוד אלא שבעולם מצטייר ענין העבודה על מידת הגאווה כחיוב ומצווה ומעלה טובה לאדם שזוכה לבטל ממנו את מידת הגאווה, אלא שהבנת אלו גורמים לאדם

צריך להבין את ענין המצורע שכל כך החמירה התורה בטומאתו שהוא צריך לצאת מחוץ לג' מחנות מה שאין כן בשאר טמאים? השאלה היא לא רק שאלה שקשורה לפרשת שבוע, ענין זה הוא יסוד לפתור לנו את כל בעיות החיים.

יש שני סוגי ניסיונות, שני סוגי נפילות, שאיתם האדם הממוצע מתמודד, האחד עם כל מיני תאוות מגושמות שמנסות להוריד אותו כלפי מטה. ואותם קליפות מטמאים את האדם ופוגמים אותו כל אחד לפי דרגתו, אבל עדיין אין הם מנתקים אותו לגמרי מהקדושה. אין הם מוציאים אותו מחוץ לג' מחנות, גם אם הוא טמא מת וגם אם זה טומאות אחרים.

יש טומאה אחרת והיא המסוכנת ביותר, ובכוחה לנתק את האדם, ולהוציאה מכל הג' מחנות "מחוץ למחנה מושבו וטמא טמא יקרא..." היא טומאת המצורע, ובמה היא שונה משאר הטומאות?

הנה גילו לנו חז"ל שזה סוג נפילה אחרת לגמרי, שכל מקורו במידת הגאווה, שהיא היסוד שבגללה האדם מדבר על מישהו, אחר שמרגיש טוב יותר ממנו, מרגיש צורך לדבר עליו ולהתכבד בקלון חברו. על קליפה זו נאמר "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת", הרי הוא דוחק רגלי השכינה, ואם במידת הגאווה אנו עוסקים לא פלא שאדם כזה מרוחק מג' מחנות.

אלא שהפלא הגדול הוא שהרי לכאורה רוב בני האדם

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

ב. אדם שמוכר חמץ צריך להבין שהוא מוכר את החמץ ללא שום תנאי, ובמכירה גמורה או מתנה גמורה, ולכן אם יבוא הגוי בפסח וירצה לקחת את החמץ שקנה ממנו, עליו לתת לו מיד, ואינו יכול לעכב את החמץ בידו.

ג. יש לקבץ את כל החמץ במקומות מסויימים - ארונות מטבח, או במקפיא, ולסמן את אותם מקומות שיהיה ניכר שזה חמץ ולא יבוא ליטול מהם בפסח.

ד. מכירת חמץ דרך האינטרנט וכדומה מועילה, אף שאין חתימה על כתב הרשאה, ואין קניין סודר, משום שבמכירה זו מספיק "גילוי דעת" שאנו חפצים למכור את החמץ.

ה. הרוצה למכור את חמצו של חברו בלא ידיעתו, כגון שנסע מביתו ולא יחזור עד אחר הפסח, או אדם שאיבד את הכרתו ל"ע, וכעת אין את הסכמתו למכירת החמץ, או אדם רחוק מתורה ומצוות שאינו מודע לעניין מכירת חמץ, אם יודע שאותו אדם נזהר מחמץ בפסח רק אינו זהיר במכירת חמץ, מותר להוסיף את שמו ולמכור בעבורו את החמץ.

ו. בעל סופר מרקט שמכר את חמצו לנכרי כדת וכדין, אבל המשיך למכור חמץ בפסח, אין לקנות ממנו חמץ לאחר הפסח, ואין לסמוך על המכירה שעשה, משום שכל המכירה אינה אלא למראית עין בלבד, והכל בטל ומבוטל.

דיני מכירת חמץ

החמץ בעבור כל שולחיהם.

מכירת חמץ

הקדמה - מן התורה צריך לבער את כל החמץ הנמצא בבית קודם הפסח, ואסור לאחסן חמץ כלל בפסח, ומי שמששהה חמץ בפסח עובר על איסור "בל יראה ובל ימצא" ולכן משנים קדמוניות נהגו ישראל לבער את כל החמץ מן הבתים כדי שלא לעבור על איסור זה. אמנם פעמים שאדם מתעסק עם חמץ במשך כל השנה וקונה ומוכר, או שמייצר שיכר שעורים וכדומה, ולא היה שייך לבער את כל החמץ קודם לפסח, ולכן מובא בהלכה (שלחן ערוך אורח חיים סימן תמח) שמותר למכור את החמץ לגוי קודם הזמן שנאסר, אף שדעתו לשבו ולקנות מן הגוי את החמץ אחר הפסח. והנה מלפנים היה כל אחד מוכר חמצו בעצמו לגוי, אך רבו המכשולות מפני ריבוי הדינים והפרטים בדיני הקניינים ואופן המכירה וכדו', לכן כיום נוהגים לעשות את הרב או מורה הוראה או תלמיד חכם הממונה לכך, להיות שלוחי המוכרים על ידי כתב הרשאה והם מוכרים את

כמה כללים למכירת חמץ:

א. אדם שמבער את החמץ מביתו ואינו משייר שום חמץ, מצד הדין אינו צריך למכור את החמץ כלל, אך נוהגים להדר ולעשות מכירת חמץ בכל מקרה, כדי לצאת ידי חשש ופקפוק.

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

קמחא דפסחא מהשמים

אחרי

ש לך

ש לך

ש לך

השולחן. "אבקשך לשמור על כספך", אסר. "אני אמור להסתובב כאן יום-יומיים, ואז אבוא לקבל את הכסף לידי. אם לא אחזור שלושה ימים - יהיה הכסף ותוכל לעשות בו כטוב בעיניך". האורח הבלתי-צפוי הלך, והרב הטמין את הארנק בתחתית מגירת שולחנו.

עברה תקופה, האציל לא חזר. הרב הסיח את דעתו מכל העניין, חזר לתורתו ולעבודתו, והמחסור בבית-ביעינו עומד.

חג הפסח קרב ובא. הכנות לחג הפסח בביתו של הרב היו אפסיות. הרבנית ניקתה את כל הבית והגיעה לחדר הרב. שוב קבלה באוזני בעלה על דלותם, על הפסח המתקרב כשאין בידם כסף לפחות למצות וארבע כוסות.

את טענותיה טענה לרב תוך כדי ניקיון חדרו, וכשהגיע למגירת שולחנו, נתקלה פתאום בארנק הכסף. בידיים רועדות הרימה את הארנק ואמרה לרב שאפשר לקחת ממנו כמה מטבעות עבור צרכי הפסח. "לא ולא, חס ושלום!", אמר הרב, "הרי זהו פיקדון!".

אולם הפעם לא ייתרה הרבנית. היא זכרה שהאציל אמר שאחרי שלושה ימים יהיה הכסף של הרב, ובפרט שכבר עברו כמה חודשים מאז. לפחות אפשר ללוות מן הארנק סכום קטן לקניית מצרכי הפסח.

ככל שהתקרב הפסח, נשמעו טענותיה הגיוניות יותר ויותר. לבסוף החליט הרב לנסוע אל רבן, החוזה מלובלין, ולשאול אותו מה דינו של כסף זה שהופקד אצלו ובעליו לא בא לקבלו.

לובלין לא הייתה רחוקה מעיירת מגוריו של הרב, והוא קם ונסע. בהגיעו ללובלין, נכנס לבית-המדרש, ואחרי הכנה ראויה נכנס אל הקודש פינמה להיפגש עם הרבי.

כשאך עמד בפתח חדרו של הצדיק, עוד בטרם הספיק לומר לו את מטרת בואו, קידם ה'חוזה' את פניו במאור-פנים ובבת-שחוק על שפתיו ואמר לו: "הקב"ה חי לעולמי-עולמים. הוא יכול לתת, הוא יתן - והוא כבר נתן! והוא שלח לכם בעות אלו 'קמחא דפסחא מן שמיא'. תשתמשו בו בשמחה וטוב לבב, ושיהיה לכם חג פסח כשר ושמח".

הוא כיהן כרב בעירה קטנה שכל תושביה היו עניים מרודים ואביונים. לא פלא איפה, שגם משכורתו כרב העירה היה זעום ואפסי, ולא הספיק אפילו כדי מחיה בסיסית. אולם הרב שכל כולו היה תורה ויראת שמים, ורצון לעזור לכלל, נשא את קשיי הפרנסה בדומייה, ובני משפחתו הסתפקו בלחם צר ובמים לחץ.

עם השנים הורע המצב עוד יותר. גם המשכורת הדלה שקיבל מקופת הקהילה החלה להתאחר. פעם ניתנה המשכורת ופעם לא ניתנה. היו לכך שתי 'סיבות': ראשית, לא היה ממה לשלם. שנית, אנשי העיירה שמעו שלרוב יש קרב-משפחה עשיר באיזו עיר רחוקה, והניחו כי מן-הסתם תומך אותו קרוב ברבם אשר איתרע מזלו לחיות בעיירה של דלים ואביונים. אך המציאות הייתה אחרת מבלי שאיש יידע, חי רב הקהילה בחרפת רעב של ממש.

המצב בבית הרב הלך והחמיר. הוא, כמובן, לא ביקש ולא קיבל פרוטה מקרובו העשיר. הגיעו הדברים ממש עד פת-לחם. לבסוף לא יכלה אשתו הרבנית לשאת את המצוקה, וביקשה מבעלה שייסע אל קרובו העשיר ויבקש ממנו עזרה.

בתחילה סירב הרב. הוא לא רצה ליהנות מסתנת בשר-ודם ושם בטחוננו המלא בה! אך כמה זמן אפשר לעמוד מנגד ולראות את האשה והילדים סובלים רעב? בין כך ובין כך, נטל את הטלית והתפילין ועמד לצאת לדרך אל בית קרובו המרוחק, אבל ברגע האחרון הוא שב על עקביו והתחרט.

"מה זה? האם חזרת בך?", שאלה הרבנית ובעיניה מבט נושא. "מה יהיה עלינו?".

"ראי, עמדתי בפתח הבית וחשבתי שזו ממש שטות לצאת לדרך ארוכה רק למען הסיכוי שאולי ירחם עלי הקרוב שלי ויתן לי משהו", אמר הרב. "ספק אם יסכים לעזור לי. אך הקב"ה בוודאי ייתן לנו". בזאת סיים הרב את 'פרשת הנסיעה', ונשא רבניתו. הרב הוסיף לעסוק בתורה ובעבודת-ה', לא לפני שחיק את אשתו באמונה ובטחון בה! כך הם לא איבדו את בטחונם בקב"ה.

חלפו ימים אחדים. ערב אחד נעצרה ליד הבית כרכרה מפוארת, וממנה ירד אציל הדור-פנים. הוא ביקש לדבר עם הרב ביחידות. הם נכנסו לחדר הפנימי, והאורח סיפר לרב כי הוא אציל פולני שבא לכאן כדי לבצע כמה עיסקות-מקרקעין גדולות. עליו לסייר בכמה מקומות באזור, ואין ברצונו לשאת עמו כסף. הוא התעניין היכן יוכל להפקיד את כספו, והיפנו אותו אל הרב, שנודע כאיש ישר ונאמן.

באומרו זאת הוציא האורח ארנק-עור כבד והניחו על

גם את פרשת החודש בדיוק כמו השנה, ובאותה שבת, ובאותו בית שבו התגורר הסבא רבה, הבעל שם טוב הקדוש - נולד הצדיק שעתידי להאיר את העולם ולסלול את הדרך לתשובה מאהבה ולגאולה שלימה ברחמים. והברית שלו הייתה בשבת קודש פרשת מצורע שהיא גם שבת הגדול כמו בשנה זו.

זה הזמן להתחיל להמשיך עלינו מקדושת הצדיק, וכל יהודי גם אם אינו נמנה על חסידי ברסלב - יכול לקחת לעצמו "טעימה" מתורת רבי נחמן, איזה נר קטן מתוך אור האורות, ויראה איך גם הנר הקטן הזה מאיר את חיינו.

ואם היה דבר שרבי נחמן באמת היה רוצה שייקחו ממנו, זה העניין של ההתבודדות שהיא השיחה האישית עם בורא עולם כל אחד במילים שלו. זו הייתה הנהגה כללית שציווה לכל אנשיו והפליג מאוד במעלתה.

תשובה מאהבה בהישג ידך

ועיקר ההתבודדות זו תשובה וחשבון נפש אישי שבו כל אחד מספר לבורא עולם כל מה שעשה מאתמול על היום וחוזר בתשובה. וזה מתקשר לנושא של המאמר שלנו בעניין התשובה מאהבה של חודש ניסן.

כי אני יודע שתשובה מאהבה זה מושג מופשט, וצריכים להיריד אותו לחיי המעשה. מה זה אומר בפועל? אין לך תשובה מאהבה ברורה וחזקה יותר מהשעה התבודדות. כי בדרך כלל אדם מתעורר לתקן את מעשיו כתוצאה מחסרונות או ייסורים או מחלות לא עליו, וזו תשובה מיראה.

אבל יהודי שחוזר בתשובה בכל יום יום, לא רק בימים קשים שבהם הוא מתעורר מתוך צרות, אלא גם בימים טובים וימים שבהם החיים ורודים ונטולי בעיות - בהכרח שהוא זוכה לתשובה שלימה מתוך רצון מלא ובלי שום אילוצי ותמריץ, וזו בדיוק התשובה מאהבה שעליה אנחנו מדברים כאן.

כדי לזכות להבין את העצה ולקיים אותה למעשה מומלץ ללמוד את הספר "בשדי יער" שבו פרשתי הדרכה רחבה וחיזוקים רבים לקיום העצה הקדושה הזו שעליה אמר רבי נחמן שהיא "מעלה עליונה וגדולה מהכול".

ולקיים את עצת ההתבודדות מעבר לכך שזו חובה בסיסית של כל יהודי לערוך חשבון נפש, ומעבר לכך שזו מצוות עשה של התשובה בכל יום ומעבר לשיפור העצום שהיא מעניקה לאדם בכל תחומי החיים - מעבר לכל זה זהו גם קשר עם רבי נחמן. התקשרות לצדיק.

וקשר עם צדיק זה דבר גדול מאוד מאוד. זה חיבור למקור של טהרה ולתחנת כוח של אמונה והתחדשות שאנחנו כל כך זקוקים להן בחודש ניסן, וכל כך זקוקים להן כדי שכבר בניסן הזה נזכה להיגאל ברחמים גדולים.

בברכת שבת שלום ומבורך

שומרים על קדושת ביהבנ"ס - לומדים הלכה
בתי כנסת ובתי מדרש מפוארים או שיש בהם ארון קודש מפואר
אסור להכנס שם לשם טיול
כדי לראות את יופים והדרם
אלא בכניסתו יאמר איזה פסוק או דבר ההלכה
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

ההצלחה ממנו יתברך

כאשר האדם מתחזק להישאר בשמחה אחרי הנפילה, בזה הוא מתקן את הגורם לנפילה שלו: הוא שכח שהכוח שלו הוא ממנו יתברך, ולכן נפל מסדרתו. וכאשר הוא לא נופל לעצבות אלא הוא שמח, ה' רואה שהוא יודע שהכוח לא שייך לו, ואזי הוא מחזיר אותו למדרגתו. זה מרומז במה שאומרים בברכת יוצר: משפיל גאים עדי ארץ, מגביה שפלים עד מרום. והפירוש הוא, שאת אותם גאים שהשפיל והם עתה שפלים, אותם הוא מגביה עדי מרום. אם שוב יתגאו - שוב ישפיל אותם. וכאשר ישפיל אותם זה רק בשביל להרים אותם, כי ה' מגביה שפלים. כל זה בתנאי שכאשר משפילים אותו הוא מקבל את זה בשמחה, שזו ההוכחה שהוא קיבל את עבדת היותו שפל. אבל אם הוא רוטן ומתמרד, זה מראה שהוא לא נכנע ומסילא אי אפשר להגביהו שוב. דוד המלך עליו השלום חטא פעם אחת בלבד, וזכר את זה כל ימי חייו! כמו שכתוב בתהלים (נא, ה): "חטאתי נגדי תמיד", דהיינו שהבין שהמציאות היא שהוא עלול לחטא ולא שכח את זה, ולא הסיח דעתו מזה לרגע, ועל ידי זה הוא היה בהכנעה. לכן הוא היה תמיד בשמחה, ולא הפסיק לזמר ולהלל ולהודות לה; אפילו במצבים הקשים ביותר, גם כשבעו אבשלום, מרד בו והשליך אותו מכסא המלוכה, ורדף אותו להורג! לכאורה, היו לדוד המלך כל הסיבות להאשים את עצמו ולרדת' על עצמו על המצב שהוא נפל אליו: שהוא לא ידע לחנך את בנו, ושכנראה ה' יתברך שונא אותו, אם נתן לו להגיע לשפל כזה וכו'. אך מאן אנו רואים כמה היה דוד ראוי למלוכה, שלכן באמת הבטיח לו הקדוש ברוך הוא שלא תזוז המלוכה מזרעו עד משיח צדקנו כי ידע להחזיק את עצמו בשמחה כאשר ירד מן המלוכה, שזה מראה שהוא ידע בבירור גמור! שהמלכות שלו היא מאת ה', ולא שייכת לו, ומסילא אמר: ה' נתן וה' לקח. יהי

התבודדות ומעלת התפילה
הרב שלום ארוש
052-2240696

שם ה' מברך. לדוד המלך לא היה אכפת אם יהיה רועה צאן או יהיה מלך. זה היה בעיניו הינו הך. מה זה משנה? העיקר לעבוד את ה'. ה' רוצה שאעבוד אותו בתור רועה צאן? מצוין. ה' רוצה שאעבוד אותו בתור מלך? טוב מאד. כך הוא אדם הרוצה באמת לעבוד את ה', ולא את עצמו ואת ההצלחה שלו. לא אכפת לו מכלום. אלא בכל מצב ובכל אופן, הוא עובד את ה' לפי העניין. כשהולך לו הוא מודה לה', ומזדרז בעבודתו ללא היסוס. וכשלא הולך לו הוא עובד את העבודה המתאימה לאותה שעה, להתפלל אל ה' שיזכהו לחיות את השפלות שלו ולהחזיק בשמחה. לכן אדם צריך שיעקר התשובה שעושה תהיה על ששכח את ה' יתברך, דהיינו על חיסרון באמונה ובתפילה. בכל מקום שהוא רואה בעצמו חסרון מסוים, הוא צריך הוא לעשות תשובה על כך שלא התפלל על זה, שזה מראה שיש בו גאווה - שחשב שהוא יכול להסתדר בלי ה'.

למעשה האמונה שאין עוד מלבדו היא המפתח לכל התשובה, וצריך לומר: ריבונו של עולם, תסלח לי שחשבתי שיש איזו מציאות בעולם מלבדך, ועשיתי מעצמי מציאות - במחשבות של גאווה, עצבות וכעס וכדומה; רדפתי את עצמי כאלו הכול בידיים שלי; וכן על זו הדרך. רק כאשר יגיש אל התשובה באופן הזה שתואר כאן, שרואה את המציאות שלו עם החסרונות ופונה לה' שירחם עליו שיזכה להרבות בתפילה על כל חסרון ולעת עתה שיתן לו לשמח בחלקו, רק אז תשובתו היא אמיתית, ובכל זה כל הווידויים, החרטות וה"תשובה" שעושה הם בגדר גאווה. כי הוא רק בוכה למה הוא לא מלאך ורודף את עצמו למה יש לו יצר הרע, כאלו שהוא לא בן אדם, וכל תשובתו היא גאווה, שמלקה את עצמו מדוע אינו משה רבנו, מדוע הוא לא המשיח, מדוע הוא לא הקדוש ברוך הוא בעצמו... מדוע הוא לא המלך... מדוע הוא לא מציאות!

הגאון ר' חיים שמריהו יוסף חיים קנייבסקי טו אדר ב'

לאורם נלך

הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

עם סגירת הגיליון נתבשרנו בבשורה המרה על הסתלקותו של ספר התורה מרן שר התורה, הגאון הגדול רבי שמריהו יוסף חיים קנייבסקי - איננו, כי לקח אותו האלוקים.

המומים ומזועזעים אנו יחד עם כל אחינו בית ישראל על הסתלקותו של האי גברא רבא, אומרים חז"ל קשה סילוקו של חכמי ישראל כפלים מחורבן בית המקדש, ומשם כחורבן העולם נחשב שהן שקולים כנגד העולם כולו, לכן צריכים אנו מעט להתעורר ולקחת מדרכו האצילית של שר התורה.

אשרי יולדתו- אל אביו רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (המכונה הסטייפלר) נכנס אדם ששאל: "רבי, מה עושים כדי שהילדים יגדלו צדיקים טובים וילכו בדרך התורה? התרגש הסטייפלר וחזר על דבריו: "מה עושים?" מתפללים! עד היום אני מתפלל ומוריד דמעות שחימקה שלי יצא יאן תורה, "חיימקה שלי", חשוב להדגיש כי בזמן העדות ר' חיים כבר היה גדול וענק בתורה כבר חיבר ספרים.

ר' חיים היה כה שקוע בתורה עד כי אפילו את עצמו לא הכיר וכה סיפר ר' מרדכי גנוט: "בפורים אחד, לפני שנים, הרהיב אחד עוז, יגיש אל הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, נתן לו תמונה של ר' חיים עצמו ושאל האם הרב יודע מי זה? ר' חיים הביט ממושכות בתמונה ואמר: "זה אבא"י "לא", השיבו לו. ר' חיים הסתכל ממושכות בתמונה, בתמונתו שלו עצמו, ואמר: "אני לא יודע מי זה". ר' חיים היה גאון לא רק בתורה אלא גאון במידות טובות. ואכן הוא כתב בספר אורחות יושר: "כל ירא שמים שמידותיו טובות ומתנהג כראוי, הרי קידש את ד"ו". ר' חיים היה אברך כל חייו בלי תפקיד רשמי. הוא היה מקבל כמה עשרות מכתבים כל יום עם שאלות, והוא היה מקדיש שעתים כל יום לענות עליהן. הוא אמר: משום שהוא לומד תורה כל היום, ככה יעשה חסד לעם ישראל.

פנים אחת, הגיע אדם להגר"ח בערב פסח ואמר שהוא בכור ושכח לבוא לסיים, מה עליו לעשות? הוא חייל לצומם הגר"ח אמר שהוא ייכנס לחדרו לשקול את השאלה, ויצא אחרי רבע שעה-עשרים

אפקת ילרא

זו החלטה שלך!

כולנו שותפים בגאולה
עוד היום!

קמחא דפסחא
שע"י מוסדות
"חוט של חסד"
02-5308000

בתרומתך אתה לוקח!

מליוני
ברכות
לזכותכם

אלפי
מצרכי מזון
חינניים

מאות
סלי מזון

עשרות
שנים של
נתינה

נשמה או גוף

סדר פרשות התורה אומר דרשני: מדוע הקדימה התורה את העיסוק בטהרת בעלי החיים לעיסוק בטהרת בני האדם שהם נזר הבריאה? מבאר רש"י על פי המדרש: שסדר הפרשיות תואם את סדר הבריאה, שכשם שהאדם נברא לאחר בעלי החיים כך גם הלכותיו נלמדות לאחר הלכות בעלי החיים.

אלא שתשובה זו רק מגדילה את השאלה: מדוע נברא האדם לאחר החיות? מלמדים חז"ל שיש בכך צורך מהותי לתכליתו של האדם. האדם נברא כדי לזכות להכנעה ולענווה שהן המולידות את ההצלחה בתורה ובמעשים טובים, ולכן נברא לבסוף כדי שאם יתגאה יתבונן בבריאה ויבין שאדם גאוותן גרוע מהחיות והבהמות, וכמו שאמרו חז"ל: "אם תזוח דעתו עליו יאמרו לו יתוש קדמך".

אבל יש לכך גם צד שני המובא במדרש על הפסוק "אחור וקדם צרתי", 'קדם' זה ראשון ו'אחור' זה אחרון. מה הכוונה שהאדם נברא ראשון ואחרון? ואומר המדרש: אם האדם זוכה אמרים לו שהוא קודם למעשה בראשית, ואם הוא לא זוכה אמרים לו יתוש קדמך, אתה האחרון. ולכאורה זה לא מובן הרי כתוב במפורש שהאדם נברא אחרון, אז איך ניתן לומר לו שהוא קדמת למעשה בראשית? ועוד לכאורה זו שאלה עובדתית ומציאותית אז מדוע זה תלוי בשאלה אם האדם זכה או לא זכה?

מבאר לנו רבי איצ'לה מפרטבורג זצ"ל: בפסוק "וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים, ויהי האדם לנפש חיה". שתי יצירות כתובות כאן: א. יצירת הגוף מהעפר ב. והענקת הנשמה שנפח הקב"ה באדם שהיא "חלק אלוך ממעל". ומצירוף שתי היצירות: "ויהי האדם לנפש חיה".

וכעת מובן: אם "זכה" כלומר שידע שעיקר מהותו היא הנשמה, ומשקיע בזכות המחשבה, בהשקפה טהורה, ומשתמש בגופו רק כאמצעי לקיום המצוות כגון: היד לתן צדקה, הפה לברך וכדו', וממילא הוא קודם לכל מעשה בראשית כי העיקר בו הוא הנשמה שהיא חלק מהבורא שהוא קדמון לכל הברואים. אבל אם "לא זכה" והוא עושה מהגוף עיקר ורודף אחר תענוגות העולם והנאותו - זו אכן היצירה האחרונה, ועליו נאמר "יתוש קדמך".

ונספר מעשה: במדינה אחת היה נהוג להכתיר אדם אקראי ובלא הודעה מוקדמת למלך לשנה אחת על כל המשתמע: מושיבים אותו על כיסא המלכות ונותנים לו לנהל את כל ענייני המדינה. אך בתום השנה מורידים אותו ממלכותו בלא שום רכוש, כשם שנכנס כך יוצא וממנים אחר תחתיו וחוזר חלילה. שנה אחת סינו אדם שהבין את התחבולה שלהם, ובחכמתו שכר אנשים בחשאי ושלח דרכם כסף וזהב לאי מרוחק וציווה אותם לבנות לו ארמון גדול ומפואר ולנטוע סביבו עצים ושדות יפים וכו', ולאחר שנה כשהורידוהו ממלכותו, נסע לאותו האי וחי חיים נפלאים ומאשרים ושחק על העולם כמו שנאמר "צוחק מי שצוחק אחרון".

והנמשל הוא: האדם בא לעולם הזה לשבעים ואם בגבורות שמונים שנה. יש אחד שבונה לו בית מפואר רודף אחר פרנסה כבוד, חשוב לו שהרכב שלו יהיה לו הטוב והחדש ביותר ושהלבוש האופנתי ביותר וכו' ולבסוף משאיר הכול כאן, אך לעומת זאת יש אדם היודע שהתכלית היא העולם הבא ועושה בכל יום חשבון נפש בכמה מצות זכיתי עד היום והאם אני בדרך הנכונה ואיך אפשר עוד להשתפר וכו', ובכך שולח למרחקים שלל אוצרות המסתתרים לו לנצח. זהו האדם שעליו נאמר שקדם למעשה בראשית ועליו מכריזים בשמיים "זכה!!"

יהי רצון שנזכה, שבת שלום.

חיזוקון
לומדים הלכה

ברכת האילנות

זריזים מקדימים
למצוות- לכתחילה
יברך 'ברכת האילנות'
ביום ראש חודש
ניסן עצמו
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

אפקת ישראל -
תמיד בשגרה!

החוברת החזקה על האהבת ישראל של הרב שלום ארוש: 052-2240696

מי הוא המבדיל שהבדיל?

תשובה לפרשת ויקרא:

שלשתם פסולים לקרבן כאמור ברש"י: (א.) "מן הצאן ומן הכשבים או מן העזים" הרי אלו ג' מיעוטין, פרט לזקן (קשיש), לחולה (לא בריא), ולמזוהם (מלוכלך).

זוכה לפרשת פקודי: אליה כליף, בני ברק.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

ספר של תודה

התחלתי לומר תודה על זה שה' זימן אותי לי את הספר שכל כך רציתי, ועל כך שרציתי לקרוא את הספר הראשונה ותודה שאחי תפס אותו קודם, תודה על משפחה, חברות, אחים, אחיות, בית וכך נפתחו לפניי עוד דברים ואמרת עוד ועוד תודות.

לאחר שאמרתי את התודות פצחתי ב"מזמור לתודה" עם הניגון המיוחד מספר פעמים ברצף וזהו.

לא עוברות כמה דקות משסיימתי לומר את התודות והמזמור המסוגל אחי ניגש אלי ואמר לי: "מלכי- קחי!" לא- לא הייתי המומה בכלל!

אבל הדבר אכן נגד את הטבע, אחי לא גמר אפילו לקרוא את הספר וכבר ניגש אלי ונתן לי אותו ביד ועוד בלב שלם. מיד הלכתי וסיפרתי זאת לאמי והיא כמובן הייתה נרגשת מאוד ושמה לשמוע שמעצמי בלי להכנס יותר מידי לעצבות אמרתי תודה!

אמרתי תודה וקיבלתי את הספר.

לקוראי עלון "חוט של חסד" הנפלא! שמי מלכי. אנחנו מקבלים מידי שבוע את העלון המיוחד ואני מאוד מחוברת אליו בגלל כמה סיבות:

הראשונה בגלל התוכן שבו, הסיפורים ודברי התורה הנפלאים והסיבה השניה בגלל שמדור סיפורי התודה גורם לנו יותר להתבונן בחיים ולראות איך הם צלמים בהזדמנויות של לומר תודה יש לנו הרבה סיפורי תודה והנה אחד לפניכם: אצלינו בבית אוהבים לקרוא ספרים ואני במיוחד, יום אחד הלכתי לקנות ספר שממש חיכיתי לו והייתי ממש מתוחה לקרוא אותו.

מיד שקניתי אותו אחי הקדים אותי והתחיל לקרוא בו, ביקשתי ממנו את הספר שהרי אני קניתי אותו ואני אמורה הייתי לקרוא בו הראשונה אך הוא סרב. לא התעקשתי אבל הייתי קצת עצובה, אמרתי לעצמי מה אני יכולה לעשות? לפתע ממש בהשגחה פרטית עיני "קלטו" את העלון השבועי ומשם מחשבותיי הריצו אותי למדור סיפורי התודה.

תרנות | ניסן

מי שאינו קמצן אלא נדיב וותרן זוכה לאריכות ימים
(א.ב. של החיים)

לקבלת מטרים מחוקים- 052-6672221

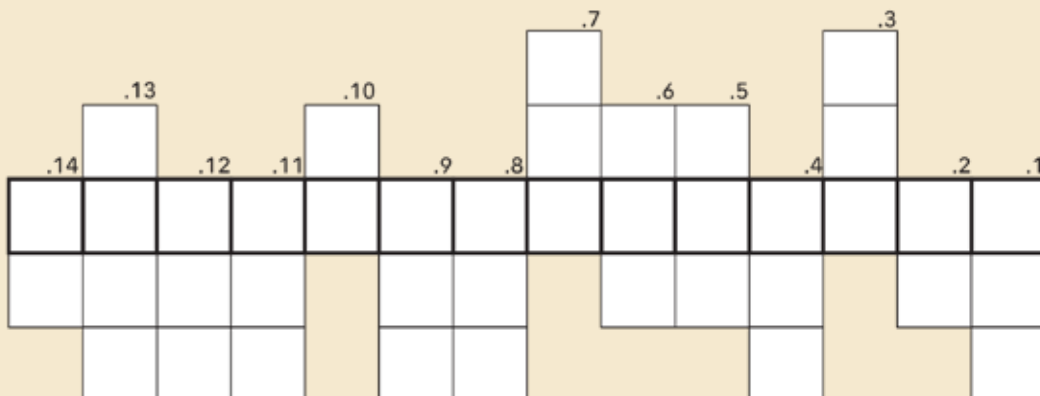
פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשורון

תשבץ

פתרו את התשבץ לאורך, אם פתרתם נכונה יצא לכם אימרה ידועה הקשורה לפרשה

1. " ____ רבים לא יוכלו לכבות..."
2. שטח מים עצום בטבע
3. בן עמרם
4. נקבת האיש (כ. חסר)
5. "אשרי ה ____ אשר לא הלך..."
6. מבניו של יעקב אבינו
7. אשת אברהם אבינו
8. לקוי שמיעה
9. שם הרוכב על סוס
10. קנה עץ מחודד בקצהו
11. רוצה, חושק
12. כפות רגליו חשופות
13. פרשה מחומש בראשית
14. כלי חשיבה וביצוע פעולות

זוכה פרשת ויקרא: יהודה קריטי, בני ברק.

בדיחות הדעת

זוג חרמט גן מגיע לצרפת. הם הולכים למסעדה כשרה ומקבלים תפריט רק בצרפתית. הבעל מזמין: לה תפוחים, לה פסטה, לה בשר, לה לחם, לה יין אדום... המלצר הביא בדיוק את מה שהבחור הזמין. הבעל הצעיר אומר בהתלהבות: - את רואה, אני מסתדר טוב בצרפתית. המלצר הגיב מיד: - הייתם נשארים רעבים שניכם אם אני לא הייתי מקרית אתא...

העלון מוקדש להצלחת שמעיה סבג ומזל אוהיון

לביא בן אודליה יוכבד

להקדשת העלון: 02-5308000

הנפשי שלנו ובמידת האמונה שלנו שאנחנו אכן יכולים להצליח. אם נהיה "בטוחים" בעצמנו, אזי נחזור שוב למסחר. והפעם, אולי נהיה מעט יותר זהירים ואולי נבקש עזרה מאנשי עסקים מיומנים, אבל בהחלט נקום מהנפילה, נתחזק ונתחיל מההתחלה.

שעת המבחן הגיעה

לסיכום, מה נדרש מאיתנו בכדי להיות "אנשי עסקים" מוצלחים: אמונה שאני יכול לעשות עסקים, רצון לעבוד, שאיפה להצליח, יכולות אישיות לעבוד קשה עם תגמול מועט, סכום התחלתי למסחר וכמובן אישיות חזקה בטוחה שתוכל לעמוד במצבי נפילה. אותן היכולות בדיוק צריך הילד. ואת כל הכלים והיכולות הללו יכולים להקנות לילד רק אנחנו ההורים שלו, נקודה. כי באותה הדרך בדיוק, צועד הילד "בדרך ההצלחה בלימודים" לילד צריכה להיות מוטיבציה בלימודים, אמונה בצדקת הדרך, אמביציה להצליח, ידע מוקדם והכי חשוב - אישיות חזקה ובטוחה שתוכל לעמוד גם במצבי נפילה. בתקופה זו, בתקופת השיקום, אנו ההורים עומדים ונמצאים ב"שעת המבחן" שלנו: האם ניישם את מה שלמדנו ונראה רק את הטוב שביד, נעצים אותו, ונתעלם בתקופה זו מכל מה שהוא עושה, או שמראה פנינו יעיד שוב על חוסר שביעת הרצון מהילד וח"ו הוא ימשיך בהתדרדרותו.

אני מאמין בכם ובטוח שתעמדו בע"ה במבחן ההורות הזה בהצלחה.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

הורים יקרים, הגענו ב"ה כבר לפרק ו'.

השבוע, נעשה תקציר קטן ומיד נמשיך בע"ה לצעוד בשלבי ההצלחה. במאמר הראשון שאלנו: "יצד נגרום לילד שלנו להצליח בלימודים?" הזכרנו מספר סיבות אובייקטיביות, שיכולות לגרום לילד חוסר הצלחה או הצלחה מועטה, כמו: קשיי למידה, קשיי קשב או קשיים חברתיים וכדו', אך הסיבה העיקרית שתגרום לילד חוסר הצלחה היא: "חוסר אמונה בהצלחה".

אין יאוש בעולם כלל

נכון שקשה לו ו... ו... אבל לא זאת הבעיה העיקרית שלנו. הבעיה הלימודית או ההתנהגותית שלו, זו שכולם מצביעים עליה, היא הבעיה המישינית. הבעיה העיקרית שצריכה להטריד אותנו היא: המוטיבציה שלו. מה הוא כן עושה, בכדי להצליח? האם הוא מתיישא ואומר "גם ככה אני לא יהיה הכי טוב, בגלל ש... ולכן התיישאתי ואני כבר לא מסטה" או שהוא אומר: "למרות שאני לא יכול, ולמרות שקשה לי ולמרות שכבר ניסיתי כמה פעמים ונפלת... בכל זאת אני מאמין בעצמי שאני יכול להצליח ולכן אני ממשיך לנסות..."

מוטיבציה לומדים בבית

אתם יודעים מי "יוצר" את ילד א' המתיישא או את ילד ב' המאמין ומתאמץ? אנחנו ההורים!!! עלינו לדעת בידיעה ברורה: כדי שהילד שלנו יצליח בלימודים בפרט, ובחיים בכלל, עלינו ללמוד להכיר ולראות את מעלותיו ואת יכולותיו, ולהיות טוב ביחס למה שהוא יכול להיות מול הפוטנציאל של עצמו. הילד לבד בכוחות עצמו, לעולם לא יוכל להכיר את יכולותיו ומעלותיו, הילד מכיר את עצמו רק מ"הפידבק" שהוא מקבל מהסביבה שלו, דהיינו מאיתנו-ההורים. ילד שמקבל פידבק של הצלחות- יגדל כילד מצליח, כי זה מה ששידרו לו. וילד שמקבל פידבק של כישלונות- יגדל כילד כישלוני, כי זה מה ששידרו לו.

תקופת השיקום

טוב, מה שהיה היה. מכאן והלאה נתחיל לעשות עבודה אישית עם הילד על מוטיבציה, זו עבודה מודרכת ונדרש לפנות לעזרה מקצועית.

מתנה מושלמת למתארח

הזמן עכשיו

מארז 10 הגדות של פסח של הרב שלום ארוש 052-2240696

מקצועיות • מהירות • אמינות
בבית הדין מכהנים דייונים מוסמכים ומנוסים המתמחים בענייני ממונות, סכסוכים עסקיים, ירושות, צוואות, מכר ושכירות נדל"ן, נזקי שכנים, חוזים וסכמים ממוניים ועוד.

054-2373752

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש א ניסן תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:23 תל-אביב: 6:38 חיפה: 6:30 מוצאי שבת: ירושלים: 7:36 תל-אביב: 7:38 חיפה: 7:38 ר"ת: 8:15

פרשת תזריע

מדה כנגד מדה

כפי המדה שאדם נוהג עם הבריות כך נוהגים עמו מן השמים!

נלמד מהפסוק: "בדד ישב מחוץ למחנה" (פרק יג-מו)

ואמרו חז"ל מה נשתנה מצורע [משאר טמאים] שאמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו": אלא הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל, לפיכך אמרה תורה בדד ישב (ערכין טז). גם בפסוק "טמא טמא יקרא" ישנה "מדה כנגד מדה". כשם שנהג הוא לגלות קלונו של אנשים בפרהסיא, כך עליו לגלות קלונו שלו. (שמיה"ל ח"ב – פרק טז).

מצאנו הרבה בדברי חז"ל, בתלמוד ובמדרש, שהקב"ה נוהג עם בריותיו מדה כנגד מדה, וכפי שמצינו בפרשתינו. וכן אמרו חז"ל (סוטה ח): במדה שאדם מודד, בה מודדין לו, והביאו מספר דוגמאות לכך. לפנינו דוגמא נוספת של הנהגת "מדה כנגד מדה", ובענייני ממון, זאת עפ"י ביאורו של **רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל** (בספרו **בן יהוידע**):

הלכה ידועה היא (בגמרא ב"ק עט): שהגונב שור או שה וטבחו ודנהו בבית דין, משלם הגנב קנס ד' על השה וה' על השור. ההבדל ביניהם, משום שהשור שהולך ברגליו ולא התבזה בו הגנב, משלם ה'. אך שה שנשאו הגנב על כתפו, חסה עליו התורה, לפי שהתבזה, וגדול כבוד הבריות, לכן משלם רק ד'.

ותמה הבן יהוידע: אם כן, מדוע שלא נאמר חילוק זה גם לגבי עצם הגניבה, שהרי דינו של גנב שנידון בבית דין, נקנס בתשלומי כפל, וא"כ נחלק ונאמר גם בזה שעל גניבת שה [שהתבזה בו] ישלם כפל, ואילו על גניבת שור ישלם ג'!?

ומתרץ הבן יהוידע, כי לאמיתו של דבר כל הקנס של תשלומי כפל הוא מטעם "מדה כנגד מדה", שכשם שהגנב רצה להוסיף ממון של חברו, על ממונו, עתה יחסר לו סכום זה מממונו, ויהיה נוסף לחברו. שכן כך היא מדתו יתברך לשלם מדה כנגד מדה.

מענה, מובן שאם נחייבו על גניבת השור לשלם שלושה ולא כפל, נמצא שביטלנו את התשלום של "מדה כנגד מדה", וגם נצטרך לשנות את התשלום בכל דבר קשה שצריך לשאת על כתיפו, ובטל טעם "מדה כנגד מדה" במשפט זה של התשלום. מה שאין כן ענין טביחה ומכירה, אין תשלום הקנס בכך משום "מדה כנגד מדה", שהרי טעם זה של מדה כנגד מדה כבר נתקיים בתשלומים של הכפל, נמצא שהתוספת הוא קנס חדש שחידשה תורה בטביחה ומכירה....

אמרו חז"ל בגמרא (עירובין סג): כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש. ויש להבין: הרי הקב"ה מנהיג עולמו בהנהגה של "מדה כנגד מדה", כדי שע"ז יתעורר האדם לשוב בתשובה על עונו, שלפי העונש שקיבל ידע העוון שעליו נענש, וא"כ יש לעיין מהו ה"מדה כנגד מדה" שיש במיוחד בעונש שריפה שבאה בדרך ההכשה של הנחש.

כל תיבה מדוייקת...

הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל היה אומר: מה שרואים בספרי ה"משנה ברורה" שחיבר בעל החפץ חיים, שכל תיבה ותיבה הכתובה בו היא מדוייקת עד לתכלית, זה משום "מדה כנגד מדה" - בזכות שמירת הלשון של החפץ חיים שנזהר בדיבורו בכל תיבה ותיבה שיוצאת מפיו, ועל כן זכה שכל "תיבה" שלו ב"משנה ברורה" מדוייקת. **לשכנו תדרשו**

שריפה כנגד שריפה...

יהודי, ניצול שואה, נכנס לחזון איש ושאלו: "ראיתי במו עיני איך שנשרפו אלפים ורבות מישראל. איך יתכן דבר כזה? השיב לו החזו"א: מדוע אינך שואל היאך לקח נבוכדנצר הכח להחריב את בית המקדש ולהגלות את כלל ישראל מארצנו? אלא משום שכבר נגזרה גזירה כך בבית דין של מעלה קודם, ולכן היה להם כח לזה. חזר האיטש ושאל: ומה עם כל יונקי שדים שלא חטאו איזה כח היה להם לשרופם?"

ענה לו החזו"א: "כשהתחילו בתי ספר "תרבות" בפולין, שמעתי כמה פעמים מהחפץ חיים שכינה אותם בשם "מולך", והסביר הח"ח: "מדוע אני קורא אותם מולך, משום שאצל העבודה זרה של המולך היו רגילים לשרוף גופי ישראל, ובבתי ספר "תרבות" שורפים נשמות ישראל. ומכיון ששם שרפו נשמות ישראל, ממילא ע"ז ניתן כח לסט"א לשרוף את גופות ילדי ישראל מדה כנגד מדה.

וכשם שמצינו הנהגת מדה כנגד מדה אצל המצרים "כי בדבר אשר זדו עליהם", ומכיון שהטביעו ילדי ישראל קיבלו עונשם באותה מדה טבעו הם בים סוף, כך גם כאן, כיון שאלפים מילדי ישראל מבתי חרדים נכנסו ללמוד בבתי ספר שהם בבחינת "מולך", חלק ברצון וחלקם באונס, ונחשב לשריפת נשמה וגוף קיים, לכן נתקיים באשוויץ מדה כנגד מדה של שריפה הגוף והנשמת קיימת!

וסיים החזו"א: אבל בסוף ינקום רבונו של עולם בהם עבור זה כמו שמצאנו במצרים, דאף שנגזר על ישראל "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" בכל זאת לקו המצרים במצרים ועל הים. **מאיר עיני ישראל**

עלון "איטש לרעהו" פרשת תזריע הוקדש לעילוי נשמת

ר' שלום בן ר' מרדכי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט ראש חודש ניסן

ת . נ . צ . ב . ה .

משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

משפחת הגב' אסתר בילדר - בני ברק, ישראל

לנהוג בענוה ובשפלות עם רעהו [ולא בגאווה וגסות הרוח]!

נלמד מהפסוק: "אשה כי תזריע וילדה זכר" (פרק יב-ב)

וּכְתַב רִש"י: כִּשְׁם שִׁיְצִירְתוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, כִּךְ תּוֹרַתוֹ נִתְפָּרֶשֶׁת אַחֵר תּוֹרַת בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף. עוֹד אָמְרוּ חֲז"ל בְּמִדְרַשׁ, עַל הַפְּסוּק "אַחֹר וְקֹדֶם צִרְתָּנִי" אִם זָכָה אָדָם אֹמְרִים לוֹ אַתָּה קִדְמַת לְכָל מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, וְאִם לֹא אֹמְרִים לוֹ יִתּוֹשׁ קִדְמָךְ; עַכ"ד. זֹאת כִּדִּי שֶׁלֹּא יִתְגַּאֵה וְיִתְנַשֵּׂא הָאָדָם לְחֻשָׁב שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט עַל הַבְּרִיאָה וְיִכּוֹל לִלְכַת בְּדַרְכֵי לְבוֹ. לְדַעַת חֲז"ל (עֵרְכִין טז.). אֶחָד מִשְׁבַּע דְּבָרִים הַמְבִינִים נֶגְעִים עַל הָאָדָם הוּא גְסוּת הָרוּחַ. לְפִיכֵךְ עַל הַמְצוּרֶע לְהֵבִיא כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר לְהֵלֵךְ "עֵץ אֲרִז וְאֲזוּב" (יד-ד) וְכַתֵּב רִש"י: מֵה תִקְנֹתָ וְיִתְרַפְּאֵ; יִשְׁפִיל עֲצָמוֹ מִגְּאוּוֹתָו כְּתוֹלַעַת וְכֶאֱזוּב.

כתב רבינו חיים ויטאל זצ"ל: הגאווה היא שורש להרבה עבירות, אם בין אדם למקום ואם בין אדם לחברו. כי גורם להזיק לחברו ולשנאתו ולדבר עליו גם לשון הרע, וכאלו רבות. עוד כתב: הכעס הוא ענף הגאווה. הקפדנות היא ענף מן הגאווה ומן הכעס.

והיה אומר הר"ק **רבי פנחס מקוריץ זצ"ל:** עצבות מקורה בגיאות; כי רק הגאותן מדמה בנפשו שראוי שיהיה לו יותר ממה שיש לו. אדם שאינו גאותן יודע שמה שיש לו, גם זה אינו מגיע לו.

לעומת זאת היה **רבינו החיד"א זצ"ל** (בספרו **דבש לפי**) מונה את המעלות הטובות שישנן למי שיש בו מדת הענוה: **האחת**, שדומה כאילו מקריב כל הקרבנות, כמו שנאמר "זבחי אלוקים רוח נשברה" (תהלים נא). **והשניה**, שמוחלין לו כל עוונותיו. **והשלישית**, שנעשה צינור שדרכו עובר כל השפע לעולם, וזוכה שהש"ת מפרנסו בשפע ואינו בא לידי עניות. **והרביעית**, שהשכינה שורה עליו וכולם מתיראין מפניו, כמו שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וראו ממך". **והחמישית**, תפלתו אינה נמאסת וזוכה לגן עדן.

אמרו חז"ל בגמרא (מגילה כט.) "כל המתיהר בעל מום הוא". ויש להבין: מדוע נידונה הגאווה כמום, ובאיזה מובן זה בא לידי ביטוי באדם המתגאה?

והיה אומר הגה"צ **רבי יעקב גלינסקי זצ"ל** שכך הסבירו בנובהרדוק: אימתי חש האדם בשינויו? מתי מודע הוא לכך שיש לו שינויים? רק כאשר הן כואבות! אדם בריא אינו מודע לכך שיש לו ראש, עינים ואוזניים, עד שהן כואבות. כשתוקף אותו כאב ראש, עסוק הוא בראשו. כשתוקפו כאב עיניים או אזניים, מודע הוא לעיניו ולאוזניו, וכך בכל איבר בגופו.

הוי אומר, שאדם שהוא בריא מבחינה רוחנית, אינו אמור להיות עסוק בעצמו. אינו אמור "להרגיש" את עצמו, להיות מרוכז באישיותו. מעייניו אמורים להיות מופנים לתורה ולמצוות, לצדקה ולחסד. אם טרוד הוא בעצמו, סימן הוא שיש בו חולי רוחני... ומכאן שהמתיהר בעל מום הוא.

[יש להוסיף לדבריו את מה שדרש **רבי ישראל זצ"ל - המגיד מקוזניץ**: "כתוב אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול" - אדם המתיהר בשלמותו שבו וחושב שאין בו מום, סימן שלא עלה עליו כל עול, ששלטון התורה ממנו והלאה].

עוד בענין זה סח רבי יעקב גלינסקי: פגשתי באברך תלמיד חכם. חריף ובקי. אבל עבר קצת את הגבול ביהירותו... כלומר: אם הותרה גאווה בשיעור "שמינית שבשמינית" הוא החמיר בשיעורים...

אמרתי לו: ישמעו אוזניך מה שפיד מדבר. שלוש פעמים ביום מבקש אתה "ונפשי כעפר לכל תהיה"! ענה לי בגאווה: "אכן, אבל יש עפר ויש עפר: הלא עפר ארץ ישראל שוה יותר מעפר חו"ל. ועפר בית המקדש יקר מזהב ומפז! אמנם אני עפר וגם חברי עפר, אבל איפה הוא ואיפה אני!..."

אמרתי לו: "ודאי שאתה צודק. אנו אכן יודעים להעריך את ההבדל בין עפר לעפר. אבל העפר עצמו אחד הוא בכל מקום... אין הגריר חושב עצמו חשוב יותר מחברו. העפר עצמו אינו מתגאה!..."

הבורח מן הכבוד...

סיפר הגאון **רבי שאול קרביץ זצ"ל:** שמעתי מבעל "אפיקי ים", מדוע נקרא ה"חפץ חיים" דוקא על שם ספרו "חפץ חיים" ולא על שם ספרו המפורסם "משנה ברורה" או על שם ספר אחד שחיבר?

הסיבה לכך היא משום שספר חפץ חיים הוא הספר היחיד שלא נקרא על שם מחברו "ישראל מאיר הכהן", בעת שיצא לאור עולם, יען כי המחבר רצה להעלים ולהחביא את שמו. לברוח מן הכבוד. לכן דוקא מספר זה יצא שמו בכל הארץ, כפי שאמרו חז"ל: "כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו". כי על כן, בדבר הזה אשר בו ברח מן הכבוד, הוא הדבר אשר ממנו רדף אחריו הכבוד להשיגו...

הלמות עמלים

הרפואה האמיתית לרוב המריבות...

הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, מעולם לא סידר קידושין לאנשים, שכן טען בענוותנותו שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין והרי שנינו (קידושין ו.) כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהן.

אירע פעם שבאו להחתים את רבי חיים על מכתב המלצה לצדקה לצורך "משולח" שנוסע לאמריקה. כשיצא הלה, שאל רבי חיים בתמהון: "מי מכיר אותי באמריקה?"

וכתב רבי חיים בספרו שכל המריבות והמחלוקות שמצויים בכל מקום בזמננו, וכך גם בבתי שאין שלום בית, רובן ככולן באם ע"י גאווה. ואם כל אחד היה מחזיק בענוה ולא היה איכפת לו על כבודו ועל גאותו, היו רוב המחלוקות מסתדרים בשלום. נמצא שהענוה האמיתית היא רפואה בדוקה ואמיתית לרוב הבעיות שיש בזמננו.

מנחת תודה

מהי גאווה ומהי ענוה...

פעם עלה יהודי לביתו של **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** ושטח לפניו את צרותיו ובעיותיו השונות. טען אותו אדם כי הוא מרגיש שהכל נובע מחמת עין הרע שנותנים בו אנשים שונים המקנאים בהצלחותיו ובמצבו, ולכן נקלע לכאלו צרות גדולות...

לאחר שיצא הלה מהבית אמר הרב אלישיב לאחד ממקורביו: "היה כאן אצלי מישהו שביקש סגולה נגד עין הרע משום שהוא חושב שכל הבעיות והצרות שלו מגיעות מעין הרע. אלו שחושבים שהבעיות שלהם מגיעות מחמת עין הרע, הם בעלי גאווה! וכי חסר להם עבירות? וכי פשטו במעשיהם ומצאו עצמם נקיים מכל דבר חטא ועון עד שהסיבה היחידה לבעיותיהם נובעת מעין הרע או מעונות הדור?"

"**אין** זו אלא גאווה גדולה! מי שיש לו צרות עדיף שיפשט במעשיו ויתקנס!"

ומעשה ביהודי שנכנס לחדרו של הרב אלישיב, ובירך עליו בקול, בשם ומלכות ברכת "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו".

נבהל הרב אלישיב מאוד מהברכה וצויה עליו לומר מיד "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". (שאומרם על הזכרת שם ה' בטעות).

לאחר שיצא, הביעו מקרובי הרב אלישיב את פליאתם: הרי גדול בתורה שמברכים עליו, נמדד לפי דרגת הדור... ומדוע נבהל כל כך?"

השיב להם הרב אלישיב: לא נבהלתי מהמילים "שחלק מחכמתו" אלא חושש אני מה"ליראיו"...

הלמות עמלים

שלא לדבר לשון הרע על הזולת!

נלמד מהפסוק: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת ויהיה בעור בשרו לנגע צרעת" ... (פרק יג-ב)

ואמרו חז"ל: על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע ועל שפיות דמים וכו'. על לשון הרע דכתיב: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" (ערכין טז.). וכן אמרו: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר "מלשני בסתר" וגו' וכתוב התם "לצמיתות" ומתרגמין "לחלוטין" ותנן "אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה" ופירש רש"י: אלמא אצמית דמתרגם לשון חליטה היינו צרעת. (ערכין טו.).

לכאורה תמוה: אם אכן הנגעים הללו באים על עוון לשון הרע, מדוע לא נמצא אצל אומות העולם שיהיו נענשים בנגעים, וכי הם לא נגועים בחטא לשון הרע?!

ותירץ הגאון רבי שלמה נצפריד זצ"ל (בספרו **אפריון**): שונה דין אומות העולם מדין ישראל. אצל אומות העולם אין ה"אחדות" חלק ממהותם, וגם בשעה שנראת בהם אחדות, איננו אלא אחדות חיצונית גרידא. לא כן עם ישראל, אצלו ה"אחדות" היא חלק בלתי נפרד ממהותו ואופיו, ואחדותו אמיתית היא.

ואכן מטעם זה אמרו חז"ל (ביבמות סא.) "אתם קרויין אדם ואין הנכרים קרויין אדם" כי "אדם" לעולם יבוא רק בלשון יחיד, ואילו "איש" ישנו בלשון רבים. ללמדנו, שרק ישראל שהם באחדות אמת, שייך בהם שיקראו "אדם" בלשון יחיד.

מעתה, מובן מה שאומות העולם אינם נענשים בנגעים, שהרי עיקר רעתה של לשון הרע הגורמת לנגעים, היא בכך שיוצרת מחלוקת ו"פירוד" בין איש לרעהו, א"כ, רעה זו אינה פוגעת אלא במי שמהותו היא האחדות, לא כן אומות העולם שבלאו הכי הרי הם בפירוד. לפיכך ציוותה התורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (כג-א). ודרשו חז"ל: הוא הבדיל בין איש לאשתו. בין איש לרעהו. לפיכך אמרה תורה "בדד ישב" (ערכין טז.).

זו גם הסיבה שנאמר עליו: "והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים". מדוע דוקא אליהם? משום שהם המסמלים את השלום והאחדות [= "אהרן אוהב שלום ורודף שלום"], ומהם ילמדו ויטיבו דרכם.

מכאן נבין גם מדוע נעמן נעמן נעמן שלקה בצרעת, לא שלחו אלישע אל הכהן אלא ריפאו בעצמו, שכן דין זה "והובא אל הכהן" שייך דוקא בישראל שלקה בצרעת, מהטעם שנתבאר.

לדעת הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, גדר לשון הרע כולל כל דיבור שקר המזיק לחברו או בגופו או בממונו או בכבודו. ואף שמבואר בפוסקים דאיסור לשון הרע הוא אפילו אומר אמת, הביאור בזה, שאמנם המעשה אמת אך הגנאי שבו אינו אמת, כמו שכתב **החפץ חיים** דמה שאסור לדבר לשון הרע, אפילו שהמעשה אמת, הוא מטעם שאפשר שלא ידע מדבר חומר האיסור, או שהיה שוגג גמור, או שמא עשה תשובה. אלא אם ברור שהיה מזיד גמור וגם לא יחזור בתשובה, מותר לספר בגנותו כמבואר במשנה יומא: "ואלו נזכרין לגנאי בן קמצר"...

עוד כתב רבי אלחנן (בסוף **קובץ הערות** - יבמות) שממעשה מרים למדנו דאפילו אם אינו מספר בגנותו, רק מקטין מדרגת חברו מכפי שהיא, זהו בכלל לשון הרע, כי גם דיבור כזה יגרום הזק לחברו.

נסיים בחידוש שאמר **הגריי זילברשטיין** שליט"א בשם הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל**: כאשר מדבר אדם לשון הרע פעם אחת על אנשים רבים, כגון שאומר: כל אנשי עיר זו גנבים, אזי עובר בפעם אחת לא רק על לאו אחד, אלא על הרבה לאוין כמספר התושבים של אותה עיר...

סייג לחכמה...

מחוץ לדברים שבקדושה, כמעט לא הוציא כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" מפיו שום דיבור, כי אם החיוני ביותר. ברוב הפעמים השלים את כוונתו בתנועה או ברמיזה. פעם התבטא עליו בנו כ"ק האדמו"ר בעל ה"לב שמחה": "על כל מילה שהוציא מפיו, יש להוסיף עשר מלים מלפניה, ועוד עשר מלים לאחריה, רק כך היו יכולים להבין כראוי את דבריו הקצרים"...

היתה לו לאמרי אמת, קורת רוח מיוחדת כאשר אדם הבא אליו הבין את הרמז. בני ביתו והמשמשים כבר היו רגילים לכך, שכאשר הוא נזקק למשהו ורוצה שיביאו לו, לעולם איננו אומר בפה מלא, כי אם מראה להם באצבעו גרידא, והבינו כוונתו.

ראש גולת אריאל

מדוע האריכו ימים?

פעם נסע המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוונישטיין זצ"ל במונית, כאשר שב מהלוויית תלמידו **רבי יוסף שלום הורביץ זצ"ל**, אליו התלוה גם תלמידו משיבת מיר **רבי משה ברנשטיין זצ"ל**. נהג המונית היה יהודי חילוני מבוגר שנולד באחת מעיירות אירופה, והבין אידיש... הוא התעניין אצל הנוסעים לגילו של הנפטר, והשיבוהו שנפטר בן כמאה שנים.

התלהב הנהג והחל לספר שבעיירתו היו רבים נפטרים בגיל שיבה. הוא המשיך להסביר שהדבר נבע מהעובדה שהפירות והירקות היו יותר בריאים שלא כמו גידולי זמננו...

היסה אותו המשגיח רבי יחזקאל ואמר לו: "בעיירה שלך יהודים היו רחוקים מכל הוויות העולם. הם לא שמעו כל כך הרבה חדשות וממילא לא דיברו הרבה לשון הרע, רכילות והוצאת שם רע. לפיכך האריכו ימים כמו שכתוב "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע"...

הלמות עמלים

"יבוא מעצמו להתוודות ולשלם קנס..."

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל הנהיג פעם בקרב תלמידיו בישיבה, שכל מי שנכשל בלשון הרע, יבוא מעצמו להתוודות אצלו, וישלם קנס כספי לירה אחת בעבור כל פעם שחטא בדיבורו.

והתלמידים אכן באו מעצמם. היה מעשה בתלמיד שחבריו הוכיחו אותו על שמדבר לשון הרע, אך הוא סבור היה שאין זה לשון הרע, ושנה שמונה פעמים בשגגתו. לבסוף הובא הענין לפני הרב צדקה אשר פסק לחומרא... וחייב את התלמיד בשמונה לירות.

אחר הדברים האלו עמד ופייסו: "צא וחשוב" - אמר לו - "אם אתה הולך לקנות בעולם הזה חליפה, כמה עליך לשלם. והנה רכשת לעצמך בזיל הזול חלוקא דרבנן לעולם הבא..."

קרה גם באחד הימים, שהרב צדקה עצמו הניח על השולחן לירה אחת לעיני התלמידים, כשהוא מתוודה ומגלה להם שקונס את עצמו על שיחה אחת, שנתגלגלה אמש בינו ובין אדם פלוני ו"יתכן שנכשלתי באיסור לשון הרע". אמרו אז תלמידיו: בטוחים אנו שרבינו מעולם לא סח לשון הרע, וכל מה שעשה ב"קנס" שקנס עצמו, לא עשה אלא כדי להמחיש בפנינו ולעורר לבבינו כמה חמור הענין.

וזאת ליהודה

זהירות בשמירת הלשון

פעם נכנס **רבי דוד פרנקל זצ"ל** אל **רבינו הגרא"מ שך זצ"ל** ואמר על אדם מסויים כי **הגריי? סולובייצ'יק זצ"ל** כינה אותו אפיקורס. הגיב הרב שך: "לא תמיד כשאדם גדול מתבטא על אדם בענין מסויים, זה נשאר כך לדורות!"

בדומה לכך העיד **הגרמ"א ברוורמן זצ"ל**: היה פעם הספד מפורסם של הרב שך שפורסם ברבים על ידי נאמן ביתו והושמטה ממנו שורה. בא רבי דוד פרנקל בטענות אל המדפיס: מדוע השמיט את אותה שורה שנאמרה?!

אמר לו המדפיס כי הרב שך הורה לו לעשות כן בנימוק הבא "לא כל מה שאומרים פעם אחת, אומרים תמיד. ולא כל מה שאומרים כותבים!..."

מתוך מאמר

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

עת צרה אבל 'זממנה יושע'! / הרב נפתלי וינברג

קוראים יקרים וידידים חביבים!

מה מעוררת בכם המילה 'אוסטרליה' אם לא אסוציאציה של שקט-אין-סופי? מסתבר שאפילו שם לא שקט: הצפות בקנה-מידה ענק גרמו להרס של עשרות אלפי בתים. ככה זה כאשר מידי 2 דקות בלבד מתווספים 100 מ"מ (סנטימטר שלם!) של גשם.

האם כאשר ניפרד מאוסטרליה ונתקרב למזרח-התיכון נגלה עולם שקט יותר? הלוואי... די אם נזכיר את המלחמה באוקראינה שמערערת את כל הסדר העולמי, ואשר משפיעה באופן ישיר על האומץ של אירן להמשיך "להתחכם" מול כולם.

אנחנו יודעים שהמצב הפיזי הוא תוצאה של המצב הרוחני, ואנחנו הלוא מודעים להתדרדרות המוסרית העולמית ממילא איננו מופתעים שזה המצב אליו הגענו.

ועולה על כולנה, אחרון-הכביד בהסתלקות שר התורה מרן **רבי חיים קניבסקי ז"ל**. אי-אפשר להשוות את אסון שריפת בית אלוקינו לכל אסון אחר, אך בל נשכח: בימים אלו אנו מציינים שנתיים בדיוק, לתחילתו של גל פטירת מאותו! צדיקים וצדקניות בתקופת הקורונה. האם לעת-הזאת נוכל לשבת בשלווה ולומר שלום עלי נפשי?

* * *

חז"ל מלמדים אותנו ש"מיתת צדיקים מכפרת" (מסכת מו"ק כח: נלמד מסמיכות הפרשיות של פטירת מרים הנביאה ומצוות פרה אדומה). כעת נתבונן: אם בפרק זמן של שנתיים נלקחו מאיתנו כל כך הרבה צדיקים, קדושים וטהורים - כולל באסון מירון - הרי זה מלמד שכמות ה'כפרה' לה נזקקנו הייתה עצומה ואיומה. רק בשבוע האחרון נספו ארבע צדיקים בפיגוע איום בבאר שבע, ואנשים סיפרו שהכירו על אחד מהם שהיה ממש צדיק גמור שמסר עצמו בעד הזולת.

האם מישהו יכול לחתום שהתקופה הזו מאחורינו? שאפשר לדבר עליה בלשון-עבר? הרי הצדיקים הללו לא הסתלקו כדי לכפר על העבירות שאין-להם, אלא על עברות שאחרים "תרמו" להם, האם זה לא מפחיד?

הכי קל להאשים את הזולת... אני? מה אני קשור לסיפור הזה. כל האסונות בגלל פלוני! מַחמת אלמוני! הם... "ממשלת-הזדון"... שמה... בחוץ-לארץ... העיקר, לא אני.

אבל מה האמת? שדווקא אנחנו, שזכינו להתגורר בארץ הקודש - פלטריין של מלך - אנחנו הראשונים הזקוקים לחשבון נפש. האור לכל העולם כולו צריך לצאת מכאן. האחריות עלינו כפולה ומכופלת.

* * *

בתוך ימי האבל אחר הסתלקות שר התורה זי"ע, נוצרה לנו הזדמנות פז לתקן את המצב ולהועיל לכלל ולפרט. הבה נקבל על עצמנו משהו קטן מהמידות-טובות שכל-כך אפיינו את דמותו האהובה. כל אחד יכול לאמץ משהו ממה שנשמע במגוון ההספדים, ובכך להועיל לנשמת הצדיק, לו עצמו - ולכל העולם כולו!

נפרט מעט ממעשי הצדיק מהם ניקח משהו לעצמנו:

סבלנות - לקבל דבר יום ביומו מאות אנשים שונים, ברוגע ובסבלנות. אתה מתבונן בו בסרטונים שהופצו, כיצד לאדם הכי לחוץ בזמן בעולם וכן. יותר מנשיא ארה"ב! יש את כל הזמן שבעולם להקשיב לאנשים על דברים של מה-בכך.

מאור פנים - גם לְשׁוֹנִים וּמְשֻׁנָּים...

מסירות נפש - למען הפרט והכלל.

ניצול הזמן - לא לבזבז זמן לבטלה. כל שנייה ביממה מנוצלת לדבר-מצוה.

דיבור נחמת - אין צורך להרים את הקול, גם כאשר צריכים לחזור על אותו משפט כמה פעמים. הדיבור תמיד בקול נעים.

* * *

אי-אפשר להתייחס לדמותו הנעלה של מרן זי"ע, בלא להזכיר את המופתים שהתגלגלו סביבו. תופעה זו מוכרת מצדיקים נוספים, מכל החוגים והעדות. קדוש אמיתי זוכה לקבל משמים כוחות למעלה מן הטבע.

זה, בעצם, מונח בנוסח הברכה שמברכים על חכמי ישראל '**ברוך שחלק מחכמתו ליראיו**'. אתה שומע את החכם משיב, מברך, מייעץ, פותר אך בסופו של דבר הכל מגיע מהקב"ה - כי "שכינה מדברת מתוך גרונו".

אצל פרעה אנו מוצאים את החרטומים מחלקים פתרונות שונים ומשונים, ולבסוף מגיע יוסף, מכוון אל האמת, ומכריז: "אלוקים יענה את שלום פרעה", זה לא מְשָׁלִי זה מְשָׁל הקב"ה! וכפי שמרן זי"ע בעצמו כותב "ויש עוד ענין, שמון השמים נותנין בפיו (=של הצדיק) מה לומר, ואף על פי שאינו יודע כלל שזה ברוח הקודש, רק נותנין לו מחשבה לומר כך וכך..." (ארחות יושר, רוח הקודש, ראה שם בארוכה). כלומר, שלא נטעה להעניק לשום אדם תוארים שהוא עושה את המופת, הצדיק הוא רק הצינור.

הווה אומר: עתה, כאשר הפסדנו את מרן זי"ע, לא הפסדנו רק אותו, עובד ה' אמיתי אלא הפסדנו צינור ישיר לריבונו של עולם. הבה נתאמץ כל אחד במשהו קטן למלא את החלל הענקי!

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע - ע"פ

יותר מבנו, והוא בכל זאת מל אותו. וכל כך למה? אמר רבי נחמן בר שמואל כדי לעשות רצון בוראו, הוא רואה בנו שופך דם ממילתו ומקבל עליו בשמחה.

אמר רבי חנינא ולא עוד אלא שהוא מוציא הוצאות ועושה אותו היום של שמחה מה שלא נצטוה, הוא שהכתוב אומר (תהלים עא, יד) 'ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך', ולא עוד אלא אדם הולך ולווה וממשכן עצמו ומשמח אותו היום.

הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע אמר שלרוב עושים ההיפך מן הכתוב לעיל, (א.ה. "דעת בעלי בתים היפך דעת תורה" {הסמ"ע חו"מ ג, יג}) שהרי לגבי

סעודת ברית אמרו במדרש שאדם הולך ולווה וממשכן עצמו, ואנו רואים שהציבור מסתפק בסעודה קטנה, ואילו לגבי נישואין איתא בספרים את המליצה הידועה על סמיכות הפסוקים 'כי יקח איש אשה חדשה' ומיד אחר כך 'לא יחבול רחים ורכב' (דברים כד, ה-ו) - לומר לך שלא ימשכן עצמו בעבור הוצאות הנישואין, ובכל זאת הציבור נוהג שלא כראוי, ולקח הלוואות ומשתעבד לחובות מרובים

בעבור הסעודה של שמחת נישואין.

("ילקוט מאיש לרעהו - ליקוטי יהודה")

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או

בהרת" (יג, ב)

בהרת היא סוג הצרעת הקשה שבכולן, מניין? אנו לומדים זאת ממרים, אשר הצרעת שבה לקתה היתה בהירה כשלג, ונאמר עליה בתורה: (במדבר יב, י-יב) "והנה מרים מצורעת כשלג... אל נא תהי כמת".

אם כן מדוע נמנית הבהרת אחרונה מבין כל סוגי הצרעת? סדר זה בא ללמדנו על רחמיו של הקדוש ברוך הוא, אשר מעניש את האדם מן הקל אל הכבד.

אם לא חזר בתשובה לאחר צרעת קלה, מגיעה צרעת קשה יותר, כפי שאומר הרמב"ם שה' מביא על החוטא נגעי בתים, אם לא חזר בתשובה - מתקרבת הצרעת אליו יותר,

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

רבי ירוחם הגדול מפינסק הזדמן פעם לברית מילה. מכיוון שמוהל מומחה היה, בא אליו בעל הברית ושאל: "במה רצון רבינו להתכבד? בסנדקאות או במצות המילה?"

השיב רבי ירוחם: "חפץ אני לקיים מצות מילה". בשעת סעודת הברית, תמה אחד המסובים באזני רבי ירוחם ושאל: "הרי כולם מעדיפים להתכבד בסנדקאות, שהרי סגולה היא לעשירות, ומה ראה אפוא רבנו, להעדיף את המילה על פניה?"

השיב רבי ירוחם: "אמנם כן הוא, מי שהממון חשוב לו מהמצוה, מעדיף את הסנדקאות".

"וביום השמיני ימול

בשר ערלתו" (יב, ג)

מדוע צוה הקדוש ברוך הוא למול את התינוק רק ביום השמיני, ולא מיד בלידתו? ענו על כך חז"ל, שברחמיו של הקדוש ברוך הוא על הילד, צוה להמתין עד היום השמיני, כדי שיהיה בו כח לסבול את המילה.

ויש לשאול, מנין למדו חז"ל, שדווקא שמונה ימים ולא פחות, נצרכים לתינוק עד שיתחזק כחו?

ניתן ללמוד זאת ממה שאמרו, שהסיבה שמלים ביום השמיני ולא לפני כן, הוא כדי שיעבור על התינוק שבת בטרם ימול, וגם אם נולד ביום ראשון, יהיה שבת לפני היום השמיני.

הסיבה שמחכים שתעבור שבת לפני המילה היא, מפני שבשבת יורד לעולם שפע של כח חיוני, וזה משפיע כח על התינוק ואז הוא יהיה בן קיימא, וכמו שאמרו חז"ל, שקודם בריאת יום השבת היה העולם רופף ורועד, וכיוון שבאה השבת נתחזק העולם ונח. אם כן נמצא שהשבת נותנת כח, וזהו הכוח שמחזק את התינוק.

(אור החיים)

"וביום השמיני ימול בשר

ערלתו" (יב, ג)

במדרש תנחומא (תצוה א): אמר רבי שמעון בר יוחאי בוא וראה שאין חביב לפני האדם

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע - ע"פ

כאמור, נגע הצרעת בא בעקבות לשון הרע. כאשר אדם מספר לשון הרע, הוא גורם לריב ולפירוד לבבות, ועל כן טהרתו היא - לבוא אל הכהן. על אהרן הכהן נאמר שהיה "אוהב שלום ורודף שלום" (פרקי אבות א יב). כאשר יבוא בעל הלשון הרע אל הכהן, הוא ירפאו, וילמד אותו כיצד להרבות שלום ולהמעיט במחלוקת. (כלי יקר)

"וראה הכהן את הנגע" (יג, ג)

בגאונותו העצומה, היה הגר"א מוילנא מוצא סימוכין בתורה לכל הלכה ומנהג, ותלמידיו היו משתאים אל מול חכמתו הכבירה. פעם שאלו אחד התלמידים על מקור הדין שאין רואים נגעים ביום מעונן, והשיב מיד: "הרי נאמר בתורה והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשלג", ומכאן שכל זמן שהיה ענן פרוש על האוהל, לא היו יכולים לראות את הנגע."

"נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן" (יג, ט)

רבי אשר מסטולין, בנו של רבי אהרן הגדול מקרלין, היה רגיל לומר: "החסידים שבזמננו דומים ל'איכרים של טיט' ול'קוזקים של קש', כי כאשר הם באים אל הצדיק הם מסתירים את החלק השלילי שבהם ומבליטים את החלק החיובי. אך כאשר אני באתי אל רבי הקדוש רבי שלמה מקרלין, הסתרתי דווקא את הטוב שבי, וכי בכוחו לתת שכר ועונש?! והייתי מגלה דוקא את הרע שבי, כדי שימצא מזור ותעלה לנפשי, שנאמר 'נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן', הוא הצדיק הרופא לנגעי הנפש."

ומופיעה כנגעי בגדים, ואם טרם למד החוטא את הלקח - מגיעה הצרעת אל גופו. (אזנים לתורה)

"לנגע צרעת" (יג, ב)

אמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו (ערכין טו, ב) כמה קשה לשון הרע? משל לנכה רגלים שהיה מרעיש את המדינה, אמרו אילו היה שלם (בגופו) על אחת כמה וכמה, כך הלשון מחותך ומונח בתוך הפה והוא (עדיין) מרעיש את העולם.

למה הוא דומה, לכלב שהוא קשור בשלשלת וחבוש ונתון לפנים משלשה בתים והוא מנבח וכל העם מתייראים ממנו (למרות שהוא קשור וחבוש), אילו היה בחוץ מה היה עושה... כך לשון הרע נתון לפנים מן הפה ולפנים מן השפתים ומכה שאין לו סוף, אילו היה בחוץ על אחת כמה וכמה... אמר הקב"ה מכל צרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, אבל בלשון הרע הטמן עצמך ואין אתה מפסיד. משל לעשיר שהיה לו אוהב אחד בן כפר, הלך לשאול בשלזמו והיה שם כלב שוטה והיה נושך וממית את הבריות. אמר אותו עשיר לאוהבו בני אם אתה חייב לאדם אני פורע ואל תתחבא ממנו, אבל אם ראית אותו כלב שוטה, ממנו תתחבא, שאם נושך איני יודע מה לעשות לך. כך אמר הקב"ה 'בשוט לשון תחבא ולא תירא משד כי יבוא' (איוב ה, כא)

(ילקוט שמעוני על התורה תתקל"ג)

"והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים" (יג, ב)

מה הטעם לכך שהמצורע נטהר דווקא אצל הכהן?

"אשרי אדם מפחד תמיד" (משלי כח, יד)
בדברי תורה פתיב (ברכות ט, א)
פֶּתַב בְּפָרֶשֶׁת דְּרָכִים (דרוש טו) מְשַׁרְשֵׁי מִדַּת הָעֲנָוָה... לְהִשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֹת מִי שֶׁמְשַׁפֵּיל עֲצָמוֹ בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה שָׁאִין לָהּ מְדָה טוֹבָה הַיְמָנָה. ע"כ.
לְהִכִּיר בְּשִׁפְלוּת שְׁלָנוּ זֶה מְאוּד מִפְּחִיד, זֶה פְּשׁוּט לְעֹזֵב אֶת כָּל הָאֲחִיזוֹת וְהַתְּפִיסוֹת שְׁלָנוּ עַל עֲצָמָנוּ, לְהִכִּיר בְּנִטְוִיּוֹת הַטְּבָעִיּוֹת שְׁלָנוּ לְשִׁלְיֵי וְלָרַע, לְהִבִּין עַד כַּמָּה אֲנַחְנוּ חֲסְרֵי כּוֹחַ, לְשַׁחֲרַר אֶת כָּל הַהֲצִלְחוֹת וְלִקְלֹט שְׁכָל הַטּוֹב שְׁלָנוּ הוּא מֵהַבּוֹרָא, פְּשׁוּט רַק מִמֶּנּוּ, לֹא קְשׁוֹר אֲלֵינוּ...
זֶה מְאוּד מִפְּחִיד, וְכָל כֶּף הִרְבָּה אֲנָשִׁים אֵינָם מְעִיִּים לְעַמֵּד מוֹל הַפְּחַד הַזֶּה! אָבֵל 'אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד', אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁאִינוּ מֵהֶסֶס לְעַמֵּד מוֹל הַפְּחַד, וְאִינוּ נוֹתֵן לַפְּחַד הַזֶּה לְהִשְׁפִּיחַ מִמֶּנּוּ אֶת הַמְּצִיאוֹת שְׁלוֹ...
כֶּף הִיא דְּרָבָה שֶׁל תּוֹרָה.
(נְקֻדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע - ע"פ

ואמנם מאז לא ידע האיש שיעול מהו, ומחלתו עברה ממנו אל הכומר הנוצרי.

פירוש נאה אמר הרבי על דינו של המצורע. לכאורה תמוה, מפני מה לוקה ההולך רכיל בצרעת? והרי לא דברי שקר היו בפיו בשעה שספר לחברו כי פלוני דבר בו רעות, ואת ההפך הגמור מצאנו באהרן הכהן, שעליו נאמר שהיה אוהב שלום ורודף שלום, וחז"ל מספרים עליו, שכאשר היה רואה שני אנשים עברים נצים, היה בא אצל אחד ומספר לו כי איש ריבו אמר עליו טובות, וכך היה מספר גם לשני, אף שהדבר לא היה באמת, וכך היה מקרב ביניהם ומשכין בהם שלום.

אם כן יש כאן דבר והפוכו, ההולך רכיל שמספר אמת לוקה בצרעת, ואהרן הכהן שהיה משנה מן האמת, נקרא איש שלום. אתמהא!?

אלא כך פירושו של דבר, אמר הרבי, אותו אחד שהולך רכיל ומדבר דברי אמת, סופו שהוא נאלץ להודק לאותו שקרן, לאהרן הכהן, כדי שיטהר אותו מצרעתו...

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (יג, מו)

פעם בשעת צרת הכלל, ישב אצל הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, יהודי אחד שהחל לפשפש במעשיהם של אחרים ולחפש תקנה לחטאיהם. אמר לו ר' ישראל, כשבאים נגעים על אדם שולחים אותו אל מחוץ למחנה, כדי שלא יראה את מעשיהם של אחרים ויהיה עסוק רק בתיקון עצמו.

"בדד ישב מחוץ למחנה" (יג, מו)

מה נשתנה מצורע [משאר טמאים] שאמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? אלא הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל, לפיכך אמרה תורה בדד ישב (ערכין טז).

גם בפסוק "טמא טמא יקרא" ישנה "מדה כנגד מדה". כשם שנהג הוא לגלות קלונם של אנשים בפרהסיא, כך עליו לגלות קלונו שלו. (שמירת הלשון ח"ב - פרק טז). סיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי זיע"א, יהודי בעל

"נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן" (יג, ט) "וראה הכהן והנה נרפא הנגע" (יד, ג) מסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א, ששלח יהודי אחד אל המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א עם פתקא, והיה כתוב שם, "המוכ"ז מכף רגלו ועד ראשו אין בו מתום וצריך תיקון".

הביט בו המגיד על כל גופו ואמר שאינו רואה בו שהוא בעל חטאים כמו שכתוב בפתקא, אבל אם הרה"ק מקארלין כתב הפתקא בודאי אמת הוא, רק ע"י הדרך שבא אלי היה לו תיקון קצת, כמו שכתוב "איש כי יהיה בו נגע צרעת וגו' והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן והנה נרפא הנגע", כלומר, שע"י ביאת האיש אל הכהן וע"י טורח הדרך שבא אל הצדיק, כבר נרפא הנגע.

"וטהר את הנגע"

(יג, יג)

לאחר התמנותו של רבי מנדל מוורקא בהנהגת העדה, תמך בו רבי מנחם מנדל מקוצק שהעריכו מאד.

לאחר חג השבועות הראשון לנשיאותו, באו וסיפרו בקוצק כי כשלת אלפי איש נהרו אליו כדי לעשות בצלו את חג מתן תורתנו.

נהנה הרבי לשמע הדבר, ושאל את מקורביו: "האם נתן רבי מנדל את ידו לקבלת שלום מכל אחד ואחד מהבאים?"

כאשר השיבו לו בחיוב, שמח ואמר בצחות לשונו: "אם כן הוא באמת רבי הראוי לתפקידו, כי הנותן יד לשלשת אלפי איש ואינו נעשה מצורע מכך, סימן יפה לו..."

"והתגלח" (יג, לג)

אחד מחסידיו של רבי חנוך העניך הכהן מאלכסנדר, התאונן פעם בפניו כי זה זמן רב שהוא משתעל, ואף שדרש ברופאים לא מצאו לו הללו ארוכה ומרפא.

הדבר היה בשבת קודש פרשת תזריע, והרבי השיב לאיש בדרך צחות: "הרי בפרשת השבוע נאמר 'והתגלח', והמילה נשמעת במבטאנו כמו 'היס גלח' שמשמעותה באידיש 'שתעל הגלח' הוא הכומר הנוצרי ולא אתה..."

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע - ע"פ

לכן, פרץ ה'חפץ חיים' בבכי ואמר: אני מבקש מכם, קהל קדוש, השתדלו בכל כוחכם לפטור אותי מהבעיה החמורה שבה אעמוד, חלילה, בפני בית דין של מעלה, ותתנו את הקמחא דפסחא כפי דרישותיהם של ראשי הקהל שלכם.

כותבי הקורות מספרים, שהקהל התעורר מאוד למשמע דבריו של ה'חפץ חיים', והוציאו כסף מלוא חפניהם עד שהתמלאה וגדשה הסאה...

(הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

ילדה מבנות ירושלים, נכנסה ביום בדיקת חמץ לביתו של הגאון רבי מיכל הורביץ, כדי לשאול בעניין מסוים.

מה רבה הייתה הפתעתה, כאשר ראתה שבבית אין תכונה ניכרת, כפי שמורגלים לראות ביום זה בכל בתי ישראל, וגם החמץ עדיין מונח על השולחן, ולא בפניה כלשהי בבית.

הרב שראה בהשתוממותה של הילדה, פתח ואמר: "דעי לך, שכל ההכנות והטרחות שיש בבתי ישראל לקראת חג הפסח, יש בהן עניינים נשגבים וחשובים עד מאוד, אך כל זה בתנאי שהדברים לא יביאו את האדם לידי כעס.

ברגע שיעלה קמצוץ של כעס בלב בני הבית, יתבטלו מאליהם כל העניינים הללו

ויהיו כעפרא דארעא. "היות והרבנית שלי חולה ל"ע", המשיך הרב והסביר לילדה, "הרי שאם אעמוד על כך שהיא תבצע את כל החומרות והסייגים, יגרום הדבר שנגיע לידי כעס, וגם מצב בריאותה עלול להידרדר, על כן מעדיף אני לקיים את ההלכה כפשוטה, ללא החומרות המרובות המתלוות אליה, ורק כשמגיע זמן הבדיקה, אני לוקח מטאטא ומתחיל לנקות היטב את החמץ.

"כל זאת, כדי שלא להכניס הביתה את החמץ החמור ביותר, שהוא הכעס"...

הילדה עמדה ושמעה את הדברים יוצאים מפי הרב, והושפעה מכך עד סוף ימי חייה.

(הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)

מפעל לייצור ארונות הקפיד להתפלל במנין ג' תפילות ביום, ואולם היה מאחר לתפלה בקביעות.

רב בית הכנסת שהבחין בכך גער בו: "אם הנך מקפיד כל כך להגיע לתפילה, מדוע לא תקפיד גם להגיע בזמן?"

השיב לו הסוחר: "מה זה משנה, העיקר שאני מגיע לתפילה ומצליח להשלים את החלקים שהחסרתני!"

באחד הימים הגיע הסוחר לבית הכנסת בשעה מוקדמת כשהוא בוש ונכלם. הוא פנה אל הרב ואמר: "קיבלתי את עונשי מדה כנגד מדה. בית המלאכה שלי נשרף כליל וזאת כעונש על שאיחרתי לתפלה."

התפלא הרב: זאת מנין לך שזה עונש כנגד זה!? השיב הסוחר: הזעקתי את מכבי האש

מיד, אלא שעברו דקות יקרות עד שהגיעו.

כשגערתי בהם על האיחור, אמרו: מה זה משנה "העיקר שהגענו"! אבל אז כבר לא היה מה להציל"...

היה מה להציל"...

"שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום" (פסחים, ו, א)

ה'חפץ חיים' הגיע פעם לעיר אחת, וראשי הקהל הודיעו לו שסכומי הכסף שנאספו לקמחא דפסחא, עדיין לא מספיקים כדי לכלכל את נצרכי העיר, ובקשו ממנו לדרוש בפני הקהל ולעוררם בנושא.

נענה החפץ חיים לבקשתם, וכאשר התכנס הקהל, קם הכהן הגדול ואמר כדברים האלה: אני כבר אדם זקן, וגם אתם יודעים שלא אחיה לעולם... הנה כאשר אבוא ואתייצב בפני בית דין של מעלה, ישאלוני האם בעיר שלכם נתנו קמחא דפסחא בכמות מספקת? למשמע השאלה הזו, המשיך החפץ חיים, אהיה נתון בבעיה גדולה. אם אענה ואומר שנתתם את כל הסכום שהנכם יכולים לתת - הרי יהיה זה בגדר שקר! וכי הנכם חושבים שאני אוציא מפי מילה של שקר, ועוד לפני בית דין של מעלה!? אם אענה ואשיב לפני בית הדין שלא נתתם מספיק, הרי יחשב הדבר כלשון הרע! וכי אני שנוהרתי במשך כל ימי חיי מלדבר לשון הרע, אפתח שם את פי ואדבר לשון הרע על קהילה שלמה!?

"אני מאמין באמונה שלמה"
"כשם שצריך אדם להאמין בהשם יתברך
כה צריך אחר כה להאמין בעצמו"
(צדקת הצדיק קנר)
מכר ביותר מנהגו של אד"ש, כאשר נגשים אליו פחורים לבקש ברכה - אומר להם: **הלואי שכלם יאמינו ככה - כמו שאני מאמין ככה!**
הסביר האדמו"ר: מנסיון אני יכול להעיד, אמרתי את המשפט הזה מאות פעמים בחיי - ומעולם לא חטפתי סטיירה כתגובה על המלים הללו!
מה אכפת לנו לתת מלה טובה לילד!? למה זה כל כך מפריע לנו?! אמרו להם מלים טובות! אל תחסכו במחמאות! הרעיפו עליהם טללי תחיה - ומבטח לכם, על מלים טובות לא חוטפים סטיירה... על מלים אחרות, אולי כן...
(נקודות של אור - ספינקא)

{ אז נדברו }

פרשת תזריע תשפ"ב | לסדר: "בניסן עתידין להגאל" | גליון מספר: 553

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"י)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

גם לי יש נתח מכובד להציע בעבודת ה' הפרטנית שלי...

אנחנו בעיצומם של ימי העפלה לאור צח פסגות מגדלותו של מרן זיע"א... ומשם אנחנו נוחתים היישר לימי בין הזמנים המתאגרים!!! וזה מאוד מבלבל... בשבוע האחרון שמענו הספדים ומושגים על שקיעות בתורה ובקיאיות עצומה בכל מכמני התורה... קיבלנו שאיפות עצומות... ועוד לא הספקנו אפילו להתחיל לעבד את הנתונים ולנסות לחשוב איך אני מתרגם את זה לחיים שלי... ובבת אחת אני צולל לימי בין הזמנים... היישר לסמרטוט הלח או יותר נכון היבש של הטרלול של ערב פסח... ואני לא צריך להגיד לך שבין הזמנים אני מתמודד ונלחם כדי לשרוד... לשרוד את המדרגה שבה אני כעת אוהז וכולי האי ואולי... הלוואי ואצליח... ממילא כשהיישר מההספדים ששמענו השבוע... משם לנחות היישר לתוך בין הזמנים זה... זה די מבלבל...

זה בבת אחת לנחות למציאות המרה והריאלית!!! **ומה עושים עם זה???** איך אני משלב את החיזוק והשאיפות בשולי גלימתו של מרן זיע"א עם ההתמודדויות היומיומיות של בין הזמנים?? אז בשבת האחרונה קבלתי לפתע פלעש!!! הבזיקה לי הארה מיוחדת שהפיסה את דעתי:

כמו שבזכירת עמלק כלנו יודעים שיש שתי ציונים: יש מצוות עשה **זכור!!!** ויש לאו ד- **לא תשכח!!!** על אותו משקל: להבדיל לגבי זכירת ה' גם מצינו שתי ציונים... השמר **לך פן תשכח** את ה'... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת... ורם לבבך וישכחת... ואז בסוף כתוב: **זכרת את ה' אלוך...** כלומר: גם לגבי זכירת ה' יש לנו שתי מצוות!!! שתי סוגי שטייגן בעבודת ה'!! יש עבודת ה' מסוג של **"זכרת את ה'!!** ויש עבודת ה' מסוג של **"השמר לך פן תשכח את ה'!!!"**

ומעתה: מרן ר' חיים זיע"א היה סמל ודוגמא ליהודי שעשה שטייגן גדול במצות **עשה של "זכרת את ה'!!!** כל הזמן הוא היה דבוק בתורה ובמצוות ובדקדוק הלכה... ועל אלה אני בוכיה... מי יתן ואזכה להיאחז במשהו מהדבקות וזכירת ה' הזו... אז נכון... אני לא זכיתי לעשות שטייגן ב"זכרת את ה'..." אבל עדיין! עדיין יש לי שטייגן מסוג אחר!!! שבזה יתכן שאני ואתה זוכים לעשות שטייגן עוד יותר ממרן זיע"א... במה? **השמר לך פן תשכח את ה'!!!** אנחנו כל היום וכל הלילה מתמודדים מול "שכחת ה'..." מי כמונו מבוססים עמוק עמוק ב"פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת... ובקרן וצאנך והאנשי קשר בפלאפון ירביין... וכל אשר לך ירבה... אוהו... הקליפים בנגן, והצנתוקים בקוי הנייעס... בקיצור: ככככל אשר לך ירבה... ("כל" כידוע זה ריבוי... כל אחד ירוש את הריבוי הזה בנימה האישית שלו... כל אחד והפרפרים שממלאים לו את הראש...) ותכל'ס יש לי את כל הסיבות שבעולם ל-שכחת את ה' אלוך!!! **... ותכלס בסוף אני לא שוכח!!!** כמה שהראש שלי מפוצץ בפוליטיקה ובקריאת עיתונים ובנייעס... בכל זאת אני נלחם ונאבק ובסוף מחזיק מעמד... משתדל להמשיך לעסוק בתורה, משתדל להמשיך להתפלל כמו בן אדם... משתדל להתאפק עד סוף התפילה... אני כל היום וכל הלילה עושה שטייגן ב"השמר לך פן תשכח את ה' אלוך..." בינינו... עם כל הקנאה שיש לי לר' חיים איך שכל הזמן הוא היה זוכר את ה'... בינינו... כמה יצא לר' חיים לפגוש את "השמר לך פן תשכח את ה' אלוך..." כמה ניסיון היה לו עם "בתים טובים תבנה וישבת"? וכי היה לו כתובת מייל שכל היום הוא חושב אולי נכנס שם משהו?? וכי היה לו פלאפון שהוא היה צריך לחזור לכל החברים? איפה!!! לא היה לו ניסיון במגרש הזה... הוא כמעט ולא פגש את הניסיון של "וכל אשר לך ירבה, ושכחת את ה' אלוך..." ואילו אני כן. אוהו... אני כל יום מתמודד ומחזיק בשיניים לא לשכוח את ה'... למרות כל הפרפרים שיש לי בראש אני עדיין לא שוכח את ה'... לא שוכח להגיד מאה ברכות ביום ולהתפלל שלוש תפילות ולזכור שבזמנו עולם בסופו של דבר מנחה את העולם...

אז נכון!!! נכון שבשבועיים האחרונים יש לי חלישות הדעת גדולה מאוד מהשטייגן שר' חיים זכה לעשות ב"זכרת את ה' אלוך..." יש לי קנאת סופרים גדולה ומי יתן ואזכה גם אני לקבל איזה אחיזה שם!!! אבל גם כעת... שנחתתי בנחיתת אונס לתוך בין הזמנים וכעת אני שורד את המינימום... **אסור לשכוח שגם אני עושה כעת שטייגן!!!** אמנם לא בזכור!!! אבל לכה"פ **באל תשכח!!!** אני עושה כעת שטייגן בלא לשכוח את ה'... **ותאמין לי... בינינו... מה יותר קשה???** לזכור את ה' או לא לשכוח אותו?? לא יודע... קשה לי לענות... (כי אני נוגע בדבר וגם אף פעם לא הייתי בצד השני של המתנס, אבל) תרשה לי לנחש שהרבה יותר קשה לא לשכוח מאשר לזכור!!! כי לזכור זה לשבת מול הגמ' ולזכור!!! לזכור זה משהו אחיד!!! לעומת זאת לא לשכוח... אתה יודע מה זה לא לשכוח?? זה להתניע כל כמה דקות מחדש... אוי... לא ברכתי ברכה אחרונה... אוי... לא פתחתי היום ספר... אוי... צריך לשמור על העיניים... אוי... המידע הזה לא מתאים לרמה הרוחנית שלי... אוי... לא לשכוח שאני יהודי... אוי... לא התפללתי מנחה... ותצחק תצחק... אני כל פעם כמעט שוכח... ו... ובסוף תכל'ס אני לא שוכח!!! אתה יודע כמה פעמים יוצא לי ביום אחד (עכ"פ בבין הזמנים) לא לשכוח את ה'?? מלא מלא פעמים!!! וה' רואה את זה ומחשיב את ה'... כי הוא ידע יצרנו... סו"ס כל ההיסח הדעת שקיים היום זה לא המצאה שלי... זה ערים גדולות אשר **לא בנית** ובתים מלאים כל טוב אשר **לא מלאת**... הטכנולוגיה המתקדמת והפיתויים שיש היום זה נתונים שלא אני הזמנתי אותם... ה' העמיד אותנו מול הג'ונגל הזה וה' רוצה אותי מול כל הסהרוריות הזו שמעניקה לי את כל הסיבות לשכוח ח"ו את ה'... ואני מתאמץ לא לשכוח וב"ה לא הפסדתי אפילו מנחה מעריב אחד למרות כל השטויות שיש לי בראש... אז גם אני עושה שטייגן... אמנם לא בזכור!!! אבל לכה"פ בלא תשכח... כמובן!!! כמובן!!! כמובן שאני מיחל ומצפה ושואף כמה שיותר מהר להחליף קידומת ולהתקדם לשטייגן של זכור... לא להישאר בלא תשכח... אבל כל עוד שאני עדיין לא אוהז שם... אני לא משועמם... גם אני עובד שעות נוספות... בין הזמנים שמח ובעיקר כשר...

המשך מעניין לעניין בעמוד 6 בגיליון זה...

יוצאים לבין הזמנים בצל ההספדים...

בימים אלו נערכים הספדים בכל תפוצות ישראל על עמוד התורה שהסתלק מאיתנו... אגב: הגעתי למסקנה שאולי תשמע לך קצת מוזכרת... נדמה לי שעדיין לא עיכלנו שמרן ר' חיים קניבסקי כבר לא איתנו... כן... היינו בלווייה... שמענו הספדים... אפילו הורדנו דמעה... ותכל'ס בהרגשה... נדמה לי שהאסימון שם לא לגמרי נפל... כי מרן ר' חיים היה כ"כ בלב שלנו... הדמות שלו כ"כ ליוותה אותנו בכל דבר... שברגע שזה קרה בפתאומיות שכזו אהנו לא באמת מעכלים את זה... נא לקחת את זה בחשבון!! אם ההספדים עד כה היו קצת מאופקים קח בחשבון שיהי יושב על זה...

אבל!!! צריך בין הייתר להיות ריאלי ולחשוב על עצמנו!!!

על מרן זיע"א בהחלט אפשר לקונן את הפיוט המוכר: אנשי אמנה אכדו... היו לנו לחומה ולמחסה ביום זעם...

היה לנו צדיק שהגן על הדור וכעת ההגנה הזו נחסרה מאיתנו!!! זה כמו "כיפת ברזל" שהגנה על העיר בני ברק מאז מלחמת המפרץ ושאר המלחמות שאחריה והכיפת ברזל הזו הסתלקה מעל שמי בני ברק ומעל כל יושבי ארץ ישראל... זה לא פשוט!!! אהנו רק נכנסים לבין הזמנים וכבר יש לנו קבלת פנים של הסלמה והתפרצות של הבני דודים שמוחוץ תשכל חרב... ואנו זקוקים לחומה ומחסה שבדיקו קצת נחסרה מאיתנו... אין ברירה!! חייבים לאסוף כוחות ולהתחזק בייתר שאת בעסק התורה ובעבודת ה'... ומי צריך להתחזק? כל מי שקיבל משהו ממרן זיע"א... והרי מי לא קיבל? כל השכבות וכל הסוגים, הת"ח קיבלו ממנו תורה, והיהודים הפשוטים קיבלו ברכות, וגם האיפויסטים לא ויתרו על האלאקע וסנדקאות ומילה טובה, כל מי שמצא את עצמו אצל מרן זיע"א... קצת צריך למצא את עצמו מתחזק!!! עושה משהו כדי לנסות להשלים משהו מהחסר הזה... לא מדברים פה גבוהה גבוהה... אהנו מדברים בסה"כ על עצמנו!! על השמירה שנחסרה מאיתנו אנו... וכעת צריך להשלים ולמנן את הממ"ד שלנו...

אין ברירה!! חייבים להתחזק ולו בשביל לשמור על עצמנו!!!

סו"ס יש פסוק מפיח בישעיה: הצדיק אבד ואין איש שם על לב כי מפני הרעה נאסף הצדיק!!! הפסוק הזה מתחלק לשני חלקים, בחלק השני כתוב נבואת זעם שכשנאסף הצדיק זה סימן למשהו רע חלילה... נו... איך מונעים את הרע הזה?? בשביל זה יש את תחילת הפסוק: הצדיק אבד ואין איש שם על לב!!! אם אין איש שם על לב... אם לא עושים עם זה משהו... לא מתחזקים... לא לוקחים חיזוק אז מפני הרעה ח"ו נאסף הצדיק, אבל אם שמים לב ואם משתדלים להתרומם ולהתחזק אז מונעים רעה, איך בדיק נתחזק? לב יודע מרת נפשו... מה שכן, מומלץ בחום לקחת את הספר "ארחות יושר" (שזה מהחיבורים האחרונים שמרן זיע"א חיבר... וזה גם הספר הכי ניש והכי קריא...) ספר שבנוי על ערכי יידישקייט לפי א"ב ו' ופשוט להיצמד לאחד הערכים... איזה שמתאים לך... אם זה כיבוד הורים, או תפילה, או כעס וקפדנות, ופשוט להתחזק בזה!!!

וכאן המקום להזכיר שרבינו האריז"ל אומר שכשצדיק נפטר אז הקרובים והתלמידים מקבלים ממנו את האורות והקדושה שהיה הוא בחיי חיותו... ומרן בעל האש דת מאו'רוב מבאר שזה הפירוש במה שמשא אומר לאהרן לאהר מיתת נדב ואביהוא, "עכשיו אני רואה שהם גדולים ממני וממך" ותמוה: וכי באמת הם היו יותר גדולים? אלא משה רבינו אומר בהתפעלות לאהרן... שהאורות העצומים שבשעה האחרונה קבלו בבת אחת מאור נשמתם של נדב ואביהוא, ונתן לי להבין כמה הם היו גדולים, (וזה הכוונה שממני וממך אהנו מבינים כמה הם היו גדולים) וגם כאן, אם בימים אלו נאחו בקצות דרכיו של מרן זיע"א נזכה לקבל אור ובהירות חדשה בעבודת ה' כדי להשלים מעט את החסר ובקרב ממש נזכה לגאולה השלימה, בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל.

ואם המשיח יגיע בדיוק כשאנחנו לא ככזה מרוגשים ממנו...

לפני שנתיים... כשהתחילה הקורונה... אז בסוף אדר ותחילת ניסן... כולנו היינו בטוחים שהמשיח מגיע!!! בטח... אם העולם עובר כזו טלטלה... אם כל כדור הארץ מוכה בנגיף מסתורי שכזה... בטח פעמי משיח קרבים... ככה היתה לנו תחושה מאוד חזקה!!!

אבל עברו חודשיים שלוש... וזהו... נרגענו... ההלם הראשוני חלף עבר... ויחד איתו הריגוש העוצמתי והתחושה שמשיח הולך להגיע... גם זה חלף עבר... קבל ביטול... עסקים כרגיל...

אבל אם תשים לב... אליבא דאמת אמת!!! הנתונים בעצמם כמות שהם הרי לא השתנו בכהוא זה!!! אם זה נכון שה' לפני שנתיים דפק על השולחן והכריז זהו... אני עושה פה סדר יום חדש!! מהיום יש פה קורונה ותכיר שאני מנהל את העולם ונשגב לבדי ביום ההוא הנתון העובדתי הזה לא השתנה בכהוא זה...

כל מה שהשתנה זה ברגשות שלנו... סו"ס אהנו בני אדם ואהנו מתרגלים לכל דבר... וגם הדברים הכי הזויים שמתרחשים בעולם... גם לזה מתרגלים יום אחד... אז נכון שהתרגלנו לקורונה וזה טבעי, אבל לא לשכוח שהמצאות העובדתית לא השתנתה!!! זה שלפני שנתיים הופיע וקרא לעולם לסדר... והציב עובדות בטוח והעמיד אותנו בפני מציאות של "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא", הנתון העובדתי הזה ממשיך להיות עדכני... לא רק כמו שהיה לפני שנתיים... אלא הרבה הרבה יותר... (כי... כי הנתונים הרבה יותר גדולים מאז) משום מה הגל החדש של הקורונה שמתחיל עכשיו... (אני כבר לא אוזר ראש איזה מספר גל זה) הגל הזה משום מה מאוד תופס אותי... כי אני פתאום מפנים שההלו... לפני שנתיים הרבש"ע הכריז על רפורמה חדשה בעולם... וזהו!!! כי אמר ויהי והוא ציווה ויעמוד וזה ממשיך לנהל את העולם כבר יותר משנתיים... ואחרי כל הכרכור מחיסון להכחשה ומפרייקטור למתווה בשורה התחתונה ונשגב ה' לבדו ביום ההוא... והקורונה פה!!!

וכפי שאמרתי... לפני שנתיים התרגשנו מזה!!! מאוד תפס אותנו שהרבש"ע פתאום הכריז פוס!! היתה לנו תחושה חזקה שיש פה קולות של משיח... אז נכון שבסוף כבר לא התרגשנו אבל אל תתבלבל!!! הסיבה שהפסקנו להתרגש, זה לא בגלל שמשוה הנתונים... אלא בגלל שהתרגלנו כזה כי אהנו בני אדם... אבל הנתונים עצמם כמות שהם לא רק שלא השתנו אלא הם רק העצימו!!! המצב שהיה הזוי לפני שנתיים שכולנו היינו בטוחים שהנה משיח... כעת המצב הזה הזוי הרבה יותר!! כי זה כבר שנתיים ככה!!! לפני שנתיים זה היה הזוי בסה"כ חודש... ועכשיו זה הזוי שנתיים!!! (תחשוב שלפני שנתיים היו אומרים שהסיפור הזה הולך להיות לפחות שנתיים... היית מתעלף פעמיים...) ממילא אני חושב שיש מקום שוב לחזור ולהתרגש ולהיזכר שמשיח בפתח!!! אדרבה... עכשיו ההתרגשות הזו היא הרבה יותר שכלית ושקולה... רבותי: המשיח בפתח... כבר שנתיים שהרבש"ע עושה פה סידורים... צריך להתכונן... האם זה הולך להיות מחר? לא יודע... גם אם זה עוד במוצאי שביעית הקרוב... אז בחצי שנה הזו אהנו עמוק בערב יומו של משיח!!!

מה שעורר אותי נקודה הזו... זו המלחמה בין רוסיה לאוקראינה... לפני חודש שוב היינו בריגושים שאוטוטו משיח מגיע... מה יש??? יש מלחמה בין רוסיה לאוקראינה... ולך תדע... זה יכול כל רגע להתפתח למלחמת עולם... וזה גוג ומגוג... והנה חלפו שבועיים ומשום מה הפסקנו לדבר על זה... עבר... שוב עבר לנו המשיח... ועכשיו אני שואל אותך... עזוב משיח... עזוב ריגושים... אני כעת מדבר איתך על נתונים הכי יבשים!! אני מדבר על פרשנות צבאית מדינית!!! האם יש כעת חשש למלחמת עולם?? בטח!!! ותגיד לי: מתי היה יותר חשש למלחמת עולם? האם לפני חודש או עכשיו? כל המומחים יענו פה אחד שעכשיו החשש למלחמת עולם הרבה יותר מוחשי מלפני חודש!!! ולמה? מסיבה פשוטה... לפני חודש המלחמה רק התחילה... צבא רוסיה רק התחיל לעשות את דרכו לכיוון קייב... ואילו עכשיו הוא הרבה יותר קרוב... הכל שם יותר נפיץ ורגיש ורווי דם... הצבא הרבה יותר מובס ומותש... והסיכוי כעת להסלמה פתאומית... זה עניין של הפצי אחד... בקיצור: כעת אהנו הרבה יותר קרובים למלחמת עולם מאשר לפני חודש!!! רק מה?? לפני חודש המלחמה בדיוק התחילה... לכן התרגשנו מאוד... ולכן המשיח פתאום היה אמור להגיע... כי... כי אהנו מרוגשים... מה... אתה לא רואה... ואילו עכשיו לפי נתונים כמות שהם!!! המשיח הרבה עוד יותר אמור להגיע מאשר לפני חודש... רק מה נעשה... אהנו כבר לא מרוגשים...

אז זהו רבותי!!! לא כתוב בשום מקום שהמשיח יגיע דווקא כשאנחנו מרוגשים ממנו... אדרבה... אם כבר, אז כתוב שבו דוד בא דווקא בא בהיסח הדעת... ובאמת התפלאתי: הרי סו"ס יהיו הרבה סימנים לפני שהמשיח יגיע... אז איך זה הולך ביחד? אם יהיו כ"כ הרבה סימנים לפני שהמשיח יגיע... אז איך עם ישראל יסחור דעת... הרי יש סימנים??

אני חושב שכעת התשובה היא מאוד ברורה: נכון... לפני שהמשיח יבא יהיו סימנים... ויהיו עוד סימנים ועוד סימנים... אבל יעברו שבועיים ונתרגל גם לסימנים הכי מובהקים...

אז זהו... שצריך לדעת שכל הקורונה הזו שחתמה כאן קבע בשנתיים האחרונות... בצירוף המלחמה שכעת ניטשת בכל עוז ברוסיה (למרות שאין לי ולך סבלנות לדבר על זה וכ"ש על הקורונה שיצאה לנו מהאזניים אבל זה לא משנה את הנתונים כמות שהם -) שתי התופעות האלו ביחד נותנים תחושה שאנחנו לקראת "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא!!! מתי? לא יודע וזה לא משנה, מתי בדיוק זו שאלה שמתאימה לחנות מכולת... מתי היא נפתחת?? שמדברים על הטופס ארבע של הגאולה שלימה... זה לא עניין של היום ומחר... זה קרוב וצריך הרבה להתכונן... כלפי מה הדברים אמורים? סו"ס בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל ואהנו מייחלים שזה יקרה... והלוואי וזה יקרה עכשיו... תכל'ס: למאי נפקא מינה? לא לעשות עסקי!!! לא לקחת ללב את הפייסיפקס של החיים... לדעת שאוטוטו הנה ה' אלוקים בחזק יבא, הנה שכרו איתו ופעולתו לפנינו!!! כשה' יופיע כאן בהדר גאון עוזו בבת אחת כל המפה תשתנה... כל מי שחשב שהוא לא מסודר בחיים... בבת אחת ה' יופיע עם מסמכים מסוג אחר!!! הנה שכרו איתו... כל מי שעבד את ה' יבא ויטול שכרו... כך שגם עכשיו המפה נראית כאילו יש כאלו שמסודרים בחיים ויש כאלו שלא... נא להתכונן!!! כמו שהקורונה העמידה אותנו בפני מזרח תיכון חדש... בקרוב ממש פתאום יבא האדון אל היכל... ובניסן נגאל... והכל פתאום ישתנה ולטובה... וממילא עד אז!!! במקום לשקוע בדאגות המחר... להיכנס לטורבו של תשובה ומעשים טובים... חשבון הנפש והכנה לקראת בא יום ה' הגדול והנורא...

את הדאגות האחרות נשאיר בצד... ונתמקד בערב פסח!!! בהכנות לקראת הגאולה...

ולעשות חיקוי עלב ולא מוצלח למה שהוא עשה... חבל על המאמץ המיותר... ולכן אין ברירה!!! אם רוצים לקחת שאיפות מאדם גדול שנפטר, אי אפשר להיצמד למעשים ספציפיים או לסדר יום נקודתי שהוא עשה... אי אפשר להיצמד לפיציפיקעס ולראש קטן...

וכאן אני שוב חוזר ומשנן את מה שנכתב כאן (דווקא לאחרונה) לא פעם ולא פעמיים... צריך לדעת שלמרבית האבסורד (זה לא אמור להיות ככה) רוב הסיפורים והעובדות שמספרים לנו על גדולי ישראל... בשורה התחתונה **רב הנזק על התועלת!!!** הסיפורים אמנם נותנים לנו קצת שדה תעופה של מעוף ודחיפה לשאיפות... אבל על הדרך הסיפורים האלו או מסיטים אותנו לכל מיני פינות שוליות ולא מהותיות... (כמו להיצמד לסדר יום או להנהגות הספציפיות של הרב...) או מעוותים לנו את ההסתכלות הנכונה...

אז מה בכל זאת כן??? אז לדוגמא: יצאו לאחרונה כמה ספרים עם הרבה תמונות מר' חיים, על הסדר יום המלא וגדוש בתורה ועל כל ההנהגות שלו... אתה רואה איך שר' חיים מתעטף בטלית ותפילין... איך שר' חיים הולך לבית הכנסת מהר ויוצא לאט, איך שהוא סוחב ענפים לסוכה ואיך שהוא לומד גמ' ורמב"ם ומכילתא וכו' וכו'... והסתכלתי בזה ובהתחלה זה באמת הכניס אותי לאיזשהו תחושה מרוממת... תראה איזה גדלות... **ואז פתאום תפסתי את עצמי... רגע רגע... בעצם את כחכלל התמונות האלו שצילמו את ר' חיים... עקרונית את כל זה אפשר לצלם גם אותי!!!** גם אני מתעטף בטלית ותפילין, גם אני יושב ולומד, וגם אני סוחב ענפים לסכך... גם אני תורם לקופת העיר... ואז קלטתי שדווקא את הגדלות האמיתית של ר' חיים... **זה משהו שאי אפשר לצלם אותו!!!** רוצה דוגמאות??

הפלאפון **שלא** היה לו!!! הכמויות שעות שאנחנו מבזבזים על שיחות עם מה שלא פה... (החל מפלאפון וכלה במייל וקווי נייעס ופולטיקה וכל מה שתכל'ס לא פה!! ולא נוגע לכאן!! מה שנקרא בלשון הגמ': חשבונות של מה לך ומה בך) ואת הבזבז הזה לא היה לו... **נו... כזה דבר אפשר לצלם??** הסבלנות הבלתי נתפסת שכן היתה לו להבבות אלפי ישראל שבאו לקבל ממנו חיוך ומילה טובה... **נו... כזה דבר אפשר לצלם??** השעה שהוא קם לפנות בוקר... (איך בדיוק תצלם את זה...?? מה... תצלם את השעון?? אז מי שרצה יכל לצלם או להקליט איך הוא אומר לרבנית ברכות השחר, אבל מישהו לוקח בחשבון שזה היה בשעה 2 בלילה) ועזוב מתי הוא קם... בא נדבר על מתי הוא הלך לישון בלילה?? בשעות המוקדמות של הערב... ו... ועוד בבני ברק... ועוד באזור של האולמות... מי יכול ללכת לישון בבני ברק בשעה 10.00 בערב?? ולר' חיים יש את המשמעת ברזל ללכת לישון כדי לקום לעבודת הבורא... **נו... את המשמעת הרוחנית הזו אפשר לצלם??** את מה תצלם?? את זה שהוא לא נגרר אחרי כולם ולא מרח את הערב... אלא ניצל אותו להכנה לקראת פאר טוקס של חצי חצות?? כולם יודעים את החלאקאס הרבים שהוא עשה... מישהו קלט שר' חיים בכלל לא אחז מזה והוא עשה את זה רק בשביל לעשות מצב רוח והרגשה טובה לכלל ישראל... זה לגמרי מוציא אותי מהכלים!!! לשבת שעות עם מספרים בשביל לעשות לאנשים טוב בלב... **מישהו יכול לצלם את**

צמחו מזה שהוא למדו לפי המשיכה הטבעית שלהם...

זאת אומרת: אם כבר יש לי מה ללמוד מצורת הלימוד של גדולי ישראל... זה פשוט להתחיל להיות **קשוב לאופי שלי ולנסות לזהות מה סגנון הלימוד היותר מתאים ואהוב עלי...** ודווקא ככה אני יכול לגדול בתורה!!! (וכמובן: מיותר להזכיר שרק בגיל מסוים ניתן לקבל את המושכות האלו... בחור מישי"ק או בתחילת ישי"ג שעדיין לא עמד על דעתו ואפילו לא על דעת בהמתו... הוא לא בתורת לזהות את המשיכה הטבעית שלו, ולכן ביחס לתקופה הזו יש מושג שנקרא "שימוש תלמידי חכמים" שאז אתה כן נצמד לדרך לימוד של הרב) ומעתה אי לכך ובהתאם לזאת!!! מי שכעת יתחיל להיצמד ולחקות את דרך הלימוד של ר' חיים... **אין לך חיקוי פחל ולא מוצלח ולא קולע כמו זה...** כי אם כבר היה לר' חיים דרך לימוד מסוימת... זה לא ה'חובות' ולא הסדר הלימוד הספציפי שלו... אדרבה... אם כבר ההגדרה של הדרך לימוד של ר' חיים זה **האומץ** ללמוד בסגנון המתאים לאופי וצורת החשיבה שלו למרות שהוא לא ראה **אף אחד אחר** שנוהג ככה... ולכן אם אתה כעת הולך כקוף בבן אדם ומחקה את דרך הלימוד של ר' חיים דייקא... זה מתכון בדוק לצאת נישט!!! נישט ר' חיים!!! ואשר ע"כ איציק היקר!!! ה' רצה ר' איציק... ובשביל זה הוא נתן לך אופי מסוים, וסגנון מסוים, וצורת חשיבה מסוימת ושלל נתונים סביבתיים שמכל המכלול הזה ביחד יכול לצמוח ר' איציק... אם תחקה את ר' חיים או לחילופין את הרב שטיינמן זה יהיה אסון... למה?? כי הפסדנו את ר' איציק... ואל תעשה לנו את זה!!! תלמד מר' חיים, תחקה אותו... במה תחקה אותו?? בזה שכמו שר' חיים לא עשה לנו את העוול הזה... הוא כן הלך ישר לפי האופי שלו ולפי הסגנון שלו... ככה גם אתה תזהה את עצמך... תלמד להכיר את המשיכה הטבעית שלך ותנהג על פי זה וכך תגדל בתורה...

זו ההערה הראשונה- שגדולי ישראל למדו לפי האופי שלהם וזה מה שיש לנו ללמוד מהם... **זה דבר ראשון... חוץ מזה דבר שני:** לכל אלו שכעת מחקים את ר' חיים ולא כ"כ הולך לכם ואתם מאוד מאוכזבים מעצמכם. אני רוצה להרגיע: הסיבה שכ"כ כ"כ קשה לחקות את ר' חיים **זה לא רק בגלל** שהוא היה כ"כ גדול... אלא בגלל שעצם המושג חיקוי הוא דבר קשה!!! חיקוי מצד עצמו זו אומנות מאוד קשה ומסורבלת... לאדם קשה לחקות אפילו... **אפילו את עצמו...** אם נתן לי הקלטה של עצמי שאני מדבר שתי דקות, ותבקש ממני שאני אחקה את עצמי ואחזור במדויק באותם מילים ובאותו טון על מה שאמרתי יהיה לי מאוד קשה... למה?? כי עצם החיקוי הוא היצמדות עקשנית לדפוס שלבנית של מילים ותנועות וצורות וזה עצמו דבר קשה... שתבין: הסיבה שקשה לי לחקות את הזמר אברהם פריד **זה לא רק בגלל** שאין לי את היכולות המוזיקליים שלו אלא גם בגלל שהוא בעצמו יתקשה לחקות את עצמו... וממילא לחקות את ר' חיים זה קשה לא רק בגלל שהוא היה כ"כ גדול... אלא בגלל שזה חיקוי וחיקוי זה סתם דבר קשה ו... ו... ובעיקר מיותר!! זה לבזבז אנרגיה לחינם וללא תועלת. זה בעיקר בעיקר טכני ומיותר... זה אפילו לא מתחיל להיות קושי של שאיפות... זה סתם עקשנות להיצמד לדמות

הזהרו מחיקויים!!!!

(וטיפ קטן לעבודות לפסח)

אחת התופעות לוואי הבעייתיות ואפילו קצת מסוכנות שלאחר אשכבתיה דרבי זה תופעת **החיקוי!!!** בחור בן עליה ששומע כ"כ הרבה עובדות על הגדלות של מרן ר' חיים זיע"א נתקף בשאיפה סוערת אני חייב להיות ר' חיים ובכל מחירי!!! וקדימה... מסתערים על המשימה... אני מתאר לעצמי שיש כבר בחורים שמסתמא מתפללים לה' שישכיח מהם את השם של הרחוב שלהם כי... כי הרי לפי הסיפורים ר' חיים לא ידע את השם של הרחוב שלי ואם אני כן יודע אז איך אני יצא ר' חיים...

אז כאן חשוב להדגיש שתי נקודות עיקריות: דבר ראשון: צריך לדעת שגם לגדול בישראל יש אופי!!! יש סגנון!!! כמו שאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד כל שכן שאצל תלמידי חכמים קיים מושג שפרצופיהן שונים ודעותיהן שונות... אופי הלימוד והסדר יום של ר' חיים קנייבסקי היה לא רק גדלות עצומה בתורה... אלא בין הייתר זה גם היה סגנון!!! סגנון שהתאים לצורת החשיבה והאופי הספציפי של מרן זיע"א... וההרואיה: שאם תסתכל ימינה ושמאלה לא תראה אף אחד מגדולי ישראל שלמד בסגנון של ר' חיים... **ואני אגלה לך סוד:** זה לא רק ר' חיים, אם תשים לב גם כל אחד מגדולי ישראל בפני עצמו בייחס ללימוד הפרטני שלו... רק הוא ככה עשה ולא ראינו אחרים שעשו כמותו... ולכן אדרבה!!! אם כבר אתה שואל אותם... מה ניתן ללמוד מדרך הלימוד של גדולי ישראל??

לענ"ד המכנה המשותף בדרך הלימוד של כחכלל גדולי ישראל ללא יוצא מן הכלל... **השם למדו לפי האופי והסגנון האישי הספציפי שלהם!!!** ואיפה רואים את זה בצורה מאוד בולטת?? בזה שלכל גדול בישראל היה סגנון לימוד מאוד שונה... מאוד אחר... ומאוד לא שגרתי וקלאסי... ולא רק שונה מאיתנו הקטנים... אלא שונה גם מדרך הלימוד של שאר גדולי ישראל האחרים... ולמה?? **כי זה גופא** אחד מהסודות שמצמיחים גדול בישראל!! גדול בישראל זה דבר שמתחיל מצורבא מרבנן שלא חשש מלהעיז וללמוד איך שמתאים לאופי שלו!!! זה בדיוק נקודת החולשה שלנו שאנחנו **לא** מעיזים לעשות וגדולי ישראל **כן!!! כן העיזו** החזו"א למד טור ב"י... למה?? כי זה מה שהתאים לו!!! ולמה אני לא?? יתכן מאוד שזה בגלל שאני לא מעיז... כי בבמ"ד שלי זה פחות מקובל... ר' חיים היה לומד ספרא ספרי מכילתא תנ"ך זוהר ומדרשים... למה אתה לא תראה אחרים עושים את זה?? כי זה לא מקובל... תחשוב שפתאום אנשים אותי יושב ולומד נביאים וכתובים זוהר... האור שמח והנצי"ב הוציאו ספרים חשובים מאוד על חמשה חומשי תורה... למה אני לא?? כי... כי בשביל זה צריך לשבת עם חומש פתוח... מה... אתה רוצה שיגידו עלי שאני לומד בסדר א' פרשת שבוע...?? אתה מבין את הכיוון?? וכן הלאה וכן הלאה... בקיצור: שורה תחתונה גדולי ישראל

שמתחילים לעבוד... אוטומטית אני מתחיל לעשות רונדלים... פותח מקרר... אולי משם תבא הישועה... ואז אני מוצא איזה גזיר עלון וקורא אותו... ואז סו"ס מגיע איזה צלצל טלפון שגואל אותי... ואז סו"ס אני ניגש לארון וכבר מתחיל לעבוד... ואז אני מוצא איזה אלבום ונכנס לנוסטלגיות... ובקיצור: בשורה התחתונה הבית נשאר הפוך... גם לא פתחתי ספר... וגם לא התקדמנו כלום לפסח... ובשורה התחתונה לא עשיתי כלום... ואז מגיעה תחושת **הסמרטוטיות** ותאמין לי!!! שלהרגיש סמרטוט זה ממש חיוב קרבן נזיר!!! הנזיר הרי מתחייב קרבן על זה שהוא חטא על הנפש וציער עצמו מן היין... ואני חושב שלהרגיש סמרטוט זה התעללות בעצמי!!! זו הרגשה כ"כ זיפתית... אתה מרגיש כזה כלום... שזה מה שמשניא עלינו את ערב פסח ובעיקר משניא עלינו את עצמנו... ותאמין לי שהרבה מהנפילות הרוחניות מתחילות שם!!! בתחושת הסמרטוטיות... (מי שמבין על מה אני מדבר... מבין יותר מידי טוב) ולא נותר לנו אלא לתפוס גיגית וסמרטוט ולצאת במאבק עיקש נגד הסמרטוטיות... **פשוט להתמקד!!!** אין פה מה להבין... פשוט להתמקד!!! לא בא לך לעבוד?? אין בעיה, אז לך ללמוד!!! אה... צריך לעבוד?? אז תעבוד... אה... אין לך כח לזה?? אז תחליט: עובדים חצי שעה ולא יותר!! אבל כשעובדים עובדים... וכעת מתמקדים בעבודה... לא כל היום בוכים... אוי... מה יהיה עם פסח... ואוי... מתי אני אפתח ספר... ותכל'ס לא עושים לא את זה ולא את זה... ושוב: שלא תבין לא נכון: אני לא באתי כעת לעודד **לא** את עבודות לפסח **ולא** את הלימוד... אני מתמקד כעת במי שנפל פה בין שתי הכסאות... **ההסמרטוטיות!!!** סמרטוטיות זה לא בעיה של אי עבודה לפסח וגם לא ביטול תורה... זה הגברא שבך... שבסופו של יום מרגיש סמרטוט... ואם אנחנו רוצים שהשבועיים הקרובים יעברו בגדלות המויחין ולא בקטנות... בשביל זה צריך היערכות והתמקדות... אבל אנא... אל תשאיר את המאמר בגיגית והסמרטוט של ערב פסח... זה בעיקר הערה נקודתית לעכשיו... עבודה נעימה...

להמשיך לעדכן שוב את החלטות קבינט הקורונה, והזן החדש מאפריקה. והחיסון הכושל מרוסיה וכו' וכו'... הסיבה שהוא בקי בזה כ"כ זה בגלל שהוא המשיך **להתמקד בזה באדיקות!!! התמקדות זה כח עצמתי ללא גבולות!!!** ואם אתה רוצה עוד דוגמא אחת אחרונה להמחיש את כח ההתמקדות: כמה זמן אורך לכנרת להתמלאות?? חורף שלם והלואי... אבל להוי ידוע לך שאם הייתה דקה אחת בלבד שכככל הגשם שאמור לרדת באזור הצפון בדקה הזו... היה מתנקז כולו רק לכינרת ויורד רק שם... תוך **דקה אחת של גשם** הכינרת היתה עולה על גדותיה!!! (החשוב על זה... מתמטיקה פשוטה...) רק מה?? הגשם יורד בכל המקומות וגם... גם בכנרת!!! על אותו משקל: הראש שלנו נמצא באלף ואחד מקומות ו... וגם בתורה!!! העיניים שלנו פזלות לכל מיני מקומות ו... וגם לרצון ה'... אז לכן יש לנו קצת מכל דבר... אני יודע קצת תורה, וקצת קורונה, אני קצת נהנה מהחיים, וקצת מלא חרטות ומקבל ע"ע להתחזק... קצת שומר על העיניים וקצת לא... מכל דבר קצת... מה הפלא שיש לי כמות של מאה חמישים מילימטר בכל דבר!!! בתורה 150 מ"מ, בפוליטיקה 80 מ"מ, בקורונה 25 מ"מ, בפרנסה 83 מ"מ... ואילו ר' חיים הסכים להשקיע את כל ההתעניינות שלו רק בתורה!!! אז למה שזה לא יקרה?? למה שהוא לא יהיה בקי בכל שבילי התורה כמו נהג מוניט שבקי בכביש ??? ממילא אם יש לנו מה לאחוז בשולי גלימתו של ר' חיים זה לא כ"כ להתחיל עכשיו להיכנס לטורבו של חזרות ושינון וללמוד עוד מלא שעות... אלא בעיקר להשיל מעלינו עוד היסח הדעת שלא רלוונטי אלינו... להתנער מעוד התעניינות ועוד חשיפה לתחומים שלא מקדמים אותי לאן שחשוב לי להגיע... כבר כתבתי כאן שר' עזריאל טאבור זצ"ל היה אומר: שהוא לא קורא עיתונים לא משיקולי פאנאטיות אלא משיקולי ביזנס... אני לא מוכן להכניס את הראש שלי בשום נושא שלא רלוונטי אלי ולא מקדם אותי ביעדים שלי... אז שוב... אנחנו לא אוהבים שם!!! אבל לפחות **להתחיל... להתחיל לעבוד בכיוון הזה... יש לנו כ"כ כ"כ** כ"כ הרבה נושאים נוספים שממלאים לנו את הראש... וכעת באשכבתייה דרבי שאנחנו רוצים לאחוז בקצות דרכיו, פשוט לדחות לצד נושאים אחרים... לפחות **חלק מהם!!!** וכאן כל אחד במקום שלו!!! יש אחד שצריך לקבל על עצמו להפסיק להאזין לקו נייעס מסוים... ויש אחד שזה אצלו להפסיק להתעניין בפוליטיקה מסוימת שמאוד מסקרנת אותו... בקיצור: לב יודע מרת נפשו... ויש כאלו שצריכים להיגמל מכמה קבוצות וואצפ ולהישאר רק עם אחד... כן... הרי כולם הסתובבו אצל ר' חיים, הוא הרעיף ברכות על כולנו... אז לכולם יש מה להתחזק כעת!!! כל אחד ברמה הרוחנית האישית שלו צריך טיפ טיפה **להתמקד!!!** אצל האברך הבן עליה זה מתבטא יותר בדקויות... ואילו אצל המוגניסט זה מתבטא בלהיות קצת יותר פנוי לחיק המשפחה שה' רוצה אותך איתם... וכן הלאה וכן הלאה... ברגע שנהיה קצת פחות מפוזרי קשב וקצת יותר ממוקדים... אוטומטית ההתמקדות תתקז לתורה ומעש"ט...

זה?? את המספריים ואת התלתלים אתה יכול לצלם... את האבא המרוגש שמצידו מרגיש שכל ההשפעות יורדות עכשיו מהשמים על הילד שלו (לא סתירה שזה נכון) אבל מישהו יכול לצלם את אגוטא ייד שמוכן להקריב מזמנו על חשבון החובות שלו בשביל לעשות נחת רוח לנשים... וכן הלאה וכן הלאה... הגדלות האמיתית של ר' חיים זה לא היה הסדר יום הספציפי וגם לא מה שראית בתמונות... אלא מה שעומד מאחורי זה...

אז בסדר!!! תסתכל באותו ספר תמונות... תנשום את האוויר הרים הזה שנצפה מול עיניך... תתחבר לתמונה... אבל אל תתקע במה שאתה רואה... אל תתקע במספריים!! תכנס ל-מה שעומד מאחורי זה, **ודוקא במה שעומד מאחורי זה... בזה אנחנו שייכים!!!** בזה יש לנו שייכות!! כשאני רואה את התמונה של ר' חיים עם המספריים... אני לא רואה פה מספריים ותלתלים... **אני רואה פה סבלנות!!!** ועם סבלנות יש לי הרבה עבודה... ואצלי זה דוקא לא ברקע של התלתלים... אין צורך... אני פוגש את זה במספיק מקומות אחרים... וכן הלאה וכן הלאה...

וסתם ככה כולם מתפעלים מהבקאות העצומה של ר' חיים בתורה...

סליחה... בעצם אל תשכח שמדובר ביהודי שכל החיים שלו היה מונח רק בזה!!! רק רק בתורה!! אז בעצם מה הפלא שהוא היה כ"כ גדול בתורה?? מה אתה רוצה... **זה עניין של התמקדות!!!** פשוט את כל הזמן שאנו מבזבזים בשביל דברים אחרים הוא ניקז רק לתורה... אז מה תרצה?? שהוא ישאר באותו גובה כמו כולם?? זה בכלל לא סוגיה של זכרון וגדלות בתורה!! זה פשוט עניין של **התמקדות!!!**

אני אתן לך דוגמא מוכרת: אני לאחרונה איבדתי ראש לגמרי עם הקורונה. (מסתמא גם אתה) יותר מידי הרבה קודים ותוים סגולים וירוקים והנחיות ופרוייקטורים ומספרי חיסונים ומספרי גלים... ומאומתים... ובידודים... ומילים לועזיות שצצות לך כל שבועיים... ומכחישי החיסונים... ודי... איבדתי קשר עין... תחשוב: לאחוז ראש בכל המידע של מונחי הקורונה מתחילתה ועד עכשיו... אני חושב שזה חומר לימודי לכל דבר!! מדובר בספרים עבי כרס... עכשיו: ברור לי כשמש בצהרים שהשדרן של קו הקורונה זוכר את כל החומר הזה **כמונח בקופסא**, הוא זוכר במדויק ויודע לדמות מילתא למילתא, בין הגל הזה לגל השלישי... ולהשוות מספרי מאומתים מול החולים במצב קשה... וכמות המתחסנים והיוצאים לחו"ל ואלע אלע אלע... הכל מונח אצלו בראש... ואל תסמוך עלי... אתה מוזמן להקשיב לקו ולראות גדל'ת!!! כמובן גדלות בתורת הקורונה...

ואין באמת?? מאיפה יש לו את ההיקף של הידע הזה?

פשוט מאוד: כי אני התעניינתי בקורונה והקשבתי לקו הזה חודש חודשיים... ודי... זהו... עבר לי... עברתי לנושא הבא... **ואילו הוא נשאר שם!!!** נשאר

נקודה למחשבה מול הפריחה המלבלבת

בא”י

במאמר זה אחרון השאלה: מה ישראל כ”כ מתרגשים מהאש הקטנטונת שירדה על המזבח... וכי חסר להם אש שירדה מהשמים אם זה במתן תורה או בעמוד אש של כל לילה??

והתשובה היתה: שהפעם ההתרגשות היא מהנימה אישית!! זה אש שה’ שלח לי... זה לא עוד אש גדולה של ה’... ע”כ במאמר שלפניך... על אותו משקל בדיוק!!! כאן גם טמונה התשובה על השאלה שכולם שואלים: מה יהודי כ”כ מתרגש מארץ ישראל?? שהיא ארץ טובה ורחבה והיא זבת חלב ודבש??? וכי משהו מתעלם מעצם העובדה שבאירופה יתכן שאפשר למצוא נוף הרבה יותר יפה... ואולי גם מחצבים ואוצרות אדמה יותר מארץ ישראל...?? וכי משהו מתעלם מהעובדה שיש עולם מאוד גדול ורחב מחוץ לגבולות ארץ ישראל??? מה התשובה?? נכון!!!

יש עולם גדול ויפה גם מחוץ לארץ ישראל... אבל כל העולם הגדול הזה זה מה רבו מעשיך **השם!** זה העולם של ה’... בוקר טוב... אני יודע שה’ גדול... ואני גם יודע שה’ בורא עולם יפה ונופים מדהימים ומקולות מים רבים אדירים ומשברי ים... אבל כל היופי של שווייץ עדיין לא מדבר אלי... כי זה יופי ועוצמה של ה’... זה כמו הדברים המאוד יפים ונחמדים שנמצאים בחלון ראוהו של החנות שיכולים לבשר לי שבהנות יש הרבה דברים טובים... אבל מה זה אומר לי... כך אותו דבר... כל היופי והעוצמה שיש בעולם הגדול זה הנוי והנצה והסיגוי והשגב לחי העולמים... זה לא חידוש!!!!

רק מה כן מרגש אותי??? ארץ חמדה טובה ורחבה **שרצית!!!!** שרצית והנהלת לאבותנו לאכול מפריה ולשבעו מטוביה... זה ארץ **שלי**! זה ארץ שה’ נתן לי עם כל הלב ושוכן בה איתי... ממילא החיבה שלנו לארץ ישראל זה לא בהכרח ממקום שהנה הארץ שזכתה להיות שייגנית העוצמה והיופי... אלא על הנימה האישית והביטוי שטמון בה!!! ה’ ברא את ארצות הברית על כל העוצמות שיש בה... אבל ה’ פעם נתן את ארצה”ל לאמריקאים?? בחיים לא!!! כל אמריקה על כל שללה הוא בסה”כ חלון ראוהו של בורא עולם והאמריקאים מסתובבים שם כמו דלפון שמסתובב במרכז קניות... הם בהחלט פוגשים הרבה עוצמה וכוח בחלון ראוהו של ה’... אבל זה לא קשור אליהם! ה’ אף פעם לא נתן את ארצה”ל לאמריקאים, אבל כשאני מסתובב בארץ ישראל... זה ארץ שה’ נתן לי עם כל הלב!!! הפרחים שעששו מלבלבים בארץ ישראל זה זר פרחים אישי שה’ שלח לי באופן אישי... דרך משל: זה כמו רווקה שמחכה בכליון עיניים מתי אוכה להיות כלה ואז אקבל זר פרחים מהצד של החתן... בעצם אם נשחק ראש קטן מה הבעיה?? חסרים חנויות פרחים?? שתלך לצומת הקרובה ותקנה לעצמה כמה פרחים שהיא רוצה?? נו... מה התשובה?? הוי... שתהיה בריא... פרחים לא חסר לי... אני רוצה פרחים **מהחתן!!!!** גם אם תביא לי קונטיינר של פרחים מהחנות זה לא מדבר אלי כמו זר פרחים הכי קטן שמגיע מהחתן... זו התפיסה שאמורה להוביל אותנו כשאנחנו זוכים להלך בחודש ניסן בארץ ישראל... הרי גם אנחנו מברכים ברכת האילנות וגם החוזניקים... **אבל יש הבדל עצום בינינו לבינם**... הם מסתובבים בעולמו של בורא עולם... ומסתכלים בחלון ראוהו ונוכחים לדעת שה’ יודע לעשות פרחים יפים... נו... כרוך שלא חיסר בעולמו דבר וברא בו אילנות טובים... אבל כשאנחנו מסתובבים על אדמת ארץ הקודש ורואים את הפריחה הנפלאה... זה ארץ חמדה שהנהלת לאבותינו!!! זה פרחים שה’ שלח לי אישית!!!

זו נימה אחרת לגמרי... אני לא רוצה לצאת מא”י... כי נכון... נכון שמחכים לי בחו”ל קונטיינרים של פרחים יותר מרהיבים וצוקים מושלמים שאולי יותר יפים מהארץ... אבל זה יופי שלא מדבר אלי!! לא מספיק לי לברך שלא חיסר **בעולמו** דבר! אני רוצה לזכות ולברך על הארץ **אשר נתתי לי** ה’!!!

תפילת רבים על יענקלה... והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים...

התאריך כעת כ”ז באדר ב’... מתח לא נורמלי בבית משפחת יענקלה!!! בני המשפחה התגייסו לתפילות מעומק לב על ראש המשפחה ר’ יענקלה... אפילו בבית הכנסת תלו מודעה: נא להתפלל ולעורר רחמי שמים מרובים על ר’ יעקב בן שרה שעומד לקראת בדיקה גורלית בכ”ט באדר... והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים... ובכן: נקדים את המאוחר ונספר בקצרה: יענקלה שלנו כבר מצורע למעלה משלושה חודשים... בהתחלה כולם היו בהלם... כל העיר היתה כמרקחה... כל העולם דיבר על זה... זה רץ ברשת ואפילו היה על זה פייק ניז’... כי כולם מכירים את יענקלה... יענקלה זה אדם שכולנו חבים לו את החיים שלנו... מדובר באדם נועז ואמיץ שחרט על דגלו את הניקיון כפיים הדמוקרטי שנקרא **”זכות הציבור לדעת”**!!! הוא תמיד דואג מתוך אחריות ונחישות ליידע את הציבור במידע נחוץ ש... ש”זכות” הציבור לדעת!!! אם יש מתח מסוים בשלום בית בין שני בני זוג בשכונה... כולם רגועים... זה עניין של שעות עד שיענקלה יציף את זה ברשת בצורה ניטרלית... הוא יציג את שני הצדדים ויפרט את כל הטיעונים... זה יפתח כפורום ציבורי פתוח... וכולם יחוו דעה בנושא... אם יש איזה פרץ ויוצאת ותלמיד שמקדיח תבשילו שלא ברבים... אל דאגה... שליומלה הנאמן והמסור ידאג להביא את המידע לידיעת הציבור... שליומלה לא אוחד מדברים שמטופלים בשקט כ... כי אתה יודע... הרי היום הכל פוליטיקות... אי אפשר לסמוך על אף אחד שיטפל בנושא בצורה יסודית ולא יטיח... לכן ליענקלה שלנו יש עקרונות בלתי מתפשר שזכות הציבור לדעת!!!! וככה כל נושא מוגש להכרעה פומבית ציבורית... ככה הדברים מטופלים בשקיפות ובניקיון כפיים... אה... יענקלה... איזה הכרת הטוב יש לנו אליו... מכמה נזכרים הוא הציל אותנו... והנה!!! יום בהיר הגיע וכעת זכות הציבור לדעת שיענקלה נהיה מצורע!!!! וטמא טמא יקרא!!! אה... אנחנו לא מעכלים... איך יכול להיות שדווקא יענקלה הישר באדם... בעל השקיפות והניקיון כפיים... דווקא הוא נהיה מצורע... מי כעת יעדכן את הציבור בכל מה שצריך לדעת... בהתחלה ההלם היה גדול... אפילו ברשת נפתחה קבוצה מיוחדת למחאה ספונטנית... גם יענקלה בעצמו שנאלץ ביום בהיר אחד לעזוב את ביתו ולצאת מחוץ למחנה... גם הוא היה במצב של הכחשה... הוא היה עסוק בלהאשים את הכהן שבא לראות את הנגע שהוא עיוור צבעים... וכשהוא יצא מהמחנה והתיישב שם באוהל כמו מנודה... במקום לקרא לזה אוהל מצורע... הוא החליט לקרא לזה אוהל מחאה נגד עסקנים כהנים שמנסים לסתום פיות ומנהלים מאבק נגד זכות הציבור לדעת... בהתחלה היה לזה תהודה גדולה... אפילו קמה הפגנה מול ביתו של ר’ ירמיה הכהן שהוא זה שהסגיר את יענקלה... אנשים הפגינו ודרשו מר’ ירמיה שיחזור בו מהעלילה ויספר לנו איזה עסקנים שלחו אותו להתנצל ליענקלה... ר’ ירמיה הכהן יצא מהבית ואמר להם: רבות... אין בעיה!!! אני מוכן לחזור ביי! תגידו ליענקלה שיחשוף זרוע קדשו ויראה לכולם את הגב הלבן שלו עם המחיה באמצע ועם שיער לבן... ובבקשה... שישלח את זה בוואצפ לכולם ושהציבור יכיר... הרי יענקלה חרט על דגלו את השקיפות המלאה וזכות הציבור לדעת... אז קדימה... אם אתם לא מאמינים לי שהוא מצורע... שהוא בעצמו יתן לציבור לשפוט!!! ושם!!! שם המחאה לפתע הסתיימה בקול דממה דקה... יענקלה כמובן לא הסכים בשום פנים ואופן להראות את הכתם הלבן הענק שנמצא בגבו ועמוק אין מראהו הן העור... הוא ממש לא שש לזכות את הציבור בלעשות שטייגן במראות נגעים על העור שלו... ואם בהתחלה הוא עוד ניסה להחביא את המחיה (בשר חי שבולט בלב הנגע שזה נחשב **סימן** טומאה... שכל זמן שיש נגע בלי סימן, המצורע הוא רק מוסגר ויש סיכוי שהוא יפטר, אבל כשיש סימן זה צרעת מוחלטת וכאן צריך תהליך של טהרת מצורע) אז כעת המחיה התרחבה והנגע פשה, וכעת גם יש כמה שערות לבנות בשביל הבקשיש... (שזה עוד סימן טומאה... בצרעת עור בשר יש שני סימנים, מחיה ושתי שערות לבנות)... ואכן זכות הציבור לדעת וחובה לדעת שיענקלה שלנו מצורע וטמא טמא יקרא ורבים מבקשים עליו רחמים... תכלס... הזמן עשה את שלו!!! ואם בחודש וחצי הראשונים עדיין יענקלה היה עסוק בלהציף ברשת את ההתנכלות של הממסד החרדי שחושש לעורר בגלל “זכות הציבור לדעת...” עם הזמן יענקלה הפנים את מצבו והגיע תורו לחשוש גם הוא לעורו!!!! לעור בשרו! אף בשרו עליו יכאב... (צרעת זה דבר כואב... זה לא רק טמא... זה גם כואב) ובחודש האחרון משהו שם השתנה... הציבור כבר פחות “זוכה” לדעת... יש כמה יהודים שפתאום התחילו להגיע לבית הכנסת והתחילו להרשות לעצמם להסתובב ברחוב לאחר שיענקלה השמיץ אותם והציף אותם ברשת... ליענקלה היה הרבה הרבה זמן לחשוב!!! הוא פתאום קלט מה התחושה של אדם מבודד שמסומן כמנודה ע”י כולם וזכות הציבור לדעת שטמא טמא יקרא... המפגש האישי את הבידוד החברתי נתן את אותותיו על יענקלה ומשהו שם נסדק... יענקלה התחיל להבין עד כמה “זכות הציבור לדעת...” לא כ”כ בטוח שזה ניקיון כפיים זה לא ככה שקיפות ואחריות... זה בעיקר חוסר מצפון ורוע... לא כל אחד יכול להבין את זה... יש כאלו שבשביל להבין את זה... הם צריכים קצת התאווררות מחוץ לשלוש חתנות... ולפגוש מקרוב את ההרגשה של “בית החפשית” איך זה להרגיש שכולם מדברים עליך וכולם מנדים אותך ואתה זרוק כמצורע. ולאחרונה העסק מתחיל להיות מעודד... אם בהתחלה הכהן ראה את הנגע והוא היה נראה עזה כשלג... זה היה צרעת הכי חריפה!!! שאף אחד לא יכל להתווכח עליה... (גם ברשת כולם היו מסכימים שזה צרעת...) לאט לאט כהה הנגע... הכהן ר’ ירמיהו שמגיע במסירות יום יום לראות אולי משהו שם כבר התקדם... ביום כ”ג באדר הוא כבר ציין בסיפוק שרואים כיוון... אמנם זה עדיין שאת לבנה בעור בשרו... אבל זה כבר מתקרב לקרוב ביצה שזה הלבון הכי דהה... גם המחיה התחילה להצטמצם סו”ס... ו... ותשמע... יש סיכוי... והכהן המשיך להגיע יום יום... ושוב הוא בודק... מודד... מתפלל ומייחל... יענקלה עומד משתאה מהמסירות והאכפתיות של כל מיני יהודים מהשכונה שכ”כ כללתי עליהם... ותמיד הייתי בטוח שהכל אצלם אינטרסים... מגיעים במסירות ונותנים אוכל ושתיה חמה... דואגים שלא יחסר כלום... ור’ ירמיה הכהן בכלל... זה שקראתי לו עסקן שסותם פיות... הוא לא מפסיק להגיע לכאן ועם דמעות בעיניים הוא מייחל ומקווה שנגמור עם זה בקרוב... כל פעם שהוא מגיע הוא טמא והבגדים שלו נטמאים... יש פה אנשים שמוכנים להיכנס אלי רק עם בגד ים כי אין להם כח כל היום לטבול גם את הבגדים... אבל ר’ ירמיה נטמא ושוב פעם נטמא... ומדובר בכך שהמחיה שלו זה מתרומה וחלה... ובגלל שהוא מגיע אלי הוא נאלץ לטבול ולהמתין עד הערב שרק אז העריב שמשו אוכל בתרומה... אבל לא מעניין אותו כלום... הוא נחוש להוציא אותי מפה כמה שיותר מהר... ותכלס... כעת נכון לעת כתיבת שורות אלו... התאריך כ”ה באדר ב’... ואם כולנו נתפלל ונרעיש עולמות יש סיכוי שעד כ”ט באדר יכה הנגע ואז יענקלה יוכל להיכנס למסלול הטהרה... והתאריך כ”ט באדר הוא קריטי!!! כי המסלול טהרה של מצורע זה לא כמו בטומאת מת... בטומאת מת זה תהליך קצר שמתחיל ונגמר בשבוע ימים של פרישה לטהרה... אבל בטומאת צרעת זה תהליך של שבועיים לכה”פ... והתאריך האחרון לקראת פסח זה כ”ט באדר ב’... אנא... העתירו ברחמים... בשבוע הבא נעדן אתכם בהתפתחות... מקוים מאוד שיהיו בשורות טובות... תליי בכם!! והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים...

גיליון מס' 468 פרשת תזריע
תשפ"ב שנה עשירית

נידב לז"נ רבינו מרן שמריה חיים יוסף
בן מרן יעקב ישראל זצ"ל יה"ר שימליץ
טוב בעד כלל ישראל ובפרט להבחור
מאיר יוסף בן חיה אסתר לזיווג טוב
והגן בקרוב ממש

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

גליון זה נתנדב לכבוד מרן
שר התורה הגה"ק רבי שמריהו
יוסף חיים בן הגה"ק רבי יעקב
ישראל זי"ע ועכ"י ונשמתו ימליץ
טוב בעד כלל ישראל ובפרט
להרב דר' יוסף דוב בן מלכה
לברנה"ג ולברכה והצלחה
ולאריכות ימים ושנים טובים

זענוני הפרשה

בכל מילה יש חשש פיקוח נפש
וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב ג')

סיפר חתן רבינו, הגר"ש שטינמן שליט"א:
לפני כארבעים שנה התלוויתי למורי חמי בשבת, בדרכו לברית מילה שערך הגאון רבי יצחק זילברשטין שליט"א (לבנו הג"ר אריה), בדרך פגשנו בהגה"צ רבי משה טיקוצנסקי זצ"ל, משיגח דשיבת סלבודקא, שגם הוא חזר מאותו השמחה. הוא בירך את רבינו לשלום ולאחר מכן אמר: יש לי שאלה ברמב"ם שאני מתקשה בה. בהלכות מילה (סוף פ"א) הוא פוסק, אין מלין אלא וולד שאין בו שום חולי, שסכנת נפשות דוחה את הכל ואפשר למול לאחר זמן ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם עכ"ל.

ותמוה, וכי צריך הלכה מיוחדת וטעם מיוחד במילה כדי להגיד שפקוח נפש דוחה כל התורה, והלא כל אחד יודע שכך הדין בכל נושא ומצוה, ומה חידש כאן בכלל? ענה לו רבינו מיד: בכל קיום ברית מילה לתינוק בין שמונת ימים, יש קצת סכנה, ובכל זאת מלים! אם כן אפשר לחשוב שבמצות מילה לא קיים הכלל של פיקוח נפש דוחה הכל, ולזה מחדש הרמב"ם שאם זה וולד עם חולי שאז זה סכנת נפשות, אין מלים! והוצרך לומר הטעם, מפני שאפשר למול לאחר זמן, בלאו הכי לא גרע מכל מילה שיש בה קצת סכנה, ואפילו הכי מלין אותו לשמונת ימים, ושמו הגה"צ רבי משה זצ"ל והודה לו על התשובה.

ועל פי זה ביאר רבינו את הגמרא (גיטין נ"ז ב') פ' ע'ק'ה ה'ק'ג'נ'ו כ'ל ה'יום (תהלים מ"ד כ"ג) - זה מילה. וכי מילה נחשב שנהרגים על קדושת ה' והרי אדרבה, כשיש חשש סכנה אין מלים, אלא שבכל מילה יש קצת סכנה ולא נמנעים מלקיים את המצוה בגלל זה.

ידוע ומפורסם, שבמשך שנים רבות כל זמן שהיה בכוחו, היה רבינו נוסע לכל ברית שהוזמן לשמש בה כסנדק. פעמים שהיה יוצא השכם בבוקר לתפרח שבדרום, ממשיך לירושלים ומשם לערי הצפון. באחד הפעמים שאל אותו חמיו פוסק הדור מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, מדוע הוא מטריח עצמו כל כך, וכי לא חס על זמנו, וכי לא מוטב לשבת באותו זמן וללמוד במנוחה? ענה לו רבינו שלמד כן מרבו מרן החזון איש זצוק"ל, שלא היה מסרב לסנדקאות ואפילו בעיר אחרת אף שארך הנסיעה וכו' שעות רבות, ואמנם בחייו לא היו כ"כ הרבה בריתות, אבל הוא לא רוצה להפסיד המצוה. אחרי זמן אמר רבינו לאחד מתלמידיו בפשיטות: אין אצלי שום ביטול תורה בדרכים, שאפשר ללמוד מהספר וגם בעל פה וממילא חבל להפסיד את מצות הסנדקאות.

תולדותיהם של צדיקים - מעשים טובים

ארכיון ומאגר 'דברי שי"ח' שולף שני תמונות נדירות שלא פורסמו עד הנה. שניהם מלפני למעלה משלושים שנה. בראשון נראה מרן הגר"ח זצוק"ל בוחן כיתת תלמידים בתלמוד תורה ברכת יעקב בפתח תקוה, תלמוד תורה זה היה קרוב מאוד לליבו של מרן ושל אביו זצ"ל, ובאחד הפעמים כשהזדמן לתלמוד תורה הוא נכנס לבקר ולעמוד על ידיעת התלמידים מקרוב. בתמונה השניה נראה מרן זצ"ל משוחח בנעימות עם הגאון הרב עויזר זצוק"ל ראש ישיבת לומז'ה, תוך כדי שהוא אוזן בשקית הטלית, כשהוא בדרכו לסנדקאות.

נשמח לקבל מקוראנו היקרים עוד תמונות ישנות וכן נדירות.

החובות - כשמו כן הוא סדר לימוד חובותיו היומיים של רבינו זצוק"ל סדר יומו הגדול בלימוד העיון וכתבת ספריו והשבת תשובותיו ועול הציבור שנושא על שכמו למען הרבות אהבת וחשקת התורה, (מלווה בעשרות תמונות צבעוניות).

מהדורה מיוחדת לע"נ שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל (בכריכה רכה)

ניתן להזמין דרך המערכת במס' 053-3145900

התקבל סבסוד מיוחד לזיכוי הרבים. המחיר בסך: 5 ₪ בלבד מוקדי הפצה מרכזיים החל משבוע הבא
בחנויות גל פז בבני ברק ובירושלים

עובדות והנהגות מתלמידי
רבינו וכן הספדים מיוחדים
מגדולי ישראל שנאמרו בימי
השבעה מובאים השבוע
"ב'קובץ גליונות"
ניתן לרוכשו במוקדי הפצה
ברחבי הארץ וכן לקבלו
בכתובת מייל:

k.gilyonot@gmail.com

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

עמרת צו"ה

במדור זה נביא אי"ה מכתבי ורשימות תלמידים
כפי שקבלו ושמעו מרבינו במשך השנים

ביאור "בריות טובות"

בעש"ק פר' מצורע תשס"ח שאלתי את רבינו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זיע"א, אודות נוסח ברכת האילנות: "בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות" וכו', (ס' רכ"ו א) מהו ביאור המילים 'בריות טובות', והשיב דהכונה 'בריות יפים', ושאלתי האם הכוונה לאנשים והשיב: כן, ושאלתי מה השייכות לברכת האילנות, והשיב שחז"ל כללו את הכל בברכה זו, כלומר שהברכה היא על יופי הבריאה בכללותה. עכ"ד.

(מאת הרב אברהם ישעי' פרידליס)

...

ראינו צורך לעורר שרבינו הקדוש זיע"א הקפיד לכתוב את שם משפחתו עם 'י' אחת וכך ראוי גם כן שיכתבו-קניבסקי

בתודה-ובברכה "שיקוצו מהרה שוכני עפר"

משפ' כהן

...

יחד עם כל בית ישראל, הוכינו בהלם, כאשר נשמע הקול, כי שר התורה נתעלה לגנזי מרומים.

פגשתי בו לראשונה לפני 36 שנה, לא יודע אם נהגתי כהוגן, הייתי אז בחור צעיר, אך כך היה מעשה.

ר' רפאל הלפרין הוציא אז את סדרת ספריו 'אטלס עץ חיים' בהם פירט את תולדותיהם של חכמי ישראל לדורותיהם, ר' רפאל עשה טריק שיווקי ופרסם בעיתונות עמוד שלם עם פירוט של 36 לשונות של רש"י במרחבי התורה, בצירוף מראי מקום לכל אחד מהם היכן לשון זה מוזכר ברש"י, ר' רפאל ציין במודעה כי לא השתמש במחשב (שאז עוד היה מוצר נדיר) ושעל פי זכרונו, כל 36 המשפטים הללו מופיעים רק פעם אחת בכל פירושו של רש"י.

המבצע היה, שכל מי שישלח לו מכתב בדואר או פקס ויציין אפילו אחד מכל 36 הלשונות הללו שמופיעה פעם נוספת בפירושו של רש"י מעבר לאותם מראי מקום שציין, יקבל את הסט 'אטלס עץ חיים' במתנה.

למדתי אז בישיבה קטנה 'היכל אברהם אלימלך' בשכונת רמת אהרן בבני ברק, ראיתי את הפרסום הנ"ל וחשקה נפשי לזכות במתנה הזאת, אך איך בודקים את כל המראי מקומות הנ"ל אם יש להם מקביל נוסף? עלה במוחי בן ה-15 רעיון שובבני, לנסות לשאול את מי שהיה ידוע כבר אז, כמי שכל התורה מונחת אצלו כבקופסא.

תלשתי את העמוד של הפרסום, קיפלתי והכנסתי לכיס, ביררתי מתי מסיימים את הסדר ב'כולל חזון איש', המתנתי בצהרים מחוץ לכולל, ליבי הלם בחוזקה, פחדתי שמא יקפיד עלי על שאני כביכול בוחן אותו, וכשיצא מרן הגר"ח מהכולל, בעצמו, ללא שום גבאים כמובן (היה אז בן 56) ניגשתי אליו כשבידי העמוד המקופל של הפרסום ושאלתי בהיסוס: היכן מופיע לשון זה וזה ברש"י?, מיד ענה: קידושין כד עמוד א', המשכתי עוד אחד ועוד אחד, והרב עונה ללא שניה של מחשבה, ואז שאלתי היכן כותב רש"י 'מצאתי בספר הערוך?', מיד ענה: שבת יג עמוד ב. כך המשכתי עד שסיימתי את כל ה-36 שאלות.

הרב ענה בסבלנות בלי שהיה נראה עליו שום שינוי בתווי פניו ותוך כדי, גם קיבלתי בטחון עצמי והעזתי לשאול: 'וכל הלשונות הללו מופיעים רק פעם אחת ברש"י בכל מרחבי פירושו?'

כמדומני שהוא הרהר רגע כמימרא וענה: 'מצאתי בספר הערוך מופיע גם במשנה באבות, אך לא כולם מסכימים עם העובדה שהפירוש על מסכת אבות הוא של רש"י'.

אז, במבט של נער, הייתי נפעם מגאוונותו, כיום במבט לאחור אני מבין כי מעל יובל שנות לימוד ללא היסח הדעת מניב את התוצאה הזו, כיום, אני יותר מתפעל מהמידות טובות וטוב הלב והעין טובה שנהג בבחור צעיר שבא כביכול לבחון אותו והוא עונה בסבלנות כל כך מרובה ללא שום סימן של קוצר רוח.

ישראל אהרן קלצקין

...

בילדותי (לפני כ-30 שנה) לאחר הלימודים בתלמוד תורה תורת אמת לפני חג הפורים נכנסתי למרן זצוק"ל ושאלתי אותו: "אנחנו גרים בבני ברק ועומדים לנסוע לירושלים לשושן פורים, האם אנו מחוייבים שם בקריאת מגילה?".

מרן הראה עצמו כמתקשה בקושיא חזקה ואמר לי: שאלה טובה מאד... מה יהיה הדין?? צריך לבדוק.

הוא ניגש לארון הספרים ועשה עצמו כמעייין בספר למצוא תשובה לקושיא ואז התיישב והראה לי בספר מה הדין.

חזרתי לביתי מלא בהתפעלות ואמרת לאבי שהרב אמר שזו קושיא חזקה מאד ולא ידע תשובה ורק לאחר שעיין בספרים הוא מצא את התשובה. שאל אותי אבי באיזה ספר עיין ואני ענית לו שהיה כתוב על הספר 'שונה הלכות'.

רק לאחר שגדלתי הבנתי שהשאלה הייתה פשוטה למדי והספר שעיין בו היה הספר שכתב בעצמו ומרן ברוב חכמתו השאיר בי את התחושה שעד היום זכורה לי כתענוג שהביא אותי לשאול אותו שוב שאלות רבות.

(נפתלי ה.)

...

סיפר לי אברך בכולל על אחד החברים שהיו לו שני ילדים, ואח"כ עברו כמה שנים ולא היו לו ילדים. והגיע לבית מרן זצוק"ל לבקש ממנו לזכות לעוד ילדים, אמר לו מרן זצוק"ל, כבר קיימת מצות פרו ורבו. וחזר ואמר למרן זצוק"ל, אני רוצה לזכות לקיים גם לפי בית שמאי. ומרן זצוק"ל אמר לו להתפלל. ושאל למרן, באיזה קטע להתפלל, ענה לו מרן זצוק"ל ביקום פורקן. והחבר סיפר אח"כ על עצמו שאכן הוא לא הקפיד לומר בשבתות יקום פורקן, שכמעט לא היה אומר זאת. וקיבל על עצמו להתחזק באמירת יקום פורקן, ולפני כמה חודשים נולדו לו תאומות.

(הרב אליעזר קרביץ)